

ਕਬਿੱਤ ਸਵੱਯੇ
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

ਸ਼ਬਦਾਰਥ

ਅਤੇ

ਵਿਆਖਿਆ

ਡਾ. ਓਅੰਕਾਰ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਮਸਕਾਰ— ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ ਦਰਸਨ, ਝਲਕ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਜਾਂ ਬਾਣੀ ਸੁਣਨਾ ਦਾ, ਦੇ

ਅਹਿਨਿਸਿ ਭ੍ਰਮਤ ਕਮਲ ਕੁਮੁਦਨੀ ਕੋ ਸਸਿ
ਦਿਨ ਰਾਤ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਨੂੰ ਚੰਨ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਜਲ ਵਿਚ ਖਿੜਨ ਵਾਲਾ ਫੁੱਲ

ਮਿਲਿ ਬਿਛਰਤ ਸੋਗ ਹਰਖ ਬਿਆਪਹੀ।
ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਵਿੜ ਕੇ ਦੁੱਖ, ਗਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਫੈਲ ਜਾਂਦਾ, ਪਸਰ ਜਾਂਦਾ

ਰਵਿ ਸਸਿ ਉਲੰਘਿ ਸਰਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਹੀ
ਸੂਰਜ ਚੰਨ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਓਟ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਪਕੜੀ

ਚਰਨਕਮਲ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਮਿਲਾਪਹੀ।
ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਕੁੱਜਾ ਮਿਲਿਆ ਰਹਿੰਦਾ

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਨਿਜ ਆਸਨ ਸੁਬਾਸਨ ਕੈ
ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ ਆਤਮ ਪਦ, ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਖੁਸ਼ਬੂ ਕਰਕੇ

ਮਧੁ ਮਕਰੰਦ ਰਸੁ ਲੁਭਿਤ ਅਜਾਪ ਹੀ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਮਈ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਸਤ, ਨਿਚੋੜ ਮੋਹਿਤ ਜਿਸਦਾ ਜਾਪ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ
ਸ਼ਬਦ

ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਹੁਇ ਬਿਸ੍ਵਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਧਾਮ
ਰਜੋ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਨਿਰਲੇਪ, ਵਿਰਕਤ ਹੋਵੇ ਟਿਕਦਾ ਇੱਛਾ ਰਹਿਤ ਜਗ੍ਹਾ

ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਅਨਾਹਦ ਅਲਾਪ ਹੀ॥੨੬੬॥
ਵਿਆਕੁਲ, ਬੇਚੈਨ ਮਸਤ ਆਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧੁਨੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਝੰਨਕਾਰ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦਰਸ ਕਮਲ ਕੁਮੁਦਨੀ ਹਿਤ
ਸੂਰਜ ਚੰਨ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦਰਸਨ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ
ਜਲ ਵਿਚ ਖਿੜਨ ਵਾਲਾ ਫੁੱਲ

ਭ੍ਰਮਤ ਭ੍ਰਮਰ ਮਨੁ ਸੰਜੋਗੀ ਬਿਓਗੀ ਹੈ।
ਫਿਰਦੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਭੌਰਾ, ਭੰਵਰਾ ਚਿਤ ਸੰਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੇਲੀ ਵਿਯੋਗੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਗੁਰੁ ਚਰਨਕਮਲ ਰਸ
ਰਜੋ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਨਿਰਲੇਪ, ਵਿਰਕਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ ਸਤ ਆਦਿਕ ਪਰਾਗ

ਮਧੁ ਮਕਰੰਦ ਰੋਗ ਰਹਤ ਅਰੋਗੀ ਹੈ।
ਗੁਰਸਿਖ ਰੂਪੀ ਭੌਰਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਬੀਮਾਰੀ ਛੁਟਕਾਰਾ, ਮੁਕਤ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਿਹਚਲ ਮਕਰੰਦ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਹਜ ਧੁਨਿ
ਅਚਲ, ਸਥਿਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਆਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ ਕੁੱਜਾ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਧੁਨੀ, ਸੁਰ

ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ

ਆਤਮਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਬਦ

ਕੈ ਲੋਗ ਮੈ ਅਲੋਗੀ ਹੈ।

ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਰਾਹੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮੁਖਿ

ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਤਿਗੁਰ
ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰਹੇ

ਸੁਖਫਲ

ਆਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

ਮਹਿਮਾ

ਵਡਿਆਈ

ਅਗਾਧਿ

ਜਿਸ ਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਸਮਝ
ਜਾ ਸਕੇ

ਬੋਧ

ਸਮਝ

ਜੋਗ

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਠਿਨ ਅਭਿਆਸ

ਭੋਗ

ਦੁਨੀਆਵੀ ਸੁਖ ਆਨੰਦ

ਅਲਖ

ਪਰਮਾਤਮਾ

ਨਿਰੰਜਨ

ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਅੰਜਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪਰਮਾਤਮਾ

ਪ੍ਰਜੋਗੀ

ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ

ਹੈ॥੨੬੭॥

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ

ਜਿਵੇਂ

ਦਰਪਨ

ਸ਼ੀਸ਼ਾ, ਆਇਨਾ

ਬਿਖੈ

ਵਿਚ

ਬਦਨੁ

ਮੁਖ, ਚਿਹਰਾ

ਬਿਲੋਕੀਅਤ

ਵੇਖੀਦਾ ਹੈ

ਐਸੇ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਸਰਗੁਨ

ਭਜੋ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਗੁਣਾ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬ੍ਰਹਮ

ਸਾਖੀ ਭੂਤ

ਸਾਖਿਆਤ ਰੂਪ

ਗੁਰ

ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ

ਧਿਆਨ

ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ

ਹੈ।

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ

ਜਿਵੇਂ

ਜੰਤ੍ਰ

ਕਲਾ, ਮਸ਼ੀਨ

ਧੁਨਿ

ਸਾਜ ਦੀ ਧੁਨੀ

ਬਿਖੈ

ਵਿਚ

ਬਾਜਤ

ਵੱਜਣਾ

ਬਜੰਤ੍ਰੀ

ਸਾਜ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ

ਕੋ

ਦਾ, ਦੀ

ਮਨੁ

ਚਿਤ

ਤੈਸੇ

ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਘਟ

ਸਰੀਰ

ਘਟ

ਦੇਹ

ਗੁਰ

ਗੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼

ਸਬਦ

ਗਿਆਨ

ਸਮਝ, ਜਾਣਕਾਰੀ

ਹੈ।

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਮਨ

ਚਿਤ, ਜੀਅ

ਬਚ

ਬਾਣੀ, ਬੋਲ

ਕ੍ਰਮ

ਕਰਣੀ

ਜਤ੍ਰ

ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ

ਕਤ੍ਰ

ਨਾਲ

ਸੈ

ਇਕਤ੍ਰ

ਇਕ ਥਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ

ਭਏ

ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਪੂਰਨ

ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ

ਪ੍ਰਗਾਸ

ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਪ੍ਰੇਮ

ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ

ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ

ਪਰਮਾਤਮਾ

ਹੈ।

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਉਨਮਨ

ਵਿਆਕੁਲ, ਬੇਚੈਨ

ਮਗਨ

ਮਸਤ

ਗਗਨ

ਸੁਨਯ, ਸੁੰਨ

ਅਨਹਦਧੁਨਿ

ਦੋਨਾਂ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਬਦ

ਸਹਜ

ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ

ਸਮਾਧਿ

ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ
ਮਗਨ ਹੋਣਾ

ਨਿਰਾਲੰਬ

ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਨਿਰਬਾਨ

ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਨੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਹੈ॥੨੬੮॥

ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ	ਧਿਆਨ ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ	ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ
-----------------	--------------------	------------------	-------------------------	-------------------	-------------------

ਅਤਿ ਬਹੁਤ	ਅਸਚਰਜਮੈ ਅਦਭੁਤ, ਅਜੀਬ	ਹੇਰਤ ਦੇਖਣਾ	ਹਿਰਾਏ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------	------------------------	---------------	---------------------	---------------------

ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ	ਗਿਆਨ ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ
-----------------	--------------------	------------------	--	-------------------

ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਈ	ਮਹਾਤਮ ਮਹੱਤਵ	ਨ ਨਹੀਂ	ਅਲਖ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਲਖਾਏ ਜਾਣ ਸਕਦੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------	----------------	-----------	----------------	------------------	---------------------

ਤਿਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ	ਅਤੁਲ ਅਦੁੱਤੀ	ਸੋਭਾ ਵਡਿਆਈ	ਤੁਲਤ ਮਾਪਣਾ, ਤੋਲਣਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਤੁਲਾਧਾਰ ਤਕੜੀ, ਤਰਾਜ਼ੂ
--------------------	--------------	----------------	---------------	----------------------	-----------	-------------------------

ਪਾਰ ਅੰਤਿਮ ਸੀਮਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਅਪਾਰ ਪਾਰ ਰਹਿਤ	ਨ ਨਹੀਂ	ਅਨੰਤ ਕਦੇ ਸਮਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ	ਅੰਤ ਹੱਦ	ਪਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------	------------	------------------	-----------	-------------------------------	------------	--------------------	---------------------

ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਅੰਤ	ਚੰਦ੍ਰ ਚੰਨ, ਚੰਦਰਮਾ	ਭਾਨ ਸੂਰਜ	ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ	ਉਦੋਤੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ
-----------------	-----------------	----------------------	-------------	-----------------	--------------	---------------------

ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਬਲਿ ਕੁਰਬਾਨ	ਬਲਿਹਾਰ ਕੁਰਬਾਨ, ਸਦਕੇ	ਬਾਰੰਬਾਰ ਸਾਰ ਸਾਰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਅਘਾਏ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ	ਹੈ॥੨੬੯॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------	---------------	------------------------	--------------------	-----------	----------------------	-------------------------

ਕੋਟਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ	ਜਾਕੇ ਜਿਸਦੇ	ਰੋਮ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਾਲ	ਰੋਮ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਾਲ	ਅਗ੍ਰਭਾਗਿ ਮੁਹਰਲਾ ਹਿੱਸਾ
----------------	---------------------	---------------	--------------------	--------------------	--------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਤਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ	ਕਹਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਧੋਂ ਭਲਾ	ਸਮਾਵਈ। ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ
----------------	-------------------------	------------------	-------------------	------------	----------------------

ਜਾਕੇ ਜਿਸਦੀ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਤਿਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ	ਕੋ ਦਾ?	ਮਹਾਤਮੁ ਮਹੱਤਵ	ਅਗਾਧਿ ਜਿਸ ਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਬੋਧ ਗਿਆਨ
---------------	---------------------------	--------------------	-----------	-----------------	------------------------------------	-------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਕਹਿ ਕਹਿਣ ਵਿਚ	ਆਵਈ। ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
----------------	------------------	-----------------	---------------	-----------------	--------------------

ਜਾਕੇ ਜਿਸਦੇ	ਓਅੰਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ	ਕੇ ਦਾ, ਦੇ	ਬਿਥਾਰ ਕੀ ਖਿਲਾਰ ਦਾ, ਦੀ	ਅਪਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਗਤਿ ਵਡਿਆਈ
---------------	-----------------------------	--------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------

ਸਬਦ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ	ਬਿਬੇਕ ਵਿਚਾਰ, ਗਿਆਨ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਜੀਹ ਜੀਭ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਗਾਵਈ। ਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
------------------------------	-----------------------------	----------------------------------	-------------------	----------------------	----------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ	ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਈ, ਸੋਭਾ	ਅਕਥ ਨਾ ਕਹਿਣ ਯੋਗ	ਕਥਾ ਬਿਆਨ
-------------------------------	--	-----------------------------	---------------------------	--------------------

ਨੇਤ ਇਹ ਨਹੀ	ਨੇਤ ਇਹ ਅੰਤ ਨਹੀ	ਨੇਤ ਇਹ ਨਹੀ	ਨਮੋ ਨਮੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਮਸਕਾਰ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਆਵਈ॥੨੭੦॥ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
----------------------	--------------------------	----------------------	---------------------------------	-------------------	-------------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਮਕਰੰਦ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ	ਰਸ ਫਲ, ਫੁੱਲ ਯਾ ਬੁਨਸਪਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ	ਲੁਭਿਤ ਮੁੱਗਧ, ਮੋਹਿਤ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
-------------------------------	------------------------------	--	------------------------------	--------------------

ਮਨ ਜੀਅ, ਚਿਤ	ਮਧੁਕਰ ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ	ਸੰਪਟ ਕੁੱਜਾ	ਸਮਾਨੇ ਰਚਨਾ ਮਿਚਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------	-----------------------------	--------------------	----------------------	----------------------------	----------------------------

ਪਰਮ ਸੁਗੰਧ ਅਤਿਅੰਤ ਸੁਗੰਧੀ ਭਰਪੂਰ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ	ਕੋਮਲ ਸੁੰਦਰ	ਸੀਤਲਤਾ ਠੰਡਕ, ਸਰਦੀ	ਕੈ ਕਰਕੇ
---	--------------------	----------------------	-----------------------------	-------------------

ਬਿਮਲ ਨਿਰਮਲ	ਸਥਲ ਅਸਥਾਨ, ਜਗ੍ਹਾ	ਨਿਹਚਲ ਅਚਲ, ਸਥਿਰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਡੁਲਾਨੇ ਡੋਲਣਾ, ਅਸਥਿਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------	----------------------------	---------------------------	------------------	-------------------------------	----------------------------

ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸਮਾਧਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ	ਅਗਮ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ	ਅਗਾਧਿ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ, ਲਗਨ
-------------------------	---	--------------------	-----------------------------	--	-------------------------

ਅਨਹਦ ਆਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧੁਨੀ	ਰੁਨਝੁਨ ਛਣਕਾਰ	ਧੁਨਿ ਧੁਨੀ, ਸੁਰ	ਉਰ ਹਿਰਦਾ, ਮਨ	ਗਾਨੇ ਗਾਉਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------------------	------------------------	--------------------------	------------------------	----------------------	----------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਉੱਚਤਮ ਖਜ਼ਾਨਾ, ਸਰਵੋਤਮ ਨਿਧਿ	ਦਾਨ ਭੇਂਟ, ਦਾਤ, ਧੈਰ
-------------------------------	------------------------------------	---	------------------------------

ਆਨ ਗਿਆਨ ਦੂਸਰਾ ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਧਿਆਨੁ ਯੋਗ ਸਮਾਧੀ ਵਾਲਾ ਧਿਆਨ	ਸਿਮਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਬਿਸਰਾਨੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ	ਹੈ॥੨੭੧॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

ਰਜ ਰਜੇ ਗੁਣ	ਤਮ ਤਮੇ ਗੁਣ	ਸਤ ਸੱਚਾ ਧਰਮ	ਕਾਮ ਸੰਭੋਗ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਮੈਥੁਨ ਇੱਛਾ
----------------------	----------------------	-----------------------	---

ਕ੍ਰੋਧ ਗੁੱਸਾ	ਲੋਭ ਲਾਲਚ	ਮੋਹ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪਕੜ	ਹੰਕਾਰ ਅਭਿਮਾਨ, ਘੁਮੰਡ
-----------------------	--------------------	--------------------------------------	-------------------------------

ਹਾਰਿ ਅਸਫਲਤਾ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਬਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਨਿਹਕ੍ਰਾਂਤਿ ਹੈ।
ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੀਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇਜ ਤੋਂ ਹੀਣੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਨਿਹਕਰਮ ਕਰਮ ਗਤਿ
ਇੱਛਾ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੰਮ ਕਾਰ, ਕੰਮ ਚਾਲ, ਤੌਰ

ਆਸਾ ਕੈ ਨਿਰਾਸ ਭਏ ਭ੍ਰਾਤ ਨਿਹਭ੍ਰਾਂਤਿ ਹੈ।
ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਵੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਰਾਂਤੀ, ਸੰਸਾਰਿਕ ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤੋਂ ਉਪਰਾਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤ

ਸ੍ਵਾਦ ਨਿਹਸ੍ਵਾਦ ਅਰੁ ਬਾਦ ਨਿਹਬਾਦ ਭਏ
ਸੁਆਦ ਸੰਸਾਰਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਸੁਆਦ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਸਪ੍ਰੇਹ ਨਿਸਪ੍ਰੇਹ ਗੇਹ ਦੇਹ ਪਾਤਿ ਹੈ।
ਇੱਛਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਜੀਵਨ ਸਰੀਰ ਨਾਸ਼, ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਸਿਖ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਪਿਆਰ ਰਸ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਆਪਣਾ ਆਪ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਸਿਖਿਆਰਥੀ
ਬਸਰ ਕਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ

ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਏਕਾਕੀ ਇਕਾਂਤਿ ਹੈ॥੨੭੨॥
ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਤਿਲ ਬੋਏ
ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਬੀਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਬੀਜੀਦਾ ਹੈ

ਧੂਰਿ ਮਿਲਿ ਬੂਟ ਬਾਂਧੈ
ਮਿੱਟੀ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਰੁੱਖ, ਬੂਟਾ ਵਧਦਾ ਹੈ

ਏਕ ਸੈ ਅਨੇਕ ਹੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਸਾਰ ਮੈ।
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪਰਤੱਖ, ਜਾਹਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ

ਕੋਊ ਲੈ ਚਬਾਇ ਕੋਊ ਖਾਲ ਕਾਢੇ ਰੇਵਰੀ ਕੈ
ਕੋਈ ਲੈ ਕੇ ਚਬਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਛਿਲਕਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਰਿਉੜੀ ਕਰਕੇ

ਕੋਊ ਕਰੈ ਤਿਲਵਾ ਮਿਲਾਇ ਗੁਰ ਬਾਰਿ ਮੈ।
ਕੋਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਿਲੋਆ, ਤਿਲਪੱਟੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗੁੜ੍ਹ ਪਾਣੀ ਵਿਚ

ਕੋਊ ਉਖਲੀ ਡਾਰਿ ਕੂਟਿ ਤਿਲਕੁਟ ਕਰੈ ਕੋਊ
ਕੋਈ ਚੋਲ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਚੱਟੂ ? ਪਾਕੇ ਕੁੱਟ ਕੇ ਤਿਲਾਂ ਦਾ ਭੁੱਗਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ

ਕੋਲੂ ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਪੀਰਿ ਪੀੜਕੇ	ਦੀਪ ਦੀਵਾ	ਦਿਪਤ ਜਗਾਉਂਦਾ	ਅੰਧਾਰ ਹਨੇਰਾ	ਮੈ। ਵਿਚ
---------------------------	---------------	-------------	-----------------	----------------	------------

ਜਾਕੇ ਏਕ ਜਿਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਤਿਲ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਬੀਜ ਦਾ, ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ	ਕੋ ਸਮਝ	ਬੀਚਾਰੁ ਨ ਨਹੀਂ	ਕਹਤ ਆਵੈ ਕਹਿਣਾ ਆਉਣਾ
--------------------------------------	---	-----------	------------------	-----------------------

ਅਬਿਗਤਿ ਜਿਸਦੀ ਗਤੀ ਸਮਝ ਨਾ ਆ ਸਕੇ	ਗਤਿ ਕਤ ਆਵਤ ਗਿਆਨ ਕਿਵੇਂ ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਬੀਚਾਰ ਸਮਝ	ਮੈ॥੨੨੩॥ ਵਿਚ
----------------------------------	---------------------------------------	--------------	----------------

ਰਚਨਾ ਰਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਸੰਸਾਰ	ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੁਦਰਤ	ਚਿਤ੍ਰ ਤਸਵੀਰ	ਬਿਸਮ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ਅਨੋਖਾਪਣ
------------------------------	-----------------	----------------	-----------------------------------	---------------------

ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਚੀਟੀ ਕੀੜੀਆਂ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ	ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੌਤਕ, ਲੀਲ੍ਹਾ	ਕਹਤ ਕਹਿਣਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਆਵਹੀ। ਆਉਂਦਾ ਹੈ
---------------------------	----------------	--------------	------------------------	--------------	-----------	-------------------

ਪ੍ਰਥਮ ਪਹਿਲਾਂ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਚੀਟੀ ਕੀੜੀਆਂ	ਕੋ ਦੇ, ਦੀ	ਮਿਲਾਪ ਮੇਲ, ਸੰਗ	ਕੋ ਦਾ, ਦੇ	ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇਖੋ ਮਹਿਮਾ ਵੇਖੋ
-----------------	-----------------------	----------------	--------------	-------------------	--------------	---------------------------

ਸਹਸ ਰਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿਚ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਬਿਲ ਖੁੱਡ	ਮੈ ਵਿਚ	ਸਮਾਵਹੀ। ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ
-----------------------------	-------------------	---------------------------	-------------	-----------	-----------------------

ਅਗ੍ਰਭਾਗੀ ਮੁਖੀਆ	ਪਾਛੈ ਮਗਰ ਮਗਰ	ਏਕੈ ਇਕ	ਮਾਰਗ ਰਸਤਾ	ਚਲਤ ਚਲਦੀਆਂ	ਜਾਤ ਗਮਨ ਕਰਦਾ
-------------------	-----------------	-----------	--------------	---------------	-----------------

ਪਾਵਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ	ਮਿਠਾਸ ਮਿੱਠੇ ਪਦਾਰਥ	ਬਾਸੁ ਸੁਗੰਧ	ਤਹੀ ਉਥੇ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਕੇ	ਧਾਵਹੀ। ਦੌੜਦਾ
-----------------------	----------------------	---------------	------------	---------------	-----------------

ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਕੀੜਾ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਕੇ	ਤਾਤਕਾਲ ਤੁਰੰਤ	ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਕੀੜਾ	ਰੂਪ ਸਮਾਨ, ਜਿਹਾ	ਹੁਇ ਦਿਖਾਵੈ ਹੋਵੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ
-----------------	---------------	-----------------	-----------------	-------------------	-----------------------------

ਚੀਟੀ ਚੀਟੀ ਕੀੜੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ	ਚਿਤ੍ਰ ਤਸਵੀਰ	ਅਲਖ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਚਿਤੇਰੈ ਚਿਤ੍ਰਕਾਰ ਦੇ	ਕਤ ਕਿਵੇਂ	ਪਾਵਹੀ॥੨੨੪॥ ਪਾ ਸਕਦਾ
----------------------------	----------------	----------------	-----------------------	-------------	-----------------------

ਰਚਨਾ ਰਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਸੰਸਾਰ	ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਕੁਦਰਤ ਤਸਵੀਰ	ਬਿਸਮ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ਅਨੋਖਾਪਣ
------------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------

ਘਟ ਘਟ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਹੁਇ ਦਿਖਾਏ ਹੈ।
ਸਰੀਰ ਦੇਹ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਏ ਦਿਖਲਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਉਤ ਤੇ ਲਿਖਤ ਇਤ ਪਵਤ ਅੰਤਰਗਤਿ
ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਵਲੋਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਇਧਰ ਪੜਦਾ ਹੈ ਅੰਦਰ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ

ਇਤਹੂ ਤੇ ਲਿਖਿ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤਰ ਪਠਾਏ ਹੈ।
ਇਧਰ ਵਲੋਂ ਲਿਖ ਕੇ ਉਲਟਾ ਜਵਾਬ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਉਤ ਤੇ ਸਬਦ ਰਾਗ ਨਾਦ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਿ
ਉਸ ਪਾਸੇ ਵਲੋਂ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ

ਇਤ ਸੁਨਿ ਸਮਝਿ ਕੇ ਉਤ ਸਮਝਾਏ ਹੈ।
ਇਧਰ ਸੁਣਨਾ ਅਕਲ ਕੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਸੋਧ ਕਰਾਏ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਰਤਨ ਪਰੀਖਾ ਪੇਖਿ ਪਰਮਿਤਿ ਕੇ ਸੁਨਾਵੈ
ਹੀਰਾ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਵੇਖਕੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਮਤ ਸੁਣਾਵੇ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਅਲਖ ਲਖਾਏ ਹੈ॥੨੭੫॥
ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰਹੇ ਮੇਲ, ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜਾਣ ਲਈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਦੀਨੇ
ਸੰਪੂਰਣ, ਮੁਕੰਮਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸੰਪੂਰਣ, ਮੁਕੰਮਲ ਮਿਹਰ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਸਾਚੁ ਉਪਦੇਸੁ ਰਿਦੈ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਹੈ।
ਸਤ, ਯਥਾਰਥ ਸਿੱਖਿਆ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਅਚਲ, ਸਥਿਰ ਬੁੱਧੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਭਏ
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਧਿਆਨ, ਇਕਾਗਰ ਪਾਣੀ ਮੱਛੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਪੈ ਘ੍ਰਿਤ ਜੁਗਤਿ ਹੈ।
ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਭ ਥਾਂ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੁੱਧ ਘ੍ਰਿਤ ਇਕੱਠ, ਸੰਗਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਾਚੁ ਰਿਦੈ ਸਾਚੁ ਦੇਖੈ ਸੁਨੈ ਬੋਲੈ ਗੰਧ ਰਸ
ਸਤ, ਯਥਾਰਥ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਤ, ਯਥਾਰਥ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਆਖਦਾ ਵਾਸ਼ਨਾ ਅਨੰਦ, ਮਜ਼ਾ

ਸਪੂਰਨ ਪਰਸਪਰ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਹੈ।
ਮੁਕੰਮਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾ, ਭਰੋਸਾ ਭਗਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਕੰਮਲ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਦੁਮੁ ਸਾਖਾ ਦਰਖਤ ਟਾਹਣੀਆਂ	ਪਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਖ ਆਦਿ ਦਾ ਪੱਤਾ	ਫੂਲ ਪੁਸ਼ਪ	ਫਲ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ
-------------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	---------------------	---

ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਅਨੇਕਮੇਕ ਅਨੇਕ ਵਿਚ ਇਕ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਤਿ ਸੱਚਾ ਧਰਮ	ਹੈ॥੨੨੬॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------------------	------------------------------	--	---	------------------------	--------------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਣ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਣ, ਮੁਕੰਮਲ	ਪਰਮਜੋਤਿ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
-------------------------------	-------------------------	---------------------------	-------------------------------	----------------------------------

ਓਤਿਪੋਤਿ ਗੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ	ਸੂਤ੍ਰ ਧਾਗਾ	ਗਤਿ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਅਨੇਕ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------------	----------------------	--------------------------	----------------------------------	---------------------------------	--

ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ	ਸ੍ਵਨ ਕੰਨ	ਸ੍ਰੋਤ ਸੁਣਨਾ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਦਰਸ ਸ਼ਬਦ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ
----------------------	--------------------	-----------------------	----------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

ਵਾਰ ਨਦੀ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ	ਪਾਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ	ਕੂਲ ਕਿਨਾਰਾ	ਗਤਿ ਦਸ਼ਾ, ਅਵਸਥਾ	ਸਰਿਤਾ ਨਦੀ	ਬਿਬੇਕ ਵਿਚਾਰ, ਗਿਆਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------------	--------------------------	----------------------	---------------------------	---------------------	-----------------------------	----------------------------

ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਬਨਾਸਪਤੀ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ ਆਦਿ	ਕਨਿਕ ਸੋਨਾ	ਅਨਿਕ ਬਹੁ ਸਾਰੇ	ਧਾਤੁ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ
-----------------------------	----------------------------------	---------------------	-------------------------	---------------------------

ਪਾਰਸ ਪਾਰਸ ਪੱਥਰ	ਪਰਸਿ ਛੂਹਣ ਦੁਆਰਾ	ਜਾਨੀਅਤ ਸਮਝੀਦਾ ਹੈ	ਜਾਵਦੈਕ ਜਿਥੇ ਤਕ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------------	---------------------------	----------------------------	--------------------------	----------------------------

ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਅੰਜਨ ਸੁਰਮਾ	ਨਿਰੰਜਨ ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਅੰਜਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਅੰਜਨ ਕਾਲਖ ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰ, ਮਾਇਆ	ਬਿਬੇ ਵਿਚ
---------------------------	---------------------------	----------------------	--	---	--------------------

ਦੁਬਿਧਾ ਮਲ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ	ਨਿਵਾਰਿ ਦੂਰ ਕਰਕੇ	ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟੇਕ ਹੈ॥੨੨੭॥ ਆਸਰਾਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------------------	---------------------------	-------------------------------	----------------------------------	--

ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ	ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ	ਅਚਲ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ	ਭਈ ਹੋ ਗਈ
--------------------------	----------------------	--------------------	-------------------------------	-----------------------------	--------------------

ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਬਿਬੇਕ ਵਿਚਾਰ, ਗਿਆਨ	ਸ੍ਰੁਤਿ ਕੰਨ	ਸ੍ਵਨ ਸੁਣਨਾ	ਅਚਲ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------	-----------------------------	----------------------	----------------------	-----------------------------	----------------------------

ਸਿਮਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਮਾਤ੍ਰ ਕੇਵਲ, ਸਿਰਫ	ਸੁਧਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਅਚਲ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ	ਭਈ ਹੋ ਗਈ
--------------------------------------	----------------------------	------------------------	---------------------	-----------------------------	--------------------

ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਅਚਲ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ	ਉਨਮਨ ਬੇਚੈਨ, ਵਿਆਕੁਲ	ਅਸਥਲ ਥਾਂ, ਟਿਕਾਣਾ	ਹੈ। ਹੈ		
ਨਾਸਕਾ ਨੱਕ	ਸੁਬਾਸੁ ਖੁਸ਼ਬੂ	ਕਰ ਕਰਕੇ	ਕੋਮਲ ਸੁੰਦਰ	ਸੀਤਲਤਾ ਸਰਦੀ, ਠੰਡਕ	ਕੈ ਕਰਕੇ	
ਪੂਜਾ ਪੂਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਪਰਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ	ਪਰਸ ਛੂਹਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਪੰਥ ਰਸਤਾ	ਚਰ ਚਲ ਕੇ	ਅਚਰ ਸਥਿਰ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ) ਭਾਗ	
ਪੰਗ ਪਵਿੱਤਰ, ਸੁਧ	ਸਰਬੰਗ ਸਭ ਅੰਗ, ਸੰਪੂਰਣ	ਬੂੰਦ ਤੁਪਕਾ	ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ	ਸਲਲ ਪਾਣੀ, ਜਲ	ਹੈ॥੨੭੮॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰ, ਵੇਖਣਾ	ਸੋਭਾ ਵਡਿਆਈ, ਯਸ਼	ਦ੍ਰਿਗ ਅੱਖਾਂ	ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਗਾਹ, ਨਜਰ	ਗਿਆਨ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਗੰਮਿ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੀ	
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਗਾਹ, ਨਜਰ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ, ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਪ੍ਰਭ ਵਾਹਿਗੁਰੂ	ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ	ਅਤੀਤ ਨਿਰਲੇਪ, ਵਿਰਕਤ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਪਰੈ ਦੂਰ	ਸੁਰਤਿ ਸਬਦ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਰਾਹੀ ਆਤਮਿਕ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਪਿਆਂ ਹੋਈ ਚੇਤਨਾ	ਪਰੈ			
ਜਾਸ ਜਿਸ ਦੇ	ਬਾਸੁ ਖੁਸ਼ਬੋ, ਸੁਗੰਧ	ਅਲਖ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਸੁਬਾਸੁ ਖੁਸ਼ਬੂ	ਨਾਸ ਨੱਕ	ਰੀਤ ਸੰਸਾਰਿਕ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਰਸ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਸੁਆਦ	ਰਸਨਾ ਜੀਭ	ਰਹਿਤ ਮੁਕਤ, ਹੀਣ	ਰਸਨਾ ਜੀਭ	ਰਹਿਤ ਰਹਿੰਦੀ, ਟਿਕਦੀ	ਰਸ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਸੁਆਦ	
ਕਰ ਹਥ	ਅਸਪਰਸ ਜੋ ਛੂਹਣਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ	ਪਰਸਨ ਛੂਹਣ ਤੋਂ	ਕਰਾਜੀਤ ਹੱਥ ਅਜਿਤ(ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ)	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਚਰਨ ਪੈਰ	ਗਵਨ ਚਲਕੇ, ਤੁਰਕੇ	ਗੰਮਿ ਪਹੁੰਚਣ ਕਰਕੇ	ਗਵਨ ਪੈਰ	ਚਰਨ ਪੈਰ	ਗੰਮਿ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ	
ਆਸ ਇੱਛਾ, ਉਮੀਦ	ਪਿਆਸ ਚਾਹਨਾ	ਬਿਸਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ	ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਪ੍ਰਿਅ ਭਰੋਸਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ	ਪ੍ਰੀਤ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ	ਹੈ॥੨੭੯॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਹਉਮੈ ਅਹੰਕਾਰ	ਮਾਰਿ ਤਿਆਗ ਕੇ	ਮਰੈ ਮਰੇ ਹਨ
--	--	-----------------------	------------------------	-------------------------

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਿਉਦਿਆਂ ਬੰਧਨ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ	ਜਗਜੀਵਨ ਜਗਤ ਦਾ ਜੀਵਨ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਜਾਨੀਐ। ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ, ਜਾਣ ਲੈਂਦਾ
--	------------------------------	-------------------	---------------------------------------

ਅੰਤਰਿ ਭੇਦ, ਫਰਕ	ਨਿਰੰਤਰਿ ਇਕ ਰਸ	ਅੰਤਰ ਅੰਦਰ	ਪਟ ਪੜਦਾ, ਉਹਲਾ	ਘਟਿ ਘੱਟਣਾ	ਗਏ ਜਾਣ ਤੇ
--------------------------	-------------------------	---------------------	-------------------------	---------------------	---------------------

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਦਿਲ ਦੀ ਗਲ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ	ਅੰਤਰਿ ਗਤਿ ਅੰਦਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ	ਉਨਮਾਨੀਐ। ਸਮਝਣਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ
--	-----------------------------------	-----------------------------------

ਬ੍ਰਹਮਮਈ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਮਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਇਆ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇ	ਮਾਇਆਮਈ ਹੈ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ
----------------------------	---------------------------	--	---------------------	-------------------------

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰ	ਟੇਕ ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ	ਏਕੈ ਇਕ, ਕੇਵਲ ਇਕ	ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ਪਛਾਣ ਲੈਂਦਾ
--------------------------------------	---------------------------	---------------------------	--------------------------------

ਪਿੰਡ ਸਰੀਰ	ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਅੰਡ ਆਕਾਰ ਭਵਨ ਕੋਸ਼	ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਅੰਡ ਆਕਾਰ ਭਵਨ ਕੋਸ਼	ਪਿੰਡ ਦੇਹ	ਓਤਪੋਤਿ ਗੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ
---------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	--------------------	------------------------------

ਜੋਤੀ ਆਤਮ ਜੋਤ, ਰੂਹ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ	ਜੋਤਿ	ਗੋਤ ਜਾਤ, ਵੰਸ਼	ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਐ॥੨੮੦॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
-----------------------------	--------------------------	-------------	-------------------------	---

ਚਰਨ ਪੈਰ	ਸਰਨਿ ਓਟ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਧਾਵਤ ਦੌੜਦੇ ਹੋਏ	ਬਰਜਿ ਰੋਕ ਕੇ, ਵਰਜ ਕੇ	ਰਾਖੈ ਰੱਖਦਾ
-------------------	-------------------	---------------------------	--------------------------	-------------------------------	----------------------

ਨਿਹਚਲ ਅਚਲ, ਸਥਿਰ	ਚਿਤ ਹਿਦਾ, ਮਨ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਨਿਵਾਸ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------	------------------------	-------------------------	-------------------------	-----------------------------	----------------------------

ਜੀਵਨ ਜੀਵਦਗੀ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ	ਆਸਾ ਉਮੀਦ	ਅਰੁ ਅਤੇ	ਮਰਨ ਮਰਨਾ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ	ਚਿੰਤਾ ਗਮ, ਫਿਕਰ	ਮਿਟੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ
-----------------------	---------------------	--------------------	-------------------	--------------------	---------------------	--------------------------	-----------------------------

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਿਉਦਿਆਂ ਬੰਧਨ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ	ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--	-------------------------------	---------------------	--------------------------------	----------------------------

ਆਪਾ ਆਪਣਾ ਆਪ	ਖੋਇ ਗੁਆ ਕੇ	ਹੋਨਹਾਰੁ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਸੋਈ ਉਹੀ	ਭਲੇ ਭਲਾ	ਮਾਨੈ ਮੰਨਦਾ ਹੈ
-----------------------	----------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------	-------------------	-------------------------

ਸੇਵਾ ਸਰਬਾਤਮ ਕੈ ਦਾਸਨ ਕੈ ਦਾਸ ਹੈ।
ਟਹਿਲ, ਖਿਦਮਤ ਵਿਸ਼ਵ ਆਤਮਾ ਦਾ, ਦੇ ਦਾਸਾਂ ਦਾ ਦਾ, ਦੀ ਸੇਵਕ, ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ
ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਦਰਸਨ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਯਾਦ ਕਰਨਾ

ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਹੈ॥੨੮੧॥
ਸੰਪੂਰਣ, ਮੁਕੰਮਲ ਸਭ ਥਾਂ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਭਰੋਸਾ, ਯਕੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਕੀਨੇ
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਸੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇੱਛਾ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਦਮ ਨਿਰੁਦਮ ਉਕਤਿ ਹੈ।
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਯਤਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਉਦਮ ਰਹਿਤ ਦਲੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਹੁਇ ਦੁਬਿਧਾ ਭਰਮ ਖੋਏ
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਰਸਤਾ ਹੋਵੇ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ ਵਹਿਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ

ਚਰਨ ਸਚਨਿ ਗਹੇ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਹੈ।
ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਓਟ ਫੜਨ ਕਰਕੇ ਅਚਲ, ਸਥਿਰ ਬੁੱਧੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦਰਸਨ ਪਰਸਤ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਥਕਤ
ਦੀਦਾਰ, ਵੇਖਣਾ ਫੁਹਣ ਨਾਲ ਉਮੀਦ ਮਨੋਕਾਮਨਾਵਾਂ ਥੱਕ ਜਾਂਦੇ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਹੈ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਪਤੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ
ਰਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਕੁਦਰਤ ਤਸਵੀਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਨੋਖਾਪਣ

ਚਿਤ੍ਰ ਮੈ ਚਿਤੇਰਾ ਕੋ ਬਸੇਰਾ ਸਤਿ ਸਤਿ ਹੈ॥੨੮੨॥
ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਚਿਤ੍ਰਕਾਰ ਦਾ, ਦੀ ਟਿਕਾਣਾ ਸੱਚਾ ਧਰਮ ਸੱਚਾ ਧਰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰਵਨ ਕਪਾਟ ਖੁਲੇ
ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਸੁਣਨਾ ਕੰਨ ਕਿਵਾੜ, ਦੁਆਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ

ਨਾਏ ਮਿਲਿ ਨਾਦ ਅਨਹਦ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ।
ਆਨੰਦਮਈ ਧਵਨੀ ਮਿਲਕੇ ਆਨੰਦਮਈ ਧਵਨੀ ਆਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧੁਨੀ ਧਿਆਨ ਜੋੜੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਵਿਚ

ਗਾਵਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ	ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਰਸੁ ਆਨੰਦ	ਰਸਨਾ ਜੀਭ	ਰਸਾਇਨ ਰਸਾਂਦਾਭੰਡਾਰ	ਕੈ ਦਾ, ਦੇ
ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੁੱਟ	ਧਾਰ	ਭਾਠੀ ਭੱਠੀ	ਕੈ ਦੁਆਰਾ	ਚੁਆਈ ਬੂੰਦ ਬੂੰਦ ਕਰਕੇ ਟਪਕਾਇਆ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਹਿਰਦੈ ਦਿਲ, ਮਨ	ਨਿਵਾਸ ਵਾਸਾ	ਗੁਰਸਬਦ ਗੁਰਉਪਦੇਸ਼	ਨਿਧਾਨ ਖਜਾਨਾ, ਭੰਡਾਰ	ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼	
ਧਾਵਤ ਦੌੜਦੇ ਹੋਏ	ਬਰਜਿ ਰੋਕਕੇ	ਉਨਮਨਿ ਬੇਚੈਨ, ਵਿਆਕੁਲ	ਸੁਧਿ ਯਾਦ	ਪਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਅਵੇਸ ਲਗਨ, ਜੋਸ਼	ਪਰਮਾਰਥ ਈਸ਼ਵਰੀ ਗਿਆਨ	ਪ੍ਰਵੇਸ ਪਹੁੰਚ, ਰਸਾਈ	ਧਾਰਿ ਧਾਰ ਕੇ, ਟਿਕਾਕੇ	
ਦਿਬ ਦੇਹ ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਵਾਲਾ, ਸਰੀਰ	ਦਿਬਿ ਜੋਤਿ ਦੈਵੀਜੋਤ	ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਹੈ॥੨੮੩॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸੰਗਤਿ ਮੇਲ, ਸਾਥ	ਮਿਲਾਪ ਮੇਲ, ਸੰਗ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ	ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ
ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ	ਕੈ ਦਾ, ਦੇ	ਪਰਸਪਰ ਆਪਸ ਵਿਚ	ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦਰਸ ਅਨੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤਿਸੁੰਦਰ	ਰੂਪ ਸੂਰਤ	ਰੰਗ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਰੰਗਤ	ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਅੰਗ ਭਾਗ	ਛਬਿ ਸੁੰਦਰਤਾ
ਹੇਰਤ ਦੇਖਣਾ	ਹਿਰਾਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਾ	ਦ੍ਰਿਗ ਅੱਖਾਂ	ਬਿਸਮ ਭਰੋਸਾ, ਯਕੀਨ	ਬਿਸਾਸ ਭਰੋਸਾ, ਯਕੀਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਨਿਧਾਨ ਭੰਡਾਰ, ਖਜਾਨਾ	ਅਨਹਦ ਆਹੁਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧੁਨੀ	ਰੁਨਤੁਨ ਛਣਕਾਰ	ਧੁਨਿ ਧੁਨੀ, ਸੁਰ	
ਸੁਨਤ ਸੁਣ ਕੇ	ਸੁਰਤਿ ਸੋਝੀ, ਧਿਆਨ	ਮਤਿ ਬੁੱਧੀ	ਹਰਨ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ	ਅਭਿਆਸ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ	ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ	ਅਰੁ ਅਤੇ	ਸਬਦ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਸੁਰਤਿ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ

ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ਪੂਰਨ ਬਿਲਾਸ ਹੈ॥੨੮੪॥
ਅਤਿਅੰਤ ਅਸਚਰਜਮਈ ਦਸ਼ਾ, ਅਵਸਥਾ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ ਅਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੋ ਅਤਿ
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਮੇਲ, ਸਾਥ ਮੇਲ, ਸੰਗ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਬਹੁਤ

ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਕੈ ਪਰਸਪਰ ਹੈ।
ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦਾ, ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਜ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਰਾਸਿ
ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ ਧੂੜ, ਮਿੱਟੀ ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ

ਸੀਤਲਤਾ ਕੋਮਲ ਪੂਜਾ ਕੋਟਾਨਿ ਸਮਸਰਿ ਹੈ।
ਠੰਡਕ, ਸਰਦੀ ਸੁੰਦਰ ਪੂਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰੋੜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਰੂਪ ਕੈ ਅਨੁਪ ਰੂਪ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਮੈ
ਸੂਰਤ, ਸ਼ਕਲ ਕਰਕੇ ਅਤਿਸੁੰਦਰ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਅਦਭੁਤ, ਅਜੀਬ

ਨਾਨਾ ਬਿਸਮਾਦ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਨ ਪਟਤਰ ਹੈ।
ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਸਚਰਜਮਈ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ
ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੁੱਟ, ਨਿਰੰਤਰ ਧਰਾਲ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਭੰਡਾਰ ਪੀਣ ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ਆਨ ਨਹੀ ਸਮਸਰਿ ਹੈ॥੨੮੫॥
ਅਤਿਅੰਤ ਅਸਚਰਜਮਈ ਦਸ਼ਾ, ਅਵਸਥਾ ਦੂਸਰਾ ਨਿਖੇਪ ਸੂਚਜਕ ਸ਼ਬਦ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਵਨ ਗਵਨ ਜਲ ਸੀਤਲ ਅਮਲ ਜੈਸੇ
ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ ਵਗਣਾ (ਪਾਣੀ ਦਾ) ਪਾਣੀ ਸਰਦ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਜਿਵੇਂ

ਅਗਨਿ ਉਰਧ ਮੁਖ ਤਪਤ ਮਲੀਨ ਹੈ।
ਅੱਗ ਉਪਰ ਮੂੰਹ ਗਰਮ ਮੈਲੀ, ਗੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਰਨ ਬਰਨ ਮਿਲਿ ਸਲਿਲ ਬਰਨ ਸੋਈ
ਰੰਗ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ ਰੰਗ, ਨੀਲਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ, ਜਲ ਰੰਗ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ ਉਹੀ

ਸਿਆਮ ਅਗਨਿ ਸੂਬ ਬਰਨ ਛਬਿ ਛੀਨ ਹੈ।
ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਅੱਗ ਸਾਰਾ? ਰੰਗ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਲ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਾਲਕ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ
ਪਾਣੀ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪਾਲਣਹਾਰ ਵੱਧਣ ਫੁਲਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ ਆਦਿ

ਅਗਨਿ ਅੱਗ	ਪ੍ਰਦਗਧ ਸਾੜ ਦੇਣਾ	ਕਰਤ ਕਰਦਾ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ,ਚੈਨ	ਹੀਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------	--------------------	-------------	-----------------	-----------------	---------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਅਸਾਧ ਦੁਸ਼ਟ,ਮਾੜਾ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ ਸਿਲਾਪ	ਸੰਗਮ ਸੁਭਾਅ	ਗਤਿ ਦਸ਼ਾ,ਅਵਸਥਾ
--------------------	-----------------------	--------------------	---------------------	---------------	-------------------

ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਦੁਰਮਤਿ ਭੈੜੀ ਮੱਤ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ,ਚੈਨ	ਦੁਖ ਕਸ਼ਟ,ਔਖ	ਹੀਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ	ਹੈ॥੨੮੬॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------	--------------------	-----------------	----------------	-----------------	-------------------------

ਕਾਮ ਸੰਭੋਗ ਦੀ ਇੱਛਾ	ਕ੍ਰੋਧ ਗੁੱਸਾ	ਲੋਭ ਲਾਲਚ	ਮੋਹ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪਕੜ	ਅਹੰਮੇਵ ਅਹੰਕਾਰ,ਘੁਮੰਡ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਅਸਾਧ ਦੁਸ਼ਟ,ਮਾੜਾ
----------------------	----------------	-------------	-------------------------------	------------------------	------------	--------------------

ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ	ਸਤ ਸੱਚਾ ਧਰਮ	ਧਰਮ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਣ	ਦਇਆ ਰਥ ਦਇਆ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ	ਸੰਤੋਖ ਸ਼ਾਂਤੀ,ਸਬਰ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
---------------	----------------	-------------------	--------------------------	---------------------	-------------

ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਸਾਧਸੰਗ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਭਾਵਨੀ ਸ਼ਰਧਾ,ਵਿਸ਼ਵਾਸ	ਭਗਤਿ ਭਗਤੀ	ਭਾਇ ਭਾਵਨਾ
------------------------	-------------------------------	------------------------	--------------	--------------

ਦੁਰਮਤਿ ਭੈੜੀ ਮੱਤ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਅਸਾਧ ਦੁਸ਼ਟ,ਮਾੜਾ	ਸੰਗ ਸੰਯੋਗ,ਮੇਲ	ਦੁਖ ਕਸ਼ਟ,ਔਖ	ਦੋਖ ਔਗੁਣ,ਦੋਸ਼	ਕੈ। ਕਰਕੇ
--------------------	------------	--------------------	------------------	----------------	------------------	-------------

ਜਨਮ ਪੈਦਾਇਸ਼	ਮਰਨ ਮਰਨਾ,ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ	ਗੁਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ	ਚਰਨ	ਸਰਨਿ ਓਟ	ਬਿਨੁ ਬਿਨਾਂ,ਬਗੈਰ
----------------	-------------------------	--------------------	-----	------------	--------------------

ਮੋਖ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਥਾਨ	ਪਦ	ਚਰਨ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਕਮਲ	ਚਿਤ ਹਿਰਦਾ	ਚੋਖ ਚੂਸਣਾ	ਕੈ।
----------------------	----	---------------------	-----	--------------	--------------	-----

ਗਿਆਨ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ ਹਿੱਸਾ	ਅੰਸ ਹਿਰਦਾ	ਚਿਤ ਬਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਹੰਸ	ਗਤਿ ਵਾਂਗ	ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਬੰਸ ਸਮੂਹ	ਬਿਖੇ ਵਿਚ
---------------------------	--------------	----------------------------	-----	-------------	-------------------------------------	-------------	-------------

ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਬੁਰੇ ਕਰਮ	ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਮ	ਖੀਰ ਦੁੱਧ	ਨੀਰ ਪਾਣੀ,ਜਲ	ਸੋਖ ਸੁਕਾਉਣਾ	ਪੋਖ ਬਲਵਾਨ	ਕੈ॥੨੮੭॥
---------------------	-----------------------	-------------	----------------	----------------	--------------	---------

ਹਾਰਿ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਉਲਟ,ਅਸਫਲਤਾ	ਮਾਨੀ ਮੰਨਦ ਕਰਕੇ	ਝਗਰੋ ਲੜਾਈ,ਝਗੜਾ	ਮਿਟਤ, ਮਿਟਾ
-----------------------------	-------------------	-------------------	---------------

ਰੋਸ ਗੁੱਸਾ	ਮਾਰੇ ਮਾਰਨ ਨਾਲ	ਸੈ ਨਾਲ,ਸਾਥ	ਰਸਾਇਨ ਰਸਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
--------------	------------------	---------------	------------------------	-------------

ਪੋਟ ਪੋਟਲੀ, ਗੱਠੜੀ	ਡਾਰੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਿਆਂ	ਲਾਗਤ ਲਗਦਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਡੰਡੁ ਜੁਰਮਾਨਾ	ਜਗ ਸੰਸਾਰ, ਦੁਨੀਆਂ	ਜਾਨੀਐ। ਜਾਣਦੇ ਹਨ
---------------------	----------------------	--------------	-----------	-----------------	---------------------	--------------------

ਹਉਮੇ ਅਹੰਕਾਰ	ਅਭਿਮਾਨ ਹੰਕਾਰ	ਅਸਥਾਨ ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ	ਉਚੇ ਉੱਚਾ	ਨਾਹਿ ਨਹੀਂ	ਜਲੁ ਪਾਣੀ
----------------	-----------------	---------------------	-------------	--------------	-------------

ਨਿਮਤ ਨਿਮਰਤਾ ਵਾਲੇ	ਨਵਨ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ	ਥਲ ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ	ਜਲੁ ਪਾਣੀ	ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
---------------------	--------------------	------------------	-------------	-------------------------------

ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਸਰਬੰਗ ਸਭ ਅੰਗ	ਤਰ ਹੇਠਾਂ, ਥੱਲੇ	ਹਰ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਹੋਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਚਰਨ ਪੈਰ
---------------------	-----------------	-------------------	---------------------	---------------------	------------

ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ	ਚਰਨ ਪੈਰ	ਰੇਨ ਪੂੜ, ਮਿੱਟੀ	ਮਾਨੀਐ। ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ
-----------------	---------------------------------	------------	-------------------	---------------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਹਰਿ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਭਗਤ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਜਗਤ ਸੰਸਾਰ	ਮੈ ਵਿਚ	ਨਿੰਮਰੀਭੂਤ ਨਿਮਰਤਾਵਾਲਾ
--------------------	----------------	----------------------	--------------	-----------	-------------------------

ਜਗ ਸੰਸਾਰ	ਪਗ ਪੈਰ	ਲਗਿ ਜੋੜ ਕੇ	ਮਸਤਕਿ ਮੱਥਾ	ਪਰਵਾਨੀਐ॥੨੮੮॥ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ
-------------	-----------	---------------	---------------	-----------------------------

ਪੂਜੀਐ ਪੂਜਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸੀਸੁ ਸਿਰ	ਈਸੁ ਮਾਲਕ, ਸੁਆਮੀ	ਉਚੋ ਉੱਚਾ	ਦੇਹੀ ਸਰੀਰ	ਮੈ ਵਿਚ	ਕਹਾਵੈ ਕਹਾਉਂਦਾ
------------------------	-----------	-------------	--------------------	-------------	--------------	-----------	------------------

ਪੂਜੀਐ ਪੂਜਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ	ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਅੰਤ ਤੱਕ ਦਿਖਣ ਵਾਲੀ	ਕੈ। ਦੁਆਰਾ
------------------------	-----------	---------------------	------------------------	--------------------------------	--------------

ਪੂਜੀਐ ਪੂਜਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਸੁਰਤਿ ਸੋਝੀ, ਧਿਆਨ	ਸਨਬੰਧ ਮੇਲ, ਰਿਸਤਾ	ਕਰਿ ਕਾਰਣ
------------------------	-----------	--------------	---------------------	---------------------	-------------

ਪੂਜੀਐ ਪੂਜਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਨਾਸਕਾ ਨੱਕ	ਸੁਬਾਸ ਖੁਸ਼ਬੂ	ਸ੍ਰਾਸ ਸੁਆਸ, ਸਾਹ	ਕ੍ਰਾਂਤ ਗਤੀ, ਚਾਲ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
------------------------	-----------	--------------	-----------------	--------------------	--------------------	-------------

ਪੂਜੀਐ ਪੂਜਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਮੁਖ ਮੂੰਹ	ਸ੍ਰਾਦ ਸੁਆਦ, ਰਸ	ਸਬਦ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ	ਸੰਜੁਗਤ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ	ਕੈ ਕਰਕੇ
------------------------	-----------	-------------	-------------------	-------------------	----------------------	------------

ਪੂਜੀਐ ਪੂਜਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਹਸਤ ਹੱਥ	ਸਕਲ ਸਾਰੇ, ਸਭ	ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਪਾਂਤ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
------------------------	-----------	------------	-----------------	---------------------	-------------------	-------------

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ	ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ	ਗੰਧ ਰਸ	ਰਹਿਤ ਹੁਇ
ਨਿਗਾਹ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ		ਮਹਿਕ ਜੀਭ ਦੀ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਆਦ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ	ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ

ਪੂਜੀਐ	ਪਦਾਰਥਿੰਦ	ਨਵਨ	ਮਹਾਂਤ	ਕੈ॥੨੮੯॥
ਪੂਜਾ ਕਰੀਦੀ ਹੈ	ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਨੀਵੀਂ	ਮਹੱਤਵ, ਮਹਾਨਤਾ	ਕਰਕੇ

ਨਵਨ	ਗਵਨ	ਜਲ	ਨਿਰਮਲ	ਸੀਤਲ	ਹੈ
ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ	ਵਗਦਾ (ਪਾਣੀ ਦਾ) ਪਾਣੀ		ਸੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰ	ਠੰਡਾ, ਸਰਦ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਵਨ	ਬਸੰਧਰਾ	ਸਰਬ	ਰਸ	ਰਾਸਿ	ਹੈ।
ਨੀਵਾਂ	ਪ੍ਰਿਥਵੀ, ਧਰਤੀ	ਸਭ, ਸਾਰਾ	ਆਨੰਦਮਈ ਵਸਤੂਆਂ	ਭੰਡਾਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਉਰਧ	ਤਪਸਿਆ	ਕੈ	ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ	ਬਾਸੁ	ਬੋਹੈ	ਬਨ
ਉਲਟਾ ਹੋ ਕੇ	ਤਪ, ਸਾਧਨਾ	ਕਰਕੇ	ਸਫੈਦ ਚੰਦਨ	ਖੁਸ਼ਬੂ	ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ	ਜੰਗਲ

ਨਵਨ	ਸਮੁੰਦ੍ਰ	ਹੋਤ	ਰਤਨ	ਪ੍ਰਗਾਸ	ਹੈ।
ਨੀਵਾਂ	ਸਾਂਗਰ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਹੀਰਾ	ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਵਨ	ਗਵਨ	ਪਗ	ਪੂਜੀਅਤ	ਜਗਤ	ਮੈ
ਨੀਵਾਂ	ਤੁਰਨਾ	ਪੈਰ	ਪੂਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ	ਵਿਸ਼ਵ, ਸੰਸਾਰ	ਵਿਚ

ਚਾਹੈ	ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ	ਚਰਨ	ਰਜ	ਤਾਸ	ਹੈ।
ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ	ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਅਮ੍ਰਿਤ ਜਲ	ਪੈਰ	ਧੂੜ, ਮਿੱਟੀ	ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਹਰਿ	ਭਗਤ	ਜਗਤ	ਮੈ	ਨਿੰਮਰੀਭੂਤ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਪਰਮਾਤਮਾ	ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਵਿਸ਼ਵ, ਸੰਸਾਰ	ਵਿਚ	ਨਿਮਰਤਾ ਵਾਲਾ

ਕਾਮ	ਨਿਹਕਾਮ	ਧਾਮ	ਬਿਸਮ	ਬਿਸ੍ਵਾਸ	ਹੈ॥੨੯੦॥
ਇੱਛਾ	ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ	ਸਥਾਨ	ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਭਰੋਸਾ, ਯਕੀਨ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ	ਲਿਵਲੀਨ	ਜਲ	ਮੀਨ	ਗਤਿ
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਧਿਆਨ, ਮਗਨ	ਪਾਣੀ	ਮੱਛੀ	ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ

ਸੁਖਮਨਾ	ਸੰਗਮ	ਹੁਇ	ਉਲਟਿ ਪਵਨ	ਕੈ।
	ਮਿਲਾਪ, ਮੇਲ	ਹੋਵੇ	ਸਾਹ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦੇਣਾ	ਕਰਕੇ

ਬਿਸਮ	ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਬਿਖੈ	ਅਨਭੈ	ਅਭਿਆਸ	ਰਸ
ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਭਰੋਸਾ ਵਿਚ	ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਸੁਆਦ, ਅਨੰਦ

ਪ੍ਰੇਮ ਮਧੁ — ਅਪੀਉ ਪੀਐ ਗੁਹਜੁ ਗਵਨ ਕੈ।
ਪਿਆਰ,ਸਨੇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਦਾ ਹੈ ਗੁਪਤ ਤੁਰਨਾ ਕਰਕੇ

ਸਬਦ ਕੈ ਅਨਹਦ ਸੁਰਤਿ ਕੈ ਉਨਮਨੀ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਆਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧੁਨੀ ਸੋਝੀ,ਪਿਆਨ ਕਰਕੇ ਵਿਆਕੁਲ,ਬੇਚੈਨ

ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਨਿਝਰ ਧਾਰ ਸਹਜ ਰਵਨ ਕੈ।
ਪਿਆਰ,ਸਨੇਹ ਦਾ,ਦੇ,ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਧਰਾਲ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਰਕੇ

ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਉਲੰਘਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ
ਤ੍ਰਿਬੇਣੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਆਨੰਦ,ਚੈਨ ਸਮੁੰਦਰ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਮਾਣ ਕੇ

ਦਸਮ ਸਥਲ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਭਵਨ ਕੈ॥੨੯੧॥
ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਦਸ ਸੁਰਾਖ ਹਨ ਸੁੱਧ,ਪਵਿੱਤਰ ਘਰ,ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਕੇ

ਜੈਸੇ ਜਲ ਜਲਜ ਅਉ ਜਲ ਦੁਧ ਸੀਲ ਮੀਨ
ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਕਮਲ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਮਾਦਾ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਥਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਮੀ,ਗਿੱਲਾਪਣ ਮੱਛੀ
ਨਿਕਲਿਆ ਚਿੱਟਾ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ

ਚਕਈ ਕਮਲ ਦਿਨਕਰਿ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ।
ਚਕਵੇ ਪੰਛੀ ਦੀ ਮਦੀਨ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਸੂਰਜ ਨਾਲ ਪਿਆਰ,ਸਨੇਹ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਕਮਲ ਚਕੋਰ ਸਸਿ
ਦੀਵਾ ਪਰਵਾਣਾ,ਪਤੰਗਾ ਭੌਰਾ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਇਕ ਪੰਛੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ,ਚੰਨ

ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਦ ਬਾਦ
ਹਿਰਣ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਿਰਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਜ਼

ਘਨ ਚਾਤ੍ਰਕ ਸੁਚੀਤ ਹੈ।
ਬਦਲ,ਮੇਘ ਪਪੀਹਾ ਇਕਾਗਰ ਚਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਾਰਿ ਅਉ ਭਤਾਰੁ ਸੁਤ ਮਾਤ ਜਲ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ
ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਪਤੀ ਬੇਟਾ,ਲੜਕਾ ਮਾਤਾ,ਮਾਂ ਪਾਣੀ ਪਿਆਸਾ

ਖੁਧਿਆਰਥੀ ਭੋਜਨ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਧਨ ਮੀਤ ਹੈ।
ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਆਹਾਰ,ਖਾਣ ਸਮੱਗਰੀ ਕੰਗਾਲ ਦੌਲਤ ਮਿੱਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦੋਹ ਦੁਖਦਾਈ ਨ ਸਹਾਈ ਹੋਤ
ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ ਪਕੜ ਫਲ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵਤ
ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਹੈ॥੨੯੨॥
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਮੇਲ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਰਜੋ,ਤਮੋ,ਸਤੋ ਨਿਰਲੇਪ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਮਕਰੰਦ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ	ਰਸ ਸਤ, ਪਰਾਗ	ਲੁਭਿਤ ਮੋਹਿਤ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ		
ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਬਿਸਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ	ਸੁਬੰਗ ਪ੍ਰਭੂ	ਮੈ ਵਿਚ	ਸਮਾਨੇ ਰਚਣਾ, ਮਿਚਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਵ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ	ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ, ਲਗਨ	ਦੀਪਕ ਦੀਵਾ	ਪਤੰਗ ਪਤੰਗਾ, ਪਰਵਾਨਾ	ਸੰਗ ਸੰਯੋਗ, ਮੇਲ	
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ		ਮ੍ਰਿਗ ਹਿਰਣ	ਨਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਹਿਰਾਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਕਾਮ ਇੱਛਾ	ਨਿਹਕਾਮ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ	ਕ੍ਰੋਧਾਕ੍ਰੋਧ ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ		ਨਿਰਲੋਭ ਲੋਭ ਰਹਿਤ	ਲੋਭ ਲਾਲਚ	
ਮੋਹ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪਕੜ		ਨਿਰਮੋਹ ਮੋਹ ਰਹਿਤ	ਅਹੰਮੇਵ ਅਹੰਕਾਰ	ਹੂ ਵੀ	ਲਜਾਨੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਅਸਚਰਜ ਤੋਂ ਅਸਚਰਜ, ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਮਈ			ਅਸਚਰਜੈ ਅਦਭੁਤ, ਅਜੀਬ		ਅਸਚਰਜਮੈ ਅਜੀਬ, ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ	
ਅਦਭੁਤ ਅਸਚਰਜਮਈ	ਪਰਮਦਭੁਤ ਅਤਿਅੰਤ ਅਸਚਰਜਮਈ	ਅਸਥਾਨੇ ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ		ਹੈ॥੨੯੩॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰ, ਵੇਖਣਾ	ਜੋਤਿ ਰੂਹਾਨੀ ਰੋਸ਼ਨੀ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਉਦੇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ	ਮੈ ਵਿਚ
ਕੋਟਿਕ ਉਸਤਤ ਕਰੋੜਾਂ ਸਿਫਤ, ਤਾਰੀਫ	ਛਬਿ ਸੁੰਦਰਤਾ	ਤਿਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ	ਕੋ ਬਰਾਬਰ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਕਿੰਚਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ	ਕ੍ਰਿਪਾ ਮਿਹਰ	ਕੋਟਿਕ ਕਰੋੜਾਂ	ਕਮਲਾ ਲਛਮੀ ਦੇਵੀ	ਕਲਪਤਰ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਫੱਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦਰਖਤ		
ਮਧੁਰ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਰਸਦਾਇਕ	ਬਚਨ ਬੋਲ, ਸ਼ਬਦ	ਮਧੁ ਸ਼ਹਿਦ, ਮਧੂ	ਕੋਟਿਕ ਕਰੋੜਾਂ	ਬਿਲਾਸੁ ਆਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਮੰਦ ਹਲਕੀ ਹਲਕੀ	ਮੁਸਕਾਨਿ ਮਸਕਰਾਉਣ ਦੀ	ਬਾਨਿ ਸੁਭਾ, ਆਦਤ	ਖਾਨਿ ਭੰਡਾਰ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਕੋਟਾਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਸਸਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਚੰਨ

ਸੋਭਾ ਕੋਟਿ ਲੋਟਪੋਟ ਕੁਮਦਨੀ ਤਾਸੁ ਹੈ।
ਵਡਿਆਈ,ਯਸ਼ ਕਰੋੜਾਂ ਸਦਕੇ,ਬਲਿਹਾਰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਉਸਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਕੇ ਜਲ ਵਿਚ ਵਿੜਨ ਵਾਲਾ ਫੁੱਲ

ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ
ਚਿਤ,ਜੀਅ ਭੋਰਾ,ਕ੍ਰਮਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਸਤ,ਪਰਾਗ ਮੋਹਿਤ,ਮੁੱਗਧ ਹੋਵੇ

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਲਿਵ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹੈ॥੨੯੪॥
ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਰੋਸਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਰਜ ਮਜਨ ਮਲੀਨ ਮਨ
ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਓਟ ਪੂੜ,ਮਿੱਟੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਮੈਲੀ ਗੰਦਾ ਚਿਤ,ਜੀਅ

ਦਰਪਨ ਗਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਹੈ।
ਸ਼ਾਸ਼ਾ,ਆਇਨਾ ਵਾਂਗ,ਸਮਾਨ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਚਲ,ਸਥਿਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨ ਦੈ ਚਪਲ ਖੰਜਨ ਦ੍ਰਿਗ
ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸੁਰਮਾ(ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਚੰਚਲ ਮਮੋਲਾ? ਅੱਖਾਂ

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਧਿਆਨ ਜਲ ਥਲ ਹੈ।
ਕੁਲ ਰਹਿਤ ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਅੰਜਨ ਤੋਂ ਰੀਹਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਯਾਦ,ਚੇਤਾ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਭੰਜਨ ਭੈ ਕ੍ਰਮ ਅਰਿ ਗੰਜਨ ਕਰਮ ਕਾਲ
ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਡਰ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਹਰਾ ਦੇਣਾ ਕੰਮ,ਕਰਣੀ,ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ ਮੌਤ
(ੳ)ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ(ਵਰਤਮਾਨ ਜੋ ਹੁਣ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ)
(ਅ)ਪ੍ਰਾਰਬਧ(ਪੂਰਬਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ)
(ੲ) ਸੰਚਿਤ (ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਅਜੇ ਨਹੀ ਭੋਗਿਆ)

ਪਾਂਚ ਪਰਪੰਚ ਬਲਬੰਚ ਨਿਰਦਲ ਹੈ।
ਕਾਮ,ਕ੍ਰੋਧ,ਲੋਭ,ਮੋਹ,ਅਹੰਕਾਰ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰ ਫਲ,ਕਪਟ ਜਬਰਦਸਤੀ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਕੁਚਲ ਦੇਣਾ ਹੋਣ
ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੇਵਾ ਕਰੰਜਨ ਸਰਬਾਤਮ ਨਿਰੰਜਨ ਭਏ
ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਵ ਆਤਮਾ ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਅੰਜਨ ਤੋਂ ਰੀਹਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਕਲਿਮਲ ਨਿਰਮਲ ਹੈ॥੨੯੫॥
ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਪਾਪ ਸ਼ੁੱਧ,ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅਛਤ ਰਵਿ ਰਾਹ ਨ ਸਕਤ ਗ੍ਰਸਿ
ਚੰਨ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸੂਰਜ ਪੁਰਾਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਂ ਨਹੀਂ ਬਲ,ਯੋਗਤਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਗਣਾ
ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗ੍ਰਹਿ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਅਗੋਚਰੁ ਹੁਇ ਸੂਰਜਗ੍ਰਹਨ ਹੈ।
ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ- ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਪੜਦੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪਛਮ ਉਦੋਤ ਹੋਤ ਚੰਦ੍ਰਮੈ ਨਮਸਕਾਰ
ਸੂਰਜ ਦੇ ਅਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਨਾ

ਪੂਰਬ ਸੰਜੋਗ ਸਸਿ ਕੇਤ ਖੇਤ ਹਨਿ ਹੈ।
ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧ ਚੰਨ ਸੌਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਨੌਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਯੁੱਧ ਭੂਮੀ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕਾਸਟ ਮੈ ਅਗਨਿ ਮਗਨ ਚਿਰੰਕਾਲ ਰਹੈ
ਲਕੜੀ ਵਿਚ ਅੱਗ ਟਿਕਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ

ਅਗਨਿ ਮੈ ਕਾਸਟ ਪਰਤ ਹੀ ਦਹਨ ਹੈ।
ਅੱਗ ਵਿਚ ਲਕੜੀ ਡਿਗਦਿਆਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਸੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਸਿਵ ਸਕਤ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਕੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤੀ ਬਲ, ਯੋਗਤਾ ਖੋਏ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਮਹਾਤਮਾ ਮਿਲਾਪ ਕਰਕੇ

ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਸਹ ਸਹਨ ਹੈ॥੨੯੬॥
ਭੈੜੀ ਮੱਤ, ਖੋਟੀ ਬੁੱਧ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਬਹੁਤ ਕਸ਼ਟਦਾਇਕ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਾਧ ਕੀ ਸੁਜਨਤਾਈ ਪਾਹਨ ਕੀ ਰੇਖ ਪ੍ਰੀਤਿ
ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਚੰਗੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਪੱਥਰ ਦਾ, ਦੀ ਲਕੀਰ ਪਿਆਰ

ਬੈਰ ਜਲ ਰੇਖ ਹੁਇ ਬਿਸੇਖ ਸਾਧ ਸੰਗ ਮੈ।
ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪਾਣੀ ਲਕੀਰ ਹੋਵੇ ਵਿਸੇਸਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਜੋਗ, ਮੇਲ ਵਿਚ

ਦੁਰਜਨਤਾ ਅਸਾਧ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਲ ਰੇਖ ਅਰੁ
ਬੁਰਾਈ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਪਿਆਰ ਪਾਣੀ ਲਕੀਰ ਅਤੇ

ਬੈਰੁ ਤਉ ਪਾਖਾਨ ਰੇਖ ਸੇਖ ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੈ।
ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਉਸਦਾ ਪੱਥਰ ਲਕੀਰ ਸਿਖਰ, ਚੋਟੀ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ) ਭਾਗ ਵਿਚ

ਕਾਸਟ ਅਗਨਿ ਗਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਪਰੀਤਿ
ਲਕੜੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ ਪਿਆਰ ਉਲਟੀ ਰੀਤ

ਸੁਰਸਰੀ ਜਲ ਬਾਰੁਨੀ ਸਰੂਪ ਜਲ ਗੰਗ ਮੈ।
ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਨਦੀ, ਗੰਗਾ ਪਾਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਵਿਚ

ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਅਜਯਾ ਸਰਪ ਗਤਿ
ਭੈੜੀ ਮੱਤ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਬੱਕਰੀ ਸੱਪ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ

ਉਪਕਾਰੀ ਭਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਅਉ ਅਤੇ	ਬਿਕਾਰੀ ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਢੰਗ ਤਰੀਕਾ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਕੁਢੰਗ ਭੈੜਾਤਰੀਕਾ	ਮੈ॥੨੯੭॥ ਵਿਚ
ਦੁਰਮਤਿ ਭੈੜੀ ਮੱਤ	ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਸੰਗਤਿ ਮੇਲ, ਸਾਥ	ਅਸਾਧ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ, ਮਾੜਾ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ		
ਕਾਸਟ ਲਕੜੀ	ਅਗਨਿ ਅੱਗ	ਗਤਿ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ	ਟੇਵ ਆਦਤ, ਸੁਭਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਟਰਤ ਹਟਦੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਅਜਯਾ ਬਕਰੀ	ਸਰਪ ਸੱਪ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਗੰਗ ਗੰਗਾ ਨਦੀ	ਬਾਰੁਨੀ ਸ਼ਰਾਬ	ਬਿਧਾਨ ਪਰੰਪਰਾ, ਰੀਤੀ	
ਸਨ ਪਟਸਨ, ਸਣੀ	ਅਉ ਅਤੇ	ਮਜੀਠ ਇਕ ਵੇਲ ਜਿਸਦੀ ਡੰਡੀ ਤੇ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਪੱਕਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ	ਖਲ ਮੂਰਖ	ਪੰਡਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਲੜਦੇ ਹਨ	ਲਰਤ ਲੜਦੇ ਹਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਕੰਟਕ ਕੰਡਾ	ਪੁਹਪ ਫੁੱਲ	ਸੈਲ ਪਹਾੜ	ਘਟਿਕਾ ਛੋਟਾ ਘੜਾ	ਸਨਾਹ ਜਰਾ ਬਖਤਰ, ਕਵੱਚ	ਸਸਤ੍ਰ ਹਥਿਆਰ	
ਹੰਸ ਬਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਕਾਗ ਕਾਂ	ਬਗ ਬੰਗਲਾ	ਬਿਆਧ ਸ਼ਿਕਾਰੀ	ਮ੍ਰਿਗ ਹਿਰਣ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਨਿਬਰਤ ਨਿਬੜਦੇ ਹਨ
ਲੋਸਟ ਲੋਹਾ	ਕਨਿਕ ਸੋਨਾ	ਸੀਪ ਸੰਖ	ਸੰਖ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚੋਂ ਲਿਕਲਦਾ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਘੋਘਾ	ਮਧੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਕਾਲਕੂਟ ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਜ਼ਹਿਰ	
ਸੁਖ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ	ਦੁਖਦਾਇਕ	ਸੰਸਾਰ ਜਗਤ, ਦੁਨੀਆਂ	ਬਿਚਰਤ ਘੁੰਮਦੇ ਫਿਰਦੇ	ਹੈ॥੨੯੮॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਦਾਦਰ ਡੱਡੂ	ਸਰੋਜ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਜੋ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਗੀ ਹੋਈ ਵੇਲ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਨੀਲੋਫਰ	ਬਾਸ ਵੰਝ, ਬਾਂਸ	ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਦਾ ਬੂਟਾ	ਮਰਾਲ ਹੰਸ	ਬਗ ਬੰਗਲਾ	
ਪਾਰਸ ਪਾਰਸ ਪੱਥਰ	ਪਖਾਨ ਪੱਥਰ	ਬਿਖੁ ਜਾਹਿਰ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਸੰਜੋਗ ਸੰਬੰਧ, ਰਿਸਤਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਮ੍ਰਿਗ ਹਿਰਣ	ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਕਸਤੂਰੀ ਨਾਫਾ	ਅਹਿਮਨਿ ਸੱਪ ਦੀ ਮਣੀ	ਮਧੁਮਾਖੀ ਸ਼ਾਹਿਦ ਦੀ ਮੱਖੀ	ਸਾਖੀ ਗਵਾਹੀ, ਪ੍ਰਮਾਣ		
ਬਾਝ ਉਹ ਔਰਤ ਜਿਸਦੇ ਔਲਾਦ	ਬਧੂ ਇਸਤਰੀ	ਨਾਹ ਪਤੀ	ਨੇਹ ਪਿਆਰ	ਨਿਹਫਲ ਵਿਅਰਥ	ਭੋਗ ਭੋਗ ਵਿਲਾਸ, ਸੰਭੋਗ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਉਤਪੰਨ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ

ਦਿਨਕਰ ਸੂਰਜ	ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼,ਚਾਨਣ	ਉਲੂ ਘੁਘੁ	ਬਰਖੈ	ਸਮੈ ਮੌਕਾ	ਜਵਾਸੈ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੰਡੇਦਾਰ ਝਾੜੀ	
ਅਸਨ ਭੋਜਨ	ਬਸਨ ਕਪੜੇ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਰੋਗੀ,ਬੀਮਾਰ	ਰੋਗ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਬੀਜ ਉਹ ਦਾਣੇ ਜਿਸਤੋਂ ਪੇੜ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਅਕੁੰਰ ਉੱਗਦਾ ਹ	ਜਮਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਾਲਰ ਮੈ ਬੰਜਰ? ਵਿਚ	
ਅੰਕੂਰ ਬੀਜ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਗੋਭ	ਉਦੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ	ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਨਾਹਿਨ ਬਿਓਗ ਨਹੀਂ ਵਿਛੋੜਾ	ਹੈ॥੨੯੯॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਸੰਗਮ ਸੰਜੋਗ ਮਿਲਾਪ ਸੰਬੰਧ,ਰਿਸਤਾ	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	ਨੇਮ ਮਰਿਯਾਦਾ	ਕਉ ਹੂੰ	ਪਤੰਗੁ ਪਤੰਗਾ,ਪਰਵਾਨਾ	ਜਾਨੈ ਜਾਣਦੀ	
ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਜੁਦਾਈ ਵਿਛੋੜਾ	ਸੋਗ ਦੁੱਖ	ਮੀਨ ਮੱਛੀ	ਭਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਜਾਨਈ। ਸਮਝਦੀ ਹੈ		
ਇਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟਕ ਟਿਕਟਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ	ਦੀਪਕ ਦੀਵਾ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ	ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਵਨ	ਪਰਹਰੈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ	
ਸਲਿਲ ਪਾਣੀ	ਬਿਓਗ ਵਿਛੋੜਾ	ਮੀਨ ਮੱਛੀ	ਜੀਵਨ ਜਿੰਦਗੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਮਾਨਈ। ਪਰਵਾਨ ਕਰਦੀ	
ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਦਾ	ਬਿਛੁਰੈ ਵਿਛੜ ਜਾਂਦਾ	ਮਧੁਪ ਭੋਰਾ,ਭ੍ਰਮਰ	ਮਨੁ ਚਿਤ		
ਕਪਟ ਧੋਖਾ,ਛਲ	ਸਨੇਹ ਪਿਆਰ	ਪ੍ਰਿਗੁ ਲਾਹਨਤ,ਫਿਟਕਾਰ	ਜਨਮੁ ਜਿੰਦਗੀ	ਅਗਿਆਨਈ। ਅਗਿਆਨ ਵਿਚ ਹੀ		
ਨਿਹਫਲ ਵਿਅਰਥ	ਜੀਵਨ ਜਿੰਦਗੀ	ਮਰਨ ਮਰਨਾ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਬਿਮੁਖ ਜਿਸਦਾ ਮੁਖ ਉਲਟੇ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	
ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	ਅਰੁ ਅਤੇ	ਬਿਰਹ ਜੁਦਾਈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਦੋਊ ਦੋਨੋਂ,ਦੋਵੇਂ	ਉਰ ਹਿਰਦਾ,ਮਨ	ਆਨਈ॥੩੦੦॥ ਲਿਆਉਣਾ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਦੇਖੈ ਅਉ ਦਿਖਾਵੈ ਸੋਈ
ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ ਦਰਸਨ ਪਿਆਨ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਉਹੀ

ਸਰਬ ਦਰਸ ਏਕ ਦਰਸ ਕੈ ਜਾਨੀਐ।
ਸਾਰਾ, ਸਭ ਦਰਸਨ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਦਰਸਨ ਬਰਾਬਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਸੋਈ
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਪਿਆਨ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹੀ

ਸਰਬ ਸਬਦ ਏਕ ਸਬਦ ਕੈ ਮਾਨੀਐ।
ਸਾਰਾ, ਸਭ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ

ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰਤਗਿ ਸਰਬਗਿ ਸੋਈ
ਸਾਰੇ ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਉਹੀ

ਕਰਮ ਕ੍ਰਤੂਤਿ ਕਰਤਾਰੁ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
ਕੰਮ, ਕੰਮ ਕਾਜ ਕੰਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਛਾਣ ਲੈਂਦਾ

ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਪਿਆਨੁ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਮਝ ਸਿਮਰਨ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸਬਦ ਅਨੇਕ ਵਿਚ ਇਕ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕੈ ਉਰਿ ਆਨੀਐ॥੩੦੧॥
ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਆਸਰਾ ਇਕ, ਇਕ ਹੀ ਹਿਰਦਾ ਲਿਆਂਦੀ

ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਮਾਇਆ ਮੋਹੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ॥
ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਤਿਰਛੀ ਨਿਗਾਹ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਛਲਾਵਾ ਮੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅੰਡ ਆਕਾਰ ਭਵਨ ਕੋਸ਼ ਭੂਮੀ ਖੰਡ

ਸਾਧਸੰਗ ਰੰਗ ਮੈ ਬਿਮੋਹਤ ਮਗਨ ਹੈ।
ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਚ ਮਗਨ ਲਿਵਲੀਨ, ਮਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਾਕੇ ਓਅੰਕਾਰ ਕੈ ਅਕਾਰ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਜਿਸਦੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ, ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਈ, ਅਨੇਕ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ

ਕੀਰਤਨ ਸਮੈ ਸਾਧਸੰਗ ਸੋ ਲਗਨ ਹੈ।
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਗਾਉਣਾ ਮੌਕਾ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਪਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਜਾਕੇ॥
ਮਹਾਂਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨਕ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜਿਸਦੇ

ਅਗੂਭਾਗ	ਸਾਧ ਸੰਗ	ਗੁਨਨੁ	ਅਗਨ	ਹੈ।
ਸਾਹਮਣੇ	ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਸਦ ਗੁਣ, ਸਗੁਣ	ਅਣਗਿਣਤ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਗਮ	ਅਪਾਰ	ਸਾਧ	ਮਹਿਮਾ	ਅਪਾਰ	ਬਿਖੈ
ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ	ਸੀਮਾ ਰੀਹਤ	ਮਹਾਤਮਾ	ਵਡਿਆਈ	ਪਾਰ ਰਹਿਤ ਭਾਵ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਵਿਚ

ਅਤਿ	ਲਿਵਲੀਨ	ਜਲ	ਮੀਨ	ਅਭਗਨ	ਹੈ॥੩੦੨॥
ਬਹੁਤ	ਧਿਆਨ, ਮਗਨ	ਪਾਣੀ	ਮੱਛੀ	ਅਖੰਡ, ਲਗਾਤਾਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਿਜਘਰ	ਮੇਰੇ	ਸਾਧਸੰਗਤਿ	ਨਾਰਦਮੁਨਿ॥
ਆਪਣਾ ਘਰ	ਮੇਰਾ	ਧਰਮੀ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ	ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਿਸ਼ੀ ਹਰਿਵੰਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਮਾਲਕ

ਦਰਸਨ	ਸਾਧਸੰਗ	ਮੇਰੇ	ਨਿਜ ਰੂਪ	ਹੈ।
ਦੀਦਾਰ, ਵੇਖਣਾ	ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਮੇਰਾ	ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਦੀਦਾਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਾਧਸੰਗਿ	ਮੇਰੇ	ਮਾਤਾ	ਪਿਤਾ	ਅਉ	ਕੁਟੰਬ	ਸਖਾ॥
ਧਰਮੀ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ	ਮੇਰਾ	ਮਾਂ	ਬਾਪ	ਅਤੇ	ਪਰਿਵਾਰ	ਮਿੱਤਰ

ਸਾਧਸੰਗਿ	ਮੇਰੇ	ਸੁਤੁ	ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ	ਅਨੂਪ	ਹੈ।
ਧਰਮੀ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ	ਮੇਰਾ	ਪੁੱਤਰ	ਉੱਤਮ, ਸਰਬੋਤਮ	ਅਤਿਸੁੰਦਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਾਧਸੰਗ	ਸਰਬ	ਨਿਧਾਨੁ	ਪ੍ਰਾਨ	ਜੀਵਨ	ਮੈ
ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਸਭ, ਸਾਰਾ	ਭੰਡਾਰ	ਹਵਾ, ਸੁਆਸ	ਜਿੰਦਗੀ	ਵਿਚ

ਸਾਧਸੰਗਿ	ਨਿਜੁ ਪਦੁ	ਸੇਵਾ	ਦੀਪ ਧੂਪ	ਹੈ।
ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਆਤਮ ਪਦ	ਭਗਤੀ	ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੇਣ ਯੋਗ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਾਧਸੰਗਿ	ਰੰਗ	ਰਸ	ਭੋਗ	ਸੁਖ	ਸਹਜ	ਮੈ
ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਖੁਸ਼ੀ, ਆਨੰਦ	ਸੁਆਦ	ਆਂਤਮਿਕ ਸੁੱਖ	ਆਨੰਦ	ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਵਿਚ

ਸਾਧਸੰਗਿ	ਸੋਭਾ	ਅਤਿ	ਉਪਮਾ	ਅਉ	ਊਪ	ਹੈ॥੩੦੩॥
ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਵਡਿਆਈ	ਬਹੁਤ	ਵਡਿਆਈ	ਅਤੇ	ਚਮਕ ਦਮਕ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਗਮ	ਅਪਾਰ	ਦੇਵ	ਅਲਖ	ਅਭੇਵ	ਅਤਿ
ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ	ਪਾਰ ਰਹਿਤ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਦੇਵਤੇ	ਪਰਮਾਤਮਾ	ਭੇਦ ਰਹਿਤ	ਬਹੁਤ

ਅਨਿਕ	ਜਤਨ	ਕਰਿ	ਨਿਗ੍ਰਹ	ਨ	ਪਾਈਐ।
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਯਤਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼	ਕਰਕੇ	ਹਠ ਯੋਗ	ਨਹੀਂ	ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ

ਪਾਈਐ ਨ ਜਗ
ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਜੱਗ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਭੋਗ ਪਾਈਐ ਨ ਰਾਜ ਜੋਗ
ਦੇਵਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹਕੂਮਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ
ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਠਿਨ ਅਭਿਆਸ

ਨਾਦ ਬਾਦ ਬੇਦ
ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ ਵਾਜਾ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਯੰਤਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਗ੍ਰੰਥ

ਕੈ ਅਗਹੁ ਨ ਗਹਾਈਐ।
ਕਰਕੇ ਜੋ ਫੜਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਨਹੀਂ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਤੀਰਥ	ਪੁਰਬ	ਦੇਵ	ਦੇਵ	ਸੇਵਕੈ	ਨ	ਪਾਈਐ
ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਰੋਹ		ਦੇਵਤੇ	ਪਰਮਾਤਮਾ	ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ	ਨਹੀਂ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ
ਅਸਥਾਨ						
ਕਰਮ	ਧਰਮ	ਬ੍ਰਤ	ਨੇਮ	ਲਿਵ	ਲਾਈਐ।	
ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਵਾਲੇ	ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਧਾਰਮਿਕ	ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁੰਨ ਕਰਮ	ਮਰਿਯਾਦਾ	ਧਿਆਨ	ਜੋੜਨ ਨਾਲ	
ਸੰਸਕਾਰ	ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ	ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਭਾਵ				

ਨਿਹਫਲ	ਅਨਿਕ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਕੈ	ਅਚਾਰ	ਸਬੈ
ਵਿਅਰਥ, ਬੇਫਾਇਦਾ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ	ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ	ਰਸਮਾਂ	ਸਭ ਹੀ, ਸਾਰੇ

ਸਾਵਧਾਨ	ਸਾਧਸੰਗ	ਹੁਇ	ਸਬਦ	ਗਾਈਐ	॥੩੦੪॥
ਸੁਚੇਤ	ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਹੋਵੇ	ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਗਾਉਣਾ ਕਰੀਏ	

ਸੁਪਨ	ਚਰਿਤ੍ਰ	ਚਿਤ੍ਰ	ਜੋਈ	ਦੇਖੈ	ਸੋਈ	ਜਾਨੈ
ਜਾਗਣ ਅਤੇ ਘੋਰ ਨੀਂਦ ਦੇ	ਕੌਤਕਮਈ	ਤਸਵੀਰ	ਜਿਹੜਾ	ਦੇਖਦਾ ਹੈ	ਉਹੀ	ਜਾਣਦੀ
ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਅਵਸਥਾ						

ਦੂਸਰੇ	ਨ	ਦੇਖੈ	ਪਾਵੈ	ਕਹੋ	ਕੈਸੇ	ਜਾਨੀਐ।
ਦੂਸਰਾ	ਨਹੀਂ	ਦੇਖਦਾ ਹੈ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ	ਦਸੋ, ਸਮਝਾਓ	ਕਿਵੇਂ	ਜਾਣਦੇ ਹਨ

ਨਾਲ	ਬਿਖੈ	ਬਾਤ	ਕੀਏ	ਸੁਨੀਅਤ	ਕਾਨ	ਦੀਏ
ਨਾਲੀ, ਨਲੀ, ਨਲਕੀ	ਵਿਚ	ਗੱਲ, ਬਚਨ	ਕਰਨ ਨਾਲ	ਸੁਣਦੀ ਹੈ	ਕੰਨ	ਦੇ ਕੇ, ਲਗਾ ਕੇ

ਬਕਤਾ	ਅਉ	ਸ੍ਰੋਤਾ	ਬਿਨੁ	ਕਾਪੈ	ਉਨਮਾਨੀਐ।
ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ	ਅਤੇ	ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ	ਬਿਨਾਂ	ਕਿਸ ਕੋਲ	ਸਮਝਣਾ, ਵਿਚਰਨਾ

ਪਘੁਲਾ	ਕੇ	ਮੂਲ	ਬਿਖੈ	ਜੈਸੇ	ਜਲ	ਪਾਨ	ਕੀਜੈ
ਕਮਲ ਦੀ ਵੇਲ	ਦੇ, ਦਾ	ਜੜ੍ਹ	ਵਿਚੋਂ	ਜਿਵੇਂ	ਪਾਣੀ	ਪੀਣਾ	ਕਰਦਾ ਹੈ

ਲੀਜੀਐ ਜਤਨ ਕਰਿ ਪੀਏ ਮਨ ਮਾਨੀਐ।
ਲਈਦਾ(ਸਹਾਇਕ ਕ੍ਰਿਆ) ਯਤਨ,ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੀਵੇ,ਛੱਕੇ ਚਿਤ,ਜੀਅ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ

ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਗੁਹਜ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਮੇਲ,ਸੰਜੋਗ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜਿਸਦਾ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇ ਬਿਆਨ ਖੁਸ਼ੀ

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਬਿਧਾਨੀਐ॥੩੦੫॥
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਿਮਰਨ ਪਿਆਰ ਰਸ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਵੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਰਿਯਾਦਾ

ਨਵਨ ਗਵਨ ਜਲ ਸੀਤਲ ਅਮਲ ਜੈਸੇ॥
ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ ਵਗਣਾ(ਪਾਣੀ ਦਾ) ਪਾਣੀ ਠੰਡਾ,ਸਰਦ ਨਿਰਮਲ,ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਜਿਵੇਂ

ਅਗਨਿ ਉਰਧ ਮੁਖ ਤਪਤ ਮਲੀਨ ਹੈ।
ਅੱਗ ਉਪਰ ਵਲ ਮੂੰਹ ਗਰਮ,ਤਪਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਲੀ,ਗੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਫਲ ਹੁਇ ਆਬ ਝੁਕੇ ਰਹਤ ਹੈ ਚਿਰੰਕਾਲ
ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇ ਅੰਬ ਨੀਵੇਂ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤਕ

ਨਿਵੈ ਨ ਅਰਭੁ ਤਾਂਤੇ ਆਰਬਲਾ ਛੀਨ ਹੈ।
ਝੁਕਦਾ ਨਹੀਂ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਜਿਸਦੇ ਤਾਂਤੇ ਤੋਂ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਮਰ ਘੱਟ,ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਜੈਸੇ ਬਾਸੀਐ ਬਨਾਸਪਤੀ
ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ ਖੁਸ਼ਬੂ ਜਿਵੇਂ ਵਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ ਆਦਿ

ਬਾਸੁ ਤਉ ਬਡਾਈ ਬੁਡਿਓ ਸੰਗ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ।
ਬਾਸ ਤਾਂ,ਤੋਂ ਹੰਕਾਰ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦਾ ਸੰਜੋਗ,ਮੇਲ ਮਗਨ ਹੋਇਆ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਅਹੰਬੁਧਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਕੈ
ਉਸੇਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਮਹਾਤਮਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ਬਿਰਤੀ ਹਲੀਮੀ

ਸਨ ਅਉ ਮਜੀਠ ਗਤਿ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕੀਨ ਹੈ॥੩੦੬॥
ਪਟਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਵੇਲ ਜਿਸਦੀ ਡੰਡੀ ਵਾਂਗ,ਸਮਾਨ ਗੁਨਾਹ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤੇ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ

ਸਕਲ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਿਖੈ ਦ੍ਰੁਮ ਦੀਰਘ ਦੁਇ
ਸਭ,ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ ਆਦਿ ਵਿਚ ਦਰਖਤ ਲੰਬੇ ਅਥਵਾ ਵੱਡੇ ਦੋ

ਨਿਹਫਲ ਭਏ ਬੂਡੇ ਬਹੁਤ ਬਡਾਈ ਕੈ।
ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਫਲ ਨਾ ਲਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮਗਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਿਆਦਾ ਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ

ਚੰਦਨ	ਸੁਬਾਸਨਾ	ਕੈ	ਸੋਂਬਲ	ਸੁਬਾਸ	ਹੋਤ
ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਖੁਸ਼ਬੂ	ਕਰਕੇ	ਸਿੰਬਲ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਖੁਸ਼ਬੂ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਬਾਂਸੁ	ਨਿਰਗੰਧ	ਬਹੁ	ਗਾਂਠਨੁ ਵਿਠਾਈ	ਕੈ।
ਵੰਝ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੰਢਾਂ ਵਾਲਾ ਪੌਦਾ	ਗੰਧਹੀਣ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਗੰਢਾਂ ਢੀਠਤਾ, ਰੁਖਾਪਣ	ਕਰਕੇ

ਸੋਂਬਲ	ਕੈ	ਫਲ	ਤੂਲ
ਸਿੰਬਲ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਦੇ, ਦਾ	ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ	ਸਿੰਬਲ ਦੇ ਡੋਡੇ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਹੂੰ

ਖਗ	ਮ੍ਰਿਗ	ਛਾਇਆ	ਤਾਕੈ
ਪੰਛੀ	ਹਿਰਣ	ਛਾਂ	ਉਸਦੇ

ਬਾਂਸੁ	ਤਉ	ਬਰਨ	ਦੋਖੀ	ਜਾਰਤ	ਬੁਰਾਈ	ਕੈ।
ਵੰਝ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੰਢਾਂ ਵਾਲਾ ਪੌਦਾ	ਤਾਂ, ਤੋਂ	ਨਸਲ	ਦੋਸ਼ੀ	ਸਾੜ ਦਿੰਦਾ	ਬੁਰਿਆਈ	ਕਰਕੇ

ਤੈਸੇ	ਹੀ	ਅਸਾਧ	ਸਾਧ	ਹੋਤਿ	ਸਾਧਸੰਗਤਿ	ਕੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ	ਮਾੜਾ	ਮਹਾਤਮਾ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਧਰਮੀ ਪਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ	ਕਰਕੇ

ਤ੍ਰਿਸਟੈ ਨ	ਗੁਰ	ਗੋਪਿ	ਦ੍ਰੋਹ	ਗੁਰਭਾਈ	ਕੈ॥੩੦੭॥
ਠਹਿਰਨਾ ਨਹੀਂ	ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਛਿਪਾਉਣਾ	ਛਲ, ਕਪਟ	ਇਕ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ	ਕਰਕੇ

ਬਿਰਖ	ਬਲੀ	ਮਿਲਾਪ	ਸਫਲ	ਸਘਨ	ਛਾਇਆ
ਦਰਖਤ	ਵੇਲ	ਮੇਲ, ਸੰਗ	ਕਾਮਯਾਬ	ਸੰਘਣਾ, ਗਾੜਾ	ਛਾਂ

ਬਾਸੁ	ਤਉ	ਬਰਨ	ਦੋਖੀ	ਮਿਲੇ	ਜਰੈ	ਜਾਰਿ	ਹੈ।
ਵੰਝ, ਬਾਂਸ	ਤਾਂ, ਤੋਂ	ਨਸਲ	ਦੋਸ਼ੀ	ਮਿਲਦਾ	ਸੜ ਕੇ	ਸਾੜ ਦਿੰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਫਲ	ਹੁਇ	ਤਰਹਰ	ਝੁਕਤਿ	ਸਕਲ	ਤਰ
ਕਾਮਯਾਬ	ਹੋਵੇ	ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ	ਝੁਕ ਜਾਂਦੇ	ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਦਰਖਤ

ਬਾਂਸੁ	ਤਉ	ਬਡਾਈ	ਬੁਡਿਓ	ਆਪਾ	ਨ	ਸੰਮਾਰਿ	ਹੈ।
ਵੰਝ, ਬਾਂਸ	ਤਾਂ, ਤੋਂ	ਹੰਕਾਰ	ਲੀਨ ਰਹਿੰਦਾ	ਆਪਣਾ ਆਪ	ਨਹੀਂ	ਸੰਭਾਲਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਕਲ	ਬਨਾਸਪਤੀ	ਸੁਧਿ	ਰਿਦੈ	ਮੋਨਿ	ਗਰੇ
ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ ਆਦਿ	ਸੁਧ, ਨਿਰਮਲ	ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ	ਚੁਪ, ਖਾਮੋਸ਼	ਧਾਰੀ ਰਖਦੇ ਹਨ

ਬਾਂਸੁ	ਤਉ	ਰੀਤੋ	ਗ਼ਠੀਲੋ	ਬਾਜੇ	ਧਾਰ	ਮਾਰਿ	ਹੈ।
ਵੰਝ	ਤਾਂ	ਖਾਲੀ	ਗੱਠਾਂ ਵਾਲਾ	ਆਵਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ	ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ	ਮਾਰਕੇ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਾਲ ਚਿਲਾਉਣਾ

ਚੰਦਨ	ਸਮੀਪ ਹੀ	ਅਛਤ	ਨਿਰਗੰਧ	ਰਹੇ
ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਨਜ਼ਦੀਕ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ	ਗੰਧਹੀਣ	ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਗੁਰਸਿਖ	ਦੇਖੀ	ਬਜ਼	ਪ੍ਰਾਨੀ	ਨ	ਉਧਾਰਿ	ਹੈ॥੩੦੮॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਦੇਸ਼ੀ	ਕਠੋਰ	ਮਨੁੱਖ	ਨਹੀਂ	ਕਲਿਆਣ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਸਿਖ	ਸੰਗਤਿ	ਮਿਲਾਪ	ਕੋ	ਪ੍ਰਤਾਪ	ਐਸੇ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਮੇਲ, ਸਾਥ	ਮੇਲ, ਸੰਗ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਸੋਭਾ, ਮਹਿਮਾ	ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਪ੍ਰੇਮ	ਕੈ	ਪਰਸਿਪਰ	ਪਗ	ਲਪਟਾਵਹੀ।
ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ	ਕਰਕੇ	ਆਪਸ ਵਿਚ	ਪੈਰ	ਢੂੰਹਦੇ ਹਨ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ	ਦਰਸ	ਅਰੁ	ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ	ਮਿਲਿ
ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ	ਦਰਸ਼ਨ	ਅਤੇ	ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਇਕਮਿਕ ਕਰਕੇ

ਪੂਰਨ	ਬ੍ਰਹਮ	ਗਿਆਨ	ਧਿਆਨ	ਲਿਵ	ਲਾਵਹੀ।
ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਪਰਮਾਤਮਾ	ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼	ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਧਿਆਨ, ਲਗਨ	ਜੋੜਦਾ ਹੈ

ਏਕ	ਮਿਸਟਾਨ	ਪਾਨ	ਲਾਵਤ	ਮਹਾਪ੍ਰਸਾਦਿ
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਮਿਠਾਈ	ਪੀਣ ਯੋਗ ਮਿੱਠੇ ਪਦਾਰਥ	ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ	ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ

ਏਕ	ਗੁਰਪੁਰਬ	ਕੈ	ਸਿਖਨੁ	ਬੁਲਾਵਹੀ।
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਤਸਵ	ਕਰਕੇ	ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ	ਬੁਲਾਉਂਦਾ

ਸਿਵ	ਸਨਕਾਦਿ	ਬਾਛੈ	ਤਿਨਕੇ	ਉਚਿਸਟ	ਕਉ
ਮਹਾਂਦੇਵ	ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨਕ ਆਦਿ	ਚਾਹੁੰਦੇ, ਲੋਚਦੇ	ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਬਚਿਆ	ਨੂੰ
				ਹੋਇਆ ਜੁਠਾ ਭੋਜਨ	

ਸਾਧਨ	ਕੀ	ਦੂਖਨਾ	ਕਵਨ ਫਲ	ਪਾਵਹੀ ॥੩੦੯॥
ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਨਿੰਦਿਆ	ਕਿਹੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜੈਸੇ	ਬੋਝ	ਭਰੀ	ਨਾਵ	ਆਂਗੁਰੀ	ਦੁਇ	ਬਾਹਰਿ	ਹੁਇ
ਜਿਵੇਂ	ਭਾਰ	ਲੱਦੀ ਹੋਈ	ਕਿਸ਼ਤੀ	ਉਂਗਲੀ ਕਿਸੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਨਿਸਚਿਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ	ਦੋ	ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਉਲਟ	ਹੋਵੇ

ਪਾਰ	ਪਰੈ	ਪੂਰ	ਸਬੈ	ਕੁਸਲ	ਬਿਹਾਤ	ਹੈ।
ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ	ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਬੋਝੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ	ਸਾਰੇ	ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ	ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
		ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ				

ਜੈਸੇ	ਏਕਾਹਾਰੀ	ਏਕ	ਘਰੀ	ਪਾਕਸਾਲਾ	ਬੈਠਿ
ਜਿਵੇਂ	ਇਕ ਵੇਲੇ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਕੁਝ ਕੁ ਸਮਾਂ	ਚਸੇਈ ਘਰ ਬੈਠਕੇ	

ਭੋਜਨ	ਕੈ	ਬਿੰਜਨਾਦਿ	ਸ੍ਵਾਦਿ	ਕੈ	ਅਘਾਤ	ਹੈ।
ਭੋਜਨ ਖਾਣਾ	ਕਰਕੇ	ਪਕਵਾਨ ਆਦਿਕ	ਸੁਆਦ	ਕਰਕੇ	ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਰਾਜਦੁਆਰ	ਜਾਇ	ਕਰਤ	ਜੁਹਾਰ	ਜਨ
ਜਿਵੇਂ	ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ	ਪਹੁੰਚ ਕੇ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਨਮਸਕਾਰ	ਪ੍ਰਾਣੀ, ਪੁਰਸ਼

ਏਕ	ਘਰੀ	ਪਾਛੇ	ਦੇਸ	ਭੋਗਤਾ	ਹੁਇ	ਖਾਤ	ਹੈ।
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਕੁਝ ਕੁ ਸਮਾਂ	ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ	ਦੇਸ ਨੂੰ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ	ਹੋਵੇ	ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		

ਆਠ	ਹੀ	ਪਹਰ	ਸਾਠਿ	ਘਰੀ
ਅੱਠ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ	

ਮੈ	ਜਉ	ਏਕ	ਘਰੀ
ਵਿਚ	ਜੇਕਰ	ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਕੁਝ ਕੁ ਸਮਾਂ

ਸਾਧ	ਸਮਾਗਮੁ	ਕਰੈ	ਨਿਜ	ਘਰ	ਜਾਤ	ਹੈ॥੩੧੦॥
ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ	ਸਾਥ, ਸੰਗਤ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਆਤਮ ਪਦ	ਗਮਨ ਕਰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	

ਕਾਰਤਕ	ਜੈਸੇ	ਦੀਪਮਾਲਕਾ	ਰਜਨੀ	ਸਮੈ
ਕੱਤਕ ਦਾ ਮਹੀਨਾ	ਜਿਵੇਂ	ਦੀਵਾਲੀ, ਦੀਪਾਵਲੀ	ਰਾਤ	ਮੌਕਾ, ਅਵਸਰ

ਦੀਪ	ਜੋਤਿ	ਕੋ	ਉਦੇਤ	ਹੋਤ	ਹੀ	ਬਿਲਾਤ	ਹੈ।
ਦੀਵਾ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਦਾ, ਦੇ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਮਿਟ ਜਾਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਰਖਾ	ਸਮੈ	ਜੈਸੇ	ਬੁਦਬੁਦਾ	ਕੋ	ਪ੍ਰਗਾਸ
ਬਾਰਸ਼	ਮੌਕਾ ਅਵਸਰ	ਜਿਵੇਂ	ਪਾਣੀ ਦਾ ਬੁਲਬੁਲਾ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ

ਤਾਸ	ਨਾਮ	ਪਲਕ	ਮੈ	ਨ	ਤਉ	ਠਹਿਰਾਤ	ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਹੋਂਦ	ਖਿਣ ਭਰ	ਵਿਚ	ਨਹੀਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਟਿਕਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗ੍ਰੀਖਮ	ਸਮੈ	ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਮ੍ਰਿਗ	ਤ੍ਰਿਸਨਾ	ਚਰਿਤ੍ਰ
ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ	ਅਵਸਰ, ਮੌਕਾ	ਜਿਵੇਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੀ	ਖਾਹਿਸ਼, ਭਟਕਣਾ	ਕੋਤਕ, ਲੀਲਾ

ਝਾਈ	ਸੀ	ਦਿਖਾਈ	ਦੇਤ	ਉਪਜਿ	ਸਮਾਤ	ਹੈ।
ਪਰਛਾਵਾਂ	ਜੈਸੀ	ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ	ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ	ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ	ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਮੋਹ	ਮਾਇਆ	ਛਾਇਆ	ਬਿਰਖ	ਚਪਲ	ਛਲ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਪਕੜ	ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ	ਛਾਂ	ਦਰਖਤ	ਚੰਚਲ	ਧੋਖਾ

ਛਲੈ ਛੈਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਚਰਨ ਲਪਟਾਤ ਹੈ॥੩੧੧॥
ਅਧੀਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਤਉ ਬਸਨ ਅੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਹੁਇ ਮਲੀਨ
ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਪੜੇ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ) ਸੰਜੋਗ,ਮੇਲ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ ਮੈਲੀ,ਗੰਦਾ

ਸਲਿਲ ਸਾਬੁਨ ਮਿਲਿ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ਹੈ।
ਪਾਣੀ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਬਣਿਆ ਇਕ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲਣ ਸੁੱਧ,ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਵਤ ਦਾ ਹੋਣ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ ਦੀ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਰਕੇ ਸੰਖੇਪ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਰੋਵਰ ਸਿਵਾਲ ਕੈ ਅਛਾਦਿਓ ਜਲੁ॥
ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਲਾਬ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਹ,ਕਾਈ ਕਰਕੇ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਣੀ

ਝੋਲਿ ਪੀਏ ਨਿਰਮਲ ਦੇਖੀਐ ਅਛੋਤ ਹੈ।
ਹਿਲਾ ਕੇ ਪੀਵੇ,ਛੱਕੇ ਸੁੱਧ,ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਨਿਸ ਅੰਧਕਾਰ ਤਾਰਕਾ ਚਮਤਕਾਰ॥
ਜਿਵੇਂ ਰਾਤ ਹਨੇਰਾ ਤਾਰਾ,ਸਿਤਾਰਾ ਲਿਸ਼ਕ,ਚਮਕ

ਹੋਤ ਉਜੀਆਰੋ ਦਿਨਕਰ ਕੇ ਉਦੋਤ ਹੈ।
ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼,ਚਾਨਣਾ ਸੂਰਜ ਦਾ,ਦੇ,ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਭ੍ਰਮ ਹੋਤ ਹੈ ਮਲੀਨ ਮਤਿ॥
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਪਕੜ ਸੰਸਾਰ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਕਾਰ ਗ੍ਰਸਤ ਬੁੱਧੀ
ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ

ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਹੈ॥੩੧੨॥
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਿਮਰਨ ਰੋਸਨ ਜਗਮਗਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ

ਅੰਤਰ ਅਛਿਤ ਹੀ ਦਿਸੰਤਰਿ ਗਵਨ ਕਰੈ
ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਦੇਸ ਹੋਰ ਦੇਸ ਘੁੰਮਣਾ(ਮਨ ਦਾ) ਕਰਦਾ ਹੈ

ਪਾਛੈ ਪਰੇ ਪਹੁਚੈ ਨ ਪਾਇਕੁ ਜਉ ਧਾਵਈ।
ਮਗਰ ਮਗਰ ਪਿੱਛਾ ਕਰੇ ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਪੈਦਲ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਜੇਕਰ ਦੌੜਕੇ

ਪਹੁਚੈ ਨ ਰਬੁ
ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਆਦਿ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ

ਪਹੁਚੈ ਨ ਗਜਰਾਜੁ ਬਾਜੁ
ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਐਰਾਵਤ ਜੋ ਇੰਦਰ ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਵਾਹਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਘੋੜਾ

ਪਹੁਚੈ ਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਫਾਦਤ ਉਡਾਵਈ।
ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਪੰਛੀ ਹਿਰਣ ਕੁੱਦ ਕੁੱਦ ਕੇ ਉਡਦਾ ਹੋਇਆ

ਪਹੁਚੈ ਨ ਪਵਨ ਗਵਨ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਪ੍ਰਤਿ॥
ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹਵਾ ਵਗਣਾ ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਭਾਵ ਮਾਤਲੋਕ, ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ, ਸਵਰਗ ਲੋਕ ਵਿਚ
(ਪਉਣ ਦਾ)

ਅਰਧ ਉਰਧ ਅੰਤਰੀਛ ਹੁਇ ਨ ਪਾਵਈ।
ਹੇਠਾਂ, ਨੀਚੇ ਉਪਰ ਆਕਾਸ਼ ਹੋਵੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਪੰਚ ਦੂਤ ਭੂਤ ਲਗਿ ਅਧਮੁ ਅਸਾਧੁ ਮਨੁ
ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ, ਜਿੰਨ ਲਗਕੇ ਅਧਮ ਪਾਪੀ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਚਿਤ

ਗਰੇ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਸਾਧਸੰਗਿ ਬਸਿ ਆਵਈ ॥੩੧੩॥
ਧਾਰਨ ਕੀਤਿਆਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਸ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਆਂਧਰੋ ਕਉ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕਰ ਚਰ ਟੇਕ
ਨੇੜਹੀਣ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਧਿਆਨ ਹਥ ਪੈਰ ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ

ਬਹਰੈ ਚਰਨ ਕਰ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਹੈ।
ਬੋਲੇ ਦਾ ਪੈਰ ਹਥ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁੰਗੈ ਟੇਕ ਚਰ ਕਰ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ
ਗੁੰਗੈ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਪੈਰ ਹਥ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਸੋਝੀ, ਧਿਆਨ ਧਿਆਨ

ਲੂਲੇ ਟੇਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਸ੍ਰੁਤਿ ਪਦ ਹੈ।
ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਅਪਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਸੁਣਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪਾਗੁਰੇ ਕਉ ਟੇਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕਰ ਟੇਕ
ਪਿੰਗਲੇ, ਲੂਲੇ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਸੋਝੀ ਹਥ ਸਹਾਰਾ

ਏਕ ਏਕ ਅੰਗਹੀਨ ਦੀਨਤਾ ਅਛਦ ਹੈ।
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਅੰਗ ਵਿਹੂਣਾ ਬੇਬਸੀ ਛਿਪਾਉਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅੰਧ ਗੁੰਗ ਸੁੰਨ ਪੰਗ ਲੁੰਜ ਦੁਖ ਪੁੰਜ ਮਮ
ਅੰਨ੍ਹਾ ਗੁੰਗਾ ਬੋਲਾ, ਬਹਿਰਾ ਲੰਗੜਾ ਲੂਲਾ ਲੰਗੜਾ ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਢੇਰ, ਸਮੂਹ ਮੈਂ

ਅੰਤਰ ਕੇ — ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪਰਬੀਨ ਸਦ ਹੈ॥੩੧੪॥
ਅੰਦਰ ਦੇ,ਦਾ,ਦੀ ਦਿਲ ਦੀ ਗਲ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਨਿਪੁੰਨ,ਕੁਸ਼ਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਆਂਧਰੇ ਕਉ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕਰ ਚਰ ਟੇਕ
ਨੇਤ੍ਰਹੀਣ ਨੂੰ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਹਥ ਪੈਰ ਆਸਰਾ,ਸਹਾਰਾ

ਅੰਧ ਗੁੰਗ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕਰ ਚਰ ਹੈ।
ਨੇਤਰਹੀਣ ਗੁੰਗਾ ਗੁੰਗਾ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਹਥ ਪੈਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅੰਧ ਗੁੰਗ ਸੁੰਨ ਕਰ ਚਰ ਅਵਲੰਬ ਟੇਕ
ਨੇਤਰਹੀਣ ਗੁੰਗਾ ਬੋਲਾ,ਬਹਿਰਾ ਹਥ ਪੈਰ ਆਸਰਾ ਸਹਾਰਾ

ਅੰਧ ਗੁੰਗ ਸੁੰਨ ਪੰਗ ਟੇਕ ਏਕ ਕਰ ਹੈ।
ਨੇਤਰਹੀਣ ਗੁੰਗਾ ਬੋਲਾ,ਬਹਿਰਾ ਲੰਗੜਾ ਆਸਰਾ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਹਥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅੰਧ ਗੁੰਗ ਸੁੰਨ ਪੰਗ ਲੁੰਜ ਦੁਖ ਪੁੰਜ ਮਮ॥
ਨੇਤਰਹੀਣ ਗੁੰਗਾ ਬੋਲਾ,ਬਹਿਰਾ ਲੰਗੜਾ ਲੂਲਾ ਲੰਗੜਾ ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਢੇਰ,ਸਮੂਹ ਮੈਂ

ਸਰਬੰਗ ਹੀਨ ਦੀਨ ਦੁਖਤ ਅਧਰ ਹੈ।
ਸਭ ਅੰਗ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਗਰੀਬ ਦੁਖੀ ਬੇਸਹਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅੰਤਰ ਕੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨੈ ਅੰਤਰਗਤਿ
ਅੰਦਰ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗਲ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਜਾਣਦੀ ਅੰਦਰ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ

ਕੈਸੇ ਨਿਰਬਾਹੁ ਕਰੈ ਸਰੈ ਨਰਹਰ ਹੈ॥੩੧੫॥
ਕਿਵੇਂ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਿਭਣਾ ਪਰਮਾਤਮਾ,ਨਰਸਿੰਘ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਅਉ ਪਤੰਗ॥
ਚਕਵੇ ਪੰਛੀ ਦੀ ਮਦੀਨ ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਪੰਛੀ ਹਿਰਣ ਮੱਛੀ ਭੋਰਾ ਅਤੇ ਪਰਵਾਨਾ

ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕਅੰਗੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ।
ਪਿਆਰ,ਪ੍ਰੇਮ ਇਕ ਪਾਸੜ,ਇਕ ਪੱਖੀ ਬਹੁਤ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਏਕ ਏਕ ਟੇਕ ਸੈ ਟਰਤ ਨ ਮਰਤ ਸਬੈ
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਆਸਰਾ ਨਾਲ ਹਟਦੀ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਕੀ ਚਾਲ ਚਲੀ ਆਈ ਹੈ।
ਮੁੱਢਲਾ ਅਖੀਰ ਦਾ,ਦੇ,ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਤੁਰੀ ਆਉਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਸਿਖ	ਸੰਗਤਿ	ਮਿਲਾਪ	ਕੋ	ਪ੍ਰਤਾਪੁ	ਐਸੇ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਮੇਲ, ਸਾਥ	ਮੇਲ, ਸੰਗ	ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ	ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ	ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਲੋਗ	ਪਰਲੋਗ	ਸੁਖਦਾਇਕ	ਸਹਾਈ	ਹੈ।
ਸੰਸਾਰ	ਅਗਲਾ ਜਹਾਨ	ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ	ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮਤਿ	ਸੁਨਿ	ਦੁਰਮਤਿ	ਨ	ਮਿਟਤ	ਜਾਕੀ॥
ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਸੁਣਨਾ	ਭੈੜੀ ਮੱਤ	ਨਹੀਂ	ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ	ਜਿਸਦੀ

ਅਹਿ	ਮਿਲਿ	ਚੰਦਨ	ਜਿਉ	ਬਿਖੁ	ਨ	ਮਿਟਾਈ	ਹੈ॥੩੧੬॥
ਸੱਪ	ਮਿਲਾਪ ਕਰਕੇ	ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਜਿਵੇਂ	ਜ਼ਹਿਰ	ਨਹੀਂ	ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਮੀਨ	ਕਉ	ਨ	ਸੁਰਤਿ	ਜਲ	ਕਉ	ਸਬਦ	ਗਿਆਨੁ
ਮੱਛੀ	ਨੂੰ	ਨਹੀਂ	ਧਿਆਨ	ਪਾਣੀ	ਨੂੰ	ਬੋਲਣ ਸ਼ਕਤੀ	ਬੋਧ, ਸਮਝ

ਦੁਬਿਧਾ	ਮਿਟਾਇ	ਨ	ਸਕਤ	ਜਲੁ	ਮੀਨ	ਕੀ।
ਸ਼ੰਕਾ, ਸੰਦੇਹ	ਮਿਟਾਉਣਾ	ਨਹੀਂ	ਸਮਰੱਥਾ	ਪਾਣੀ	ਮੱਛੀ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਸਰ	ਸਰਿਤਾ	ਅਥਾਹ	ਪ੍ਰਬਲ	ਪ੍ਰਵਾਹ	ਬਸੈ
ਸਰੋਵਰ	ਨਦੀ	ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ	ਤੇਜ਼(ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਲਈ)	ਵਹਾਅ	ਵਸਦੇ ਹਨ

ਗ੍ਰਸੈ	ਲੋਹ	ਰਾਖਿ	ਨ	ਸਕਤ	ਮਤਿ	ਹੀਨ	ਕੀ।
ਪਕੜਦੀ	ਲੋਹੇ ਨੂੰ	ਬਚਾਉ	ਨਹੀਂ	ਸਮਰੱਥਾ, ਬਲ	ਬੁੱਧੀ	ਦੇ ਬਿਨਾਂ	ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ

ਜਲੁ	ਬਿਨੁ	ਤਰਫਿ	ਤਜਤ	ਪ੍ਰਿਅ	ਪ੍ਰਾਨ	ਮੀਨ
ਪਾਣੀ	ਬਿਨਾਂ	ਤੜਫ ਕੇ	ਛੱਡਦਾ	ਪਿਆਰੇ, ਸੁੰਦਰ	ਜੀਵਨ	ਮੱਛੀ

ਜਾਨਤ	ਨ	ਪੀਰ	ਨੀਰ	ਦੀਨਤਾਈ	ਦੀਨ	ਕੀ।
ਜਾਣਦਾ	ਨਹੀਂ	ਪੀੜ, ਦਰਦ	ਪਾਣੀ	ਲਾਚਾਰੀ	ਲਾਚਾਰ, ਬੇਬਸ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਦੁਖਦਾਈ	ਪ੍ਰੀਤਿ	ਕੀ	ਪ੍ਰਤੀਤ	ਮੀਨ	ਕੁਲ	ਦ੍ਰਿੜ
ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ	ਭਰੋਸਾ	ਮੱਛੀ	ਖਾਨਦਾਨ	ਪੱਕਾ

ਗੁਰਸਿਖ	ਬੰਸ	ਧ੍ਰਿਗੁ	ਪ੍ਰੀਤਿ	ਪਰਧੀਨ	ਕੀ	॥੩੧੭॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸਮੂਹ	ਲਾਹਨਤ	ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਦੁਸਰੇ ਦੇ ਅਧੀਨ	ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ	

ਦੀਪਕ ਪੈ	ਆਵਤ	ਪਤੰਗ	ਪ੍ਰੀਤਿ	ਰੀਤਿ	ਲਗਿ
ਦੀਵਾ ਪਾਸ, ਕੋਲ	ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਪਰਵਾਨਾ	ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਮਰਿਯਾਦਾ	ਲਗਕੇ

ਦੀਪਕਹਿ	ਮਹਾ	ਬਿਪਰੀਤ	ਮਿਲੇ	ਜਾਰਿ	ਹੈ।
ਦੀਵੇ ਦੀ	ਬਹੁਤ,ਅਤਿਅੰਤ	ਉਲਟੀ ਰੀਤ	ਮਿਲਦਾ	ਸਾੜ ਦਿੰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਲਿ	ਚਲਿ	ਆਵਤ	ਕਮਲ	ਪੈ	ਸਨੇਹ	ਕਰਿ
ਭੌਰਾ	ਚਲ ਕੇ	ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਕੋਲ,ਪਾਸ	ਪਿਆਰ,ਪ੍ਰੀਤ	ਕਾਰਣ

ਕਮਲ	ਸੰਪਟ	ਬਾਂਧਿ	ਪ੍ਰਾਨ	ਪਰਹਾਰਿ	ਹੈ।
ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਚੀਜ਼ ,ਕੁੱਜਾ	ਬੰਦ ਕਰਕੇ	ਜੀਵਨ	ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਮਨ	ਬਚ	ਕ੍ਰਮ	ਜਲ	ਮੀਨ	ਲਿਵਲੀਨ	ਗਤਿ
ਮਲ,ਬਚਨਤੇ ਕਰਮ ਕਰਕੇ			ਪਾਣੀ	ਮੱਛੀ	ਧਿਆਨ,ਮਗਨ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ

ਬਿਛੁਰਤ	ਰਾਖਿ	ਨ	ਸਕਤ	ਗਹਿ	ਡਾਰਿ	ਹੈ।
ਵਿਛੜਦੀ ਹੋਈ	ਬਚਾਉ	ਨਹੀਂ	ਸਮਰੱਥਾ	ਪਕੜ ਕੇ	ਸੁਟਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦੁਖਦਾਈ	ਪ੍ਰੀਤਿ	ਕੀ	ਪ੍ਰਤੀਤਿ	ਕੈ	ਮਰੈ	ਨ	ਟਰੈ
ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਪਿਆਰ	ਦਾ,ਦੇ,ਦੀ	ਭਰੋਸਾ	ਕਰਕੇ	ਮਰ ਜਾਂਦਾ	ਨਹੀਂ	ਟਲਦਾ

ਗੁਰਸਿਖ	ਸੁਖਦਾਈ	ਪ੍ਰੀਤਿ	ਕਿਉ	ਬਿਸਾਰਿ	ਹੈ॥੩੧੮॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ	ਪਿਆਰ	ਕਿਵੇਂ	ਭੁਲਾ ਸਕਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦੀਪਕ	ਪਤੰਗ	ਦਿਬਿ	ਦ੍ਰਿਸਟਿ	ਦਰਸ	ਗੀਨ
ਦੀਵਾ	ਪਤੰਗਾ,ਪਰਵਾਨਾ	ਦੈਵੀ ਨਜ਼ਰ		ਦਰਸ਼ਨ,ਝਲਕ	ਦੇ ਬਿਨਾਂ

ਸ੍ਰੀ	ਗੁਰ	ਦਰਸ	ਧਿਆਨ	ਤ੍ਰਿਭਵਨ	ਗੰਮਿਤਾ।
ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਦਰਸ਼ਨ	ਸਿਮਰਨ	ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਭਾਵ	ਪਹੁੰਚ ਭਾਵ ਸਮਝ
ਮਾਤਲੋਕ,ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ,ਸਵਰਗ ਲੋਕ					

ਬਾਸਨਾ	ਕਮਲ	ਅਲਿ	ਭ੍ਰਮਤ	ਨ	ਰਾਖਿ	ਸਕੈ
ਖੁਸ਼ਬੂ	ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਭੌਰਾ	ਭਟਕਣ ਤੋਂ	ਨਹੀਂ	ਰੋਕਣਾ	ਸਕਣਾ

ਚਰਨ	ਸਰਨਿ	ਗੁਰ	ਅਨਤ	ਨ	ਰੰਮਿਤਾ।
ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ	ਓਟ	ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ	ਨਹੀਂ	ਘੁੰਮਦਾ ਫਿਰਦਾ

ਮੀਨ	ਜਲ	ਪ੍ਰੇਮ	ਨੇਮ	ਅੰਤਿ	ਨ	ਸਹਾਈ	ਹੋਤ
ਮੱਛੀ	ਪਾਣੀ	ਪਿਆਰ	ਮਰਿਯਾਦਾ	ਅਖੀਰ	ਨਹੀਂ	ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਗੁਰ	ਸੁਖ	ਸਾਗਰ	ਹੈ	ਇਤ	ਉਤ	ਸੰਮਿਤਾ।
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਅਲੰਦ,ਚੈਨ	ਸਮੁੰਦਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਇਧਰ	ਉਧਰ	ਬਰਾਬਰ

ਏਕ ਏਕ ਟੇਕ ਸੈ ਟਰਤ ਨ ਮਰਤ ਸਬੈ
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਆਸਰਾ ਨਾਲ ਟਲਦੀ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸ੍ਰਬੰਗੀ ਸੰਗੀ ਮਹਾਤਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ॥੩੧੯॥
ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸਭਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਮਹੱਤਵ ਮੁਕਤੀ

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਮਿਲਿ ਜਰਤ ਨ ਰਾਖਿ ਸਕੈ
ਦੀਵਾ ਪਤੰਗਾ, ਪਰਵਾਨਾ ਮੇਲ ਕਰਦਾ ਸੜਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਉ ਸਕਣਾ

ਜਰੇ ਮਰੇ ਆਗੇ ਨ ਪਰਮਪਦ ਪਾਏ ਹੈ।
ਸੜਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਅਭੇਦਤਾ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਉੱਚੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਵਸਥਾ

ਮਧੁਪ ਕਮਲ ਮਿਲਿ ਭ੍ਰਮਤ ਨ ਰਾਖਿ ਸਕੈ
ਭੋਰਾ, ਕੁਮਰ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਮੇਲ ਕਰਦਾ ਭਟਕਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਣਾ ਸਕਣਾ

ਸੰਪਟ ਮੈ ਮੂਏ ਸੈ ਨ ਸਹਜ ਸਮਾਏ ਹੈ।
ਕੁੱਜਾ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਲ ਮਿਲਿ ਮੀਨ ਕੀ ਨ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਇ ਸਕੀ
ਪਾਣੀ ਇਕਮਿਕ ਮੱਛੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ੰਕਾ, ਸੰਦੇਹ ਮਿਟਾਉਣਾ ਸਕਣਾ

ਬਿਛਰਿ ਮਰਤ ਹਰਿ ਲੋਕ ਨ ਪਠਾਏ ਹੈ।
ਵਿਛੜ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਇਤ ਉਤ ਸੰਗਮ ਸਹਾਈ ਸੁਖਦਾਈ ਗੁਰ
ਇਹ ਲੋਕ ਉਸ ਪਾਸੇ ਮਿਲਾਪ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਆਏ ਹੈ॥੩੨੦॥
ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆਰ ਰਸ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਛੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਕਮਲ ਸਲਿਲ ਮੀਨ
ਦੀਵਾ ਪਰਵਾਨਾ ਭੋਰਾ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਪਾਣੀ, ਜਲ ਮੱਛੀ

ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਮ੍ਰਿਗ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਾਦ ਹੈ।
ਚਕਵੇ ਪੰਛੀ ਦੀ ਮਦੀਨ ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਹਿਰਣ ਸੂਰਜ ਚੰਨ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦਾ ਪੰਛੀ

ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕਅੰਗੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਨਹੀ ਸੰਗੀ ਕੋਊ॥
ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਇਕ ਪਾਸੜ ਬਹੁਤ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਅਭਾਵ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਸਾਥੀ ਕੋਈ

ਸਬੈ ਦੁਖਦਾਈ ਨ ਸਹਾਈ ਅੰਤਿ ਆਦਿ ਹੈ।
ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਖੀਰ ਮੁੱਢਲਾ, ਕਦੀਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੀਵਤ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਾਧਸੰਗ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਮੂਏ ਮਰਣ ਪਿਛੋਂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਰਮਗਤਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਅਵਸਥਾ
ਗਿਆਨ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ ਸਿਮਰਨ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ	ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਿਆਰ ਰਸ	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੂਪੀ ਪਿਆਰਾ	ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਿਰਪਾ, ਮਿਹਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਮਾਨਸ ਇਨਸਾਨੀ	ਜਨਮੁ ਜੀਵਨ	ਪਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ	ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਦਇਆ ਨਿਧਾਨ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ
ਚਰਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ	ਸਰਨਿ ਓਟ	ਸੁਖਫਲ ਸੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ	ਬਿਸਮਾਦ ਅਸਚਰਜਮਈ	ਹੈ	॥੩੨੧॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਪੰਥ ਰਸਤਾ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ	ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤਨ	ਰਹੈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਲਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ	ਨਿਜੁਘਰੁ ਆਤਮ ਪਦ	ਅਰੁ ਅਤੇ	ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਨਿਵਾਸ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਦਾ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਬਿਬੇਕ ਵਿਚਾਰ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟੇਕ ਆਸਰਾ	ਨਿਹਚਲ ਅਚਲ, ਸਥਿਰ	ਮਤਿ ਬੁੱਧੀ
ਮਧੁਰ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਰਸਦਾਇਕ	ਬਚਨ ਸ਼ਬਦ, ਬੋਲ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ	ਕੋ ਦਾ, ਦੇ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਜੀ। ਚਾਨਣ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ	ਨਿਧਾਨ ਖਜ਼ਾਨਾ, ਭੰਡਾਰ	ਪਾਨ ਪੀਣਾ ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ	ਰਸ ਸੁਆਦ	ਬਸਿ ਭਏ ਵਸ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਬਿਸਮ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਜੀ। ਭਰੋਸਾ	ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
ਗਿਆਨ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	ਨੇਮ ਮਰਿਯਾਦਾ	ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ	ਚੀਤਿ ਚਿਤ ਵਿਚ
ਬਨ ਜੰਗਲ	ਗ੍ਰਿਹ ਘਰ	ਸਮਸਰਿ ਬਰਾਬਰ	ਮਾਇਆ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ	ਮੈ ਵਿਚ	ਉਦਾਸ ਵੈਰਾਗਵਾਨ
ਮਾਰਬੇ ਕੁੱਟ ਪੈਣਾ	ਕੋ ਦਾ, ਦੇ	ਤ੍ਰਾਸੁ ਭੈ, ਡਰ	ਦੇਖਿ ਚੋਰ ਦੇਖਕੇ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਤਜਤ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੀ
					ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਦਾ ਕਰਮ

ਬਟਵਾਰਾ ਬਟਵਾਰੀ ਸੰਗਿ ਹੁਇ ਤਕਤ ਹੈ।
ਲੁਟੇਰਾ,ਡਾਕੂ ਰਾਹੀ,ਯਾਤਰੂ ਮੇਲ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬੇਸ਼ਾਰਤੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਭਏ ਮਨ ਮੈ ਨ ਸੰਕਾ ਮਾਨੈ
ਵੇਸਵਾ ਨਾਲ ਸੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸ਼ੱਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ

ਜੁਆਰੀ ਨ ਸਰਬਸੁ ਹਾਰੇ ਸੈ ਥਕਤ ਹੈ।
ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸਭੋ ਕੁੱਝ ਹਾਰਨਾ ਨਾਲ ਥਕਦਾ,ਹਟਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਮਲੀ ਨ ਅਮਲ ਤਜਤ ਜਿਉ ਧਿਕਾਰ ਕੀਏ॥
ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਦਾ ਜਿਵੇਂ ਲਾਹਨਤ ਕਰਨ ਨਾਲ

ਦੋਖ ਦੁਖ ਲੋਗ ਬੇਦ ਸੁਨਤ ਛਕਤ ਹੈ।
ਔਗੁਣ,ਦੋਸ਼ ਤਕਲੀਫ ਲੋਕ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਛਾਡਤ ਨ ਅੰਗੀਕਾਰ
ਨੀਚ,ਪਾਪੀ ਮਾੜਾ,ਦੁਸ਼ਟ ਮੇਲ,ਸੰਯੋਗ ਛੱਲਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੇ,ਅਪਨਾਏ

ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗ ਛਾਡਿ ਕਿਉ ਸਕਤ ਹੈ॥੩੨੩॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਛੱਡਣਾ ਕਿਵੇਂ ਸਮਰੱਥਾ,ਬਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦਮਕ ਦੈ ਦੋਖ ਦੁਖੁ ਅਪਜਸ ਲੈ ਅਸਾਧ
ਧਨ,ਦੌਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਔਗੁਣ,ਦੋਸ਼ ਪੀੜਾ,ਕਸ਼ਟ ਬਦਨਾਮੀ ਲੈਂਦਾ ਮਾੜਾ,ਦੁਸ਼ਟ

ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਮੁਖ ਸਿਆਮਤਾ ਲਗਾਵਹੀ।
ਸੰਸਾਰ ਦੂਸਰਾ ਲੋਕ ਚਿਹਰਾ ਕਾਲਖ,ਕਾਲਸ ਲਗਵਾ ਲੈਂਦਾ

ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਜੁਆਰ ਮਧਪਾਨੀ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੈ
ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਅਤੇ ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਬੁਰੇ ਕਰਮ ਨਾਲ

ਕਲਹ ਕਲੇਸ ਭੇਸ ਦੁਬਿਧਾ ਕਉ ਧਾਵਹੀ।
ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਚਿੰਤਾ ਫਿਕਰ ਨੂੰ ਦੌੜਦਾ,ਭੱਜਦਾ

ਮਤਿ ਪਤਿ ਮਾਨ ਹਾਨਿ ਕਾਨਿ ਮੈ ਕਨੋਡੀ ਸਭਾ
ਬੁੱਧੀ ਵਡਿਆਈ ਮਾਣ,ਇਜਤ ਨੁਕਸਾਨ ਲੋਕ ਲਾਜ ਵਿਚ ਬੇਇਜਤੀ ਇਕੱਠ

ਨਾਕ ਕਾਨ ਖੰਡ ਡੰਡ ਹੋਤ ਨ ਲਜਾਵਹੀ।
ਨੱਕ ਕੰਨ ਟੁਕੜਾ,ਹਿੱਸਾ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ਦਾਇਕ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ
ਸਾਰਾ,ਕੁਲ ਭੰਡਾਰ ਭੇਂਟ,ਦਾਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੇਲ,ਸਾਥ ਮਹਾਤਮਾ,ਫਕੀਰ

ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸਾਧੂਜਨ ਧਰਮੀ ਪੁਰਖ ਕਿਉਂ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਨ ਨਹੀਂ ਚਲਿ ਚਲਕੇ ਆਵਹੀ ॥੩੨੪॥
ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਜੈਸੇ ਤਉ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਕਸਮਾਤ ਬਾਦਰ ਬੱਦਲ ਉਦੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਗਗਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ਘਟਾਇਕੋਨ(ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ) ਕਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਿਥਾਰ ਫੈਲਣਾ ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਤਾਹੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸਬਦ ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀ ਧੁਨਿ ਧੁਨੀ, ਸੁਰ ਘਨ ਬੱਦਲ ਗਰਜਤ ਗਜਦਾ, ਕੜਕਦਾ ਅਤਿ॥ ਬਹੁਤ

ਚੰਚਲ ਟਿਕਾਉ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੌਤਕ, ਲੀਲਾ ਦਾਮਨੀ ਬਿਜਲੀ ਚਮਤਕਾਰ ਚਮਕਦੇ ਹਨ ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਬਰਖਾ ਬਾਰਸ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜਲ ਪਾਣੀ ਮੁਕਤਾ ਮੋਤੀ ਕਪੂਰ ਮੁਸ਼ਕ ਕਪੂਰ ਤਾਤੇ ਉਸ ਤੋਂ

ਅਉਖਧੀ ਦੁਆਈ, ਦਵਾ ਉਪਾਰਜਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਨਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਵਾਲਾ ਸਰੀਰ ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ ਜਨਮ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਮਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ਰਹਿਤ ਜਗ ਮੁਕਤ ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ

ਪ੍ਰਗਟਤ ਪ੍ਰਗਟਦਾ ਹੈ ਕਰਬੇ ਕਰਨਾ ਕਉ ਨੂੰ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਜੀ॥੩੨੫॥
ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਸਫਲ ਕਾਮਯਾਬ ਬਿਰਖ ਫਲ ਦਰਖਤ ਦਰਖਤ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪੌਦਾ ਦੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਜਿਉ ਜਿਵੇਂ ਪਾਖਾਨ ਮਾਰੇ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਨਾਲ

ਸਿਰਿ ਕਰਵਤ ਸਿਰ ਆਰਾ ਸਹਿ ਸਹਾਰ ਕੇ ਗਹਿ ਬਿਠਾ ਕੇ ਪਾਰਿ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਪਾਰਿ ਪਾਰਲੇ ਪਾਸੇ ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ ਮੈ ਵਿਚ ਕਾਢਿ ਕੱਢ ਕੇ ਮੁਖ ਮੂੰਹ ਫੋਰੀਅਤ ਤੋੜਦਾ ਹੈ ਸੀਪ ਕੇ ਸੰਖ ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ ਜਿਉ ਜਿਵੇਂ

ਦੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਮੁਕਤਾਹਲ ਮੋਤੀ ਅਵਗਿਆ ਅਪਮਾਨ, ਹੇਠੀ ਨ ਨਹੀਂ ਬੀਚਾਰਿ ਸੋਚਕੇ ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ ਖਨਵਾਰਾ ਖੋਦਣ ਵਾਲਾ ਖਾਨਿ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਖਨਤ ਖੁੱਟਦਾ ਹੈ ਹਨਤ ਸੱਟ ਮਾਰਨੀ ਘਨ ਹਥੋੜਾ

ਮਾਨਕ ਹੀਰਾ ਅਮੋਲ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੈ।
ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਰਤਨ ਹੀਰਾ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ? ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਉਖ ਮੈ ਪਿਉਖ ਜਿਉ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੋਤ ਕੋਲੂ ਪਚੈ
ਗੰਨਾ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗਾ ਰਸ ਜਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਹੋਵਤ ਵੇਲਣਾ ਪੀੜਨ ਦੁਆਰਾ
ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਗੰਨੇ ਦਾ ਰਸ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ

ਅਵਗੁਨ ਕੀਏ ਗੁਨ ਸਾਧਨ ਕੈ ਦੁਆਰ ਹੈ॥੩੨੬॥
ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਲਾ, ਨੇਕੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਾਧੁਸੰਗਿ ਦਰਸਨ ਕੇ ਹੈ ਨਿਤਨੇਮੁ ਜਾਕੋ
ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਦਾਰ, ਵੇਖਣਾ ਦਾ, ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਜਿਸਦਾ

ਸੋਈ ਦਰਸਨੀ ਸਮਦਰਸ ਧਿਆਨੀ ਹੈ।
ਉਹੀ ਦੇਖਣ ਯੋਗ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲਿਵਲੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਏਕ ਟੇਕ ਜਾਕੈ ਮਨਿ ਬਸੈ
ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਵਿਚਾਰ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਆਸਰਾ ਜਿਸਦੇ ਚਿਤ ਵਸਦੇ ਹਨ

ਮਾਨਿ ਗੁਰਗਿਆਨ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ।
ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਅਰੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਿ
ਨਿਗਾਹ, ਨਜ਼ਰ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ ਅਤੇ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ

ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀ ਹੈ।
ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ ਬੇਚੈਨ, ਵਿਆਕੁਲ ਸਮਝਾਉਣ ਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਇਕਰੰਗ ਜੋਈ
ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਰੰਗ ਜਿਹੜਾ
ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ

ਸੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਬਾਨੀ ਹੈ॥੩੨੭॥
ਉਹੀ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਸ਼ੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰ ਪਰਮਾਨੰਦ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨੀ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨੀ
ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ ਸਿਮਰਨ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲਿਵਲੀਨ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਸੋਝੀ, ਸਮਝ ਗਿਆਨਵਾਨ

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਦ੍ਰਿੜ ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸੀ ਹੈ।
ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਓਟ ਪੱਕਾ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ ਵਿਚ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਹਉਮੈ ਘਮੰਡ, ਅਭਿਮਾਨ	ਤਿਆਗਿ ਛੱਡ ਕੇ	ਤਿਆਗੀ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲਾ	ਬਿਸਮਾਦ ਅਲੌਕਿਕ ਅਨੰਦ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਬੈਰਾਗੀ ਵੈਰਾਗੀ	ਭਏ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਰਜੇ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ	ਅਤੀਤਿ ਨਿਰਲੇਪ	ਚੀਤ ਚਿਤ	ਅਨਭੈ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਅਭਿਆਸੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੈ।	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦੁਬਿਧਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ	ਅਪਰਸ ਅਸ਼ਪਰਸ਼	ਅਉ ਅਤੇ	ਸਾਧ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ			
ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਰੀਰ ਦਾ ਅੰਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਅੱਖ, ਨੱਕ				ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਵਸ ਵਿਚ ਕਰਨਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	
ਆਤਮ ਰੂਹ	ਪੂਜਾ ਪੂਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਬਿਬੇਕੀ ਗਿਆਨਵਾਨ	ਸੁੰਨ ਅਫਰ, ਨਿਰਵਿਕਲਪ	ਮੈ ਵਿਚ	ਸੰਨਿਆਸੀ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸੁਭਾਵ ਸੁਭਾਅ	ਕਰਿ ਕਾਰਣ	ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਿਉਦਿਆਂ ਬੰਧਨ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ			ਭਏ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ	ਸਰਬਾਤਮ ਵਿਸ਼ਵ ਆਤਮਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਬਿਸ੍ਵਾਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੈ॥੩੨੮॥	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਅੰਤਰਿ ਅੰਦਰ, ਭੀਤਰ	ਜੁਗੰਤਰੇ ਕਈ ਯੁੱਗ	ਬਸੈ ਵਸ ਗਈ ਹੈ	ਪਾਖਾਨ ਪੱਥਰ	
ਭਿਦੈ ਗਿੱਲੀ ਹੁੰਦੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਰਿਦੈ ਅੰਦਰਲਾ ਭਾਗ	ਕਠੋਰ ਸਖਤ	ਬੂਭੈ ਭੁੱਬ ਜਾਂਦਾ	ਬਜ੍ਜ ਵਜ਼ਨਦਾਰ	ਭਾਰ ਵਜ਼ਨ
ਭਿਦੈ ਗਿੱਲੀ ਹੁੰਦੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਰਿਦੈ ਅੰਦਰਲਾ ਭਾਗ	ਕਠੋਰ ਸਖਤ	ਬੂਭੈ ਭੁੱਬ ਜਾਂਦਾ	ਬਜ੍ਜ ਵਜ਼ਨਦਾਰ	ਭਾਰ ਵਜ਼ਨ
ਅਠਸਠਿਤੀਰਥ ਅਠਾਹਠ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ		ਮਜਨ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਨਹਾਉਣਾ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਤੋਬਰੀ ਤੁੰਬੀ	ਤਉ॥	ਫਿਰ ਵੀ
ਮਿਟਤ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਰਵਾਈ ਕੌੜਾਪਣ	ਭੋਏ ਮਿਲਾਈਏ	ਵਾਰ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ	ਪਾਰ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
ਅਹਿਨਿਸਿ ਦਿਨ ਰਾਤ	ਅਹਿ ਸੱਪ	ਲਪਟਾਨੋ ਲਿਪਟਿਆ, ਚਿੰਬੜਿਆ	ਰਹੈ ਸਥਿਤ ਰਹੇ	ਚੰਦਨਹਿ ਚੰਦਨ ਦੇ ਦਰਖਤ ਨੂੰ		
ਤਜਤ ਤਿਆਗਦਾ, ਛੱਡਦਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਖੁ ਜਹਿਰ	ਤਉ ਫਿਰ ਵੀ	ਹਉਮੈ ਘਮੰਡ	ਅਹੰਕਾਰ ਹੰਕਾਰ, ਅਭਿਮਾਨ	ਕੈ। ਕਰਕੇ

ਕਪਟ ਧੋਖਾ, ਛਲ	ਸਨੇਹ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ	ਦੇਹ ਸਰੀਰ	ਨਿਹਫਲ ਵਿਅਰਥ, ਬੇਫਾਇਦਾ	ਜਗਤ ਸੰਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ	ਮੈ ਵਿਚ
------------------------	----------------------------	--------------------	--------------------------------	----------------------------	------------------

ਸੰਤਨ ਕੋ ਹੈ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਦਾ, ਦੀ	ਦੋਖੀ ਦੋਸ਼ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ	ਦੁਬਿਧਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ	ਬਿਕਾਰ ਬੁਰਾਈ	ਕੈ॥੩੨੯॥ ਕਰਕੇ
--------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਨਿਰਮਲ ਸੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰ	ਦਰਪਨ ਸ਼ੀਸ਼ਾ	ਮੈ ਨ ਚਿਤ੍ਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਤਸਵੀਰ	ਕਛੂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ
----------------------	------------------------------	-----------------------	-------------------------------------	---------------------------

ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਚਰਿਤ੍ਰ -ਕਯਤਕਮਈ	ਚਿਤ੍ਰ ਤਸਵੀਰ	ਦੇਖਤ ਦੇਖਦੇ ਹਨ	ਦਿਖਾਵਈ। ਦਿਖਾਉਂਦਾ
------------------------	--------------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਨਿਰਮਲ ਸੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਬਰਨ ਰੰਗ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ, ਨੀਲਾ	ਅਤੀਤ ਨਿਰਲੇਪ, ਵਿਰਕਤ	ਰੀਤ ਸ਼ੈਲੀ ਤਰਜ਼ ਅਥਵਾ ਸੁਭਾ
----------------------	------------------------------	-------------------	-------------------------------------	------------------------------	------------------------------------

ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਬਰਨ ਰੰਗ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ, ਨੀਲਾ	ਮਿਲਿ ਮਿਲਕੇ	ਬਰਨ ਰੰਗ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ, ਨੀਲਾ	ਬਨਾਵਈ। ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ
------------------------	-------------------------------------	----------------------	-------------------------------------	----------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ	ਬਸੁੰਧਰਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ	ਸੁਆਦ ਰਸ	ਬਾਸਨਾ ਖੁਸ਼ਬੂ, ਸੁਗੰਧੀ	ਰਹਿਤ ਬਿਨਾਂ, ਬਗੈਰ
----------------------	---------------------	---------------------------	-------------------	--------------------------------	----------------------------

ਅਉਖਧੀ ਦੁਆਈ, ਦਵਾ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਰਸ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਸੁਆਦ	ਗੰਧ ਮਹਿਕ	ਉਪਜਾਵਈ। ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ
---------------------------	--------------------------	--	--------------------	-----------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਦੇਵ ਸਤਿਗੁਰੂ	ਸੇਵ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਅਲਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਅਭੇਵ ਭੇਦ ਰਹਿਤ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਗਤਿ ਮਹਿਮਾ
---------------------------	--------------------------	-------------------------	------------------------	--------------------------------------	---------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਭਾਉ ਇੱਛਾ, ਭਾਵਨਾ	ਤੈਸੀ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ	ਕਾਮਨਾ ਇੱਛਾ	ਪੁਜਾਵਈ॥੩੩੦॥ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
----------------------	----------------------	---------------------------	-----------------------------	----------------------	---

ਸੁਖ ਅਨੰਦ, ਚੈਨ	ਦੁਖ ਕਸ਼ਟ, ਤਕਲੀਫ	ਹਾਨਿ ਹਾਨੀ	ਮ੍ਰਿਤ ਮੌਤ	ਪੂਰਬ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦਾ	ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਹੋਏ	ਲੇਖ ਕਿਸਮਤ
-------------------------	---------------------------	---------------------	---------------------	-----------------------------	-------------------------	---------------------

ਜੰਤ੍ਰ ਵੱਜਣ ਵਾਲਾ, ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ	ਕੈ ਦਾ, ਦੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਸਿ ਵਸ ਵਿਚ ਕੁਝ	ਕਛੂ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ	ਜੰਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------------------------	---------------------	------------------	--------------------------	--------------------------	---------------------------	----------------------------

ਭੋਗਤ ਭੋਗਦਾ	ਬਿਵਸਿ ਬੇਬਸ, ਮਜਬੂਰ	ਮੇਵ ਜਰੂਰ ਹੀ	ਕਰਮ ਕੰਮ ਕਾਰ	ਕਿਰਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ	ਗਤਿ ਅਨੁਸਾਰ
----------------------	-----------------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------	----------------------

ਜਸਿ ਕਰਤੋ ਸਿਲੇਪ ਕਾਰਨ ਕੋ ਈਸ ਹੈ।
ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸਬਬ, ਵਜ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸੁਆਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਧੋ ਕਰਮ ਕਿਧੋ ਹੈ ਜੀਉ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਖੀ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜੀਵ

ਘਾਟਿ ਬਾਵਿ ਕਉਨ ਕਉਨ ਮਤੁ ਬਿਸ੍ਵਾਬੀਸ ਹੈ।
ਘਟੀਆ ਭਾਵ ਨੀਵਾਂ ਵੱਧ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜਾ ਵਿਚਾਰ ਵੀਹ ਵਿਸਵੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਸਤੁਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਹਾ ਬਿਆਪਤ ਹਰਖ ਸੋਗ
ਸਿਫਤ ਬੁਰਾਈ ਕਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੁੱਖ

ਹੋਨਹਾਰ ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਗਾਰਿ ਅਉ ਅਸੀਸ ਹੈ॥੩੩੧॥
ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦਸੋ, ਸਮਝਾਓ ਕਿਸਨੂੰ ਦੁਰਬਚਨ ਅਤੇ ਦੁਆ, ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਮਾਨਸਰ ਪਰ ਜਉ ਬੈਠਾਈਐ ਲੇ ਜਾਇ ਬਗ
ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ ਤਿੱਬਤੀ ਉੱਪਰ ਜੇਕਰ ਬਿਠਾ ਦੇਈਏ ਲਿਜਾ ਕੇ ਬਗਲਾ
ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲ

ਮੁਕਤਾ ਅਮੋਲ ਤਜਿ ਮੀਨ ਬੀਨਿ ਖਾਤ ਹੈ।
ਮੋਤੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਮੱਛੀ ਚੁਣ ਚਣ ਕੇ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਸਥਨ ਪਾਨ ਕਰਬੇ ਕਉ ਜਉ ਲਗਾਈਐ ਜੋਕ
ਥਣ ਪੀਣਾ ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਨੀ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਲਗਾ ਦੇਈਏ ਪਾਣੀ ਦਾ
ਲੰਮਾ ਕੀੜਾ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਖੂਨ ਚੂਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ

ਪੀਅਤ ਨ ਪੈ ਲੈ ਲੋਹੂ ਅਚਏ ਅਘਾਤ ਹੈ।
ਪੀਂਦੀ ਨਹੀਂ ਦੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਲਹੂ ਪੀਣਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪਰਮਸੁਗੰਧ ਪਰਿ ਮਾਖੀ ਨ ਰਹਤ ਰਾਖੀ
ਅਤਿਅੰਤ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਪਦਾਰਥ ਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਮੱਖੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਰੋਕਿਆਂ

ਮਹਾਦੁਰਗੰਧ ਪਰਿ ਬੇਗਿ ਚਲਿ ਜਾਤ ਹੈ।
ਅਤਿਅੰਤ ਬਦਬੂ ਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਛੇਤੀ ਚਲਕੇ ਗਮਨ ਕਰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਗਜ ਮਜਨ ਕੇ ਡਾਰਤ ਹੈ ਛਾਰੁ ਸਿਰਿ
ਜਿਵੇਂ ਹਾਥੀ ਨਹਾਉਣਾ ਕਰਕੇ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਮਿੱਟੀ ਸਿਰ

ਸੰਤਨ ਕੈ ਦੋਖੀ ਸੰਤ ਸੰਗੁ ਨ ਸੁਹਾਤ ਹੈ॥੩੩੨॥
ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਦਾ, ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਤੀਆ ਨਾ ਸਤਿ॥
ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੱਚਾ ਧਰਮ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਸਹਾਰਾ ਦੂਸਰਾ ਨਹੀਂ ਸੱਚਾ ਧਰਮ

ਸਿਵ ਨ ਸਕਤ ਗਤਿ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ।
ਮਹਾਂਦੇਵ ਨਹੀਂ ਤਾਕਤ, ਬਲ ਸਹਾਰਾ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਜੀਤ ਨ ਹਾਰ ਨ ਹਰਖ ਸੋਗ
ਰਜੋ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਨਿਰਲੇਪ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੁੱਖ

ਸੰਜੋਗ ਬਿਓਗ ਮੇਟਿ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ।
ਰਿਸਤਾ, ਸੰਬੰਧ ਵਿਛੋੜਾ ਮਿਟਾ ਕੇ ਅਸਾਲੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚਤੁਰਬਰਨ ਇਕ ਬਰਨ ਹੁਇ ਸਾਧਸੰਗ
ਚਾਰ ਸ੍ਰੇਣੀਆਂ (ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਖੱਤਰੀ, ਵੈਸ਼, ਸ਼ੂਦਰ) ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਜਾਤ ਹੋਵੇ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ

ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਤਿਆਗਿ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਵਾਸੀ ਹੈ।
ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਅਹੰਕਾਰ ਪੰਜ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਲਛਲ ਰੂਪੀ ਜਾਲ

ਖਟਦਰਸਨ ਪਰੈ ਪਾਰ ਹੁਇ ਸਪਤਸਰ
ਹਿੰਦੂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ ਸੱਤ ਸਰੋਵਰ

ਨਵਦੁਆਰ ਉਲੰਘਿ ਦਸਮਈ ਉਦਾਸੀ ਹੈ॥੩੩੩॥
ਸਰੀਰ ਦੇ ਨੌਂ ਦੁਆਰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਵਿਚ ਹੀ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਦੀ ਨਾਵ ਕੋ ਸੰਜੋਗ ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਲੋਗੁ
ਦਰਿਆ ਕਿਸਤੀ ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ ਰਿਸਤਾ, ਸੰਬੰਧ ਚੰਗਾ ਬੰਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲੋਕਾਂ

ਮਿਲਿਓ ਹੋਇਗੋ ਸੋਈ ਮਿਲੈ ਆਗੈ ਜਾਇਕੈ।
ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ ਉਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ

ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਸੰਗਿ ਨ ਚਲਤ ਚਲੇ
ਭੋਜਨ ਕਪੜੇ ਦੌਲਤ ਮੇਲ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ ਚਲਦਾ ਹੈ

ਅਰਪੇ ਦੀਜੈ ਧਰਮਸਾਲਾ ਪਹੁਚਾਇਕੈ।
ਸੌਂਪ ਦੇਣਾ ਦੇਈਏ ਧਰਮ ਸਥਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਕੇ

ਆਠੋਜਾਮ ਸਾਠੋਘਰੀ ਨਿਹਫਲ ਮਾਇਆ ਮੋਹ
ਦਿਨ ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਵਿਅਰਥ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ ਲਗਾਉ

ਸਫਲ ਕਾਮਯਾਬ	ਪਲਕ ਛਿਣ ਭਰ	ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ	ਸਮਾਇਕੈ। ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਕੇ		
ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਮਲ ਮੂਤਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੇਹ	ਅਉ ਬਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ	ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ		
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਸਾਧਸੰਗ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ, ਲਗਨ	ਲਾਇਕੈ ॥੩੩੪॥ ਜੋੜ ਕੇ		
ਹਉਮੈ ਘਮੰਡ	ਅਭਿਮਾਨ ਹੰਕਾਰ, ਗੁਮਾਨ	ਅਸਥਾਨ ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ	ਤਜਿ ਤਿਆਗ ਕੇ	ਬੰਤ ਬਾਂਸ	ਬਨ ਵਣ, ਜੰਗਲ
ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਸੰਪਟ ਕੁੱਜਾ	ਸਮਾਏ ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਅਤਿ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਅਨੂਪ ਅਤਿਸੁੰਦਰ	ਰੂਪ ਸ਼ਕਲ	ਹੋਰਤ ਦੇਖਣਾ	ਹਿਰਾਨੇ ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਦ੍ਰਿਗ ਅੱਖਾਂ
ਅਨਹਦ ਆਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧੁਨੀ	ਗੁੰਜਤ ਗੁੰਜਾਰ, ਝਨਕਾਰ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਹੁ ਵੀ	ਸਿਰਾਏ ਠੰਡੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਰਸਨਾ ਬਿਸਮ ਜੀਭ ਅਨੰਦਯੁਕਤ	ਅਤਿ ਮਧੁ ਬਹੁਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮਈ	ਮਕਰੰਦ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ	ਰਸ ਫੁੱਲ ਯਾ ਬਨਾਸਪਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ		
ਨਾਸਿਕਾ ਨੱਕ	ਚਕਤ ਹੈਰਾਨ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਸੁਬਾਸੁ ਖੁਸ਼ਬੂ	ਮਹਕਾਏ ਸੁਗੰਧੀ ਭਰਪੂਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਕੋਮਲਤਾ ਸੁੰਦਰਤਾ	ਸੀਤਲਤਾ ਠੰਡਕ, ਸਰਦੀ	ਪੰਗ ਪਿੰਗਲੇ ਭਾਵ ਸਿਥਿਲ	ਸਰਬੰਗ ਸਭ ਅੰਗ	ਭਏ॥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	
ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਚਿਤ ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ	ਪੁਨਿ ਫਿਰ	ਅਨਤ ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ	ਨਾ ਨਹੀਂ	ਧਾਏ ਦੌੜਦਾ	ਹੈ॥੩੩੫॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਬਾਂਸਨਾ ਕਾਮਨਾਵਾਂ	ਕੋ ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ	ਬਾਸੁ ਨਿਵਾਸ	ਦੂਤ ਦੁਸ਼ਮਣ	ਸੰਗਤਿ ਮੇਲ, ਸਾਥ	ਬਿਨਾਸ ਮੌਤ
ਕਾਲ ਸਮਾਂ	ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟੇਕ ਆਸਰਾ	ਪਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ					

ਭੈਜਲ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦਰ	ਭਇਆਨਕ ਡਰਾਉਣੀ	ਲਹਰਿ ਤਰੰਗ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਆਪਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ	ਸਕੈ ਸਕਣਾ
ਨਿਜਘਰ ਆਤਮ ਪਦ	ਸੰਪਟ ਕੁੱਜਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਦੁਬਿਧਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ	ਮਿਟਾਈ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਗਿਆਨ ਸਮਝ, ਬੋਧ	ਧਿਆਨ ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਸਿਮਰਨ ਯਾਦ	ਬਿਸਮਰਨ ਯਾਦ ਨਾ ਰਖਣਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਿਆਰ ਰਸ	ਬਸਿ ਵਸ ਵਿਚ	ਆਸਾ ਉਮੀਦ	ਮਨਸਾ ਮਨੋਕਾਮਨਾਵਾਂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਾਈ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦੁਤੀਆ ਆਪਣੇ ਪਰਾਏ ਦਾ ਖਿਆਲ ਦਾ ਭਾਵ	ਨਾਸਤਿ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਈ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟੇਕ ਸਹਾਰਾ	ਨਿਹਚਲ ਅਚਲ, ਸਥਿਰ	ਮਤਿ ਬੁੱਧੀ
ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸਮਾਧਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ	ਉਨਮਨ ਬੇਚੈਨ, ਵਿਆਕੁਲ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ	ਲਾਈ ਜੋੜੀ, ਇਕਸੁਰ ਕੀਤੀ	ਹੈ॥੩੩੬॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਰਜ ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ	ਮਸਤਕਿ ਮੱਥਾ	ਲੇਪਨ ਮਲਣ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਕੈ ਕਰਕੇ	
ਭਰਮ ਵਹਿਮ	ਕਰਮ ਕੰਮ, ਕਰਣੀ, ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ (ੳ) ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ (ਵਰਤਮਾਨ ਜੋ ਹੁਣ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ) (ਅ) ਪ੍ਰਾਰਬਧ (ਪੂਰਬਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ) (ੲ) ਸੰਚਿਤ (ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਭੋਗਿਆ)	ਲੇਖ ਕਿਸਮਤ ਕਾਲਖ	ਸਿਆਮਤਾ ਕਿਸਮਤ ਕਾਲਖ	ਮਿਟਾਈ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ	ਮਲੀਨ ਵਿਕਾਰ ਦੀ ਮੈਲ ਨਾਲ ਲਿਬੜਿਆ	ਮਨਿ ਚਿਤ		
ਕਰਿ ਕਰਕੇ	ਨਿਰਮਲ ਸ਼ੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰ	ਦੂਤ ਦੂਸਰਾ	ਦੁਬਿਧਾ ਫਿਕਰ, ਚਿੰਤਾ	ਮਿਟਾਈ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸੰਪਟ ਕੁੱਜਾ	ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਘਰਿ ਟਿਕਾਣਾ, ਸਥਾਨ	
ਨਿਹਚਲ ਅਚਲ, ਸਥਿਰ	ਮਤਿ ਬੁੱਧੀ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟੇਕ ਆਸਰਾ	ਠਹਰਾਈ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਈ	ਅਗਾਧਿ ਜਿਸਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਬੋਧਿ ਗਿਆਨ, ਸੋਝੀ
-------------------------------	---------------------------	-----------------------	--	---------------------------

ਸਰਬ ਸਾਰਾ, ਸਭ	ਨਿਧਾਨ ਭੰਡਾਰ	ਅਉ ਅਤੇ	ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਫਲਦਾਈ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਹੈ॥੩੩੭॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------	-----------------------	------------------	------------------------	-----------------------------	--------------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਰਜ ਧੂੜ, ਮਿੱਟੀ	ਮਜਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਵਾਲਾ ਸਰੀਰ
-------------------------------	-------------------------	----------------------	-------------------	---------------------------------------

ਮਹਾ ਬਹੁਤ	ਮਲਮੂਤ੍ਰਧਾਰੀ ਮਲ ਮੂਤਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੇਹ -	ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ	ਕੀਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------	---	--	-------------------------	----------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ	ਨਿਧਾਨ ਖਜ਼ਾਨਾ	ਪਾਨ ਪੀਣਾ ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------------	---	------------------------	---

ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਰਜੋ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ	ਅਤੀਤ ਚੀਤ ਨਿਰਲੇਪ ਚਿਤ	ਆਪਾ ਆਪਣਾ ਆਪ	ਆਪ ਚੀਨੇ ਖੁਦ ਸਮਝ ਲਿਆ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---	-------------------------------	-----------------------	-------------------------------	----------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਨਿਜ ਆਸਨ ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ	ਸਿੰਘਾਸਨ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਆਸਣ	ਕੈ ਕਰਕੇ
-------------------------------	--------------------------------------	--	-------------------

ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਤਿੰਨ ਲੋਕ	ਅਉ ਅਤੇ	ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਭੂਤ, ਭਵਿੱਖ, ਵਰਤਮਾਨ ਤਿੰਨੋਂ ਕਾਲ	ਗੰਮਿਤਾ ਸਮਝ, ਸੂਝ	ਪ੍ਰਬੀਨੇ ਚਤੁਰ, ਕੁਸ਼ਲ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------------	------------------	---	---------------------------	-------------------------------	----------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਰਸ ਫੁੱਲ ਯਾ ਬਨਾਸਪਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ	ਗੰਧ ਰੂਪ ਖੁਸ਼ਬੂ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ	ਸੀਤਲਤਾ ਠੰਡਕ
-------------------------------	---	-------------------------------------	-----------------------

ਦੁਤੀਆ ਆਪਣੇ ਪਰਾਏ ਦਾ ਖਿਆਲ ਦਾ ਭਾਵ	ਨਾਸਤਿ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਈ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟੇਕ ਸਹਾਰਾ	ਲਿਵ ਲੀਨੇ ਧਿਆਨ ਮਗਨ	ਹੈ॥੩੩੮॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--	----------------------------	----------------------------------	---------------------	-----------------------------	--------------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਰਜ ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ	ਮਜਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ
-------------------------------	-------------------------	----------------------	------------------------------	--------------------

ਪੁਰਬ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਰੋਹ	ਤੀਰਥ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ	ਕੋਟਿ ਚਰਨ ਕਰੋੜਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ	ਸਰਨਿ ਹੈ। ਓਟ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------------	------------------------------------	--	------------------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਰਜ ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ	ਮਜਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ
-------------------------------	-------------------------	----------------------	------------------------------	--------------------

ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਪਤਨੀ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਪੂਜਤ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ	ਚਰਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------	---------------------	------------------------	--------------------	--------------------------	----------------------------	----------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਰਜ ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ	ਮਜਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ
-------------------------------	-------------------------	----------------------	------------------------------	--------------------

ਕਾਰਨ ਸਬਬ, ਵਜ੍ਹਾ	ਅਧੀਨ ਵਸ ਵਿਚ	ਹੁਤੇ ਸੀ	ਕੀਨ ਕੀਤੇ	ਕਾਰਨ ਸਬਬ, ਵਜ੍ਹਾ	ਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------	-----------------------	-------------------	--------------------	---------------------------	------------------------	----------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਰਜ ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ	ਮਜਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ
-------------------------------	-------------------------	----------------------	------------------------------	--------------------

ਪਤਿਤ ਨੀਚ, ਪਾਪੀ	ਪੁਨੀਤ ਪਾਕ, ਪਵਿੱਤਰ	ਭਏ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਤਾਰਨ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ	ਤਰਨ ਜਹਾਜ਼	ਹੈ॥੩੩੯॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------------	-----------------------------	--------------------------	---------------------------	---------------------	--------------------------------

ਮਾਨਸਰ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ ਤਿੱਬਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲ	ਹੰਸ ਬੱਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕਤਰਤਾ	ਪਰਮਹੰਸ ਅਤਿਅੰਤ ਗਿਆਨਵਾਨ
--	------------------------------------	--	---------------------------------

ਧਰਮਪੁਜਾ ਧਰਮ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਧਰਮ ਝੰਡਾ	ਧਰਮਸਾਲਾ ਧਰਮ ਸਥਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ	ਚਲਿ ਚਲ ਕੇ	ਆਵਈ। ਆਉਂਦਾ ਹੈ
---	--------------------------------------	---------------------	-------------------------

ਉਤ ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉਧਰ	ਮੁਕਤਾਹਲ ਮੋਤੀਆਂ	ਅਹਾਰ ਭੋਜਨ	ਦੁਤੀਆ ਦੂਸਰੀ, ਦੂਸਰਾ	ਨਾਸਤਿ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਈ
---------------------------	--------------------------	---------------------	------------------------------	----------------------------

ਇਤ ਇਧਰ, ਇਸ ਪਾਸੇ	ਗੁਰਸਬਦ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰਉਪਦੇਸ਼	ਸੁਰਤਿ ਸੋਝੀ, ਧਿਆਨ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ	ਲਾਵਹੀ। ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ
---------------------------	-------------------------------------	----------------------------	--------------------	----------------------------

ਉਤ ਉਸ ਪਾਸੇ	ਖੀਰ ਦੁੱਧ	ਨੀਰ ਪਾਣੀ	ਨਿਰਵਾਰੇ ਵੱਖ ਕਰਨਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਬਖਾਨੀਅਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ
----------------------	--------------------	--------------------	----------------------------	-------------------	------------------------------

ਇਤ ਇਧਰ, ਇਸ ਪਾਸੇ	ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਦੁਰਮਤਿ ਭੈੜੀ ਮੱਤ	ਸਮਝਾਵਹੀ। ਬੋਧ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ
---------------------------	-------------------------------	---------------------------	-----------------------------------

ਉਤ ਉਸ ਪਾਸੇ	ਬਗ ਬਗਲਾ	ਹੰਸ ਬੱਤਖ	ਬੰਸ ਪਰਿਵਾਰ	ਦੁਬਿਧਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਮੇਟਿ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ	ਸਕੈ ਸਕਣਾ
----------------------	-------------------	--------------------	----------------------	-----------------------------------	------------------	----------------------------	--------------------

ਇਤ ਕਾਗ ਪਾਗਿ ਸਮਰੂਪ ਕੈ ਮਿਲਾਵਹੀ॥੩੪੦॥
ਇਧਰ ਕਾਂ ਲੀਨ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਛਿਨ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਮੇਲ, ਸਾਥ ਮੇਲ, ਸੰਗ ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ ਤੇਜ ਅੱਖ ਦੀ ਝਮਕ ਜਿਨਾਂ ਸਮਾਂ

ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਨ ਪਾਵਹੀ।
ਮਹਾਂਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨਕ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਰਗੇ ਵੇਦ ਵਕਤਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ
ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਚੇ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਦੇ ਧਰਮ. ਸ਼ਾਸਤਰ ਗ੍ਰੰਥ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੇਦ, ਪੁਰਾਣ

ਅਉ ਨਾਦ ਬਾਦ
ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ ਬਾਜਾ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਯੰਤਰ ਜਿਸਨੂੰ ਵਜਾਉਣ ਨਾਲ ਧੁਨੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਹੂ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰਿ ਗਾਵਹੀ।
ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਰਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਕੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਅਉ ਸਕਲ ਫਲ
ਦੇਵ ਪਤਨੀ ਦੇਵਤੇ ਸਭ, ਸਾਰਾ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਸਭ, ਸਾਰੇ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ
(ਧਰਮ, ਅਰਥ, ਕਾਮ, ਮੋਖ ਆਦਿ ਦੇ)

ਸ੍ਰਗ ਸਮੂਹ ਸੁਖ ਧਿਆਨ ਧਰਿ ਧਿਆਵਹੀ।
ਦੇਵ ਲੋਕ, ਬੈਕੁੰਠ ਸਾਰੇ, ਸਭੇ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ ਯਾਦ, ਚੇਤਾ ਧਰ ਕੇ ਧਿਆਉਂਦੇ ਹਨ

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਨਿ
ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਸੁਚੇਤ ਜਾਣ ਕੇ, ਸਮਝ ਕੇ

ਗੁਰਸਿਖ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਵਹੀ॥੩੪੧॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ ਪਿਆਨ, ਲਗਨ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋੜਦਾ ਹੈ

ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ
ਰਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਕੁਦਰਤ ਤਸਵੀਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਨੋਖਾਪਣ

ਕਾਹੂ ਸੋ ਨ ਕੋਊ ਕੀਨੋ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਹੈ।
ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਕੀਤਾ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਿਪਟ ਬਿਲਕੁਲ	ਕਪਟ ਧੋਖਾ, ਛਲ	ਘਟ ਸਰੀਰ, ਦੇਹ	ਘਟ ਸਰੀਰ	ਨਟ ਮਦਾਰੀ	ਵਟ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ	ਨਟ ਮਦਾਰੀ
-----------------------	------------------------	------------------------	-------------------	--------------------	-------------------------	--------------------

ਗੁਪਤ ਛਿਪਿਆ ਹੋਇਆ	ਪ੍ਰਗਟ ਪਰਤੱਖ, ਜਾਹਰ	ਅਟਪਟ ਟੇਢਾ, ਉੱਟਪਟਾਂਗ	ਜਾਵਦੇਕ ਜਿੱਥੇ ਤਕ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------	-----------------------------	-------------------------------	---------------------------	----------------------------

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਅੱਖ, ਨੇਤਰ	ਸੀ ਜਿਹੀ	ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਅੱਖ, ਨੇਤਰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਦਰਸਨ ਸਵਰੂਪ, ਆਕ੍ਰਿਤੀ	ਸੋ ਜਿਹਾ	ਦਰਸੁ ਸਰੂਪ
------------------------------	-------------------	------------------------------	------------------	-------------------------------	-------------------	---------------------

ਬਚਨ ਬਾਣੀ, ਬੋਲ	ਸੋ ਜਿਹਾ	ਬਚਨ ਬਾਣੀ, ਬੋਲ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸੁਰਤਿ ਸੋਝੀ, ਧਿਆਨ	ਸਮੇਕ ਇਕੋ ਜਿਹੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------	-------------------	-------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------	----------------------------

ਰੂਪ ਸੂਰਤ	ਰੇਖ ਨਿਸ਼ਾਨ	ਲੇਖ ਨਸੀਬ	ਭੇਖ ਸਕਲਾਂ	ਨਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ	ਬਾਦ ਬਾਜਾ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਯੰਤਰ	ਨਾਨਾ ਅਨੇਕ	ਬਿਧਿ ਕਿਸਮ
--------------------	----------------------	--------------------	---------------------	-----------------------------	----------------------------------	---------------------	---------------------

ਅਗਮ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ	ਅਗਾਧਿ ਜਿਸਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਬੋਧ ਗਿਆਨ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਬਿਬੇਕ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	॥੩੪੨॥
-----------------------------	--	--------------------	-------------------------	---------------------------------------	--------------

ਸਤਿਰੂਪ ਸਤ ਸਰੂਪ	ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮਧਿਆਨ॥ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਧਿਆਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਮਰਨ
--------------------------	--	-------------------------------	--

ਸਤਿਨਾਮੁ ਸੱਚਾ ਧਰਮ	ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਤੇ ਕੋਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ	ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਈਸ਼ਵਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------------	--	---------------------------	-----------------------------------	----------------------------

ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਆਤਮਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ	ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ
--	---	--------------------------------------

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਪੰਥ ਰਸਤਾ	ਸਤਿ ਸੱਚਾ ਧਰਮ	ਗੰਮਿਤਾ ਪਹੁੰਚ ਭਾਵ ਸਮਝ	ਅਗੰਮ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--	--------------------	------------------------	--------------------------------	------------------------------	----------------------------

ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸਾਧਸੰਗ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਬ੍ਰਹਮਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਏ	ਸਤਿ ਸੱਚਾ ਧਰਮ
----------------------------------	--------------------------------------	--	------------------------

ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਗਾਉਣਾ	ਸਮੈ ਮੌਕਾ, ਅਵਸਰ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ	ਸਮ ਬਰਾਬਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---	--------------------------	--------------------	-------------------------------	--------------------	----------------------------

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਭਾਵਨੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ	ਭਗਤਿ ਭਗਤੀ	ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮਮਈ	ਚਾਉ ਖੁਸ਼ੀ, ਰੀਝ	ਸਤਿ ਸੱਚਾ ਧਰਮ
--	--------------------------------	---------------------	-----------------------	--------------------------	------------------------

ਸਹਜ ਸੁਭਾਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਮੋ ਨਮ ਹੈ॥੩੪੩॥
ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਆਦਤ, ਸੁਭਾਅ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨਿਰਬਿਕਾਰ
ਅਰੂਪ, ਜੋ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਆਹਾਰ ਰਹਿਤ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਅਥਵਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨ ਹੋਵੇ

ਅਜੋਨੀ ਅਕਾਲ ਅਪਰੰਪਰ ਅਭੇਦ ਹੈ।
ਜੋ ਯੋਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਮੇ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰ ਨਾ ਪਾਇਆ ਭੇਦ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਭਾਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜਾ ਸਕੇ

ਨਿਰਮੋਹ ਨਿਰਬੈਰ ਨਿਰਲੇਪ ਨਿਰਦੋਖ
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਮਾਇਆ ਆਦਿ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਭਿੰਨ ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ
ਜਾਂਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ

ਨਿਰਭੈ ਨਿਰੰਜਨ ਅਤਹ ਪਰ ਅਤੇ ਹੈ।
ਭੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਅੰਜਨ ਤੋਂ ਅਧਿਕਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੂਰ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਅਗੋਤਰ

ਅਬਿਗਤਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ
ਜਿਸ ਦੀ ਗਤੀ ਸਮਝ ਨਾ ਆ ਸਕੇ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜਿਸ ਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਗਿਆਨ
ਭਾਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ

ਅਚੁਤ ਅਲਖ ਅਤਿ ਅਫਲ ਅਫੇਦ ਹੈ।
ਸਥਿਰ ਜੋ ਲਖਿਆ ਨ ਜਾ ਸਕੇ ਬਹੁਤ ਕਪਟ ਰਹਿਤ ਜੋ ਛੋਦਿਆ ਨ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਖੰਡ ਹੋਣ ਦੀ
ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਅਸਚਰਜੈ ਅਸਚਰਜਮੈ
ਅਲੌਕਿਕ ਤੋਂ ਅਲੌਕਿਕ ਅਦਭੁਤ, ਅਜੀਬ ਅਦਭੁਤ, ਅਜੀਬ

ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਗੁਰਦੇਵ ਹੈ॥੩੪੪॥
ਅਸਚਰਜਮਈ ਪਰਮ ਅਦਭੁਤ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਦੇਵ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕਾਰਤਕ ਮਾਸ ਰੁਤਿ ਸਰਦ ਪੂਰਨਮਾਸੀ
ਕੱਤਕ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਮਹੀਨਾ ਮੌਸਮ ਠੰਡ ਦੀ ਰੁੱਤ ਪੁੰਨਿਆ

ਆਠ ਜਾਮ ਸਾਠਿ ਘਰੀ ਆਜੁ ਤੇਰੀ ਬਾਰੀ ਹੈ।
ਦਿਨ ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੇਰਾ ਵਾਰੀ, ਮੌਕਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਉਸਰ ਮੋਕਾ, ਸਥਿਤੀ	ਅਭੀਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਛੱਤਰ, ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ	ਬਹੁਨਾਇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਨਾਇਕਾ ਇਸਤਰੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
ਰੂਪ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ	ਗੁਨ ਉੱਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	ਜੋਬਨ ਜਵਾਨੀ	ਸਿੰਗਾਰ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਾਰਣ	ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚਾਤਿਰ ਸਿਆਣਾ, ਬੁੱਧੀਮਾਨ	ਚਤੁਰ ਸਿਆਣੀ	ਪਾਠ ਬੋਲ ਚਾਲ	ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਸਹੇਲੀ ਸਖੀ, ਸਾਥਣ	ਸਾਠਿ ਸੱਠ
---------------------------------	----------------------	-----------------------	------------------------------	---------------------------	--------------------

ਸੰਪਦਾ ਦੌਲਤ	ਸਮਗ੍ਰੀ ਪਦਾਰਥ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ	ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸਚਾਰੀ ਅਤੀ ਸੁੰਦਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------	------------------------	--------------------	-------------------------	---------------------------	----------------------------

ਸੁੰਦਰ ਖੂਬਸੂਰਤ	ਮੰਦਰ ਸਰੀਰ	ਸੁਭ ਚੰਗਾ	ਲਗਨ ਸਮਾਂ, ਮਹੂਰਤ	ਸੰਜੋਗ ਸੰਬੰਧ, ਰਿਸਤਾ	ਭੋਗ ਆਤਮਿਕ ਸੁੱਖ
-------------------------	---------------------	--------------------	---------------------------	------------------------------	--------------------------

ਜੀਵਨ ਜਿੰਦਗੀ	ਜਨਮ ਜਿੰਦਗੀ, ਜੀਵਨ	ਧੰਨਿ ਵਡਿਆਈ	ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰਾ	ਪਿਆਰੀ ਪਿਆਰਾ ਦਾ ਇਸਤ੍ਰੀਲਿੰਗ ਰੂਪ	ਹੈ॥੩੪੫॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------	----------------------------	----------------------	------------------------	---	--------------------------------

ਦਿਨਕਰ ਸੂਰਜ	ਕਿਰਨਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਸੁਹਾਤ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਸੁਖਦਾਈ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ	ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)
----------------------	-------------------------	----------------------------	--------------------------------	----------------------------

ਰਚਤ ਰਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ	ਸਿੰਗਾਰ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਾਰਣ	ਅਭਰਨ ਗਹਿਣਾ	ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ	ਆਇਕੈ। ਆਉਣਾ
---------------------------	--	----------------------	---------------------	----------------------

ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਬਟਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਟਣਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਸੀਸ ਸਿਰ	ਮੈ ਵਿਚ	ਮਲਉਨੀ ਸਿਰ ਤੇ ਮਲਣ ਲਈ ਦਹੀਂ, ਤੇਲ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਘੋਲ	ਮੇਲਿ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ
------------------------------------	-------------------	-------------------	------------------	--	---

ਮਜਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਉਸਨ ਗਰਮ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਨਿਰਮਲ ਸੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰ	ਭਾਇਕੈ। ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ, ਭਾਵ ਵਾਲੀ
----------------------	-------------------	-------------------	------------------------------	---------------------------------------

ਕੁਸਮ ਫੁੱਲ	ਅਵੇਸ ਲਗਨ, ਜੋਸ਼	ਕੇਸ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ	ਬਾਸਤ ਵਾਸਨਾ ਵਾਲਾ	ਫੁਲੇਲ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲਾ ਤੇਲ	ਮੇਲ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ
---------------------	--------------------------	--------------------------	---------------------------	---	--

ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਅਰਗਜਾ ਕਸਤੂਰੀ	ਲੇਪ ਕਿਸੇ ਗਾੜ੍ਹੀ ਗਿੱਲੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸਰੀਰ ਆਦਿ ਤੇ ਫੈਲਾਈ ਗਈ ਪਤਲੀ ਤਹਿ	ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਬੰਧ	ਉਪਜਾਇਕੈ। ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ
----------------------------	------------------------	--	-----------------------------	------------------------------

ਚੀਰ	ਚਾਰ	ਦਰਪਨ	ਮਧਿ	ਆਪਾ	ਆਪੁ	ਚੀਨਿ
ਕਪੜੇ	ਸੁੰਦਰ	ਸ਼ੀਸ਼ਾ, ਆਇਨਾ	ਅੰਦਰ, ਵਿਚ	ਆਪਣਾ ਆਪ	ਖੁਦ	ਪਹਿਚਾਨ ਕੇ

ਬੈਠੀ	ਪਰਜੰਕ	ਪਰਿ	ਧਾਵਰੀ	ਨ	ਧਾਇਕੇ ॥੩੪੬॥
ਬੈਠੀ ਹੋਈ	ਪਲੰਘ	ਉਤੇ, ਉਪਰ	ਦੌੜਨ ਵਾਲੀਆਂ	ਨਹੀਂ	ਦੌੜ ਕੇ

ਕਕਹੀ ਦੇ	ਮਾਗ	ਉਰਝਾਏ	ਸੁਰਝਾਏ	ਕੇਸ
ਕੰਘੀ	ਫੇਰ ਕੇ	ਉਲਝਣਾ	ਸੁਲਝਾਉਣਾ	ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ

ਕੁੰਕਮ	ਚੰਦਨ	ਕੋ	ਤਿਲਕ	ਦੈ	ਲਲਾਰ	ਮੈ।
ਕੇਸਰ	ਚੰਦਨ ਦੀ ਲਕੜੀ, ਬੁਰਾ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਟਿੱਕਾ	ਲਗਾ ਕੇ	ਮੱਥਾ	ਵਿਚ

ਅੰਜਨ	ਖੰਜਨ	ਦ੍ਰਿਗ	ਬੇਸਰਿ	ਕਰਨ ਫੂਲ
ਕੱਜਲ	ਮਮੋਲਾ, ਚਿੜੀ ਜਿੰਨਾ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਪੰਛੀ	ਅੱਖਾਂ	ਨੱਥ, ਨੱਕ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ	ਝੁਮਕਾ, ਕੰਨ ਦਾ ਗਹਿਣਾ
	ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੰਚਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ			

ਬਾਰੀ	ਸੀਸ	ਫੂਲ	ਦੈ	ਤਮੋਲਰਸ	ਮੁਖ ਦੁਆਰ ਮੈ।
ਵਾਲੀਆਂ ਜੋ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ	ਸਿਰ	ਪੁਸ਼ਪ	ਪਹਿਨ ਕੇ	ਪਾਨ ਬੀੜਾ	ਮੂੰਹ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵਿਚ
ਪਾਈਆਂ ਜਾਦੀਆਂ ਹਨ					

ਕੰਠਸਰੀ	ਕਪੋਤਿ	ਮਰਕਤ	ਅਉ	ਮੁਕਤਾਹਲ
ਕੰਠ, ਗਲੇ ਵਿਚ ਪਾਏ	ਗਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲਾ ਹਾਰ	ਨਗ, ਪੰਨਾ	ਅਤੇ	ਮੋਤੀ
ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ				

ਬਰਨ	ਬਰਨ	ਫੂਲ	ਸੋਭਾ	ਉਰ	ਹਾਰ	ਮੈ।
ਰੰਗ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ	ਰੰਗ ਕਾਲਾ, ਨੀਲਾ	ਪੁਸ਼ਪ	ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਹਿਰਦਾ, ਮਨ	ਮੋਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਮਾਲਾ	ਵਿਚ

ਚਚਰਚਰੀ	ਕੰਕਨ	ਮੁੰਦ੍ਰਿਕਾ	ਮਿਹਦੀ	ਬਨੀ
ਇਕ ਗਹਿਣਾ	ਗੁੜ ਤੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ, ਕੜਾ, ਕੰਗਣ	ਮੁੰਦਰੀ	ਮਹਿੰਦੀ	ਸੋਭਦੀ ਹੈ

ਅੰਗੀਆ	ਅਨੂਪ	ਛੁਦ੍ਰਪੀਠਿ	ਕਟ	ਧਾਰ ਮੈ॥੩੪੭॥
ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਲੀ	ਅਤਿਸੁੰਦਰ	ਤੜਾਗੀ	ਕਮਰ	ਅਪਨਾਵੇ ਵਿਚ

ਸੋਭਿਤ	ਸਰਦ	ਨਿਸਿ	ਜਗਮਗ	ਜੋਤਿ	ਸਸਿ॥
ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਠੰਡ ਦੀ ਚੁੱਤ	ਰਾਤ	ਰੋਸ਼ਨ ਜਗਮਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚਾਨਣ	ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਚੰਨ

ਪ੍ਰਥਮ	ਸਹੇਲੀ	ਕਹੈ	ਪ੍ਰੇਮਰਸੁ	ਚਾਖੀਐ।
ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ	ਸਖੀ, ਸਾਥਣ	ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ	ਪਿਆਰ ਰਸ	ਚੱਖੀਏ ਭਾਵ ਮਾਣੀਏ

ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਤੇਰੇ ਆਇ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਾਨ
ਸੰਪੂਰਨ ਮਿਹਰ, ਦਇਆ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਆਉਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਾ ਖਜਾਨਾ

ਮਿਲੀਐ ਨਿਰੰਤਰ ਕੈ ਹੁਇ ਅੰਤਰੁ ਨ ਰਾਖੀਐ।
ਮਿਣ ਕਰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ ਵਿਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖ, ਰਹਿਣ ਦੇ

ਚਰਨਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ
ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਫੁੱਲ ਯਾ ਬਨਾਸਪਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਮੁੱਗਧ, ਮੋਹਿਤ ਹੋਵੇ

ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਭਿਲਾਖੀਐ।
ਚਿਤ, ਜੀਅ ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ ਕੁੱਜਾ ਇੱਛਾ ਕਰੇ, ਚਾਹਨਾ ਕਰੇ

ਜੋਈ ਲਜਾਇ ਪਾਈਐ ਨ ਪੁਨਿ ਪਦਮ ਦੈ॥
ਜਿਹੜਾ ਝਿਝਕ ਦਿਖਾਏਗਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਫਿਰ, ਫੇਰ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਦੇਕੇ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ

ਪਲਕ ਅਮੋਲ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗ ਮੁਖ ਸਾਖੀਐ ॥੩੪੮॥
ਖਿਣ ਭਰ, ਛਿਣ ਭਰ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਯੋਗ ਮੁਖੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣੀ

ਕੰਚਨ ਅਸੁਧ ਜੈਸੇ ਭ੍ਰਮਤ ਕੁਠਾਰੀ ਬਿਖੈ
ਸੋਨਾ ਖੋਟ ਵਾਲਾ ਜਿਵੇਂ ਭਟਕਦਾ ਰੀਹੰਦਾ ਕੁਠਾਲੀ, ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਗਾਲਣ ਵਿਚ
ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕੁੱਜੀ

ਸੁਧ ਭਏ ਭ੍ਰਮਤ ਨ ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ।
ਸੁਧ, ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਟਕਦਾ ਨਹੀਂ ਅੱਗ ਚਮਕੀਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਕਰ ਕੰਕਨ ਅਨੇਕ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਨਿ
ਜਿਵੇਂ ਹਥ ਗੁੜ ਤੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ, ਕੜਾ, ਕੰਗਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚ ਉਤਪੰਨ ਧੁਨੀ, ਸੁਰ

ਏਕੈ ਏਕ ਟੇਕ ਪੁਨਿ ਪੁਨਿ ਕੋ ਬਿਨਾਸ ਹੈ।
ਇਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਆਸਰਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਧੁਨੀ ਦਾ, ਦੀ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਖੁਧਿਆ ਕੈ ਬਾਲਕ ਬਿਲਲਾਤ ਅਕੁਲਾਤ ਅਤ॥
ਭੁੱਖ ਕਰਕੇ ਬੱਚਾ ਰੌਂਦਾ ਕੁਰਲਾਉਂਦਾ ਬੇਚੈਨ ਹੋਣਾ ਅਧਿਕਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਅਗੇਤਰ

ਅਸਥਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸ ਹੈ।
ਥਣ ਚੁੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਦਾ, ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਮਾਇਆ ਭ੍ਰਮਤ ਭ੍ਰਮਤ ਚਤੁਰ ਕੁੰਟ ਧਾਵੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ ਭਟਕਦਾ ਭਟਕਦਾ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦੌੜਦਾ ਹੈ

ਗੁਰ	ਉਪਦੇਸ	ਨਿਹਚਲ	ਗ੍ਰਿਹਿ	ਪਦ	ਬਾਸ	ਹੈ॥੩੪੯॥
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਗੁਰਸਿੱਖਿਆ	ਅਚਲ, ਸਥਿਰ	ਘਰ	ਸਥਾਨ	ਵਸਦਾ ਹੈ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਦੀਪ	ਦਿਪਤ	ਭਵਨ	ਉਜੀਆਰੇ	ਹੋਤ
ਜਿਵੇਂ	ਦੀਵਾ	ਜਗਣ ਨਾਲ	ਘਰ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਸਗਲ	ਸਮਗ੍ਰੀ	ਗ੍ਰਿਹਿ	ਪ੍ਰਗਟਿ	ਦਿਖਾਤ	ਹੈ।
ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਪਦਾਰਥ	ਘਰ	ਪਰਤੱਖ, ਜਾਹਿਰ	ਨਜਰ ਆਉਂਦੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਓਤਿਪੋਤ	ਜੋਤਿ	ਹੋਤ	ਕਾਰਜ	ਬਾਛਤ	ਸਿਧਿ
ਗੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਕੰਮ	ਚਾਹੀ ਹੋਈ	ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ

ਆਨਦ	ਬਿਨੋਦ	ਸੁਖ	ਸਹਜਿ	ਬਿਹਾਤ	ਹੈ।
ਖੁਸ਼ੀ	ਹਾਸਾ ਖੇਡਾ	ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਲਾਲਚ	ਲੁਭਾਇ	ਰਸੁ	ਲੁਭਤ	ਨਾਨਾ	ਪਤੰਗ
ਲੋਭ	ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆ ਕੇ	ਆਨੰਦ	ਧਿਆਨ ਮਗਨ	ਕਈ, ਅਨੇਕ	ਪਰਵਾਨਾ, ਪਤੰਗਾ

ਬੁਝਤ	ਹੀ	ਅੰਧਕਾਰ	ਭਏ	ਅਕੁਲਾਤ	ਹੈ।
ਬੁਝਦਿਆਂ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਹਨੁਰਾ	ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਬੇਚੈਨ ਹੋਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਬਿਦਿਆਨਿ	ਜਾਨੀਐ	ਨ	ਮਹਿਮਾ	ਮਹਾਂਤ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਜੀ	ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ	ਨਹੀਂ	ਵਡਿਆਈ	ਮਹਾਨਤਾ

ਅੰਤਿਰੀਛ	ਭਏ	ਪਾਛੈ	ਲੋਗ	ਪਛੁਤਾਤ	ਹੈ॥੩੫੦॥
ਅਦ੍ਰਿਸ਼	ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਪਿਛੋਂ	ਲੋਕ	ਪਛਤਾਉਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਦੀਪ	ਦਿਪਤ	ਮਹਾਤਮੈ	ਨ	ਜਾਨੈ	ਕੋਊ
ਜਿਵੇਂ	ਦੀਵਾ	ਜਗਦਾ ਹੋਇਆ	ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ	ਨਹੀਂ	ਜਾਣਦਾ	ਕੋਈ

ਬੁਝਤ	ਹੀ	ਅੰਧਕਾਰ	ਭਟਕਤ	ਰਾਤਿ	ਹੈ।
ਬੁਝਦਿਆਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ		ਹਨੁਰਾ	ਭਟਕਦੇ ਹਨ	ਦਿਨ ਛਿਪਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਦੁਮ	ਆਂਗਨਿ	ਅਛਿਤ	ਮਹਿਮਾ	ਨ	ਜਾਨੈ
ਜਿਵੇਂ	ਦਰਖਤ	ਵਿਹੜਾ	ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ	ਵਡਿਆਈ, ਸ਼ੋਭਾ	ਨਹੀਂ	ਜਾਣਦਾ

ਕਾਟਤ	ਹੀ	ਛਾਂਹਿ	ਬੈਠੇਬੇ	ਕਉ	ਬਿਲਲਾਤ	ਹੈ।
ਕੱਟਣ ਨਾਲ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਛਾਂ ਥੱਲੇ	ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਬਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਨੂੰ	ਰੋਂਦਾ ਕੁਰਲਾਉਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਰਾਜਨੀਤਿ ਸਿਆਸਤ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ	ਚੈਨ ਸੁਖ, ਆਰਾਮ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਚਤੁਰਕੁੰਟ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇਂ	
ਛਤ੍ਰ ਢਾਲਾ ਛਤ੍ਰ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੇ ਫਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ	ਚਾਲ ਭਏ ਵਿਚਲਿਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ	ਜੰਤ੍ਰ ਕੰਤ੍ਰ ਜਾਤ ਹੈ। ਜਿਥੇ, ਕਿਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹੋਦ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ				
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ	ਸੰਗਮ ਜੁਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਇਕੱਠ	ਜਗ ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ		
ਅੰਤਰੀਛ ਅਦ੍ਰਿਸ਼	ਭਏ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਪਾਛੇ ਮਗਰੋਂ	ਲੋਗ ਲੋਕ	ਪਛਤਾਤ ਪਛਤਾਉਂਦਾ	ਹੈ॥੩੫੧॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਜਉ ਜਾਨੈ ਜੇਕਰ ਜਾਣੀਏ	ਅਨੂਪ ਅਤਿਸੁੰਦਰ	ਰੂਪ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ	ਦ੍ਰਿਗਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਦੇਖੀਅਤ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ	
ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਅਛਤ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ	ਅੰਧ ਕਾਹੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਿਉਂ	ਤੇ ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ	ਪੇਖਹੀ। ਵੇਖ ਸਕਦਾ		
ਜਉ ਜਾਨੈ ਜੇਕਰ ਜਾਣੀਏ	ਸਬਦੁ ਬੋਲਣ ਸ਼ਕਤੀ	ਰਸ ਸੁਆਦ, ਮਜਾ	ਰਸਨਾ ਜੀਭ	ਬਖਾਨੀਅਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ		
ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਅਛਤ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ	ਕਤ ਕਿਉਂ	ਗੁੰਗ ਗੁੰਗਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਰੇਖ ਹੀ। ਬਰਾਬਰ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	
ਜਉਪੈ ਜਾਨੈ ਜੇਕਰ ਜਾਣੀਏ	ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ	ਨਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ	ਸੁਨੀਅਤ ਸੁਣਦੀ ਹੈ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੈ ਕੰਨ ਕਰਕੇ		
ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਸਹਤ ਨਾਲ	ਕਿਉ ਕਿਸ ਕਾਰਨ	ਬਹਰੇ ਬੋਲਾ	ਬਿਸੇਖ ਵਿਸੇਸਤਾ	ਹੀ। ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	
ਨੈਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਛੁਐ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ	ਬਸਾਇ ਵਸ ਵਿਚ
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਸੋ ਨਾਲ	ਅਲਖ ਜੋ ਲਖਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ	ਅਲੇਖ ਜੋ ਲਖਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ	ਹੀ॥੩੫੨॥ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ		
ਜਨਨੀ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ	ਜਤਨ ਯਤਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼	ਕਰਿ ਕਰਕੇ	ਜੁਗਵੈ ਮਨਾਸਿਬ ਰੀਤ ਆਦਿ ਨਿਭਾ ਕੇ	ਜਠਰ ਗਰਭ	ਰਾਖੈ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ	

ਤਾਤੇ ਪਿੰਡ ਪੂਰਨ ਹੁਇ ਸੁਤ ਜਨਮਤ ਹੈ।
ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਰੂਣ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇ ਬੇਟਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਹੁਰਿਓ ਅਖਾਇ ਖਾਇ ਸੰਜਮ ਸਹਿਤਿ ਰਹੈ
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਖਾਣ ਯੋਗ ਖਾਣ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਸੰਕੋਚ, ਰੋਕ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਤਾਹੀ ਤੇ ਪੈ ਪੀਅਤ ਅਰੋਗਪਨ ਪਤ ਹੈ।
ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਕੇ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘ ਦਾ ਰੋਗ ਦਾ ਅਭਾਵ ਸੰਪੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਮਲਮੂਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕੋ ਬਿਚਾਰ ਨ ਬਿਚਾਰੈ ਚਿਤ
ਮਲ ਮੂਤਰ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਤਤੀਹਰੀ, ਧਰਾਲ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹਿਰਦਾ, ਮਨ

ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਬਾਲੁ ਤਉ ਤਨ ਗਤ ਹੈ।
ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਾਲਨ ਪੈਸ਼ਣ ਬੱਚਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਰੀਰ, ਦੇਹ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਅਰਭਕੁ ਰੂਪ ਸਿਖ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਮਧਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਾ ਸਮਾਨ, ਜਿਹਾ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਇਆਲ ਕੀ
ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਮਿਹਰਬਾਨ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਦਇਆ ਸਨ ਗਤ ਹੈ॥੩੫੩॥
ਕਿਰਪਾ, ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਤਉ ਜਨਨੀ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਉ ਸੰਜਮੁ ਕਰੈ
ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਸੰਕੋਚ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਤਾਤੇ ਸੁਤ ਰਹੈ ਨਿਰਬਿਘਨ ਅਰੋਗ ਜੀ।
ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੇਟਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿ ਰੀਤ ਚਕ੍ਰਵੈ ਚੇਤੰਨ ਰੂਪ
ਜਿਵੇਂ ਸਿਆਸਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਚਕਰਵਰਤੀ ਸਮਰਾਟ ਸਾਵਧਾਨ ਦਸ਼ਾ, ਹਾਲਤ

ਤਾਤੇ ਨਿਹਚਿੰਤ ਨਿਚਭੈ ਬਸਤ ਲੋਗ ਜੀ।
ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੇਫਿਕਰ ਭੈ ਰਹਿਤ ਵਸਦੇ ਹਨ ਲੋਕ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ ਕਰੀਆ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬੋਹਥ ਮੈ ਸਾਵਧਾਨ
ਜਿਵੇਂ ਖੇਵਟ, ਮਲਾਹ ਸਾਗਰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ

ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਪਾਰਿ ਦੂਸਰੇ ਕੰਢੇ	ਪਹੁਚਤ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਪਥਿਕ ਮੁਸਾਫਿਰ	ਅਸੋਗ ਪ੍ਰਸੰਨ, ਦੁਖ ਰਹਿਤ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
------------------------	---------------------------	-------------------------------	------------------------	---------------------------------	-------------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੰਪੂਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਗਿਆਨ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ
---------------------------	---------------------------	-------------------------------------	-------------	----------------------	--------------------

ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਨਿਰਦੋਖ ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ	ਸਿਖ ਸਿਖਿਆਰਥੀ	ਨਿਜਪਦ ਆਤਮ ਪਦ	ਜੋਗ ਸਮਰਥ, ਅਧਿਕਾਰੀ	ਜੀ॥੩੫੪॥ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
------------------------	----------------------------	------------------------	------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

ਜਨਨੀ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ	ਸੁਤਹਿ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਧਿਕਾਰ ਲਾਹਨਤ	ਮਾਰਿ ਕੁੱਟ ਕੇ, ਮਾਰ ਕੇ	ਪਿਆਰੁ ਪ੍ਰੇਮ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ
--------------------------	---------------------------	-------------------	-----------------------	--------------------------------	-----------------------	-----------------------

ਪਿਆਰ ਪ੍ਰੇਮ, ਪ੍ਰੀਤ	ਝਿਰਕਾਰੁ ਝਿੜਕ	ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ	ਸਕਤ ਬਲ, ਸਮਰੱਥਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
-----------------------------	------------------------	-----------------------	--------------------------	------------------	--------------------	--------------------------

ਜਨਨੀ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪਿਆਰੁ ਪ੍ਰੇਮ	ਅਉ ਅਤੇ	ਧਿਕਾਰ ਲਾਹਨਤ	ਉਪਕਾਰ ਭਲਾਈ	ਹੇਤ ਵਾਸਤੇ
--------------------------	-------------------------	-----------------------	------------------	-----------------------	----------------------	---------------------

ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਧਿਕਾਰ ਲਾਹਨਤ	ਪਿਆਰ ਪ੍ਰੇਮ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਬਿਕਾਰ ਬੁਰਾਈ	ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਵਨ, ਜਾਨ	ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ
--------------------	-------------------------	-----------------------	----------------------	---------------------------	-----------------------	---------------------------	----------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਅਗਨਿ ਅੱਗ	ਮੈ ਵਿਚ	ਪਰੈ ਡਿਗਿਆਂ	ਬੂਡ ਡੁੱਬ ਕੇ	ਮਰੈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ	ਜਰੈ ਸਤ ਕੇ
----------------------	-------------------	--------------------	------------------	----------------------	-----------------------	----------------------------	---------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਕ੍ਰਿਪਾ ਮਿਹਰ	ਕ੍ਰੋਧ ਗੁੱਸਾ	ਆਨਿ ਹੋਰ, ਦੂਸਰੇ	ਬਨਿਤਾ ਔਰਤ	ਅਗਿਆਨ ਅਵਿਵੇਕ	ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
---------------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------	---------------------	------------------------	--------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਸਿਖਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ	ਕਉ ਨੂੰ	ਜੁਗਵਤ ਜੁਗਤ ਦੁਆਰਾ	ਜਤਨ ਯਤਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼	ਕੈ ਕਰਕੇ
---------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	----------------------------	-------------------

ਦੁਬਿਧਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਆਪੈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	ਪਰਮਨਿਧਾਨ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਕੋ॥੩੫੫॥ ਨੂੰ
-----------------------------------	------------------	-------------------------------	----------------------	----------------------------	-----------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਕਰ ਹਥ	ਗਹਤ ਪਕੜਦਿਆਂ	ਸਰਪ ਸੱਪ	ਸੁਤ ਬੇਟਾ	ਪੇਖਿ ਵੇਖ ਕੇ	ਮਾਤਾ ਮਾਂ
----------------------	-----------------	-----------------------	-------------------	--------------------	-----------------------	--------------------

ਕਹੈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪੁਕਾਰ ਉੱਚੀ ਬੋਲ ਕੇ	ਫੁਸਲਾਇ ਬਹਿਲਾ ਕੇ	ਉਰ ਹਿਰਦਾ	ਮੰਡ ਚਿਪਕਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------	------------------	-----------------------------	---------------------------	--------------------	------------------------------	----------------------------

ਜੈਸੇ ਬੈਦ ਰੋਗੀ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੈ ਨ ਬਿਥਾਰ ਬ੍ਰਿਥਾ
ਜਿਵੇਂ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੀਮਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਵਿਸਥਾਰ ਰੋਗ

ਸੰਜਮ ਕੈ ਅਉਖਦ ਖਵਾਇ ਰੋਗ ਡੰਡ ਹੈ।
ਸੰਕੋਚ ਕਰਕੇ ਦੁਆਈ, ਦਵਾ ਖੁਆਕੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਭੂਲਿ ਚੁਕਿ ਚਟੀਆ ਕੀ ਨ ਬੀਚਾਰੈ ਪਾਧਾ
ਜੈਸੇ ਗਲਤੀ ਭੁਲ, ਖਤਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਨਹੀਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ

ਕਹਿ ਕਹਿ ਸੀਖਿਆ ਮੂਰਖਤ ਮਤਿ ਖੰਡ ਹੈ।
ਕਹਿ ਕੇ ਕਹਿ ਕੇ ਸੀਖਿਆ ਮੂਰਖਤਾ ਵਾਲੀ ਬੁੱਧੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਪੇਖਿ ਅਉਗੁਨ ਕਹੈ ਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾਹੂ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਕਿਸੇ

ਪੂਰਨ ਬਿਬੇਕ ਸਮਝਾਵਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੈ॥੩੫੬॥
ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ ਵਿਚਾਰ ਬੋਧ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਮਜਬੂਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਪੇਖਿ ਤੋਖਿ ਬਾਲਕਹਿ
ਜਿਵੇਂ ਮਿਠਾਈ ਪੀਣ ਯੋਗ ਮਿਠੇ ਪਦਾਰਥ ਪਾਲ ਪੋਸ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ

ਅਸਥਨ ਪਾਨ ਬਾਨਿ ਜਨਨੀ ਮਿਟਾਵਈ।
ਥਣ ਚੁੰਘਣਾਂ ਸੁਭਾ, ਆਦਤ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਮਿਸਰੀ ਮਿਲਾਇ ਜੈਸੇ ਅਉਖਦ ਖਵਾਵੈ ਬੈਦੁ
ਖੰਡ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਜਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮਿਲਾਕੇ ਜਿਵੇਂ ਦੁਆਈ, ਦਵਾ ਖੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਵੈਦ

ਮੀਠੇ ਕਰਿ ਖਾਤ ਰੋਗੀ ਰੋਗਹਿ ਘਟਾਵਈ।
ਮਿਠਾਸ ਵਾਲਾ ਕਰਕੇ ਭਾਵ (ਬਰਾਬਰ) ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਬੀਮਾਰ ਰੋਗ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ

ਜੈਸੇ ਜਲੁ ਸੀਚਿ ਸੀਚਿ ਧਾਨਹਿ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਪਾਲੈ
ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਸਿੰਜਣਾ ਸਿੰਜਣਾ ਅਨਾਜ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਪਾਲਦੇ ਹਨ

ਪਰਪਕ ਭਏ ਕਾਟਿ ਘਰ ਮੈ ਲੈ ਆਵਈ।
ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਕਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੱਟ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਇ ਨਿਹਕਾਮ ਕਰਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਿਹਕਾਮ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ

ਨਿਜਪਦ ਆਤਮ ਪਦ	ਨਾਮੁ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ	ਧਾਮੁ ਸਥਾਨ, ਥਾਂ	ਸਿਖੈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ	ਪਹੁਚਾਵਈ॥੩੫੭॥ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦਾ		
ਗਿਆਨ ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਧਿਆਨ ਵਿਚਾਰ, ਸਮਝ	ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਵਨ	ਸੂਤ ਬੇਟਾ	ਰਾਖਤ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ	ਜਨਨੀ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ	ਪ੍ਰਤਿ ਨੂੰ
ਅਵਗੁਨ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਉਲਟ	ਗੁਨ ਉੱਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	ਮਾਤਾ ਮਾਂ	ਚਿਤ ਹਿਰਦਾ, ਮਨ	ਮੈ ਵਿਚ	ਨ ਨਹੀਂ	ਚੇਤ ਯਾਦ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਭਰਤਾਰਿ ਪਤੀ	ਭਾਰਿ ਬੋਝ, ਵਜਨ	ਨਾਰਿ ਪਤਨੀ	ਉਰਹਾਰਿ ਹਿਰਦੇ ਦਾ ਹਾਰ	ਮਾਨੈ ਮੰਨਦੇ ਹਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਲਾਲੁ ਪਿਆਰੇ ਪਤੀ ਦੇਵ	ਲਲਨਾ ਔਰਤ	ਕੋ ਨੂੰ	ਮਾਨੁ ਇੱਜਤ	ਮਨਿ ਆਗਿਆ ਮੰਨ ਕੇ	ਲੇਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਚਟੀਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ	ਸਭੀਤ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ	ਸਕੁਚਤ ਝਿਜਕਣਾ	ਪਾਧਾ ਅਧਿਆਪਕ	ਪੇਖਿ ਵੇਖ ਕੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਭੂਲਿ ਗਲਤੀ	ਚੁਕਿ ਭੁਲ, ਖਤਾ	ਪਾਧਾ ਅਧਿਆਪਕ	ਛਾਡਤ ਛੱਡਦਾ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਹੇਤ ਪਿਆਰ
ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਬਚ ਬਚਨ, ਬਾਣੀ	ਕ੍ਰਮ ਕਰਣੀ	ਗੁਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ	ਚਰਨ ਓਟ	ਸਰਨਿ ਜਗਿਆਸੂ, ਸਗਿਰਦ	ਸਿਖਿ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਜਮਦੂਤਹਿ ਯਮਦੂਤਾਂ ਨੂੰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਦੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ	ਹੈ॥੩੫੮॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ	ਕਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਭੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪੌਰਾਣਿਕ ਦੇਵਤਾ	ਕਟਕ ਫੌਜ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਕਾਮਾਰਥੀ ਕਾਮ ਵਾਸ਼ਨਾ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸਤ, ਕਾਮੀ	
ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਅੰਤ	ਕ੍ਰੋਧ ਗੁੱਸਾ	ਕ੍ਰੋਧੀਵੰਤ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ	ਆਹਿ ਹੈ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	
ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਅੰਤ	ਲੋਭ ਲਾਲਚ	ਲੋਭੀ ਲਾਲਚੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਲਾਲਚੁ ਲੋਭ, ਲਾਲਚ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਅੰਤ	ਮੋਹ ਦੁਨਿਆਵੀ	ਮੋਹੈ ਮੋਹ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਅਵਗਾਹਿ ਸਮਝ ਕੇ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	

ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਬੇਸ਼ਮਾਰ	ਅਹੰਕਾਰ ਹੰਕਾਰ, ਘੁਮੰਡ	ਅਹੰਕਾਰੀ ਘੁਮੰਡੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ		
ਰੂਪ ਸਮਾਨ, ਜਿਹਾ	ਰਿਪ ਵੈਰੀ	ਸੰਪੈ ਧਨ, ਦੌਲਤ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ	ਬਲ ਤਾਕਤ	ਛਲ ਧੋਖਾ	ਚਾਹਿ ਜੀ। ਚਾਹੁਣ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ		ਸਿਖਨ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਰੋਮਹਿ ਨ ਰੋਂਗਟੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ	ਚਾਂਪ ਦਬਾਉਣਾ, ਮਸਲਣਾ	ਸਕੈ ਸਕਣਾ	
ਜਾਂਪੈ ਜਿਸ ਕੋਲ	ਗੁਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼	ਗਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਹਥਿਆਰ	ਧਿਆਨ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸਿਮਰਨ ਹਥਿਆਰ	ਸਨਾਹਿ ਕਵੱਚ, ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਪੜੇ	ਜੀ॥੩੫੯॥ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ	ਸੁਮੇਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਲਾਵਿਤ ਵਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸੋਨੇ ਦਾ ਪਰਬਤ	ਊਚ ਉੱਚਾ	ਅਚਲ ਅਗਮ ਸਥਾਈ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ	
ਪਾਵਕ ਅੱਗ	ਪਵਨ ਹਵਾ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਬਿਆਪ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਕਤ ਬਲ, ਸਮਰੱਥਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਪਾਵਕ ਅੱਗ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਰੋਸ਼ਨੀ	ਤਾਸ ਉਸਦਾ	ਬਾਨੀ ਚਮਕ	ਚਉਗੁਨੀ ਚਾਰ ਗੁਣ	ਚੜਤ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ	
ਪਉਨ ਹਵਾ	ਗੌਨ ਵਗਣਾ (ਹਵਾ ਦਾ)	ਧੂਰਿ ਧੂੜ, ਘੱਟਾ	ਦੂਰਿ ਪਰ੍ਹੇ ਭਾਵ ਹੱਟਣ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਚਮਕਤਿ ਚਮਕਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸੰਗਮ ਮਿਲਾਪ	ਸਲਲ ਪਾਣੀ, ਜਲ	ਮਲੁ ਮੈਲ, ਗੰਦਗੀ	ਧੋਇ ਧੋ ਕੇ	ਨਿਰਮਲ ਸੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ	
ਹਰੈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਦੁਖ ਕਸ਼ਟ	ਦੇਖ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਸੁਜਸ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ	ਬਕਤਿ ਕਥਨ ਕਰਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਜੋਗੀ ਪਰਮਾਤਮ ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਜੁੜਿਆ ਪੁਰਸ਼	ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਰਜੇ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੇ ਗੁਣ	ਅਤੀਤ ਨਿਰਲੇਪ	ਚੀਤ ਮਨ	
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਰਸ ਸੁਆਦ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਛਕਤਿ ਛਕਦੇ ਹਨ	ਹੈ॥੩੬੦॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਸੁਕਦੇਵ	ਕੇ	ਜਨਮ	ਸਮੇ	ਜਾਕੇ	ਜਾਕੇ
ਜਿਵੇਂ	ਸੁਕਦੇਵ ਨਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ੀ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪੈਦਾਇਸ਼	ਮੌਕਾ, ਵੇਲਾ	ਜਿਸਦਾ	ਜਿਸਦਾ

ਜਨਮੁ	ਭਇਓ ਤੇ	ਸਕਲ	ਸਿਧਿ	ਜਾਨੀਐ।
ਪੈਦਾਇਸ਼	ਹੋਇਆ ਵੇ, ਵਹ	ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ	ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ

ਸ੍ਰਾਂਤਬੁੰਦ	ਜੋਈ	ਜੋਈ	ਪਰਤ	ਸਮੁੰਦ੍ਰ	ਬਿਖੈ
ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੭ ਨਵੰਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੫ਵੇਂ	ਜਿਹੜਾ	ਜਿਹੜਾ	ਪੈਂਦੀ ਹੈ	ਸਾਗਰ	ਵਿਚ
ਸੁਰ ਨਵੰਤਰ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੂੰਦਾਂ					

ਸੀਪ	ਕੈ	ਸੰਜੋਗ	ਮੁਕਤਾਹਲ	ਬਖਾਨੀਐ।
ਸੰਖ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਸੰਬੰਧ, ਰਿਬਤਾ	ਮੋਤੀ, ਮੋਤੀਆਂ	ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਬਾਵਨ	ਸੁਗੰਧ	ਸਨਬੰਧ	ਪਉਨ	ਗਉਨ	ਕਰੈ
ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਦਾ ਬੂਟਾ	ਖੁਸ਼ਬੂ	ਮੇਲ, ਰਿਬਤਾ	ਹਵਾ, ਪੌਣ	ਵਗਣਾ (ਹਵਾ ਦਾ)	ਕਰਦਾ ਹੈ

ਲਾਗੈ	ਜਾਹੀ	ਜਾਹੀ	ਦ੍ਰੁਮ	ਚੰਦਨ	ਸਮਾਨੀਐ
ਲਗਦੀ	ਜਿਸ	ਜਿਹੜੇ	ਦਰਖਤ, ਬਿਰਖ	ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਰਚਣਾ ਮਿਚਣਾ, ਸਮਾਈ ਹੋਣਾ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰਸਿਖ	ਸੰਗ	ਜੋ	ਜੋ	ਜਾਗਤ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਜੋਗ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਮੇਲ, ਸਾਥ	ਜਿਹੜਾ	ਜਿਹੜਾ	ਜਾਗਦਾ ਹੈ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ	ਮੌਕਾ

ਸਬਦੁ	ਪ੍ਰਸਾਦਿ	ਮੋਖ	ਪਦ	ਪਰਵਾਨੀਐ॥੩੬੧॥
ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਜਾਂ ਬਾਣੀ	ਕਿਰਪਾ	ਮੁਕਤੀ	ਵਾਲੀ ਪਦਵੀ, ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਥਾਨ	ਪਰਵਾਨ ਹੁੰਦਾ, ਯੋਗ ਬਣਦਾ

ਤੀਰਥ	ਜਾਤ੍ਰਾ	ਸਮੈ	ਨ	ਏਕ	ਸੈ	ਆਵਤ	ਸਬੈ
ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ	ਯਾਤਰਾ	ਮੌਕਾ	ਨਹੀਂ	ਗਿਣਤੀ ਦਾ	ਵਰਗੇ	ਆਉਣ ਦੀ	ਸਾਰੇ
ਅਸਥਾਨ				ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ		ਕ੍ਰਿਆ	

ਕਾਹੂ	ਸਾਧ	ਪਾਛੈ	ਪਾਪ	ਸਬਨ	ਕੇ	ਜਾਤ	ਹੈ।
ਕਿਸੇ	ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ	ਉਸ ਕਰਕੇ	ਗੁਨਾਹ	ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ	ਦੇ, ਦਾ, ਦੀ	ਜਾਂਦੇ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਨ੍ਰਿਪ	ਸੈਨਾ	ਸਮਸਰਿ	ਨ	ਸਕਲ	ਹੋਤ
ਜਿਵੇਂ	ਰਾਜਾ	ਫੌਜ	ਬਰਾਬਰ	ਨਹੀਂ	ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਏਕ	ਏਕ	ਪਾਛੈ	ਕਈ	ਕੋਟਿ	ਪਰੇ	ਖਾਤ	ਹੈ।
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਗਿਣਤੀ ਦਾ	ਉਸ ਕਰਕੇ	ਅਨੇਕ	ਕਰੋੜਾਂ	ਪਏ	ਖਾਂਦਾ ਹੈ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
	ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ						

ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਸਮੁੰਦ੍ਰ	ਜਲ	ਬਿਮਲ	ਬੋਹਿਥ	ਬਸੈ
ਜਿਵੇਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਸਾਗਰ	ਪਾਣੀ	ਮਲ ਰਹਿਤ, ਨਿਰਮਲ	ਜਹਾਜ	ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ	ਮੈ ਵਿਚ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਪਾਰਿ ਪਾਰਲੇ ਪਾਸੇ	ਪਹੁਚਾਤ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--	-----------------------	------------------	--------------------------	---------------------------	------------------------------	----------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸਾਖਾ ਸਾਖਾਵਾਂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ	ਅਨਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਸੰਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ	ਦੁਆਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ
---------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------	------------------------	------------------------

ਸਨਮੁਖ ਸਾਹਮਣੇ, ਰੂਬਰੂ	ਓਟ ਸ਼ਰਨ, ਪਨਾਹ	ਗਹੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤਿਆਂ	ਕੋਟ ਕਰੋੜਾਂ	ਬਿਆਸਾਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ	ਹੈ॥੩੬੨॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------------	-------------------------	---------------------------	----------------------	-------------------------------------	--------------------------------

ਭਾਂਜਨ ਬਰਤਨ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਕੋਊ ਕੋਈ	ਦੀਪਕੈ ਦੀਵੇ ਨੂੰ	ਦੁਰਾਇ ਲੁਕਾ ਕੇ	ਰਾਖੇ ਰੱਖਦਾ
----------------------	-------------------	----------------------	-------------------	--------------------------	-------------------------	----------------------

ਮੰਦਰ ਮਕਾਨ, ਘਰ	ਮੈ ਵਿਚ	ਅਛਤ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਦੂਸਰੇ ਦੂਸਰਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨਈ। ਜਾਣਦੀ ਹੈ
-------------------------	------------------	---------------------------------	------------------------------	-----------------------	------------------	--------------------------

ਜਊਪੈ ਜੇਕਰ	ਰਖਵਈਆ ਰਖਣ ਵਾਲਾ	ਪੁਨਿ ਫਿਰ, ਫੇਰ	ਪ੍ਰਗਟ ਪਰਤੱਖ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ
---------------------	--------------------------	-------------------------	-----------------------	--------------------------------	-----------------------

ਹਰੈ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਤਮ ਤਿਮਰ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ, ਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ	ਉਦੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ	ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚੋਸ਼ਨੀ	ਠਾਨਈ। ਕਰ ਦਿੰਦਾ
----------------------------	--	---------------------------	-------------------------------	--------------------------

ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ, ਕੁਲ	ਸਮਗ੍ਰੀ ਪਦਾਰਥ	ਗ੍ਰਿਹਿ ਘਰ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ	ਪੇਖਿਐ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ	ਪ੍ਰਤਛਿ ਸਾਹਮਣੇ, ਪਰਤੱਖ	ਰੂਪ ਸੂਰਤ, ਸ਼ਕਲ
-----------------------------	------------------------	---------------------------------	------------------------------	--------------------------------	--------------------------

ਦੀਪਕ ਦੀਵਾ	ਦਿਪਈਆ ਦੀਵੇ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲਾ	ਤਤਖਨ ਤੁਰੰਤ, ਫੌਰਨ	ਪਹਿਚਾਨਈ। ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ
---------------------	-------------------------------------	----------------------------	---------------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਅਵਘਟ ਉਚਾ ਨੀਵਾਂ	ਘਟ ਸਰੀਰ, ਦੇਹ	ਗੁਪਤ ਗੁੱਝਾ, ਛਿਪਿਆ ਹੋਇਆ	ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ
---------------------------	--------------------------	------------------------	----------------------------------	-----------------------------

ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਉਪਦੇਸ ਗੁਰ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿੱਖਿਆ	ਉਨਮਾਨੀ ਸਮਝਾਉਣ ਤੇ	ਉਨਮਾਨਈ॥੩੬੩॥ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
---------------------------	------------------------------------	----------------------------	--------------------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਰੋਗੀ	ਜੰਤ ਮਨੁੱਖ, ਵਿਅਕਤੀ	ਅਉਖਦ ਦੁਆਈ, ਦਵਾ	ਹਿਤਾਇ ਅਨੁਕੂਲ, ਹਿਤਕਾਰੀ	ਰਿਦੈ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ
----------------------	--------------------------	-----------------------------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

ਬ੍ਰਿਥਾ ਰੋਗ, ਬੀਮਾਰੀ	ਬਲੁ ਜੋਰ, ਸ਼ਕਤੀ	ਬਿਮੁਖ ਹਟ ਜਾਂਦਾ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਸਹਜਿ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਨਿਵਾਸ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------	--------------------------	-----------------------------	----------------------------

ਜੈਸੇ	ਆਨ	ਧਾਤ	ਮੈ	ਤਨਕ
ਜਿਵੇਂ	ਦੂਸਰਾ	ਸੋਨਾ, ਲੋਹਾ	ਵਿਚ	ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ

ਹੀ	ਕਲੰਕ	ਡਾਰੇ
ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਪਾਰਾ ਗੰਧਕ ਦੇ ਮੇਲ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ	ਪਾਉਣ ਨਾਲ

ਅਨਕ	ਬਰਨ	ਮੇਟਿ	ਕਨਕਿ	ਪ੍ਰਗਾਸ	ਹੈ।
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਰੰਗ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ, ਨੀਲਾ	ਨਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ	ਸੋਨਾ	ਪ੍ਰਗਟ, ਸਾਖਿਅਤ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਕੋਟਿ	ਭਾਰਿ	ਕਰ	ਕਾਸਟਿ	ਇਕਤ੍ਤਾ	ਮੈ
ਜਿਵੇਂ	ਕਰੋੜਾਂ	ਪੰਡਾਂ, ਭਰੀਆਂ	ਕਰਕੇ	ਲਕੜ	ਇਕੱਠ, ਸਭਾ	ਵਿਚ

ਰੰਚਕ	ਹੀ	ਆਂਚ	ਦੇਤ	ਭਸਮ	ਉਦਾਸ	ਹੈ।
ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਅੱਗ	ਲਗਾਇਆਂ	ਸੁਆਹ	ਵੈਰਾਗਵਾਨ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰ	ਉਪਦੇਸ	ਉਰ	ਅੰਤਰ	ਪ੍ਰਵੇਸ	ਭਏ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿੱਖਿਆ		ਹਿਰਦਾ, ਮਨ	ਚਿੱਤ ਵਿਚ	ਪਹੁੰਚ, ਰਸਾਈ	ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਜਨਮ	ਮਰਨ	ਦੁਖ	ਦੋਖਨ	ਬਿਨਾਸ	ਹੈ॥੩੬੪॥
ਪੈਦਾਇਸ਼	ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ	ਦਰਦ	ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਅਨੀ	ਬਾਨ	ਕੀ	ਰਹਤ	ਟੂਟਿ	ਦੇਹੀ	ਬਿਖੈ
ਜਿਵੇਂ	ਨੌਕ, ਸਿਰਾ	ਤੀਰ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਰਹਿ ਜਾਵੇ	ਟੁੱਟ ਕੇ	ਸਰੀਰ	ਵਿਚ, ਅੰਦਰ

ਚੁੰਬਕ	ਦਿਖਾਏ	ਤਤਕਾਲ	ਨਿਕਸਤ	ਹੈ।
ਚਮਕ ਪੱਥਰ	ਦਿਖਾਉਣ ਨਾਲ	ਤੁਰੰਤ, ਫੌਰਨ	ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਜੋਕ	ਤੋਂਬਰੀ	ਲਗਾਈਅਤ	ਰੋਗੀ	ਤਨ
ਜਿਵੇਂ	ਪਾਣੀ ਦਾ ਲੰਮਾ ਕੀੜਾ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਗੰਦਾ ਲਹੂ ਖਿਚਣ ਵਾਲੀ ਤੂੰਬੀ	ਲਗਾਈਦੀ ਹੈ	ਬੀਮਾਰ	ਸਰੀਰ

ਐਚ	ਲੇਤ	ਰੁਧਰ	ਬ੍ਰਿਥਾ	ਸੂਮ	ਖਸਤ	ਹੈ।
ਪੀਣਾ, ਚੂਸਣਾ	ਲੈਂਦਾ ਹੈ	ਲਹੂ	ਰੋਗ	ਦੁੱਖ, ਕਸ਼ਟ	ਖਿਸਕਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਜੁਵਤਿਨ	ਪ੍ਰਤਿ	ਮਰਦਨ	ਕਰੈ	ਦਾਈ
ਜਿਵੇਂ	ਔਰਤਾਂ	ਨੂੰ	ਮਾਲਸ਼ ਕਰਨਾ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਬੱਚਾ ਜਨਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਇਸਤਰੀ					

ਗਰਭ	ਸਥੰਭਨ	ਹੁਇ	ਪੀੜਾ	ਨ	ਗ੍ਰਸਤ	ਹੈ।
ਪੇਟ ਵਿਚ ਬੱਚਾ ਹੋਣਾ	ਸਥਿਰ ਹੋਣਾ	ਹੋਵੇ	ਦਰਦ	ਨਹੀਂ	ਪਕੜਨਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਪਾਂਚੇ	ਦੂਤ	ਭੂਤ	ਬਿਭਰਮ	ਹੁਇ	ਭਾਗਿ	ਜਾਤਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ ਮੋਹ ਹੰਕਾਰ		ਪ੍ਰੇਤ	ਪਰੇਸ਼ਾਨ	ਹੋਵੇ	ਭੱਜਣਾ	ਜਾਂਦਾ

ਸਤਿਗੁਰ	ਮੰਤ	ਜੰਤ	ਰਸਨਾ	ਰਸਤ	ਹੈ॥੩੬੫॥
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਉਪਦੇਸ਼	ਮਨੁੱਖ	ਜੀਭ	ਰਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਸਫਲ	ਬਨ	ਬਿਖੈ	ਬਿਰਖਾ	ਬਿਬਿਧਿ
ਜਿਵੇਂ	ਤਰ੍ਹਾਂ	ਕਾਮਯਾਬ	ਜੰਗਲ	ਵਿਚ	ਦਰਖਤ	ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ

ਜਾਕੇ	ਫਲੁ	ਮੀਠੇ	ਖਗ	ਤਾਪੈ	ਚਲਿ	ਜਾਤਿ	ਹੈ।
ਜਿਸਦਾ	ਬਿਰਖ ਆਦਿ	ਮਿਠਾਸ ਵਾਲਾ	ਪੰਛੀ	ਉਸ ਉੱਤੇ	ਚਲ ਕੇ	ਜਾਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
	ਦਾ ਫਲ						

ਜੈਸੇ	ਪਰਬਤ	ਬਿਖੈ	ਦੇਖੀਐ	ਪਾਖਾਨ	ਬਹੁ
ਜਿਵੇਂ	ਪਹਾੜ	ਵਿਚ	ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ	ਪੱਥਰ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਜਾਮੈ	ਤੋ	ਹੀਰਾ	ਖੋਜੀ	ਖੋਜ
ਜਿਸ ਵਿਚ	ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੇ	ਕੀਮਤੀ	ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ	ਤਲਾਸ਼ ਕਰਕੇ
	ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਚਮਕਦਾਰ ਪੱਥਰ		

ਖਨਵਾਰਾ	ਲਲਚਾਤ	ਹੈ।
ਖੋਦਣ ਵਾਲਾ	ਲਲਚਾਉਂਦਾ ਹੈ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਜਲਧਿ	ਮਧਿ	ਬਸਤ	ਅਨੰਤ	ਜੰਤ
ਜਿਵੇਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਸਮੁੰਦਰ	ਅੰਦਰ	ਵਸਦੇ ਹਨ	ਅੰਤ ਰਹਿਤ	ਜੀਵ, ਜੰਤੂ

ਮੁਕਤਾ	ਅਮੋਲ	ਜਾਮੈ	ਹੰਸ	ਖੋਜ	ਖਾਤ	ਹੈ।
ਮੋਤੀ	ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ	ਜਿਸ ਵਿਚ	ਬੱਤਖ ਦੇ	ਤਲਾਸ਼ ਕਰਕੇ	ਖਾਂਦਾ ਹੈ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
	ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ		ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ			

ਤੈਸੇ	ਗੁਰ	ਚਰਨ	ਸਰਨਿ	ਹੈ	ਅਸੰਖ	ਸਿਖ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ	ਓਟ		ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਅਣਗਿਣਤ	ਸਿਖਿਆਰਥੀ

ਜਾਮੈ	ਗੁਰ	ਗਿਆਨ	ਤਾਹਿ	ਲੋਕ	ਲਪਟਾਤ	ਹੈ॥੩੬੬॥
ਜਿਸ ਵਿਚ	ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼	ਉਸ ਨੂੰ	ਆਦਮੀ	ਲਿਪਟਦੇ ਹਨ		ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਸਸਿ	ਜੋਤਿ	ਹੋਤ	ਪੂਰਨ	ਪ੍ਰਗਾਸ	ਤਾਸ
ਜਿਵੇਂ	ਚੰਦਰਮਾ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ	ਸੰਪੂਰਨ	ਚਾਨਣ	ਉਸ ਦਾ

ਚਿਤਵਤ	ਚਕ੍ਰਤ	ਚਕੋਰ	ਧਿਆਨ	ਧਾਰ	ਹੀ।
ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ	ਵਿਸਮਾਦਿਤ	ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਸਿਮਰਨ	ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਹੈ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਅੰਧਕਾਰ ਹਨੇਰਾ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ	ਦੀਪਹੀ ਦੀਵੇ ਨੂੰ	ਦਿਪਤ ਜਗਦਾ ਹੋਇਆ	ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ
ਅਨਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਪਤੰਗ ਪਰਵਾਨਾ	ਓਤਪੋਤਿ ਗੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਗੁੰਜਾਰ ਗੁੰਜਣਾ	ਹੀ। ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਮਿਸਟਾਨ ਮਿਠਾਈ	ਪਾਨ ਪੀਣ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ	ਜਾਨ ਸਮਝ ਕੇ	ਕਾਜ ਉਪਯੋਗੀ	ਭਾਂਜਨ ਬਰਤਨ	ਮੈ ਵਿਚ
---------------	-----------------	-------------------------	---------------	---------------	---------------	-----------

ਰਾਖਤ ਹੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਾਰ	ਚੀਟੀ ਕੀੜੀ	ਕੋਟਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਲੋਭ ਲਾਲਚ	ਲੁਭਤ ਲੋਭ ਗ੍ਰਸਤ, ਮੁਗਧ	ਅਪਾਰ ਸੀਮਾ ਰਹਿਤ	ਹੀ। ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
------------------------	--------------	----------------	-------------	-------------------------	-------------------	------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਪਰਮਨਿਧਾਨ ਸਤਿਗੁਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	ਗੁਰ ਗੁਰੂ ਦਾ	ਗਿਆਨ ਗਿਆਨ	ਪਰਵਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ	ਜਾਮੈ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਸੰਸਾਰ ਜਗਤ, ਦੁਨੀਆਂ	ਤਾਸ ਉਸ ਦਾ	ਚਰਨ ਪੈਰ	ਨਮਸਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਨਾ	ਹੀ॥੩੬੭॥ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੇਤੇ ਜਿੰਨੇ	ਫੂਲ ਪੁਸ਼ਪ	ਫੂਲੇ ਖਿਲਦੇ	ਤੇਤੇ ਉਤਨੇ	ਫਲ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ	ਨ ਨਹੀਂ	ਲਾਗੈ ਲਗਦਾ	ਦੁ ਮ ਦਰਖਤ
---------------	--------------	---------------	--------------	------------------------------------	-----------	--------------	--------------

ਲਾਗਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ	ਜਿਤੇਕਿ ਜਿਤਨੇ ਕੁ	ਪਰਪਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਕਣਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------	--------------------	---------------------------	-----------	-----------------	---------------------

ਜੇਤੇ ਜਿੰਨੇ	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ	ਜਨਮਤ ਜੰਮਦਾ ਹੈ	ਜੀਅਤ ਜੀਵਤ	ਰਹੈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਤੇਤੇ ਉਤਨੇ
---------------	--------------	------------------	--------------	------------------	-----------	--------------

ਜੀਅਤ ਹੈ ਜੀਵਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਜੇਤੇ ਜਿੰਨੇ	ਤੇਤੇ ਉਤਨੇ	ਕੁਲ ਵੰਸ਼	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਮਲ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------------	---------------	--------------	-------------	-----------	------------------	---------------------

ਦਲ ਫੌਜ	ਮਿਲ ਮਿਲ ਕੇ	ਜਾਤਿ ਜਾਂਦਾ	ਜੇਤੇ ਜਿੰਨੇ	ਸੁਭਟ ਵੱਡਾ ਯੋਧਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਹੋਇ ਹੋਵੇ	ਤੇਤੇ ਉਤਨੇ
-----------	---------------	---------------	---------------	-------------------	-----------	-------------	--------------

ਜੇਤਕ ਜੇਤਕ	ਸੁਭਟ ਵੱਡਾ ਯੋਧਾ	ਜੂਝਿ ਲੜ ਕੇ	ਮਰਤ ਮਰਦਾ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਥਲ ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------	-------------------	---------------	----------------	-----------	------------------	---------------------

ਆਰਸੀ ਤਲਵਾਰ	ਜੁਗਤਿ ਤਰੀਕਾ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸਬਹੀ ਸਾਰੇ, ਪੂਰੇ	ਕਹਾਵੈ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ
---------------	----------------	---------------------------	--------------------	---------------------

ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਗਾਸ਼ ਅਗਨੀ ਭਏ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਿਰਲੇ ਟਾਵੀ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅੱਧ ਅਚਲ ਸਥਾਈ ਹੈ॥੩੬੮॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਅਹਿ ਅਗਨਿ ਕਉ ਬਾਲਕ ਬਿਲੋਕ ਧਾਵੈ ਜਿਵੇਂ ਸੱਪ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦੌੜਦਾ ਹੈ

ਗਹਿ ਗਹਿ ਰਾਖੈ ਮਾਤਾ ਸੁਤ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ। ਪਕੜ ਕੇ ਪਕੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਮਾਂ ਪੁੱਤਰ ਵਿਲਕਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਜੰਤ ਜੈਸੇ ਚਾਹਤ ਅਖਾਦਿ ਖਾਦਿ ਰੋਗੀ ਮਨੁੱਖ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਖਾਣ ਯੋਗ ਖਾਣਯੋਗ ਪਦਾਰਥ, ਭੋਜਨ

ਜਤਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੈ ਬੈਦ ਜੁਗਵਤ ਨ ਸੁਹਾਤ ਹੈ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੁੰਦਰ ਲੱਗਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਪੰਥ ਅਪੰਥ ਬਿਬੇਕਹਿ ਨ ਬੂਝੈ ਅੰਧ ਜਿਵੇਂ ਰਸਤਾ ਉਭੜਾ ਖੁਭੜਾ ਰਸਤਾ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ

ਕਟਿ ਗਹੇ ਅਟਪਟੀ ਚਾਲ ਚਲਿਓ ਜਾਤ ਹੈ। ਨਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਫੜਨ ਕਰਕੇ ਟੇਢੀ, ਵਿੰਗੀ ਤੋਰ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਕਾਮਨਾ ਕਰਤ ਕਨਿਕ ਅਉ ਕਾਮਨੀ ਕੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਛਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਰਾਖੈ ਨਿਰਲੇਪ ਗੁਰ ਸਿਖ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ॥੩੬੯॥ ਰੱਖਦਾ ਮਾਇਆ ਆਦਿ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਘਬਰਾਉਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਨੇਕ ਉਪਜਾਤ ਸੁਤ ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਬਾਪ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਪੁੱਤਰ, ਬੇਟਾ

ਪੁੰਜੀ ਦੇ ਦੇ ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰਹਿ ਲਗਾਵਹੀ। ਧਨ, ਦੌਲਤ ਦੇ ਕੇ ਦੇ ਕੇ ਵਣਜ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ

ਕਿਰਤ ਬਿਰਤ ਕਰਿ ਕੋਊ ਮੂਲਿ ਖੋਵੈ ਰੋਵੈ ਮਿਹਨਤ ਰੋਜੀ, ਕੰਮ ਪੰਧਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮੂਲ ਧਨ ਗੁਆ ਕੇ ਰੋਂਦਾ ਹੈ

ਕੋਊ ਲਾਭ ਲਭਤਿ ਕੈ ਚਉਗੁਨੋ ਬਢਾਵਹੀ। ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਕਮਾਉਣਾ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਗੁਣਾਂ ਵਧਾ ਲੈਂਦਾ

ਜੈਸੇ	ਜੈਸੇ	ਜੋਈ	ਕੁਲਾ	ਧਰਮ	ਹੈ	ਕਰਮ	ਕਰੈ
ਜਿਵੇਂ	ਜਿਵੇਂ	ਜਿਹੜਾ	ਖਾਨਦਾਨ	ਪਰੰਪਰਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਕੰਮ ਕਾਜ	ਕਰਦਾ ਹੈ

ਤੈਸੇ	ਤੈਸੇ	ਜਸੁ	ਅਪਜਸੁ	ਪ੍ਰਗਟਾਵਹੀ।
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ	ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ	ਵਡਿਆਈ	ਬਦਨਾਮੀ	ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਤੈਸੇ	ਸਤਿਗੁਰ	ਸਮਦਰਸੀ	ਪੁਰੁਪ	ਗਤ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ	ਫੁੱਲ	ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ

ਸਿਖ	ਸਾਖਾ	ਬਿਬਿਧਿ	ਬਿਰਖ	ਫਲ	ਪਾਵਹੀ ॥੩੭੦॥
ਸਿਖਿਆਰਥੀ	ਦਰਖਤ ਦੀਆਂ	ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਦਰਖਤ	ਲਾਭ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਟਾਹਣੀਆਂ					

ਜੈਸੇ	ਨਰਪਤਿ	ਬਹੁ	ਬਨਤਾ	ਬਿਵਾਹ	ਕਰੈ
ਜਿਵੇਂ	ਰਾਜਾ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਔਰਤਾਂ	ਵਿਆਹ	ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜਾਕੈ	ਜਨਮਤ	ਸੁਤ	ਵਾਹੀ	ਗ੍ਰਿਹਿ	ਰਾਜ	ਹੈ।
ਜਿਸਦੀ	ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ	ਪੁੱਤਰ	ਉਸੇ ਦੇ	ਪਰਿਵਾਰ	ਹਕੂਮਤ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਦਧਿ	ਮਧਿ	ਚਹੂੰ	ਓਰ	ਮੈ	ਬੋਹਥ	ਚਲੈ
ਜਿਵੇਂ	ਸਮੁੰਦਰ	ਅੰਦਰ	ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ	ਵਿਚ	ਜਹਾਜ		ਚਲਦੇ ਹਨ

ਜੋਈ	ਪਾਰ	ਪਹੁਚੈ	ਪੂਰਨ	ਸਬ	ਕਾਜ	ਹੈ।
ਜਿਹੜਾ	ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ	ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ	ਸਾਰੇ, ਸਾਰੀਆਂ	ਸਾਰੇ, ਕੁਲ	ਕੰਮ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਖਾਨਿ	ਖਨਤ	ਅਨੰਤ	ਖਨਵਾਰਾ	ਖੋਜੀ
ਜਿਵੇਂ	ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ	ਖੋਦਦਾ ਹੈ	ਅੰਤ ਰਹਿਤ	ਖਾਨ ਖੁੱਟਣ ਵਾਲਾ	ਲਭਣ ਵਾਲਾ

ਹੀਰਾ	ਹਾਥਿ	ਚੜੈ	ਜਾਕੈ	ਤਾਕੈ	ਬਾਜੁ	ਬਾਜ	ਹੈ।
ਹੀਰਾ	ਹੱਥ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ	ਜਿਸਦੇ	ਉਸਦੇ	ਘੋੜਾ	ਵਜਦੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰਸਿਖ	ਨਵਤਨ	ਅਉ	ਪੁਰਾਤਨਾਦਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਨਵੇਂ	ਅਤੇ	ਪੁਰਾਤਨ ਆਦਿਕ

ਜਾ	ਪਰਿ	ਕਟਾਛਿ	ਕ੍ਰਿਪਾ	ਤਾਕੈ	ਛਬਿ	ਛਾਜ	ਹੈ॥੩੭੧॥
ਜਿਸ	ਉਪਰ	ਤਿਰਛੀ ਨਿਗਾਹ	ਮਿਹਰ	ਉਸਦੇ	ਸੁੰਦਰਤਾ	ਸਜਦੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬੁੰਦ	ਬੁੰਦ	ਬਰਖ	ਪਨਾਰੇ	ਬਹਿ	ਚਲੈ	ਜਲੁ
ਤੁਪਕਾ	ਤੁਪਕਾ	ਬਰਸ ਕੇ	ਪਰਨਾਲਾ	ਵਗਣਾ(ਪਾਣੀ ਦਾ)	ਚਲਦੇ ਹਨ	ਪਾਣੀ

ਬਹੁਰਿਓ	ਉਮਗਿ	ਬਹੈ	ਬੀਥੀ	ਬੀਥੀ	ਆਇਕੈ।
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਉਤਸ਼ਾਹ, ਉਮੰਗ	ਵਗਦਾ ਹੈ	ਰਸਤਾ	ਰਸਤਾ, ਮਾਰਗ	ਆਉਣਾ

ਤਾਤੇ	ਨੌਰਾ	ਨੌਰਾ	ਭਰਿ	ਚਲਤ	ਚਤਰਕੁੰਟ
ਉਸ ਤੋਂ	ਨਾਲਾ	ਨਾਲਾ, ਨਾਲੀ	ਭਰਪੂਰ ਕਰਕੇ	ਵਗਦੇ ਹਨ	ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ

ਸਰਿਤਾ	ਸਰਿਤਾ	ਪ੍ਰਤਿ	ਮਿਲਤ	ਹੈ	ਜਾਇਕੈ।
ਨਦੀ	ਨਦੀ	ਵਿਚ	ਮਿਲਦੇ ਹਨ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਜਾ ਕੇ

ਸਰਿਤਾ	ਸਕਲ	ਜਲ	ਪ੍ਰਬਲ	ਪ੍ਰਵਾਹ	ਚਲਿ
ਨਦੀ	ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਪਾਣੀ	ਤੇਜ਼ (ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਲਈ)	ਵਹਾਅ	ਚਲ ਕੇ

ਸੰਗਮ	ਸਮੁੰਦ੍ਰ	ਹੋਤ	ਸਮਤ	ਸਮਾਇਕੈ।
ਮਿਲਾਪ, ਮੇਲ	ਸਾਗਰ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਬਰਾਬਰੀ, ਸਮਾਨਤਾ	ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਕੇ

ਜਾਮੈ	ਜੈਸੀਐ	ਸਮਾਈ	ਤੈਸੀਐ	ਮਹਿਮਾ	ਬਡਾਈ
ਜਿਸ ਵਿਚ	ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ	ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ	ਸੋਭਾ	ਵਡਿਆਈ

ਓਛੋ	ਅਉ	ਗੰਭੀਰ	ਧੀਰ	ਬੂਝੀਐ	ਬੁਲਾਇਕੈ॥੩੭੨॥
ਕਮੀਨਾ, ਘਟੀਆ	ਅਤੇ	ਧੀਰਜ ਵਾਲਾ	ਹੌਸਲੇ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਵਾਲਾ	ਪਹਿਚਾਣੀਦਾ	ਬੁਲਾਇਆਂ

ਜੈਸੇ	ਹੀਰਾ	ਹਾਥ	ਮੈ	ਤਨਕ	ਸੋ	ਦਿਖਾਈ	ਦੇਤ
ਜਿਵੇਂ	ਕੀਮਤੀ	ਚਮਕਦਾਰ ਪੱਥਰ	ਹੱਥ	ਵਿਚ	ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ	ਜੈਸਾ	ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ਦਿੰਦਾ

ਮੋਲ	ਕੀਏ	ਦਮਕਨ	ਭਰਤ	ਭੰਡਾਰ	ਜੀ।
ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ	ਕਰਨ ਨਾਲ	ਰੁਪਇਆਂ ਨਾਲ	ਭਰ ਜਾਂਦਾ	ਖਜ਼ਾਨਾ	ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ	ਬਰ	ਬਾਧੇ	ਹੁੰਡੀ	ਲਾਗਤ	ਨ	ਭਾਰ	ਕਛੁ
ਜਿਵੇਂ	ਲੜ, ਪੱਲਾ	ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ	ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਚਿੱਠੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਰੁਪਿਆ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਹਨ	ਲਗਦਾ	ਨਹੀਂ	ਬੋਝ, ਵਜ਼ਨ	ਕੁਝ

ਆਗੈ	ਜਾਇ	ਪਾਈਅਤ	ਲਛਮੀ	ਅਪਾਰ	ਜੀ।
ਅੱਗੇ	ਪਹੁੰਚ ਕੇ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਧਨ, ਦੌਲਤ	ਸੀਮਾ ਰਹਿਤ	ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ	ਬਟਿ	ਬੀਜ	ਅਤਿ	ਸੂਖਮ	ਸਰੂਪ	ਹੋਤ
ਜਿਵੇਂ	ਬੋਹੜ	ਉਹ ਦਾਣੇ ਜਾਂ ਗੁਠਲੀ ਜਿਸਤੋਂ ਪੇੜ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਅੰਕੁਰ ਉੱਗਦਾ ਹੈ	ਬਹੁਤ	ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ	ਆਪਣੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਬੋਏ	ਸੈ	ਬਿਬਿਧਿ	ਕਰੈ	ਬਿਰਖਾ	ਬਿਸਥਾਰ	ਜੀ।
ਬੀਜਣ ਤੋਂ	ਵਿਚੋਂ	ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਦਰਖਤ	ਫੈਲਾਉ	ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰ	ਬਚਨ	ਸਚਨ	ਗੁਰਸਿਖਨ	ਮੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਬਾਣੀ, ਬੋਲ	ਸੰਚਾਰਿਤ ਹੋਇਆ-	ਗੁਰੂਸਿੱਖਾਂ	ਵਿਚ

ਜਾਨੀਐ	ਮਹਾਤਮ	ਗਏ	ਹੀ	ਹਰਿਦੁਆਰ	ਜੀ॥੩੭੩॥
ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ	ਮਹੱਤਵ	ਜਾਣ ਤੇ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦੁਆਰ	ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ	ਮਦ	ਪੀਅਤ	ਨ	ਜਾਨੀਐ	ਮਰੰਮੁ	ਤਾਕੇ
ਜਿਵੇਂ	ਸ਼ਰਾਬ	ਪੀਣ ਦੁਆਰਾ	ਨਹੀਂ	ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ	ਭੇਤ, ਰਾਜ	ਉਸਦਾ

ਪਾਛੇ	ਮਤਵਾਰੇ	ਹੋਇ	ਛਕੇ	ਛਕ	ਜਾਤਿ	ਹੈ।
ਮਗਰੋਂ	ਨਸ਼ੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ	ਹੋਣਾ	ਛੱਕ ਕੇ	ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ	ਜਾਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਠਾਰਿ	ਭੇਟਤ	ਭਤਾਰਹਿ	ਨ	ਭੇਦੁ	ਜਾਨੈ
ਜਿਵੇਂ	ਪਤਨੀ	ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ	ਪਤੀ ਨਾਲ	ਨਹੀਂ	ਰਹੱਸ	ਜਾਣਦਾ

ਉਦਿਤ	ਅਧਾਨ	ਆਨ	ਚਿਹਨਿ	ਦਿਖਾਤ	ਹੈ।
ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ	ਧਾਰਣ ਕਰਨਾ(ਗਰਭ)	ਆਣ ਕੇ, ਆ ਕੇ	ਨਿਸ਼ਾਨ	ਨਜ਼ਰ ਆਉਦੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕਰਿ	ਪਰਿ	ਮਾਨਕੁ ਨ	ਲਾਗਤ	ਹੈ	ਭਾਰੀ	ਤੋਲ
ਹੱਥ	ਉਪਰ	ਮਾਣਕ ਨਹੀਂ	ਲਗਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਵਜ਼ਨਦਾਰ	ਵਜ਼ਨ

ਮੋਲ	ਸੰਖਿਆ	ਦਮਕਨ	ਹੋਰਤ	ਹਿਰਾਤਿ	ਹੈ।
ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ	ਗਿਣਤੀ	ਰੁਪਇਆਂ ਨਾਲ	ਦੇਖਣਾ	ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਬਚਨ	ਸੁਨਿ	ਮਾਨੈ	ਸਿਖ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਬਾਣੀ, ਬੋਲ	ਸੁਣਨਾ	ਮੰਨਦੇ ਹਨ	ਸਿਖਿਆਰਥੀ

ਜਾਨੈ	ਮਹਿਮਾ	ਜਉ	ਸੁਖ	ਸਾਗਰ	ਸਮਾਤ	ਹੈ॥੩੭੪॥
ਜਾਣਦਾ	ਵਡਿਆਈ	ਜਦੋਂ	ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸਮੁੰਦਰ	ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਮਛ	ਕਛ	ਬਗ	ਹੰਸ	ਮੁਕਤਾ	ਪਾਖਾਨ
ਜਿਵੇਂ	ਮੱਛਲੀਆਂ	ਕਛੂਕੁੰਮਾ	ਬਗਲਾ	ਬਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਮੋਤੀ	ਪੱਥਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਬਿਖੈ	ਪ੍ਰਗਾਸ	ਉਦਧਿ	ਸੈ	ਜਾਨੀਐ।
ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਜਹਿਰ, ਬਿਖ	ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ	ਸਮੁੰਦਰ	ਵਿਚੋਂ	ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ

ਜੈਸੇ	ਤਾਰੇ	ਤਾਰੀ	ਤਉ	ਆਰਸੀ	ਸਨਾਹ	ਸਸਤ੍ਰ
ਜਿਵੇਂ	ਜਿੰਦਗਾ	ਚਾਬੀ, ਕੁੰਜੀ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਤਲਵਾਰ	ਕਵੱਚ(ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਪੜੇ)	ਹਥਿਆਰ

ਲੋਹ ਏਕ ਸੇ ਅਨੇਕ ਰਚਨਾ ਬਖਾਨੀਐ।
ਲੋਹਾ ਇਕੋ ਜਿਹੇ, ਇਕੋ ਸਮਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਸਤੂ, ਰਚਨਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਭਾਂਜਨ ਬਿਬਿਧਿ ਜੈਸੇ ਹੋਤ ਏਕ ਮਿਰਤਕਾ ਸੈ
ਬਰਤਨ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚੋਂ

ਖੀਰ ਨੀਰ ਬਿੰਜਨਾਦਿ ਅਉਖਦ ਸਮਾਨੀਐ।
ਦੁੱਧ ਪਾਣੀ ਪਕਵਾਨ ਆਦਿਕ ਦੁਆਈ ਰਚਣਾ ਮਿਠਣਾ

ਤੈਸੇ ਦਰਸਨ ਬਹੁ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਧ੍ਰਮ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਨ ਸ਼ਾਸਤਰ ਆਦਿ, ਸਿੱਧਾਂਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਤ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਦੇ ਚਾਰ ਵੀਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ
ਆਸ਼ਰਮ

ਸਕਲ ਗ੍ਰਿਹਸਤੁ ਕੀ ਸਾਖਾ ਉਨਮਾਨੀਐ॥੩੭੫॥
ਸਰਬ, ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਹਿੱਸੇ, ਭਾਗ ਸਮਝਣਾ, ਵਿਚਰਨਾ

ਜੈਸੇ ਸਰਿ ਸਰਿਤਾ ਸਕਲ ਮੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਡੇ
ਜਿਵੇਂ ਤਲਾਬ ਵਿਚ ਸਰਬ, ਸਾਰੇ ਵਿਚ ਸਾਗਰ ਵੱਡਾ ਹੈ

ਮੇਰ ਮੈ ਸੁਮੇਰ ਬਡੇ ਜਗਤੁ ਬਖਾਨ ਹੈ।
ਪਰਬਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪੁਰਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਲਾਵਿਤ ਸੰਸਾਰ ਵੱਡਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤਰਵਰ ਬਿਖੇ ਜੈਸੇ ਚੰਦਨ ਬਿਰਖੁ ਬਡੇ
ਦਰਖਤ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ ਦਰਖਤ ਵੱਡਾ ਹੈ

ਧਾਤ ਮੈ ਕਨਕ ਅਤਿ ਉਤਮ ਕੈ ਮਾਨਿਹੈ।
ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਸੋਨਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ, ਚੰਗਾ ਕਰਕੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਪੰਛੀਅਨ ਮੈ ਹੰਸੁ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜਨ ਮੈ ਸਾਰਦੂਲ
ਪੰਛੀਆਂ ਵਿਚ ਬਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰ

ਰਾਗਨ ਮੈ ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਪਾਰਸ ਪਖਾਨ ਹੈ।
ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚ ਪੂਰਬੀ ਠਾਟ ਦਾ ਔੜਵ ਸੰਪੂਰਨ ਰਾਗ ਪਾਰਸ ਪੱਥਰ ਪੱਥਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
(ਗਾਉਣ ਸਮਾਂ)

ਗਿਆਨਨ ਮੈ ਗਿਆਨੁ ਅਰੁ ਧਿਆਨਨ ਮੈ ਧਿਆਨ ਗੁਰ
ਗਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਧਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਮਰਨ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ

ਸਕਲ ਧਰਮ ਮੈ ਗ੍ਰਿਹਸਤੁ ਪ੍ਰਧਾਨੁ ਹੈ॥੩੭੬॥
ਸਰਬ, ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਰਿਯਾਦਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਧਰਮ ਉੱਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੀਰਥ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਮਜਨ	ਕਰਬੈ ਕੋ ਕਰਨਾ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਇਹੈ ਇਹ	ਗੁਨਾਉ ਲਾਭ
---	------------	---------------------------------	---------------------------	------------------	---------------------

ਨਿਰਮਲ ਸ਼ੁੱਧ,ਪਵਿੱਤਰ	ਤਨ ਸਰੀਰ,ਦੇਹ	ਤ੍ਰਿਖਾ ਪਿਆਸ,ਤ੍ਰੇਹ	ਤਪਤਿ ਗਰਮੀ	ਨਿਵਾਰੀਐ। ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ
------------------------------	-----------------------	-----------------------------	---------------------	------------------------------

ਦਰਪਨ ਸ਼ੀਸ਼ਾ	ਦੀਪ ਦੀਵਾ	ਕਰ ਹਥ	ਗਹੇ ਫੜਨ ਕਰਕੇ	ਕੋ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ	ਇਹੈ ਇਹ	ਗੁਨਾਉ ਲਾਭ
-----------------------	--------------------	-----------------	------------------------	-----------------------	------------------	---------------------

ਪੇਖਤ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ	ਚਿਹਨ ਨਿਸ਼ਾਨ,ਚਿਨ੍ਹ	ਮਗ ਮਾਰਗ,ਰਸਤਾ	ਸੁਰਤਿ ਸੋਝੀ,ਧਿਆਨ	ਸੰਮਾਰੀਐ। ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ
---------------------------	-----------------------------	------------------------	---------------------------	-------------------------------

ਭੇਟਤ ਮਿਲਣ ਦਾ	ਭਤਾਰ ਪਤੀ	ਨਾਰਿ ਪਤਨੀ	ਕੋ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ	ਇਹੈ ਇਹ	ਗੁਨਾਉ ਲਾਭ
------------------------	--------------------	---------------------	-----------------------	------------------	---------------------

ਸ੍ਰਾਂਤਬੁੰਦ ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੭ ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੫ਵੇਂ ਸੁਰ ਨਛੱਤਰ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੇਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੂੰਦਾਂ	ਸੀਪ ਸੰਖ	ਗਤਿ ਵਾਂਗ,ਸਮਾਨ	ਲੈ ਲੈ ਕੇ	ਗਰਭ ਪੇਟ ਵਿਚ ਬੱਚਾ ਹੋਣਾ	ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੀਐ। ਪਾਲਨ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰੇ
---	-------------------	-------------------------	--------------------	---------------------------------	--------------------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰ ਚਰਨਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ	ਸਰਨਿ ਓਟ	ਕੋ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ	ਇਹੈ ਇਹ	ਗੁਨਾਉ ਲਾਭ
---------------------------	--------------------------------	-------------------	-----------------------	------------------	---------------------

ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਉਪਦੇਸ ਸਿੱਖਿਆ,ਸਿੱਧਾਂਤ	ਕਰਿ ਬਣਾ ਕੇ	ਹਾਰੁ ਮਾਲਾ	ਉਰਿਧਾਰੀਐ॥੩੭੭॥ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੀਏ
---------------------------	--------------------------------	----------------------	---------------------	---

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਮਾਤਾ ਮਾਂ	ਪਿਤਾ ਬਾਪ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਚਾਰਤ ਵਿਚਰਦੇ,ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ	ਬਿਕਾਰ ਔਗੁਣ,ਦੌਸ਼	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ
----------------------	--------------------	--------------------	------------------	------------------------------------	---------------------------	---------------------

ਪੇਖਤ ਪਾਲਦੇ ਹਨ	ਸਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ	ਬਿਹਸਤ ਹੱਸਦੇ ਹਸਾਉਂਦੇ,ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ	ਬਿਹਸਾਇਕੈ।
-------------------------	---------------------------------	---	------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਰੋਗੀ	ਜੰਤ ਮਨੁੱਖ	ਬੈਦਹਿ ਵੈਦ ਨੂੰ	ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਹਾਲ,ਖ਼ਬਰ	ਕਹੈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
----------------------	--------------------------	---------------------	-------------------------	-----------------------------	-------------------------

ਪਰਖ ਜਾਂਚ,ਪੜਤਾਲ	ਪਰੀਖਾ ਪਰਖ,ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ	ਉਪਚਾਰਤ ਇਲਾਜ	ਰਸਾਇਕੈ। ਦੁਆਈਆਂ ਆਦਿਕ ਦੁਆਰਾ
--------------------------	--------------------------------	-----------------------	-------------------------------------

ਚਟੀਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਚਟਿਸਾਰ ਸਕੂਲ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ
-------------------------	--------------------------	----------------------	----------------------------------	-----------------------	--------------------

ਬਿਦਿਆਵੰਤ	ਕਰੈ	ਪਾਧਾ	ਪ੍ਰੀਤਿ	ਸੈ	ਪੜਾਇਕੈ।
ਵਿਦਿਆਵਾਨ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਆਧਿਆਪਕ	ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਨਾਲ	ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰਸਿਖਨ	ਕੈ	ਅਉਗੁਨ	ਅਵਗਿਆ	ਮੇਟੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਅਪਮਾਨ, ਹੇਠੀ	ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ	ਸੈ	ਸਹਜ	ਸਮਝਾਇਕੈ॥੩੭੮॥
ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰ, ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਸੱਤ ਗਿਆਨ	ਨਾਲ	ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਬੋਧ ਕਰਾਕੇ

ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਕਰਤ	ਸੁਤ	ਅਨਿਕ	ਇਆਨਪਨ
ਜਿਵੇਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਪੁੱਤਰ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਵਾਲੇ ਕੰਮ

ਤਉ	ਨ	ਜਨਨੀ	ਅਉਗੁਨ	ਉਰਿ	ਧਾਰਿਓ	ਹੈ।
ਤਰ੍ਹਾਂ	ਨਹੀਂ	ਮਾਤਾ, ਮਾਂ	ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਹਿਰਦਾ, ਮਨ	ਰੱਖਦੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਸਰਨਿ	ਸੂਰਿ	ਪੂਰਨ	ਪਰਤਗਿਆ	ਰਾਖੈ
ਜਿਵੇਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਓਟ	ਸੂਰਬੀਰ, ਯੋਧਾ	ਸੰਪੂਰਨ	ਵਾਅਦਾ	ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ

ਅਨਿਕ	ਅਵਗਿਆ	ਕੀਏ	ਮਾਰਿ	ਨ	ਬਿਡਾਰਿਓ	ਹੈ।
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਅਪਮਾਨ	ਕਰੇ	ਮਾਰ ਕੇ	ਨਹੀਂ	ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਸਰਿਤਾ	ਜਲੁ	ਕਾਸਟਹਿ	ਨ	ਬੋਰਤ
ਜਿਵੇਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ	ਨਦੀ	ਪਾਣੀ	ਲਕੜ ਨੂੰ	ਨਹੀਂ	ਡੋਬਦਾ, ਬੋਰਦਾ

ਕਰਤ	ਚਿਤ	ਲਾਜ	ਅਪਨੋਈ	ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਿਓ	ਹੈ।
ਕਰਦਾ ਹੈ	ਹਿਦਾ, ਮਨ	ਲੱਜਾ, ਸ਼ਰਮ	ਆਪਣਾ	ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਹੀ	ਪਰਮ	ਗੁਰ	ਪਾਰਸ	ਪਰਸ	ਗਤਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਨਿਸਚੇ	ਸਰਵਉਚ	ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਪਾਰਸ ਪੱਥਰ	ਛੂਹਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ
		ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ				

ਸਿਖਨ ਕੋ	ਕਿਰਤੁ	ਕਰਮੁ	ਕਛੂ	ਨਾ	ਬਿਚਾਰਿਓ	ਹੈ॥੩੭੩॥
ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਕੰਮ	ਕੁਝ	ਨਹੀਂ	ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੋਈ	ਕੁਲਾ	ਧਰਮ	ਕਰਮ	ਕੈ	ਸੁਚਾਰ	ਚਾਰ
ਜਿਹੜਾ	ਖਾਨਦਾਨ	ਪਰੰਪਰਾ	ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਕਰਮ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਚੰਗਾ ਆਚਾਰ	ਉੱਤਮ

ਸੋਈ	ਪਰਵਾਰਿ	ਬਿਖੈ	ਸ੍ਰੇਸਟ	ਬਖਾਨੀਐ।
ਉਹੀ	ਟੱਬਰ, ਕੁਟੰਬ	ਵਿਚ	ਉੱਤਮ, ਸਰਬੋਤਮ	ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਬਨਜੁ ਬਿਉਹਾਰ ਵਣਜ ਵਪਾਰ, ਸੁਦਾਗਰੀ	ਸਾਚੇ ਠੀਕ, ਸਹੀ	ਸਾਹ ਅਮੀਰ	ਸਨਮੁਖ ਸਾਹਮਣੇ	ਸਦਾ॥ ਹਮੇਸ਼ਾਂ
---	-------------------------	--------------------	------------------------	------------------------

ਸੋਈ ਤਉ ਉਹੀ ਹੀ	ਬਨਉਟਾ ਗੁਮਾਸਤਾ, ਮੁਨੀਮ	ਨਿਹਕਪਟ ਨਿਰਛਲ, ਕਪਟ ਰਹਿਤ	ਕੈ ਬਰਾਬਰ	ਮਾਨੀਐ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ
-------------------------	--------------------------------	----------------------------------	--------------------	------------------------------

ਸੁਆਮ ਮਾਲਕ	ਕਾਮ ਕੰਮ, ਕਾਰਜ	ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ	ਮਾਨਤ ਮੰਨਦਾ	ਨਰੇਸ ਰਾਜਾ	ਆਨ॥ ਮਰਯਾਦਾ
---------------------	-------------------------	-------------------------------	----------------------	---------------------	----------------------

ਸੋਈ ਉਹੀ	ਸ੍ਰਾਮ ਮਾਲਕ	ਕਾਰਜੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਪ੍ਰਸਿਧਿ ਮਸ਼ਹੂਰ	ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ
-------------------	----------------------	------------------------------	--------------------------	------------------------------------

ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਉਪਦੇਸ ਸਿੱਖਿਆ	ਪਰਵੇਸ ਟਿਕਾ ਲਿਆ	ਰਿਦਿ ਹਿਰਦਾ	ਅੰਤਰਿ ਚਿਤ ਵਿਚ	ਹੈ॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------	------------------------	--------------------------	----------------------	-------------------------	----------------------------

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਸੋਈ ਉਹੀ	ਸਿਖ ਸਿਖਿਆਰਥੀ	ਜਗ ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ	ਜਾਨੀਐ ॥੩੮੦॥ ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ
---	-------------------	------------------------	--------------------------	---------------------------------

ਜਲ ਪਾਣੀ	ਕੈ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਧਰਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ	ਅਰੁ ਅਤੇ	ਧਰਨ ਧਰਤੀ	ਕੈ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜਲੁ ਪਾਣੀ
-------------------	-------------------------	-----------------------	-------------------	--------------------	-------------------------	----------------------	--------------------

ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਕੈ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪਰਸਪਰ ਆਪਸ ਵਿਚ	ਸੰਗਮੁ ਮਿਲਾਪ, ਮੇਲ	ਸਮਾਰਿ ਸੰਭਾਲਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------------	-------------------------	-------------------------	----------------------------	-------------------------	----------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਸੀਚ ਸਿੰਜਣਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਤਮਾਲਿ ਵਰੁਣ ਬ੍ਰਿਖ, ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੀਅਤ॥ ਪਾਲੀਦਾ ਹੈ
----------------------	-------------------	----------------------	-------------------	---	----------------------------------

ਬੋਰਤ ਡੋਬਦਾ, ਬੋਰਦਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਾਸਟਹਿ ਲਕੜ ਨੂੰ	ਜੁਲਾ ਅੱਗ	ਮੈ ਵਿਚ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਰਿ ਜਾਲਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------------	------------------	--------------------------	--------------------	------------------	------------------	----------------------	----------------------------

ਲੋਸਟ ਲੋਹਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਜੜਿ ਜੜਕੇ, ਮੋਖਾਂ ਆਦਿ ਠੋਕ ਕੇ	ਗੜਿ ਗੱਡ ਕੇ, ਠੋਕ ਕੇ	ਬੋਹਥਿ ਜਹਾਜ਼	ਬਨਾਈਅਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ
---------------------	-------------------	--------------------------------------	------------------------------	-----------------------	------------------------------

ਲੋਸਟਹਿ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਕਿੱਲਾਂ ਆਦਿਕ	ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ	ਅਪਾਰ ਸੀਮਾ ਰਹਿਤ	ਪਾਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ	ਪਾਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--	-----------------------	--------------------------	--------------------------	----------------------------	----------------------------

ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਜਾਨੀਜੈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ	ਜਨੁ ਭਗਤ	ਜਨ ਸੇਵਕ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਜਾਨੀਜੈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ	ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਤਮਾ
------------------------	-------------------	------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	------------------------------	------------------------

ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਜਨ ਸੇਵਕ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਗੁਨ ਉੱਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	ਅਉਗੁਨ ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਬੀਚਾਰਿ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਾ	ਹੈ॥੩੮੧॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਬਿਆਹ ਵਿਆਹ, ਸ਼ਾਦੀ	ਸਮੇ ਮੌਕਾ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਦੁਹੂੰ ਦੋਵੇਂ	ਓਰ ਦਿਸ਼ਾ	ਗਾਈਅਤਿ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ	ਗੀਤ ਗਾਣਾ	
ਏਕੈ ਇਕ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਲਭਤਿ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ	ਏਕੈ ਇਕ	ਹਾਨਿ ਹਾਨੀ, ਘਾਟਾ	ਕਾਨਿ ਅਧੀਨਗੀ	ਜਾਨੀਐ। ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ	
ਦੁਹੂੰ ਦੋਵੇਂ	ਦਲ ਫੌਜਾਂ, ਸੈਨਾ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਬਾਜਤ ਵੱਜਣਾ	ਨੀਸਾਨ ਨਗਾਰਾ	ਤਾਨ॥ ਜੋਰ, ਬਲ	
ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ	ਕਉ ਨੂੰ	ਜੈ ਜਿੱਤ	ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ	ਕਉ ਨੂੰ	ਪਰਾਜੈ ਹਾਰ, ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਉਲਟ	ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ਪਛਾਣੀਐ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਦੁਹੂੰ ਦੋਹਾਂ	ਕੂਲਿ ਕਿਨਾਰਾ, ਕੰਢਾ	ਸਰਿਤਾ ਨਦੀ	ਮੈ ਵਿਚ	ਭਰਿ ਭਰ ਕੇ	ਨਾਉ ਕਿਸਤੀ, ਬੇੜੀ	ਚਲੈ ਚਲਦੇ ਹਨ
ਕੋਊ ਕੋਈ	ਮਾਝਿਧਾਰਿ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਛਲ	ਕੋਊ ਕੋਈ		ਪਾਰਿ ਦੂਸਰੇ ਕੰਢੇ	ਪਰਵਾਨੀਐ। ਪ੍ਰਾਂਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ		
ਧਰਮ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ	ਅਧਰਮ ਪਾਪ, ਦੁਸ਼ਟਤਾ	ਕਰਮ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਕਰਮ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਅਸਾਧ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ		
ਊਚ ਉੱਚਾ	ਨੀਚ ਨੀਵੇਂ	ਪਦਵੀ ਸਥਾਨ, ਦਰਜਾ	ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਸ਼ਹੂਰ	ਉਨਮਾਨੀਐ॥੩੮੨॥ ਸਮਝਣਾ, ਵਿਚਰਨਾ			
ਪਾਹਨ ਪੱਥਰ, ਵੱਟਾ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਰੇਖ ਰੇਖਾ, ਲਕੀਰ	ਆਦਿ ਕਦੀਮੀ	ਅੰਤਿ ਅਖੀਰ	ਨਿਰਬਾਹੁ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ	
ਟਰੈ ਟਲਦਾ, ਹਟਦਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਨੇਹੁ ਪ੍ਰੇਮ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ	ਬਿਗ੍ਰਹੁ ਲੜਾਈ	ਅਸਾਧ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ	ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਮੈ ਵਿਚ	ਲਕੀਰ ਰੇਖਾ, ਲਾਈਨ	ਧੀਰ ਧੀਰਜ, ਸਥਿਰਤਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਧਰਤਿ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ	ਤਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਅਧਮ ਨੀਚ, ਪਾਪੀ	ਕੀ ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ	ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰ	ਅਉ ਅਤੇ	ਬਿਰੁਧ ਵਿਰੋਧਤਾ	ਜੁਧ ਯੁੱਧ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ	ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਬੋਹਰਿ ਇਕ ਕੰਡੇਦਾਰ ਝਾੜੀ	ਉਖਾਰੀ - ਕਮਾਦ, ਗੰਨਾ	ਉਪਕਾਰੀ ਭਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਅਉ ਅਤੇ	ਬਿਕਾਰੀ ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
---------------------------------	------------------------------	--------------------------------	------------------	---------------------------------

ਸਹਜਿ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸੁਭਾਵ ਸੁਭਾਅ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ, ਫਕੀਰ	ਅਧਮ ਨੀਚ, ਪਾਪੀ	ਉਪਾਧ ਪੁਆੜਾ, ਫਸਾਦ	ਕੋ॥ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
--------------------------	-----------------------	----------------------------	-------------------------	----------------------------	--------------------------

ਗੁੰਜਾਫਲ ਰੱਤੀ, ਗੁੰਜਾ ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਝਾੜੀ	ਮਾਨਕ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਰਤਨ	ਸੰਸਾਰਿ ਜਗਤ	ਤੁਲਾਧਾਰਿ ਤਕੜੀ, ਤਰਾਜੂ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ
---	--	----------------------	--------------------------------	--------------------

ਤੋਲਿ ਵਜ਼ਨ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਸਮਾਨਿ ਬਰਾਬਰ, ਵਰਗਾ	ਮੋਲ ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ	ਅਲਪ ਥੋੜਾ, ਘੱਟ	ਅਗਾਧਿ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਪਰਮਾਤਮਾ	ਕੋ॥੩੮੩॥ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
---------------------	-------------------	-----------------------------	--------------------------	-------------------------	--	------------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਕੁਲਾਬਧੂ ਭਲੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਆਚਰਣ ਵਾਲੀ ਬਹੂ	ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਰਚਤਿ ਸਜਾਉਂਦੀ ਹੈ	ਸੀਗਾਰ ਖੋੜਿ ਸਜਾਵਟ ਸੋਲਾਂ
----------------------	---	----------------------------	---------------------------	----------------------------------

ਤੇਈ ਉਹੀ	ਗਨਿਕਾ ਵੇਸਵਾ	ਰਚਤ ਸਜਾਉਂਦੀ ਹੈ	ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਸਿੰਗਾਰ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਾਰਣ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
-------------------	-----------------------	--------------------------	------------------------	---	-------------------------------

ਕੁਲਾਬਧੂ ਭਲੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਆਚਰਣ ਵਾਲੀ ਬਹੂ	ਸਿਹਜਾ ਸੇਜ, ਬਿਸਤਰ	ਸਮੈ ਮੌਕਾ, ਵੇਲਾ	ਰਮੈ ਸੰਭੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ	ਭਤਾਰ ਪਤੀ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ
---	----------------------------	--------------------------	-----------------------------	--------------------	----------------------------------

ਬੇਸ੍ਵਾ ਵੇਸਵਾ, ਕੰਜਰੀ	ਤਉ ਤਾਂ, ਤੋਂ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਸੈ ਨਾਲ	ਕਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ	ਬਿਬਚਾਰ ਬਦਚਲਣੀ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
-------------------------------	-----------------------	--------------------------	------------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------------

ਕੁਲਾਬਧੂ ਭਲੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਆਚਰਣ ਵਾਲੀ ਬਹੂ	ਸੰਗਮੁ ਮਿਲਾਪ, ਮੇਲ	ਸੁਜਸ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ	ਨਿਰਦੋਖ ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ	ਮੋਖ ਮੁਕਤੀ
---	----------------------------	------------------------------	----------------------------	---------------------

ਬੇਸ੍ਵਾ ਵੇਸਵਾ, ਕੰਜਰੀ	ਪਰਸਤ ਛੂਹਣ ਨਾਲ	ਅਪਜਸ ਬਦਨਾਮੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਬਿਕਾਰ ਬੁਰਾਈ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
-------------------------------	-------------------------	-----------------------	--------------------	-----------------------	-------------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਨ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ	ਕਉ ਨੂੰ	ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਤਿਅੰਤ ਪੁਨੀਤ, ਪਾਵਨ	ਮਾਇਆ॥ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ
---------------------------	----------------------------	------------------	---	---

ਸੋਈ ਉਹੀ	ਦੁਖਦਾਇਕ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਦਹਤਿ ਦੁਖੀ ਕਰਦੀ	ਸੰਸਾਰ ਜਗਤ, ਦੁਨੀਆਂ	ਜੀ॥੩੮੪॥ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
-------------------	---------------------------------	--------------------	--------------------------	-----------------------------	-----------------------------------

ਸੋਈ ਉਹੀ	ਲੋਹਾ ਲੋਹਾ, ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਤ	ਬਿਸੁ ਵਿਸ਼ਵ, ਸੰਸਾਰ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ	ਬਿਬਿਧਿ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਬੰਧਨ ਬੇੜੀ, ਹਥਕੜੀ	ਰੂਪ ਸਮਾਨ, ਜਿਹਾ
-------------------	---------------------------------------	-----------------------------	--------------------	---------------------------------	----------------------------	--------------------------

ਸੋਈ ਤਉ ਕੰਚਨ ਜੋਤਿ ਪਾਰਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ।
ਉਹੀ ਹੀ ਸੋਨਾ ਚਮਕ, ਦਮਕ ਪਾਰਸ ਪੱਥਰ ਸੰਬੰਧ, ਸੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੋਈ ਤਉ ਸਿੰਗਾਰ ਅਤਿ ਸੋਭਤ ਪਤਿਬ੍ਰਿਤਾ ਕਉ
ਉਹੀ ਹੀ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਾਰਣ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ

ਸੋਈ ਅਭਰਨੁ ਗਨਿਕਾ ਰਚਤ ਅੰਗ ਹੈ।
ਉਹੀ ਗਹਿਣਾ ਵੇਸਵਾ ਸਜਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਰਚਦੀ ਹੈ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ) ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੋਈ ਸ੍ਵਾਂਤਿਬੁੰਦ ਮਿਲ ਸਾਗਰ ਮੁਕਤਾਫਲ
ਉਹੀ ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੭ ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੫ਵੇਂ ਮਿਲਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਸੋਭੀ, ਮੋਤੀਆਂ
ਸੁਰ ਨਛੱਤਰ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੂੰਦਾਂ

ਸੋਈ ਸ੍ਵਾਂਤਬੁੰਦ ਬਿਖ ਭੇਟਤ ਭੁਅੰਗ ਹੈ।
ਉਹੀ ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੭ ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੫ਵੇਂ ਜ਼ਹਿਰ, ਵਿਸ਼ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਸੱਪ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸੁਰ ਨਛੱਤਰ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੂੰਦਾਂ

ਤੇਸੇ ਮਾਇਆ ਕਿਰਤ ਬਿਰਤ ਹੈ ਬਿਕਾਰ ਜਗ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਰੋਜ਼ੀ, ਪੇਸ਼ਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਹਾਨ ਬੁਰਾਈ
ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿਕ

ਪਰਉਪਕਾਰ ਗੁਰਸਿਖਨ ਸ੍ਵਬੰਗ ਹੈ॥੩੮੫॥
ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕਉਆ ਜਉ ਮਰਾਲ ਸਭਾ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਮਾਨਸਰ
ਕਾਂ ਜੇਕਰ ਹੰਸ ਇਕੱਠ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਏ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ
ਤਿੱਬਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲ

ਦੁਚਿਤ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਆਸ ਦੁਰਗੰਧ ਕੀ।
ਡਾਵਾਂ ਡੋਲ ਚਿਤ ਵਾਲਾ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਵਸਦਾ ਹੈ ਚਾਹ, ਉਮੀਦ ਬਦਬੂ ਵਾਲਾ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਸ੍ਰਾਨ ਜਿਉ ਬੈਠਾਈਐ ਸੁਭਗ ਪ੍ਰਜੰਗ ਪਾਰ॥
ਕੁੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਬਿਠਾ ਦੇਈਏ ਸੁੰਦਰ ਪਲੰਘ, ਮੰਜਾ

ਤਿਆਗਿ ਜਾਇ ਚਾਕੀ ਚਾਟੇ ਹੀਨ ਮਤ ਅੰਧ ਕੀ।
ਛੱਡ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਚੱਕੀ ਚੱਟਦਾ ਹੈ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਕਲ ਮੂਰਖ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਗਰਧਬ ਅੰਗ ਅਰਗਜਾ ਜਉ ਲੇਪਨ ਕੀਜੈ
ਗਧਾ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ) ਕਸਤੂਰੀ ਜੇਕਰ ਲੇਪ, ਮਲਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਰ ਦਿਉ

ਲੇਟਤ ਭਸਮ ਸੰਗਿ ਹੈ ਕੁਟੇਵ ਕੰਧ ਕੀ।
ਲੇਟਦਾ ਮਿੱਟੀ ਮ,ਲ,ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਭੈੜੀ ਆਦਤ ਸਰੀਰ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ

ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚੀਤਿ॥
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰ ਚਿੱਤ ਵਿਚ
ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਮਨਸਾ ਉਪਾਧ ਅਪਰਾਧ ਸਨਬੰਧ ਕੀ॥੩੮੬॥
ਮਨੋਕਾਮਨਾਵਾਂ ਫਸਾਦ,ਪੁਆੜਾ ਪਾਪ,ਜੁਰਮ ਮੇਲ,ਰਿਸਤਾ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ

ਨਿਰਾਧਾਰ ਕੋ ਅਧਾਰੁ ਆਸਰੋ ਨਿਰਾਸਨ ਕੋ॥
ਬੇਆਸਰੇ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ ਸਹਾਰਾ,ਆਸਰਾ ਓਟ,ਸਹਾਰਾ ਨਿਆਸਰਾ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ

ਨਾਥੁ ਹੈ ਅਨਾਥਨ ਕੋ
ਸੁਆਮੀ ਭਾਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਬੇਸਹਾਰਾ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ

ਦੀਨ ਕੋ ਦਇਆਲੁ ਹੈ।
ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ ਦਇਆਵਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਸਰਨਿ ਸਰਨਿ ਅਉ ਨਿਰਧਨ ਕੋ ਹੈ ਧਨ
ਨਿਆਸਰਾ,ਅਸਹਾਇ ਓਟ ਅਤੇ ਧਨਹੀਨ,ਦੌਲਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਦੌਲਤ

ਟੇਕ ਅੰਧਰਨ ਕੀ ਅਉ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੈ।
ਸਹਾਰਾ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ ਅਤੇ ਕੰਜੂਸ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਕ੍ਰਿਤਘਨ ਕੋ ਦਾਤਾਰ ਪਤਤਿ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ
ਜੋ ਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਵੇ ਦੇ,ਦਾ,ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੁ ਹੈ।
ਨਰਕ ਤੋਂ ਨਿਵਾਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਣ,ਵਾਇਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਵਗੁਨ ਹਰਨ ਕਰਨ ਕਰਤਗਿਆ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਉਲਟ,ਅੰਗੁਣ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ,ਪ੍ਰਭੂ

ਸੰਗੀ ਸਰਬੰਗਿ ਰਸ ਰਸਕਿ ਰਸਾਲੁ ਹੈ॥੩੮੭॥
ਸਾਥੀ ਸਭ ਅੰਗ ਸੁਆਦ,ਮਜ਼ਾ ਰਸੀਆ ਰਸਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕੋਇਲਾ ਸੀਤਲ ਕਰ ਕਰਤ ਸਿਆਮ ਗਰੇ॥
ਬਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਠੰਡਾ ਹਥ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਫੜਨ ਕਰਕੇ
ਵਾਲਾ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ

ਪਰਸ ਛੂਹਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਤਪਤ ਗਰਮ	ਪਰਦਗਧ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾੜ ਦੇਣਾ	ਕਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਕੂਕਰ ਕੇ ਕੁੱਤਾ ਦੇ, ਦੀ, ਦਾ	ਚਾਟਤ ਚੱਟਣ ਕਰਕੇ	ਕਲੇਵਰਹਿ ਸਰੀਰ ਨੂੰ	ਲਾਗੈ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਗੰਦਗੀ ਆਦਿ)	ਛੋਤਿ ਛੂਤ, ਭਿੱਟ		
ਕਾਟਤ ਕੱਟਣ ਨਾਲ	ਸਰੀਰ ਦੇਹ, ਤਨ	ਪੀਰ ਦਰਦ, ਦੁੱਖ	ਪੀਰ ਹੌਸਲਾ	ਨ ਧਰਤ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਫੂਟਤ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ	ਜਿਉ ਜਿਵੇਂ	ਗਾਗਰਿ ਘੜਾ	ਪਰਤ ਡਿੱਗ ਕੇ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਪਖਾਨ ਪਰਿ॥ ਪੱਥਰ ਉਪਰ	
ਪਾਹਨ ਪੱਥਰ	ਪਰਤਿ ਡਿਗਿਆਂ	ਪੁਨਿ ਫਿਰ ਵੀ	ਗਾਗਰਿ ਘੜਾ	ਹਰਤ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ਦੁਸ਼ਟ ਮੇਲ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ	ਪ੍ਰੀਤ ਹੂ ਪਿਆਰ ਵੀ	ਬਿਰੋਧ ਬੁਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਬੁਰਾ		
ਲੋਕ ਸੰਸਾਰ	ਪਰਲੋਕ ਦੂਸਰਾ ਲੋਕ	ਦੁਖ ਕਸ਼ਟ, ਔਖ	ਦੋਖ ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਨ ਨਹੀਂ	ਟਰਤ ਟਲਦੇ, ਹਟਦੇ	ਹੈ॥੩੮੮॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਛਤ੍ਰ ਵੱਡੀ ਛੱਤਰੀ	ਕੇ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਬਦਲੇ ਥਾਂ ਤੇ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਬੈਠੇ ਬੈਠ ਜਾਏ	ਛਤਨਾ ਕੀ ਛੱਤਰ ਦੇ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀ ਖੁੰਭ	ਛਾਂਹ ਛਾਂ ਥੱਲੇ
ਹੀਰਾ ਕੀਮਤੀ ਚਮਕਦਾਰ ਪੱਥਰ	ਅਮੋਲਕ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ	ਬਦਲੇ ਵੱਟੇ, ਥਾਂ ਤੇ	ਫਟਕ ਚਮਕੀਲਾ ਕੱਚ ਦਾ ਬਣਿਆ ਮੋਤੀ	ਕਉ ਨੂੰ	ਪਾਈਐ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈਏ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਮਨ ਮਣੀ	ਕੰਚਨ ਕੇ ਸੋਨਾ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਬਦਲੇ ਵੱਟੇ, ਥਾਂ ਤੇ	ਕਾਚੁ ਕੰਚ, ਸ਼ੀਸ਼ਾ	ਗੁੰਜਾਫਲੁ ਰੱਤੀ, ਗੁੰਜਾ ਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਝਾੜੀ	
ਕਾਬਰੀ ਕੰਬਲੀ, ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੰਬਲ	ਪਟੰਬਰ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜੇ	ਕੇ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਬਦਲੇ ਵੱਟੇ, ਥਾਂ ਤੇ	ਓਢਾਈਐ। ਪਹਿਨਣਾ		
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਨੰਦਾਇਕ	ਮਿਸਟਾਨ ਮਿਠਾਈ	ਪਾਨ ਪੀਣ ਯੋਗ ਮਿੱਠੇ ਤੇ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ ਪਦਾਰਥ	ਕੇ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਬਦਲੇ ਵੱਟੇ, ਥਾਂ ਤੇ	ਕਰੀਫਲ ਡੋਲਾ, ਕਰੀਰ ਨਾਮੀ ਝਾੜੀ ਦਾ ਫਲ	
ਕੇਸਰ ਨਰੰਗੀ ਰੰਗ ਦੇ ਫੁੱਲ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕ ਸੁਗੰਧੀ ਭਰਪੂਰ ਤੁਰੀਆਂ	ਕਪੂਰ ਮੁਸ਼ਕ ਕਪੂਰ	ਜਿਉ ਜਿਵੇਂ				

ਕਚੂਰ ਲੈ ਲਗਾਈਐ।
ਹਲਦੀ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਇਕ ਜੰਗਲੀ ਪੌਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਲਗਾ ਲਈਏ
ਜਿਸਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁਗੰਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਭੇਟਤ ਅਸਾਧ ਸੁਖ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਖਮ ਹੋਤ
ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਮ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਸਾਗਰ ਅਥਾਹ ਜੈਸੇ ਬੋਲੀ ਮੈ ਸਮਾਈਐ॥੩੮੯॥
ਸਮੁੰਦਰ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਭਾਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜਿਵੇਂ ਕੋਲੀ, ਕਟੋਰੀ ਵਿਚ ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਜਾਈਏ

ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਜੈਸੇ ਬਾਕੋ ਭਏ ਸੂਧੋ ਹੋਇ
ਸੋਨਾ ਘੜਾ, ਗਾਗਰ ਜਿਵੇਂ ਟੇਢਾ, ਵਿੰਗਾ ਹੋ ਜਾਏ ਸਿੱਧੀ, ਸਿੱਧਾ ਹੋਣਾ

ਮਾਟੀ ਕੋ ਕਲਸੁ ਫੂਟੇ ਜੁਰੈ ਨ ਜਤਨ ਸੈ।
ਮਿੱਟੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਘੜਾ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜੁੜਦਾ, ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਯਤਨ ਨਾਲ

ਬਸਨ ਮਲੀਨ ਧੋਏ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ਜੈਸੇ॥
ਕਪੜੇ, ਬਸਤਰ ਮੈਲਾ, ਗੰਦਾ ਧੋਣ ਦੁਆਰਾ ਸੁੱਧ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਿਵੇਂ

ਊਜਰੀ ਨ ਹੋਤ ਕਾਂਬਰੀ ਪਤਨ ਸੈ।
ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕੰਬਲੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਵਰਗੇ, ਜਿਹੇ

ਜੈਸੇ ਲਕੁਟੀ ਅਗਨਿ ਸੇਕਤ ਹੀ ਸੂਧੀ ਹੋਇ
ਜਿਵੇਂ ਲਾਠੀ, ਸੋਟੀ ਅੱਗ ਗਰਮ ਕਰਨਾ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਸਿੱਧੀ, ਸਿੱਧਾ ਹੋਣਾ

ਸ੍ਰਾਨ ਪੂਛਿ ਪਟੰਤਰੋ ਪ੍ਰਗਟ ਮਨਤ ਨ ਸੈ।
ਕੁੱਤਾ ਪੂਛ, ਦੁੰਭ ਤੁਲ, ਵਾਂਗ ਪਰਤੱਖ, ਜਾਹਿਰ ਮੰਨਦੀ, ਆਖੇ ਲਗਦੀ ਨਹੀਂ ਨਾਲ

ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਸੁਭਾਉ ਜਲ ਮੈ ਨ ਗਤਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ, ਆਦਤ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ

ਸਾਕਤ ਸੁਭਾਵ ਲਾਖ ਪਾਹੁਨ ਗਤਨ ਸੈ॥੩੯੦॥
ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਆਦਤ ਲਾਹ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਸਖਤ ਪਦਾਰਥ ਜਿਸਨੂੰ ਮਹਿਮਾਨ ਦਸ਼ਾ, ਅਵਸਥਾ ਵਰਗੇ
ਖਾਸ ਖਾਸ ਰੁੱਖਾਂ ਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਕੀੜੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕੋਊ ਬੇਚੈ ਗੜਿ ਗੜਿ ਸਸਤ੍ਰ ਧਨਖ ਬਾਨ
ਕੋਈ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਬਣਾ ਕੇ ਬਣਾ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਧਨੁਸ਼, ਕਮਾਨ ਤੀਰ

ਕੋਊ ਬੇਚੈ ਗੜਿ ਗੜਿ ਬਿਬਿਧਿ ਸਨਾਹ ਜੀ।
ਕੋਈ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਬਣਾ ਕੇ ਘੜ ਕੇ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਵੱਚ, ਸੰਜੋਅ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਕੋਊ ਕੋਈ	ਬੇਚੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ	ਗੋਰਸ ਗਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ	ਦੁਗਧ ਦੁੱਧ	ਦਧ ਦਹੀਂ	ਘ੍ਰਿਤ ਘਿਉ	ਨਿਤ ਹਰ ਰੋਜ਼
ਕੋਊ ਕੋਈ	ਬੇਚੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ	ਬਾਰੁਨੀ ਸ਼ਰਾਬ	ਬਿਖਮ ਦੁਖਦਾਈ	ਸਮ ਬਰਾਬਰ	ਚਾਹ ਇੱਛਾ ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਬਿਕਾਰੀ ਭਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਉਪਕਾਰੀ ਬੁਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਅਸਾਧ ਦੁਸ਼ਟ	ਸਾਧ ਮਹਾਤਮਾ
ਬਿਖਿਆ ਜ਼ਹਿਰ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਬਨ ਸਮੂਹ	ਦੇਖੇ ਦੇਖਦਾ ਹੈ	ਅਵਗਾਹ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੇ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	
ਆਤਮਾ ਅੰਤਹਕਰਣ, ਰੂਹ	ਅਚੇਤ ਚੇਤਨਾ ਰਹਿਤ	ਪੰਛੀ ਪਰਿੰਦਾ	ਧਾਵਤ ਦੌੜਦਾ ਹੈ	ਚਤੁਰਕੁੰਟ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ		
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਈ ਦੇ	ਬਿਰਖ ਦਰਖਤ	ਬੈਠੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ	ਚਾਖੇ ਚੱਖਦਾ ਹੈ	ਫਲ ਲਾਭ, ਫਾਇਦਾ	ਤਾਹ ਉਸਦੇ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਜਨਨੀ ਮਾਂ	ਕੈ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਹੋਤ ਹੋਵਤ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
				ਦਾ ਸੰਖੇਪ		ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ
ਸਬਰੀ ਸਾਰੇ, ਕੁਲ	ਮੈਂ ਵਿਚ	ਅਧਿਕ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ	ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰਾ	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ	ਗੋਦ ਗੋਦੀ, ਕੁੱਛੜ	ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
ਸਿਆਨੇ ਅਕਲਮੰਦ	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ	ਬਨਜ ਵਣਜ ਵਪਾਰ, ਸੁਦਾਗਰੀ	ਬਿਉਹਾਰ	ਕੇ ਦੇ, ਦਾ, ਦੀ	ਬੀਚਾਰ ਸਮਝ, ਗਿਆਨ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ
ਗੋਦ ਗੋਦੀ	ਮੈਂ ਵਿਚ	ਅਚੇਤੁ ਚੇਤਨਾ ਰਹਿਤ	ਹੇਤੁ ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ	ਸੰਪੈ ਧਨ, ਦੌਲਤ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਹੋਦ ਸਕਾ ਭਰਾ
ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ						
ਪਲਨਾ ਪਘੁੰਡਾ, ਝੁਲਾ	ਸੁਵਾਇ ਨੀਂਦ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਕਰਕੇ	ਮਾਇ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ	ਗ੍ਰਿਹਿ ਘਰ	ਕਾਜਿ ਕੰਮ	ਲਾਗੈ ਲਗਦੀ	ਜਾਇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ	ਰੁਦਨ ਰੋਣਾ	ਪੈ ਦੁੱਧ	ਪੀਆਵੈ ਪਿਲਾਉਂਦਾ	ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਮੋਦ ਖੁਸ਼ੀ
ਕੋ। ਨੂੰ						
ਆਪਾ ਆਪਣਾ ਆਪ	ਖੋਇ ਗੁਆ ਕੇ	ਜੋਈ ਜਿਹੜਾ	ਗੁਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ	ਚਰਨਿ	ਸਰਨਿ ਓਟ	ਗਰੇ ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ

ਰਹੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ	ਨਿਰਦੋਖ ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ	ਮੋਖ ਮੁਕਤੀ	ਅਨੰਦ ਖੁਸ਼ੀ, ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ	ਬਿਨੋਦ ਆਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ	ਕੋ॥੩੯੨॥ ਨੂੰ		
ਕਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਇਛਾ ਚਾਹ, ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ	ਕਛੁ ਕੁਝ	ਮਿਤ੍ਰ ਦੋਸਤੀ	ਸਤ੍ਰਤਾ ਦੁਸ਼ਮਣੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੈ ਜਾਣਦਾ
ਬਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੀ	ਬੁਧਿ ਅਕਲ	ਸੁਧਿ ਯਾਦ	ਨਾਹਿ ਨਹੀਂ	ਬਾਲਕ ਬੱਚਾ	ਅਚੇਤ ਚੇਤਨਾ ਰਹਿਤ	ਕਉ। ਨੂੰ	
ਅਸਨ ਭੋਜਨ	ਬਸਨ ਬਸਤਰ	ਲੀਏ ਲੈ ਕੇ	ਮਾਤਾ ਮਾਂ	ਪਾਛੈ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ	ਲਾਗੀ (ਮਗਰ)ਲਗੀ	ਡੋਲੈ ਘੁੰਮਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ	
ਬੋਲੈ ਬੋਲਦਾ	ਮੁਖਿ ਮੂੰਹੋਂ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਬਚਨ ਬਾਣੀ, ਬੋਲ	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ	ਹੇਤ ਪਿਆਰ	ਕਉ। ਨੂੰ	
ਬਾਲਕੈ ਬੱਚੇ ਨੂੰ	ਅਸੀਸ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ, ਦੁਆ	ਦੈਨਹਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ	ਪਿਆਰੀ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣ ਵਾਲੀ	ਲਾਗੈ ਲਗਦੀ ਹੈ		
ਗਾਰਿ ਗਾਲੂ, ਅਪਸ਼ਬਦ	ਦੈਨਹਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਦ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ	ਭਾਰੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ	ਸੇਤ ਠੰਡਕ ਭਾਵ (ਸ਼ਾਂਤੀ)	ਕਉ। ਨੂੰ		
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸਮਦਰਸੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ	ਅਨੰਦਮਈ॥ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ				
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜਗੁ ਸੰਸਾਰ	ਮਾਨੈ ਮੰਨਦੇ ਹਨ	ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ	ਲਾਗੈ ਲਗਦਾ (ਫਲ ਆਦਿ)	ਫਲੁ ਫਸਲ	ਖੇਤ ਪੈਲੀ	ਕਉ॥੩੯੩॥ ਨੂੰ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਦਰਪਨਿ ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ, ਲੈਂਸ	ਦਿਬਿ ਚਮਤਕਾਰੀ	ਸੂਰ ਸੂਰਜ	ਸਨਮੁਖ ਸਾਹਮਣੇ, ਰੂਬਰੂ	ਰਾਖੈ ਰੱਖੀਏ		
ਪਾਵਕ ਅੱਗ, ਅਗਨੀ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ	ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਕਿਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਚਰਿਤ੍ਰਿ ਕੌਤਕ, ਲੀਲਾ	ਕੈ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ		
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਮੇਘ ਬੱਦਲ	ਬਰਖਤ ਬਰਸਣ ਕਰਕੇ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਬਸੁੰਧਰਾ ਧਰਤੀ	ਬਿਰਾਜੈ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ		
ਬਿਬਿਧਿ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਬਨਾਸਪਤੀ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ ਆਦਿ	ਸਫਲ ਕਾਮਯਾਬ	ਸੁਮਿਤ੍ਰ ਚੰਗਾ ਮਿੱਤਰ	ਕੈ। ਕਰਕੇ			

ਭੇਟਤ ਮਿਲਣ ਨਾਲ	ਭਤਾਰਿ ਪਤੀ	ਨਾਰਿ ਪਤਨੀ	ਸੋਭਤ ਚੰਗਾ ਲਗਣਾ	ਸਿੰਗਾਰਿ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਾਰਣ	ਚਾਰਿ ਸੁੰਦਰ
ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਅਨੰਦ ਖੁਸ਼ੀ	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ	ਉਦਿਤਿ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣਾ	ਬਚਿਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਦਰਸਿ ਦਰਸ਼ਨ	ਪਰਸਿ ਛੂਹਣ ਦੁਆਰਾ	ਬਿਗਸਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ	ਸਿਖ ਸਿਖਿਆਰਥੀ	
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ	ਨਿਧਾਨ ਖਜਾਨਾ	ਗਿਆਨ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ	ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ, ਪਾਵਨ	ਕੈ॥੩੯੪॥ ਕਰਕੇ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਕੁਲਾਬਧੂ ਭਲੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਆਚਰਣ ਵਾਲੀ ਬਹੂ	ਬੁਧਿਵੰਤ ਸਮਝਦਾਰ	ਸਸੁਰਾਰ ਸਹੁਰਾ ਘਰ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ, ਅੰਦਰ	
ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ	ਚੇਤਨ ਸੁਚੇਤ, ਸਾਵਧਾਨ	ਰਹੈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ	ਅਚਾਰ ਆਚਰਣ, ਸਲੂਕ	ਚਾਰ ਉੱਤਮ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
ਸਸੁਰ ਪਤੀ ਦਾ ਪਿਤਾ	ਦੇਵਰ ਦਿਉਰ	ਜੇਠ ਪਤੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ	ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਸੇਵਾ ਟਹਿਲ, ਚਾਕਰੀ
ਖਾਨ ਖਾਣ ਪੀਣ	ਪਾਨ ਗਿਆਨ	ਜਾਨਿ ਸਮਝ ਕੇ	ਪ੍ਰਤਿ ਪਤੀ	ਪਰਵਾਰਿ ਟੱਬਰ, ਕੁਟੰਬ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
ਮਧੁਰ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਰਸਦਾਇਕ	ਬਚਨ ਬਾਣੀ, ਬੋਲ	ਗੁਰਜਨ ਬਜ਼ਰਗ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ	ਸੈ ਤੋਂ	ਲਜਾਵਾਨ ਸ਼ਰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ	
ਸਿਹਿਜਾ ਸੋਜ, ਬਿਸਤਰ	ਸਮੈ ਮੌਕਾ, ਵੇਲਾ	ਰਸ ਸੁਆਦ, ਮਜਾ	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ	ਭਤਾਰ ਪਤੀ
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਸਰਬਾਤਮ ਵਿਸ਼ਵ ਆਤਮਾ	ਪੂਜਾ ਉਪਾਸ਼ਨਾ, ਪੂਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਪ੍ਰਬੀਨ ਨਿਪੁੰਨ, ਚਤੁਰ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਧਿਆਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਯਾਦ	ਗੁਰਮੁਰਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸਰੂਪ	ਅਪਾਰ ਪਾਰ ਰਹਿਤ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਕੈ॥੩੯੫॥ ਕਰਕੇ		
ਤੀਰਥ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ	ਪੁਰਬ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਰੋਹ	ਦੇਵ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ	ਜਾਤ੍ਰਾ ਯਾਤਰਾ	ਜਾਤ ਜਾਂਦਾ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
		ਪੂਜਾ ਸਥਲ			ਜਗਤ ਸੰਸਾਰ

ਪੁਰਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਰੋਹ	ਤੀਰਥ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ	ਸੁਰ	ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
ਮੁਕਤਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ	ਬੈਕੁੰਠ ਸੁਰਗ ਲੋਕ	ਜੋਗ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਠਿਨ ਅਭਿਆਸ	ਜੁਗਤਿ ਤਰੀਕਾ	ਬਿਬਿਧ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਫਲ॥ ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ
ਬਾਂਛਤ ਇੱਛਾ ਕਰਦੇ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਸਾਧ ਰਜ ਮਹਾਤਮਾ ਮਿੱਟੀ	ਕੋਟਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਗਿਆਨ ਸਮਝ, ਬੋਧ	ਧਿਆਨ ਯਾਦ ਕਰਨਾ
ਅਗਮ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ	ਅਗਾਧਿ ਜਿਸਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ	ਅਸੰਖ ਅਣਗਿਣਤ	ਸਿਖ ਸਿਖਿਆਰਥੀ	
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਗੁਰ ਬਚਨ ਧਰਮ ਬਾਣੀ, ਬੋਲ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਮਿਲੇ ਰਾਮ ਮਿਲਿਆਂ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਰਸ ਸੁਆਦ, ਮਜਾ	ਆਨਿ ਲਿਆ ਕੇ	ਕੈ। ਕਰਕੇ
ਸਹਜ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸਮਾਧਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ	ਅਪਰੰਪਰ ਅਪਾਰ, ਬੇਅੰਤ	ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ	ਲਿਵ ਧਿਆਨ, ਲਗਨ	
ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ	ਕੈ॥੩੯੬॥ ਕਰਕੇ	
ਦ੍ਰਿਗਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਕਉ ਨੂੰ	ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਮਿਲਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਦੇਖੈ ਦੇਖੇਗਾ	ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ	ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਗਾਵਹੀ। ਗਾਉਣਗੇ
ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਅਉ ਅਤੇ	ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ	ਦਿਆਲ ਮਿਹਰਵਾਨ, ਦਿਆਲੂ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਸੁਨੈ ਸੁਣਦਾ ਹੈ	ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ	ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ	ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ	ਸਮਝਾਵਹੀ। ਬੋਧ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ
ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਕਉ ਨੂੰ	ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਮਿਲਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਕਹੈ ਕਹਿਣ, ਆਖਣ	ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਦੇਖਿ ਦੇਖਕੇ	ਅਉ ਅਤੇ
					ਦਿਖਾਵਹੀ। ਦਿਖਾਏਗਾ

ਨੈਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਜੀਹ ਜੀਭ	ਸ੍ਵਨ ਕੰਨ	ਸ੍ਵਨ ਕੰਨ	ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਜੀਹ ਜੀਭ	
ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸ੍ਵਨ ਕੰਨ	ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਲਲਚਾਵਹੀ॥੩੯੭॥ ਲਲਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ		
ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ	ਸੁਅੰਨਿ ਬੇਟਾ, ਪੁੱਤਰ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਲਾਗਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ	ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰਾ	ਜੀਅ ਮਨ, ਚਿਤ	
ਜਾਨੀਐ ਜਾਣੀਏ, ਸਮਝੀਏ	ਵੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਈ ਦੇ	ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰਾ	ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਸੰਸਾਰ ਜਗਤ, ਦੁਨੀਆਂ	ਕਉ। ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ	ਦਰਬੁ ਦੌਲਤ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਰਾਖੀਐ ਰੱਖੀਦਾ ਹੈ	ਜਤਨ ਤਰੀਕਾ	ਕਰਿ ਕਰਕੇ	
ਵੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਈ ਦੇ	ਸਮਝਿ ਅਕਲ	ਸਭ ਸਾਰੇ	ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ	ਕੇ ਦੇ, ਦਾ, ਦੀ	ਬਿਉਹਾਰ ਵਪਾਰ ਕਉ। ਨੂੰ
ਅਸਤੁਤਿ ਸਿਫਤ	ਨਿੰਦਾ ਬੁਰਾਈ	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਬਿਆਪਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ	ਹਰਖ ਖੁਸ਼ੀ, ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ	ਸੋਗ ਦੁੱਖ	
ਵੈਸੀਐ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਲਗਤ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ	ਜਗ ਸੰਸਾਰ, ਦੁਨੀਆਂ	ਅਨਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ	ਕਉ। ਨੂੰ	
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਕੁਲ ਖਾਨਦਾਨ	ਧਰਮੁ ਪਰੰਪਰਾ	ਕਰਮ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਕਾਕੋ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਉਤਮ ਚੰਗਾ, ਵਧੀਆ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਮਾਨਿ ਮੰਨਦੀ	ਜਾਨਿ ਸਮਝਕੇ	ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਬ੍ਰਿਥਾਰ ਵਿਸਥਾਰ, ਫੈਲਾਓ	ਕਉ॥੩੯੮॥ ਨੂੰ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਨੈਨ ਅੱਖਾਂ	ਬੈਨ ਆਵਾਜ਼	ਪੰਖ ਖੰਭ	ਸੁੰਦਰ ਖੂਬਸੂਰਤ	ਸੁਬੰਗ ਸਰੀਰ	ਮੋਰ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਖੰਭਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ
ਤਾਕੇ ਉਸਦੇ	ਪਗ ਪੈਰ	ਓਰ ਦਿਸ਼ਾ, ਵਲ	ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ	ਦੇਖ ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਨ ਨਹੀਂ	ਬੀਚਾਰੀਐ। ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਸੰਦਲ ਚੰਦਨ	ਸੁਗੰਧ ਖੁਸ਼ਬੂ	ਅਤਿ ਬਹੁਤ	ਕੋਮਲ ਸੋਹਲ	ਕਮਲ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਜੈਸੇ॥ ਜਿਵੇਂ	

ਕੰਟਕਿ	ਬਿਲੋਕ	ਨ	ਅਉਗਨ	ਉਰਧਾਰੀਐ।
ਕੰਡਾ	ਦੇਖ ਕੇ	ਨਹੀਂ	ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੀਏ

ਜੈਸੇ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਫਲ	ਮਿਸਟਿ	ਗੁਨਾਦਿ	ਸ੍ਵਾਦ
ਜਿਵੇਂ	ਆਨੰਦਦਾਇਕ	ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਫਲ		ਉੱਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	ਸੁਆਦ, ਰਸ

ਬੀਜ		ਕਰਵਾਈ	ਕੈ	ਬੁਰਾਈ	ਨ	ਸਮਾਰੀਐ।
ਉਹ ਦਾਣੇ ਜਿਸਤੋਂ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਅਕੁੰਰ ਉੱਗਦਾ ਹੈ		ਕੌੜਾਪਣ	ਕਰਕੇ	ਭੈੜਾਪਨ	ਨਹੀਂ	ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰ	ਗਿਆਨ	ਦਾਨ	ਸਬਹੁ	ਸੈ	ਮਾਗਿ	ਲੀਜੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼		ਭੇਂਟ	ਸਾਰੇ, ਕੁਲ	ਤੋਂ	ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਲਊ ਲਵੇ

ਬੰਦਨਾ	ਸਕਲ	ਭੂਤ	ਨਿੰਦਾ	ਨ	ਤਕਾਰੀਐ॥੩੯੯॥
ਨਮਸਕਾਰ	ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਜੀਵ, ਪ੍ਰਾਣੀ	ਬੁਰਾਈ	ਨਹੀਂ	ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਸਵੈਯਾ

ਪਾਰਸ	ਪਰਸ	ਦਰਸ	ਕਤ	ਸਜਨੀ॥
ਪਾਰਸ ਪੱਥਰ	ਛੂਹਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ	ਕਿੱਥੇ	ਸਖੀ, ਸਹੇਲੀ

ਕਤ	ਵੈ	ਨੈਨ	ਬੈਨ	ਮਨ	ਮੋਹਨ।
ਕਿੱਥੇ	ਉਹ	ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਬਚਨ, ਗਲਾਂ	ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ

ਕਤ	ਵੈ	ਦਸਨ	ਹਸਨ	ਸੋਭਾ	ਨਿਧਿ
ਕਿੱਥੇ	ਉਹ	ਦੰਦ	ਹੱਸਣਾ	ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਖਜਾਨਾ

ਕਤ	ਵੈ	ਗਵਨ	ਭਵਨ	ਬਨ	ਸੋਹਨ।
ਕਿੱਥੇ	ਉਹ	ਤੁਰਨਾ, ਚਲਣਾ	ਘਰ, ਟਿਕਾਣਾ	ਬਾਗ, ਉਪਵਨ	ਸੋਭਦੇ ਹਨ

ਕਤ	ਵੈ	ਰਾਗ	ਰੰਗ	ਸੁਖ	ਸਾਗਰ
ਕਿੱਥੇ	ਉਹ	ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਅਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ	ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸਮੁੰਦਰ

ਕਤ	ਵੈ	ਦਇਆ ਮਇਆ	ਦੁਖ	ਜੋਹਨ।
ਕਿੱਥੇ	ਉਹ	ਕਿਰਪਾ, ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ	ਕਸ਼ਟ, ਔਖ	ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ

ਕਤ	ਵੈ	ਜੋਗ	ਭੋਗ	ਰਸ	ਲੀਲਾ
ਕਿੱਥੇ	ਉਹ	ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ	ਆਤਮਿਕ ਸੁੱਖ	ਸੁਆਦ, ਅਨੰਦ	ਅਦਭੁਤ

ਕਤ ਵੈ ਸੰਤ
ਕਿਥੇ ਉਹ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼, ਸਾਧ

ਸਭਾ
ਇਕੱਠ

ਛਬਿ
ਸੁੰਦਰਤਾ

ਗੋਹਨ ॥੪੦੦॥
ਸੰਗਤ, ਸਾਥ

ਕਬ ਕਦੋਂ	ਲਾਗੈ ਲਗੇਗੀ, ਸ਼ਪਰਸ਼ ਕਰੇਗੀ	ਮਸਤਕਿ ਮੱਥਾ	ਚਰਨਨ ਚਰਨਾਂ ਦੀ	ਰਜ ਧੂੜ, ਮਿੱਟੀ
------------	-----------------------------	---------------	------------------	------------------

ਦਰਸੁ ਦਰਸ਼ਨ	ਦਇਆ ਕਿਰਪਾ, ਮਿਹਰ	ਦ੍ਰਿਗਨ ਅੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ	ਕਬ ਕਿਸ ਸਮੇਂ	ਦੇਖਉ। ਦੇਖਾਂਗਾ, ਦੇਖ ਸਕਾਂਗਾ
---------------	--------------------	-----------------------	----------------	------------------------------

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਬਚਨ ਬਾਣੀ ਬੋਲ	ਸੁਨਉ ਮੈਂ ਸੁਣਾਂ	ਕਬ ਕਦੋਂ	ਸ੍ਵਨਨ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ
----------------------------	-----------------	-------------------	------------	--------------------

ਕਬ ਕਿਸ ਸਮੇਂ	ਰਸਨਾ ਜੀਭ, ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਇੰਦ੍ਰੀ	ਬੇਨਤੀ ਬਿਨੈ, ਅਰਜ਼, ਅਰਜੋਈ	ਬਿਸੇਖਉ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਾਂਗਾ
----------------	-------------------------------	----------------------------	-----------------------------------

ਕਬ ਕਿਸ ਸਮੇਂ	ਕਰ ਹਥ	ਕਰਉ ਡੰਡਉਤ ਕਰਾਂਗਾ ਬੰਦਨਾ, ਡੰਡੇ ਵਾਂਗ ਜਮੀਨ ਉੱਤੇ ਲੇਟ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਣਾਮ	ਬੰਦਨਾ ਨਮਸਕਾਰ
----------------	----------	--	-----------------

ਪਗਨੁ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ	ਪਰਿਕ੍ਰਮਾਦਿ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਦੇ ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਣਾ	ਪੁਨ ਫਿਰ, ਫੇਰ	ਰੇਖਉ। ਰਖਾਂਗਾ
-------------------	--	-----------------	-----------------

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ, ਪਰੀਤ ਅਰਾਧਨਾ	ਪ੍ਰਤਛਿ ਪਰਤੱਖ, ਸਾਹਮਣੇ	ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਪਤੀ, ਭਾਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
---------------------------------------	-------------------------	--

ਗਿਆਨ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ, ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਜੀਵਨਪਦ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ, ਨਿਰਵਾਣ ਪਦ	ਲੇਖਉ॥੪੦੧॥ ਸਮਝ ਸਕਾਂਗਾ
---------------------	-------------------------	--------------------------------	-------------------------

ਕਬਿਤ

ਬਿਰਖੈ ਰੁੱਖ ਨੂੰ	ਬਇਆਰ ਹਵਾ, ਵਾਯੂ	ਲਾਗੈ ਲਗਦੀ, ਛੂੰਹਦੀ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਹਹਿਰਾਤਿ ਕੰਬਣਾ, ਹਿਲਣਾ	ਪਾਤਿ ਪੱਤੇ
-------------------	-------------------	----------------------	---------------	-------------------------	--------------

ਪੰਛੀ ਪਰਿੰਦਾ, ਪੰਖੇਰੂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਧੀਰਜ ਸਬਰ, ਹੌਂਸਲਾ	ਕਰਿ ਕਰਕੇ	ਠਉਰ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਟਿਕਾਣਾ	ਠਹਰਾਤ ਠਹਿਰਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------	-----------	---------------------	-------------	-----------------------------	-----------------	---------------------

ਸਰਵਰ ਸਲਾਬ, ਝੀਲ	ਘਾਮ ਧੁੱਪ	ਲਾਗੈ ਲਗਦੀ, ਛੂੰਹਦੀ	ਬਾਰਜ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ	ਬਿਲਖ ਵਿਆਕੁਲ	ਮੁਖ ਚਿਹਰਾ
-------------------	-------------	----------------------	---------------------	----------------	--------------

ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਵਨ, ਜਾਨ	ਅੰਤ ਖਾਤਮਾ	ਹੰਤ ਦੁੱਖੀ	ਜਲ ਜੰਤ ਜਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ	ਅਕੁਲਾਤ ਘਬਰਾਉਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------	--------------	--------------	--------------------------------	-------------------	---------------------

ਸਾਰਦੂਲ ਸ਼ੇਰ, ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ	ਦੇਖੈ ਦੇਖ ਕੇ	ਮ੍ਰਿਗਮਾਲ ਹਿਰਣਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ	ਸੁਕਚਿਤ ਡਰ ਲਾਲ ਸੁੰਗੜਨਾ	ਬਨ ਜੰਗਲ, ਵਣ
---------------------------	----------------	----------------------------	--------------------------	----------------

ਵਾਸ ਮੈ ਨ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰਿ ਆਸ੍ਰਮ ਸੁਹਾਤ ਹੈ।
ਨਿਵਾਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਭੈ, ਡਰ ਕਾਰਣ ਥਾਂ, ਟਿਕਾਣਾ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਅਾਂਗ ਸ੍ਵਾਂਗਿ ਭਏ ਭੈ ਚਕਤਿ ਸਿਖ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਅੰਗ ਬਨਾਵਟੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਡਰ ਭੋਭੀਤ ਸਿਖਿਆਰਥੀ

ਦੁਖਤਿ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਅਤਿ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ॥੪੦੨॥
ਦੁੱਖੀ, ਪੀੜਤ ਦਿਲਗੀਰ ਵਸਦਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਰੋਂਦਾ ਕਰਲਾਉਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਓਲਾ ਬਰਖਨ ਕਰਖਨ ਦਾਮਨੀ ਬਜਾਗਿ
ਗੜਾ ਬਰਖਾ, ਮੀਂਹ ਕੜਕਣਾ ਬਿਜਲੀ ਬਿਜਲੀ

ਸਾਗਰ ਲਹਰਿ ਬਨ ਜਰਤ ਅਗਨਿ ਹੈ।
ਸਮੁੰਦਰ ਤਰੰਗ ਜੰਗਲ, ਵਣ ਸੜਦੇ ਹੋਣ ਅੱਗ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਰਾਜੀ ਬਿਰਾਜੀ ਭੂਕੰਪਕਾ ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਲ
ਸ੍ਰੇਣੀ, ਕਤਾਰ, ਭਾਵ ਸਮਾਜ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਭੂਚਾਲ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਕਸ਼ਟ, ਪੀੜਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ

ਬੰਦਸਾਲ ਸਾਸਨਾ ਸੰਕਟ ਮੈ ਮਗਨੁ ਹੈ।
ਜੇਲ੍ਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਦੁੱਖ, ਪੀੜਾ ਵਿਚ ਖੁੰਭੇ ਹੋਏ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਆਪਦਾ ਅਧੀਨ ਦੀਨ ਦੂਖਨਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਛਿਦ੍ਰ
ਔਕੜ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਦੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਕੰਗਾਲ, ਗਰੀਬ ਦੋਸ਼, ਔਗੁਣ

ਭ੍ਰਮਤਿ ਉਦਾਸ ਰਿਨ ਦਾਸਨਿ ਨਗਨ ਹੈ।
ਭਟਕਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਵੈਰਾਗਵਾਨ, ਉਪਰਾਮ ਰਿਣੀ, ਕਰਜ਼ਾਈ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਾਂਗ ਨੰਗਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕੋ ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਜਉ ਆਇ ਲਾਗੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੇਕਰ ਆਉਣਾ ਲਗ ਜਾਣ

ਜਗ ਮੈ ਭਗਤਨ ਕੇ ਰੋਮ ਨ ਭਗਨ ਹੈ॥੪੦੩॥
ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭਗਤਾਂ ਦੇ, ਦਾ, ਦੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਾਲ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਚੀਟੀ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਕੈ ਬਿਰਖ ਚੜੈ
ਜਿਵੇਂ ਕੀੜੀ ਕਦਮ, ਪਗ ਕਦਮ, ਪਗ ਕਰਕੇ ਦਰਖਤ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ

ਪੰਛੀ ਉਡਿ ਜਾਇ ਬੈਸੇ ਨਿਕਟਿ ਹੀ ਫਲ ਕੈ।
ਪਰਿੰਦਾ ਉਡ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਕਰਕੇ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ

ਜੈਸੇ	ਗਾਡੀ	ਚਲੀ	ਜਾਤਿ	ਲੀਕਨ	ਮਹਿ	ਪੀਰਜ	ਸੈ
ਜਿਵੇਂ	ਗੱਡੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਲਦ ਜਾਂ ਘੋੜੇ ਖਿਚਦੇ ਹਨ	ਲਗਾਤਾਰ ਤੁਰੀ	ਜਾਂਦਾ	ਲੀਹ	ਵਿਚ, ਅੰਦਰ	ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ	ਨਾਲ

ਘੋਰੇ	ਦਉਰਿ ਜਾਇ	ਬਾਏ	ਦਾਹਨੇ	ਸਬਲ	ਕੈ।
ਘੋੜਾ	ਦੌੜਨਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਸੱਜੇ, ਖੱਬੇ ਦੇ ਉਲਟ	ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵਲ	ਤਾਕਤਵਾਰ	ਕਰਕੇ

ਜੈਸੇ	ਕੋਸ	ਭਰਿ	ਚਲਿ	ਸਕੀਐ	ਨ	ਪਾਇਨ	ਕੈ
ਜਿਵੇਂ	ਕੋਹ; ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ	ਬਰਾਬਰ	ਚਲ ਕੇ	ਸਕਣਾ	ਨਹੀਂ	ਪੈਰਾਂ, ਚਰਨਾਂ	ਦੁਆਰਾ
	ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਧ ਪੈਂਡਾ						

ਆਤਮਾ	ਚਤੁਰਕੁੰਟ	ਧਾਇ	ਆਵੈ	ਪਲ	ਕੈ।
ਅੰਤਹਕਰਣ, ਰੂਹ	ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ	ਦੌੜ ਕੇ	ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦਾ ਇਕ ਪੈਮਾਨਾ	ਕਰਕੇ

ਤੈਸੇ	ਲੋਗ	ਬੇਦ	ਭੇਦ	ਗਿਆਨ	ਉਨਮਾਨ	ਪਛ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਲੋਕ ਰੀਤੀ	ਵੇਦ ਗਿਆਨ	ਰਾਜ, ਰਹੱਸ	ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਧਿਆਨ	ਪੱਖ, ਪਾਸਾ

ਗੰਮ		ਗੁਰ	ਚਰਨ	ਸਰਨ	ਅਸਥਲ	ਕੈ॥੪੦੪॥
ਸੁਬੋਧ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ		ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ	ਓਟ	ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ		ਕਰਕੇ

ਜੈਸੇ	ਬਨਰਾਇ	ਪਰਫੁਲਤ	ਫਲ	ਨਮਿਤਿ
ਜਿਵੇਂ	ਬਨਾਸਪਤੀ	ਵਿਕਸਤ ਹੋਣਾ	ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ	ਲਈ, ਵਾਸਤੇ

ਲਾਗਤ	ਹੀ	ਫਲ	ਪਤ੍ਰ	ਪੁਰੁਪ	ਬਿਲਾਤ	ਹੈ।
ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਿਆਂ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ	ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵੇਲੇ ਆਦਿ	ਵੇਲੇ ਆਦਿ	ਫੁੱਲ	ਮਿਟ ਜਾਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
	ਸ਼ਬਦ	ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ	ਦਾ ਪੱਤਾ			

ਜੈਸੇ	ਤ੍ਰੀਆ	ਰਚਤ	ਸਿੰਗਾਰ	ਭਰਤਾਰ	ਹੇਤਿ
ਜਿਵੇਂ	ਔਰਤ, ਇਸਤ੍ਰੀ	ਸਜਾਉਂਦੀ ਹੈ	ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ	ਪਤੀ	ਪਿਆਰ
			ਕੀਤਾ ਆਲੋਕਰਣ		

ਭੇਟਤ	ਭਰਤਾਰ	ਉਰ	ਹਾਰ	ਨ	ਸਮਾਤ	ਹੈ।
ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ	ਪਤੀ	ਮਨ	ਮੋਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਮਾਲਾ	ਨਹੀਂ	ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਾਲਕ	ਅਚੇਤ	ਜੈਸੇ	ਕਰਤ	ਲੀਲਾ	ਅਨੇਕ
ਬੱਚਾ	ਜੜ੍ਹ	ਜਿਵੇਂ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਖੇਡਾਂ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਸੁਚਿਤ	ਚਿੰਤਨ	ਭਏ	ਸਭੈ	ਬਿਸਰਾਤ	ਹੈ।
ਸਾਵਧਾਨ, ਚੇਤਨ	ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਸਿਆਣਾ	ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਸਾਰੇ ਹੀ	ਭੁੱਲਾ ਦਿੰਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਖਟ	ਕਰਮ	ਧਰਮ	ਸੂਮ	ਗਿਆਨ	ਕਾਜ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਛੇ ਕਰਮ-ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ (ਯੱਗ, ਦਾਨ, ਤਪ, ਬ੍ਰਤ, ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ, ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ)			ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਕਾਰਜ, ਕੰਮ	
ਗਿਆਨ	ਭਾਨ	ਉਦੈ	ਉਡ	ਕਰਮ	ਉਡਾਤਿ	ਹੈ॥੪੦੫॥
ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨ	ਸੂਰਜ	ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ	ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ		ਲੋਪ ਕਰ ਦੇਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਜੈਸੇ	ਹਸ	ਬੋਲਤ	ਹੀ	ਡਾਕਨ	ਹਰੈ	ਕਰੇਜੋ
ਜਿਵੇਂ	ਹੱਸਣ ਦੀ	ਬੋਲ ਕੇ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਡਾਇਣ	ਚੁਰਾ ਲੈਣਾ	ਕਲੇਜਾ, ਜਿਗਰ
	ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ					
ਬਾਲਕ	ਤਾਹੀ	ਲੋ	ਧਾਵੇ	ਜਾਨੈ	ਗੋਦਿ	ਲੇਤ
ਬੱਚਾ	ਉਸ	ਵਲ, ਪਾਸੇ	ਦੌੜਦਾ ਹੈ	ਜਾਣਦਾ	ਗੋਦੀ	ਲੈਂਦੀ ਹੈ
						ਹੈ।
						ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਰੋਵਤ	ਸੁਤਹਿ	ਜੈਸੇ	ਅਉਖਦ	ਪੀਆਵੈ	ਮਾਤਾ	
ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ	ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ	ਜਿਵੇਂ	ਦੁਆਈ, ਦਵਾ	ਪਿਲਾਉਂਦਾ	ਮਾਂ	
ਬਾਲਕੁ	ਜਾਨਤ	ਮੋਹਿ	ਕਾਲਕੂਟ	ਦੇਤ	ਹੈ।	
ਬੱਚਾ	ਜਾਣਦਾ, ਸਮਝਦਾ	ਮੈਨੂੰ	ਇਕ ਭਿਆਂਕਰ ਜ਼ਹਿਰ	ਦਿੰਦੀ ਹੈ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਹਰਨ	ਭਰਨ	ਗਤਿ	ਸਤਿਗੁਰ	ਜਾਨੀਐ	ਨ	
ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ	ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਵਾਂਗ	ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ	ਨਹੀਂ	
ਬਾਲਕ	ਜੁਗਤਿ	ਮਤਿ	ਜਗਤ	ਅਚੇਤ	ਹੈ।	
ਬੱਚਾ	ਇਕੱਠ	ਬੁੱਧੀ	ਵਿਸ਼ਵ, ਸੰਸਾਰ	ਚੇਤਨਾ ਰਹਿਤ, ਜੜ੍ਹ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਅਕਲ	ਕਲਾ	ਅਲਖ	ਅਤਿ	ਹੀ	ਅਗਾਧ	ਬੋਧ
ਅਖੰਡ	ਗੁਣ	ਜੋ ਲਖਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਬਹੁਤ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਜਿਸਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਗਿਆਨ, ਸੋਝੀ
ਆਪ	ਹੀ	ਜਾਨਤ	ਆਪ	ਨੇਤ	ਨੇਤ	ਹੈ॥੪੦੬॥
ਖੁਦ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਜਾਣਦਾ	ਖੁਦ	ਇਹ ਨਹੀਂ	ਇਹ ਨਹੀਂ	ਇਹ ਨਹੀਂ
						ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦੈਤ	ਸੁਤ	ਭਗਤ	ਪ੍ਰਗਟਿ	ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ	ਭਏ	
ਦਾਨਵ, ਰਾਖਸ਼	ਪੁੱਤਰ	ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਉਤਪੰਨ, ਪੈਦਾ	ਹਿਰਣਯਕਸ਼ਿਪੁ ਰਾਖਸ਼ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਹੋ ਗਏ	
ਦੇਵ	ਸੁਤ	ਜਗ	ਮੈ	ਸਨੀਚਰ	ਬਖਾਨੀਐ।	
ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਾ	ਪੁੱਤਰ	ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ	ਵਿਚ	ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਡਲ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਗ੍ਰਹਿ	ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ	
ਮਧੁਪੁਰ	ਬਾਸੀ	ਕੰਸ	ਅਧਮ	ਅਸੁਰ	ਭਏ	
ਮਥੁਰਾ ਨਗਰੀ	ਵਾਸੀ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ	ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਥਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ	ਪਾਪੀ	ਦੈਂਤ	ਹੋ ਗਏ ਹਨ	

ਲੰਕਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਲ ਆਬਾਦ ਟਾਪੂ	ਬਾਸੀ ਵਾਸੀ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ	ਸੇਵਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ, ਭਗਤ	ਭਭੀਖਨ ਰਾਵਣ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਜੋ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾ ਪਰਮ ਭਗਤ ਸੀ	ਪਛਾਨੀਐ। ਪਛਾਣੀਦਾ ਹੈ
---	--------------------------------	-----------------------------	---	------------------------------

ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ	ਗੰਭੀਰ ਗਹਿਰਾ, ਅਤਿ ਡੂੰਘਾ	ਬਿਖੈ ਵਿਚੋਂ, ਅੰਦਰੋਂ	ਬਿਖਿਆ ਜ਼ਹਿਰ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ	ਭਈ ਹੋਈ
-----------------------	----------------------------------	------------------------------	-----------------------	----------------------------	------------------

ਅਹਿ ਸੱਪ	ਮਸਤਕਿ ਸਿਰ, ਸੀਸ	ਮਨ ਮਣੀ	ਉਦੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ	ਉਨਮਾਨੀਐ। ਸਮਝਣਾ, ਵਿਚਰਨਾ
-------------------	--------------------------	------------------	--------------------------	----------------------------------

ਬਰਨ ਜਾਤ, ਸ੍ਰੇਣੀ	ਸਥਾਨ ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ	ਲਘੁ ਛੋਟਾ (ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ)	ਦੀਰਘ ਲੰਬੇ, ਵੱਡੇ	ਜਤਨ ਯਤਨ	ਪਰੈ ਪੈ ਜਾਣ ਕਰਕੇ
---------------------------	---------------------------	--------------------------------	---------------------------	-------------------	---------------------------

ਅਕਥ ਨ ਕਹਿਣ ਯੋਗ	ਕਥਾ ਬਿਆਨ	ਬਿਨੋਦ ਆਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ	ਬਿਸਮ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੀਐ ॥੪੦੭॥ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ
--------------------------	--------------------	-----------------------------	--	------------------	-----------------------------------

ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਮਨਇੱਛਤ ਫਲ ਦੇਣਹਾਰੀ ਮਣੀ	ਚਿਤਵਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ	ਚਿੰਤਾ ਗਮ	ਚਿਤ ਮਨ	ਤੇ ਕੋਲੋਂ	ਚੁਰਾਈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
--	--------------------------------	--------------------	------------------	--------------------	------------------------------

ਅਜੋਨੀ ਜੋ ਯੋਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਅਰਾਧੇ ਜੋਨਿ ਭਗਤੀ ਜੂਨ, ਯੋਨੀ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਸੰਕਟਿ ਦੁਖ, ਔਖ	ਕਟਾਏ ਨਸ਼ਟ ਕਰਾਏ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---	---	-------------------------	--------------------------	----------------------------

ਜਪਤ ਜਪਣ ਨਾਲ	ਅਕਾਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ	ਕਾਲ ਮੌਤ	ਕੰਟਕ ਦੁਖਦਾਈ	ਕਲੇਸ ਕਸ਼ਟ, ਦੁਖ	ਨਾਸੇ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
-----------------------	-------------------------------------	-------------------	-----------------------	--------------------------	---------------------------------

ਨਿਰਭੈ ਭੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ	ਭਜਨ ਭਗਤੀ	ਭ੍ਰਮ ਸੰਸਾਰ	ਭੈ ਡਰ	ਦਲ ਸਮੂਹ, ਝੁੰਡ	ਭਜਾਏ ਦੌੜਾ ਦਿੱਤੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------------	--------------------	----------------------	-----------------	-------------------------	---------------------------	----------------------------

ਸਿਮਰਤ ਸਿਮਰ ਕੇ	ਨਾਥ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਨਿਰਵੈਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	ਬੈਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ	ਭਾਉ ਖਿਆਲ	ਤਿਆਗਿਓ ਛੁੱਟ ਜਾਂਦਾ
-------------------------	------------------------	---	-----------------------	--------------------	-----------------------------

ਭਾਗਿਓ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ	ਭੇਦੁ ਦ੍ਵੈਤਤਾ	ਖੇਦੁ ਦੁਖ, ਕਸ਼ਟ	ਨਿਰਭੇਦ ਇਕ ਰਸ, ਅਖੰਡ	ਗੁਨ ਸਿਫਤ	ਗਾਏ ਗਾਉਣ ਦੁਆਰਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------------	------------------------	--------------------------	------------------------------	--------------------	--------------------------	----------------------------

ਅਕੁਲ ਕੁਲ ਰਹਿਤ	ਅੰਚਲ ਪੱਲਾ, ਅਾਂਚਲ	ਗਹੇ ਫੜਿਆਂ	ਕੁਲ ਖਾਨਦਾਨ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਚਾਰੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ	ਕੋਊ ਕੋਈ
-------------------------	----------------------------	---------------------	----------------------	------------------	-----------------------------	-------------------

ਅਟਲ ਸਥਿਰ, ਨਿਸਚਿਤ ਸਥਿਰਿ, ਨਿਸਚਿਤ
ਸਰਨਿ ਓਟ
ਆਵਾਗਵਨ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਚੱਕਰ
ਮਿਟਾਏ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਹੈ॥੪੦੮॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਾਛੇ ਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ
ਸੁਵਰਗ ਬਾਸ ਬੈਕੁੰਠ ਵਸਣ ਦੀ
ਮਾਨੈ ਨ ਪਰਵਾਨ ਕਰੇ, ਮੰਨੇ ਨਹੀਂ
ਨਰਕ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਭੈ, ਡਰ
ਤ੍ਰਾਸ ਭੈ, ਡਰ
ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਪਿਛੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਆਸਾ ਨ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ
ਕਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਚਿਤ ਮਨ, ਹਿਰਦਾ
ਹੋਨਹਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ
ਹੋਇ ਹੋਣਾ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੰਪਤ ਧਨ, ਦੌਲਤ
ਨ ਨਹੀਂ
ਹਰਖ ਆਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ
ਬਿਪਤ ਮੁਸੀਬਤ
ਮੈ ਵਿਚ
ਨ ਨਹੀਂ
ਸੋਗ ਦੁੱਖ, ਗਮ
ਤਾਹਿ ਉਸ ਨੂੰ

ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ
ਦੁਖ ਕਸ਼ਟ
ਸਮਸਰਿ ਬਰਾਬਰ
ਬਿਹਸ ਹੱਸਣਾ
ਨ ਨਹੀਂ
ਰੋਇ ਰੋਂਦੇ, ਰੁਦਨ ਕਰਦੇ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਨਮ ਪੈਦਾਇਸ਼
ਜੀਵਨ ਜਿੰਦਗੀ
ਮ੍ਰਿਤ ਮੌਤ
ਮੁਕਤਿ ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ
ਨ ਨਹੀਂ
ਭੇਦ ਰਾਜ
ਖੇਦ ਦੁਖ, ਕਸ਼ਟ

ਗੰਮਿਤਾ ਪਹੁੰਚ ਭਾਵ ਸਮਝ
ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਭੂਤ, ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਤਿਨੋਂ ਕਾਲ
ਬਾਲ ਬੁਧ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੀ ਅਕਲ
ਅਵਲੋਇ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਾ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼
ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ
ਅੰਜਨ ਸੁਰਮਾ (ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ)
ਕੈ ਕਰਕੇ
ਚੀਨਤ ਪਹਿਚਾਨਦਾ
ਨਿਰੰਜਨਹਿ ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਅੰਜਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ

ਬਿਰਲੇ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ
ਸੰਸਾਰ ਜਹਾਨ, ਦੁਨੀਆਂ
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ
ਮੈ ਵਿਚ
ਕੋਇ ਕੋਈ
ਹੈ॥੪੦੯॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ
ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਮਿਠਾਈ ਮਿੱਠਾ ਪਦਾਰਥ
ਰਾਖੀਐ ਰੱਖੀਏ
ਛਿਪਾਇ ਲੁਕਾ ਕੇ, ਛਿਪਾ ਕੇ
ਜਤਨ ਯਤਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਕੈ ਕਰਕੇ

ਚੀਟੀ ਕੀੜੀ
ਚਲ ਚਲ ਕੇ
ਜਾਇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ
ਚੀਨਿ ਖੋਜ ਕੇ
ਤਾਹਿ ਉਸ ਨੂੰ
ਲਪਟਾਤ ਲਿਪਟ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦੀਪਕ ਦੀਵਾ
ਜਗਾਇ ਜਗਾ ਕੇ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ
ਰਾਖੀਐ ਰੱਖੀਏ
ਦੁਰਾਇ ਲੁਕਾ ਕੇ
ਗ੍ਰਿਹਿ ਘਰ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ

ਪ੍ਰਗਟ ਪਰਤੱਖ, ਜਾਹਿਰ	ਪਤੰਗ ਪਰਵਾਨਾ	ਤਾਮੈ ਉਸ ਵਿਚ	ਸਹਜਿ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸਮਾਤਿ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ	ਬਿਮਲ ਨਿਰਮਲ, ਸਵੱਛ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਕਮਲ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਇਕਾਂਤ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ	ਬਸੈ ਵਸਦੇ ਹਨ	
ਮਧੁਕਰ ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ	ਮਧੁ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਰਸ	ਅਚਵਨ ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਤਹ ਉਥੇ	ਜਾਤ ਜਾਂਦਾ, ਗਮਨ ਕਰਦੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਜਿਹ ਜਿਸ, ਜਿਹੜੇ	ਘਟ ਹਿਰਦਾ	ਪ੍ਰਗਟਤ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ		
ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਸੰਸਾਰੁ ਦੁਨੀਆਂ	ਤਿਹਿ ਉਸਦੇ	ਦੁਆਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਬਿਲਲਾਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦਾ	ਹੈ॥੪੧੦॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਬਾਜਤ ਵੱਜਣਾ	ਨੀਸਾਨ ਨਗਾਰਾ	ਸੁਨੀਅਤ ਸੁਣਦੀ ਹੈ	ਚਹੂੰ ਓਰ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ	ਜੈਸੇ॥ ਜਿਵੇਂ			
ਉਦਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ	ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਖੀ	ਭਾਨ ਸੂਰਜ	ਦੁਰੈ ਛਿਪਦੀ, ਲੁਕਦੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਦੁਰਾਏ ਛਿਪਾਇਆ	ਸੈ। ਨਾਲ	
ਦੀਪਕ ਸੈ ਦੀਵਾ ਨਾਲ	ਦਾਵਾ ਅੱਗ	ਭਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ	ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਸੰਸਾਰੁ ਦੁਨੀਆਂ	ਜਾਨੈ ਜਾਣਦਾ		
ਘਟਕਾ ਛੋਟਾ ਘੜਾ	ਮੈ ਵਿਚ	ਸ਼ਿੰਧ ਸਾਗਰ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਛਿਪੇ ਛਿਪਦੀਆਂ ਹਨ	ਨ ਨਹੀਂ	ਛਿਪਾਏ ਛਿਪਾਉਣਾ	ਸੈ। ਨਾਲ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਚਕ੍ਰਵੈ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਸਮਰਾਟ	ਨ ਨਹੀਂ	ਛਾਨੋ ਗੁਪਤ	ਰਹਤ ਰਹਿੰਦਾ	ਸਿੰਘਾਸਨ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਆਸਣ	ਸੈ ਨਾਲ	
ਦੇਸ ਮੁਲਕ, ਰਾਜ	ਮੈ ਵਿਚ	ਦੁਹਾਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ	ਫੇਰੇ	ਮਿਟੇ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਮਿਟਾਏ ਸੈ। ਮਿਟਾਉਣ ਨਾਲ	
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰਹੇ		ਪ੍ਰਿਅ ਭ੍ਰੇਰੁ	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਜਾਸੁ ਚਾਨਣਾ ਜਿਸ ਦੇ	
ਗੁਪਤੁ ਛਿਪਿਆ ਹੋਇਆ	ਨ ਨਹੀਂ	ਰਹੈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ	ਮੋਨਿ ਚੁਪ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵਰਤ	ਬ੍ਰਿਤ	ਉਪਜਾਏ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤੇ	ਸੈ॥੪੧੧॥ ਨਾਲ	

ਜਉਪੈ ਦੇਖਿ ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਪਛਮ ਨੋ ਤਾਕੈ
ਜੇਕਰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੀਵਾ ਪਰਵਾਨਾ ਪਿਛੇ ਵਲ ਨੂੰ ਨੂੰ ਦੇਖੇ, ਤੱਕੇ

ਜੀਵਨ ਜਨਮ ਕੁਲ ਲਾਫਨ ਲਗਾਵਈ।
ਜਿੰਦਗੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਖਾਨਦਾਨ ਬਦਨਾਮੀ ਲਗਾ ਦਏਗਾ

ਜਉਪੈ ਨਾਦ ਬਾਦ ਸੁਨਿ ਮ੍ਰਿਗ ਆਨ ਗਿਆਨ ਰਾਚੈ
ਜੇਕਰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਿਰਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਸੁਣਨਾ ਹਿਰਣ ਦੂਸਰਾ ਬੋਧ, ਸਮਝ ਰਚ ਜਾਵੇ
ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਇਕ ਸ਼ਾਜ

ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖ ਹੁਇ ਸਬਦਬੋਧੀ ਨ ਕਹਾਵਈ।
ਜੀਵਨ ਆਨੰਦ ਹੋਵੇ ਨਹੀਂ ਅਖਵਾਉਣਾ

ਜਉਪੈ ਜਲ ਸੈ ਨਿਕਸ ਮੀਨ ਸਰਜੀਵ ਰਹੈ
ਜੇਕਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੱਛੀ ਜੀਵਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਸਹੈ ਦੁਖ ਦੂਖਨਿ ਬਿਰਹੁ ਬਿਲਖਾਵਈ।
ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇ ਕਸ਼ਟ, ਔਖ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਛੋੜਾ ਦੁਖੀ ਹੋਏਗੀ

ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਤਜੈ ਭਜੈ ਦੁਬਿਧਾ ਕਉ
ਭਗਤੀ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਿਮਰਨ ਤਿਆਗ ਕੇ ਧਿਆਏ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ ਨੂੰ

ਸੰਗਤ ਮੈ ਗੁਰਮੁਖ ਪਦਵੀ ਨ ਪਾਵਈ ॥੪੧੨॥
ਗੁਰਮੁਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਜੈਸੇ ਏਕ ਚੀਟੀ ਪਾਛੈ ਕੋਟ ਚੀਟੀ ਚਲੀ ਜਾਤਿ॥
ਜਿਵੇਂ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਕੀਤੀ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰੋੜਾਂ ਕੀਤੀ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦਾ

ਇਕ ਟਕ ਪਗ ਡਗ ਮਗਿ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ।
ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਟਿਕਟਕੀ ਲਗਾ ਪੈਰ ਡਾਵਾਂਡੋਲ, ਅਸਥਿਰ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਕੇ ਵੇਖਣਾ

ਜੈਸੇ ਕੁੰਜ ਪਾਤਿ ਭਲੀਭਾਂਤਿ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਮੈ॥
ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਕ ਪੰਛੀ ਲਾਈਨ ਚੰਚੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੈਨ, ਤਸੱਲੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚ

ਉਡਤ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਆਗੈ ਅਗਵਾਨ ਹੈ।
ਉਡਦਾ ਹੋਇਆ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉਡਣ ਵਾਲਾ ਅੱਗੇ, ਮੁਹਰੇ ਮੁਖੀਆ, ਆਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਮਾਲ ਚਾਲ ਚਲਤ ਟਲਤ ਨਾਹਿ
ਜਿਵੇਂ ਹਿਰਣਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਤੌਰ, ਚਲਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਚਲਦੀਆਂ ਵਿਚਲਿਤ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ

ਜਤ੍ਰਤ੍ਰ ਜਿਥੇ ਕਿੱਥੇ	ਅਗੁਭਾਗੀ ਮੁਖੀਆ, ਜੱਥੇਦਾਰ	ਰਮਤ ਲਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ	ਤਤ ਉਸ ਪਾਸੇ	ਧਿਆਨ ਖਿਆਲ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਕੀਟੀ ਖਗ ਕੀਤੀ ਪੰਛੀ	ਮ੍ਰਿਗ ਹਿਰਣ	ਸਨਮੁਖ ਸਾਹਮਣੇ	ਪਾਛੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ	ਲਾਗੇ ਲਗੇ, ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਜਾਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਨੁੱਖ, ਜੀਵ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਪੰਥ ਰਸਤਾ	ਛਾਡ ਤਿਆਗ ਕੇ	ਚਲਤ ਚਲਦੀਆਂ	ਅਗਿਆਨ ਅਵਿਵੇਕ
ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਅ ਜਿਵੇਂ ਪਤੀ	ਸੰਗਮ ਮਿਲਾਪ	ਸੁਜਸੁ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ	ਨਾਇਕਾ ਪਤਨੀ, ਇਸਤਰੀ	ਬਖਾਨੈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ	ਹੈ॥੪੧੩॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਸਜਨੀ ਸਹੇਲੀ	ਸਗਲ ਸਭ ਸਾਰੇ	ਬਿਗਸਾਤ ਵਿਗਸਦਾ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸਿਮਰਿ ਯਾਦ ਕਰਕੇ	ਸਿਮਰਿ ਯਾਦ ਕਰਕੇ	ਪ੍ਰਿਅ ਪਤੀ	ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਿਆਰ ਰਸ	ਬਿਸਮ ਹੈਰਾਨ, ਅਸਚਰਜ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
ਸੋਭਾ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਦੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ	ਮੋਨਿ ਚੁਪ	ਗਹੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤਿਆਂ	ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਮੁਸਕਾਤ ਮਸਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਅਧਾਨ ਧਾਰਣ ਕਰਨਾ (ਗਰਭ)	ਪਰਸੂਤ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਸਮੈ ਮੌਕਾ	ਰੁਦਨ ਰੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਸੈ॥ ਨਾਲ
ਗੁਰਜਨ ਬਜ਼ੁਰਗ	ਮੁਦਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨਿਤ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਤਾਹੀ ਉਸ ਨੂੰ	ਲਪਟਾਤ ਲਿਪਟਦੀ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰਹੇ	ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ	ਭਗਤ ਭਗਤੀ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਜਾਸੁ ਜਿਸ ਦੇ
ਬੋਲਤ ਬੋਲਦੀ ਹੈ	ਬੈਰਾਗ ਵਿਰਕਤ ਹੋਕੇ	ਮੋਨਿ ਚੁਪ, ਖਾਮੋਸ਼	ਸਬਹੁ ਸਾਰੇ ਕੁਲ	ਸੁਹਾਤ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਹੈ॥੪੧੪॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਕਾਛੀ ਕੱਛ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਫਲ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਫਲ	ਹੇਤ ਕਾਰਣ	ਬਿਬਿਧਿ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ	ਬਿਰਖ ਦਰਖਤ
ਨਿਹਫਲ ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਫਲ ਨਾ ਲਗੇ	ਰਹੈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ	ਬਿਰਖੈ ਦਰਖਤ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ	ਕਾਜ ਉਪਯੋਗੀ
					ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੰਤਤਿ ਔਲਾਦ, ਸੰਤਾਨ	ਨਮਿਤਿ ਵਾਸਤੇ, ਲਈ	ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜਾ	ਅਨਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਬਿਵਾਹ ਵਿਆਹ, ਸ਼ਾਦੀ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸੰਤਤਿ ਔਲਾਦ, ਸੰਤਾਨ	ਬਿਹੂਨ ਬਿਨਾਂ	ਬਨਿਤਾ ਔਰਤਾਂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਗ੍ਰਿਹ ਘਰ	ਛਾਜਿ ਸੁੰਦਰ ਲਗਦੀ ਹੈ।
ਬਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਈ	ਦਾਨ ਭੋਟ, ਦਾਤ, ਖੈਰ	ਜਾਨ ਜਾਣ ਕੇ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਪਾਧਾ ਆਧਿਆਪਕ	ਚਟਸਾਰ ਸਕੂਲ
ਬਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਈ	ਹੀਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ	ਦੀਨ ਦਲਿੱਦਰੀ	ਖਲ ਮੂਰਖ	ਨਾਮ ਨਾਂ, ਸੰਗਿਆ	ਉਪਰਾਜਿ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਿਖ ਸਿਖਿਆਰਥੀ	ਸਾਖਾ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ	ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ	ਸੁਗਿਆਨ ਚੰਗਾ ਗਿਆਨ	ਨਮਿਤਿ ਵਾਸਤੇ, ਲਈ
ਬਿਨੁ ਹੀਣੀ, ਸਖਣੀ	ਗੁਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼	ਗਿਆਨ	ਧ੍ਰਿਗ ਲਾਹਨਤ ਜੀਵਨ	ਕਉ ਨੂੰ	ਲਾਜਿ ਪ੍ਰਤਿੱਸ਼ਠਾ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਹੈ॥੪੧੫॥
ਸੁਰਸਰੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਨਦੀ, ਗੰਗਾ	ਸੁਰਸਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ ਦੇਵੀ ਬਾਣੀ	ਜਮਨਾ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਦੀ ਯਮ ਦੀ ਭੈਣ	ਗੋਦਾਵਰੀ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਦੀ		
ਗਇਆ ਬਿਹਾਰ ਜਾਂ ਮਗਧ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ	ਪ੍ਰਾਗਿ ਨਜ਼ਦੀਕ ਗੰਗਾ	ਸੇਤ ਪੁਲ			
ਕੁਰਖੇਤ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, ਅੰਬਾਲੇ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਸਰਸਵਤੀ ਨਦੀ	ਮਾਨਸਰ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ ਤਿੱਬਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ			
ਕਾਸੀ ਵਾਰਣਸੀ ਨਾਮਕ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਗਰ	ਕਾਤੀ ਕਾਂਚੀਪੁਰਮ	ਦੁਆਰਾਵਤੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕਾਠੀਆਵਾਤ, ਦੁਆਰਕਾ			
ਮਾਇਆ ਮਾਇਆਮਈ ਸੰਸਾਰ	ਮਥੁਰਾ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ	ਅਜੁਧਿਆ ਸਰਯੂ ਨਦੀ ਦੇ ਤਟ ਤੇ ਵਸਿਆ ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਗਰ			
ਗੋਮਤੀ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਨਦੀ	ਆਵੰਤਕਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਗਰੀ	ਕੇਦਾਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ	ਹਿਮਧਰ ਹੈ।		

ਨਰਬਦਾ

ਮੇਕਲ ਪਰਬਤ ਤੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਪੱਛਮੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ
ਡਿਗਣ ਵਾਲੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲ

ਬਿਬਿਧਿ

ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਬਨ ਦੇਵਸਥਲ

ਵਣ ਰੂਪੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਮੰਦਰ

ਕਵਲਾਸ

ਕੈਲਾਸ਼ ਪਰਬਤ

ਨੀਲ

ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇਲਾਵ੍ਰਿਤ ਖੰਡ ਦਾ ਇਕ ਪਹਾੜ

ਮੰਦਰਾਚਲ

ਇਕ ਪਹਾੜ ਜਿਸਨੂੰ ਮਧਾਣੀ ਬਣਾਕੇ
ਦੇਵਤਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਰਿੜਕਿਆ ਸੀ

ਸੁਮੇਰ

ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪੁਰਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਲਾਵ੍ਰਿਤ
ਵਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸੋਨੇ ਦਾ ਪਰਬਤ

ਗਿਰਵਰ

ਉਤਮ ਪਹਾੜ, ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਪਹਾੜ

ਹੈ।

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੀਰਥ

ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਮਹਾਤਮ

ਅਰਥ

ਸਤ

ਸੱਚਾ ਧਰਮ

ਧਰਮ

ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਣ

ਦਇਆ

ਕਰੁਣਾ, ਤਰਸ

ਸੰਤੋਖ

ਸਬਰ, ਸਾਂਤੀ

ਸ੍ਰੀ

ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਗੁਰ ਚਰਨ

ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੈਰ

ਰਜ

ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ

ਤੁਲ ਨ

ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ

ਸਗਰ

ਸਰਬ, ਸਭ

ਹੈ॥੪੧੬॥

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ

ਜਿਵੇਂ ਕੁਆਰੀ

ਕੰਨਿਆ

ਕੁਆਰੀ ਲੜਕੀ

ਮਿਲਿ

ਮਿਲ ਕੇ

ਖੇਲਤ

ਖੇਡਦੀਆਂ ਹਨ

ਅਨੇਕ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਸਖੀ

ਸਹੇਲੀ

ਸਕਲ

ਸਰਬ, ਸਭ

ਕੋ

ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਏਕੈ

ਇਕ, ਇਕ ਹੀ

ਦਿਨ

ਦਿਹਾੜੇ

ਹੋਤ

ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਨ

ਨਹੀਂ

ਬਿਵਾਹ ਜੀ।

ਸ਼ਾਦੀ

ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ
ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ

ਜਿਵੇਂ

ਬੀਰ

ਯੁਧ ਭੂਮੀ, ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ

ਖੇਤ

ਬਿਖੈ

ਵਿਚ

ਜਾਤ

ਜਾਂਦਾ

ਹੈ

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੁਭਟ

ਵੱਡਾ ਯੋਧਾ

ਜੇਤੇ

ਜਿੱਠੇ

ਸਬੈ

ਸਾਰੇ

ਨ

ਨਹੀਂ

ਮਰਤ

ਮਰਦਾ ਹੈ

ਤੇਤੇ

ਉਤਨੇ

ਸਸਤ੍ਰਨ

ਹਥਿਆਰ

ਸਨਾਹ

ਸੰਜੋਅ, ਕਵੱਚ

ਜੀ।

ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਬਾਵਨ

ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਦਾ ਬੂਟਾ

ਸਮੀਪ

ਨਜ਼ਦੀਕ, ਪਾਸ

ਜੈਸੇ

ਜਿਵੇਂ

ਬਿਬਿਧਿ

ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ

ਬਨਾਸਪਤੀ

ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ ਆਦਿ

ਏਕੈ

ਇਕ, ਇਕ ਹੀ

ਬੇਰ

ਵਾਰੀ

ਚੰਦਨ

ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ

ਕਰਤ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਹੈ

ਨਹੀਂ

ਨ

ਤਾਹਿ

ਉਸਨੂੰ

ਜੀ।

ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਤੈਸੇ

ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਗੁਰ

ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੈਰ

ਚਰਨ

ਸਰਨਿ

ਓਟ

ਜਾਤੁ

ਜਾਂਦਾ

ਹੈ

ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਗਤ

ਵਿਸ਼ਵ, ਸੰਸਾਰ

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ — ਪਦ ਚਾਹਿਤ ਹੈ ਜਾਹਿ ਜੀ॥੪੧੭॥
ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਬੰਧਨ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਜੈਸੇ ਗੁਆਰ ਗਾਇਨ ਚਰਾਵਤ ਜਤਨ ਬਨ
ਜਿਵੇਂ ਗਊਆ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਗਊਆ ਨੂੰ ਚਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਯਤਨ ਵਣ, ਜੰਗਲ

ਖੇਤ ਨ ਪਰਤ ਸਬੈ ਚਰਤ ਅਘਾਇ ਕੈ।
ਪੈਲੀ ਨਹੀਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਾਰੇ ਚਰ ਲੈਣ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਸਰੂਪ ਰਾਜਨੀਤ ਬਿਖੈ
ਜਿਵੇਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਣ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ, ਅੰਦਰ

ਤਾਕੇ ਦੇਸ ਪਰਜਾ ਬਸਤ ਸੁਖ ਪਾਇਕੈ।
ਉਸਦੇ ਮੁਲਕ, ਰਾਜ ਜਨਤਾ ਵਸਦੇ ਹਨ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ

ਜੈਸੇ ਹੋਤ ਖੇਵਟ ਚੇਤੰਨਿ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਮੈ
ਜਿਵੇਂ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਬੇੜੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਵਧਾਨ, ਸੁਚੇਤ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ ਜਿਸ ਵਿਚ

ਲਾਗੈ ਨਿਰਬਿਘਨ ਬੋਹਥ ਪਾਰਿ ਜਾਇਕੈ।
ਪੁੱਜ ਜਾਂਦਾ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਆਦਿ ਦੇ ਬੇੜਾ, ਜਹਾਜ਼ ਦੂਸਰੇ ਕੰਢੇ ਜਾ ਕੇ

ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਉਨਮੁਨ ਮਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਵਿਆਕੁਲ, ਬੇਚੈਨ ਮਸਤ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ)

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਕਰੈ ਸਿਖ ਸਮਝਾਇਕੈ॥੪੧੮॥
ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਬੰਧਨ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਬੋਧ ਕਰਾ ਕੇ

ਜੈਸੇ ਘਾਉ ਘਾਇਲ ਕੋ ਜਤਨ ਕੈ ਨੀਕੋ ਹੋਤ
ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਖਮ ਜ਼ਖਮੀ ਕੋ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅੱਛਾ, ਠੀਕ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਪੀਰ ਮਿਟਿ ਜਾਇ ਲੀਕ ਮਿਟਤ ਨ ਪੇਖੀਐ।
ਪੀੜ, ਦਰਦ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ ਹੈ

ਜੈਸੇ ਫਾਟੇ ਅੰਬਰੇ ਸੀਆਇ ਪੁਨਿ ਓਵੀਅਤ
ਜਿਵੇਂ ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ ਧਾਗਾ ਅਤੇ ਸੂਈ ਲਾਲ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਫਿਰ ਫੇਰ ਪਹਿਨਣਾ

ਨਾਗੋ ਤਉ ਨ ਹੋਇ ਤਉ ਬੇਗਰੀ ਪਰੇਖੀਐ।
ਨੰਗਾ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਟਾਕੀ, ਕਪੜੇ ਦੇ ਪਾਟੇ ਹੋਏ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸਦੀ ਹੈ
ਢੱਕਣ ਲਈ ਲਾਈ ਹੋਈ ਲੀਰ

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਟੂਟੈ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ	ਬਾਸਨੁ ਬਰਤਨ	ਸਵਾਰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ	ਦੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਠਠੇਰੇ ਭਾਂਡੇ ਘੜਨ ਵਾਲਾ
ਗਿਰਤ ਗਿਰਨਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਾਨੀ ਪਾਣੀ	ਪੈ ਪਰੰਤੂ	ਗਠੀਲੋ ਗੰਢਾਂ ਵਾਲਾ	ਭੇਖ ਸਰੂਪ, ਸ਼ਕਲ	ਭੇਖੀਐ । ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ	ਚਰਨਿ	ਬਿਮੁਖ ਬੇਮੁਖ	ਦੁਖ ਕਸ਼ਟ, ਔਖ	ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ	ਪੁਨਿ ਫਿਰ, ਫੇਰ
ਸਰਨ ਓਟ	ਗਰੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤਿਆਂ	ਪੁਨੀਤ ਪਵਿੱਤਰ	ਪੈ ਪਰੰਤੂ	ਕਲੰਕੁ ਬਦਨਾਮੀ	ਲੇਖ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ	ਲੇਖੀਐ ॥੪੧੯॥ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ	ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ	ਦ੍ਰਿਗਨ ਅੱਖਾਂ	ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ	ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੀ ਜਾਣੀ, ਸਮਝੀ
ਸੁਨ ਸੁਣਨਾ	ਸੁਨ ਸੁਣਨਾ	ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ	ਮਹਾਤਮ ਮਹੱਤਵ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨਿਓ ਜਾਣਿਆ, ਸਮਝਿਆ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਗਾਇ ਗਾ ਕੇ	ਗਾਇ ਗਾ ਕੇ	ਗੰਮਿਤਾ ਪਹੁੰਚ, ਭਾਵ ਸਮਝ	ਗੁਨ ਸਿਫਤ	ਗਨ ਸਮੂਹ	ਗੁਨ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ	ਨਿਧਾਨ
ਹਸਿ ਹੱਸ ਕੇ	ਹਸਿ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਸੋਭਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਛਾਨਿਓ ਪਹਿਚਾਣਿਆ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ						
ਰੋਇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ	ਰੋਇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ	ਬਿਰਹਾ ਵਿਛੋੜਾ	ਬਿਓਗ ਵਿਛੋੜਾ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸੋਗ ਦੁੱਖ
ਜਾਨਿਓ ਜਾਣਿਆ, ਸਮਝਿਆ						
ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਗਹਿ ਫੜ ਕੇ	ਗਹਿ ਫੜ ਕੇ	ਮਨੁ ਚਿਤ	ਮੁਖਦੁ ਮੂਰਖ	ਨ ਨਹੀਂ	ਮਾਨਿਓ ਮੰਨਿਆ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ						
ਲੋਗ ਲੋਕ ਰੀਤੀ	ਬੇਦ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ	ਗਿਆਨ ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਉਨਮਾਨ ਧਿਆਨ, ਸਮਝ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨਿ ਜਾਣਨਾ
ਸਕਿਓ ਸਕਣਾ						
ਜਨਮ ਜਿੰਦਗੀ	ਜੀਵਨੁ ਜਿੰਦਗੀ	ਪ੍ਰਿਗੁ ਲਾਹਨਤ	ਬਿਮੁਖ ਬੇਮੁਖ	ਬਿਹਾਨਿਓ ਬਤੀਤ ਹੋ ਗਿਆ	ਹੈ॥੪੨੦॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਕੋਟਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਕੋਟਾਨਿ ਕਰੋੜਾਂ	ਮਨਿ ਮਣੀ	ਕੋ ਦਾ, ਦੇ, ਦੀ	ਚਮਤਕਾਰ ਲਿਸ਼ਕ, ਚਮਕ	ਵਾਰਉ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਈਏ	

ਸਸੀਅਰ ਸੂਰ ਕੋਟ ਕੋਟਨਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਜੀ।
ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਚੰਨ ਸੂਰਜ ਕਰੋੜਾਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਭਾਗਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਬਿ
ਕਰੋੜਾਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਭਾਗ, ਕਿਸਮਤ ਸੰਪੂਰਨ ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਜਗਿਮਗਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੁਜਸ ਨਿਵਾਸ ਜੀ।
ਜਗਮਗਾਉਂਦੀ ਚਮਕ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਾਸਾ, ਟਿਕਾਉ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਮਨੋਰਥ ਕੈ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨਕ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਰਗੇ ਵੇਦ ਵਕਤਾ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ

ਤੀਰਥ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟ ਬਾਛਤ ਹੈ ਤਾਸ ਜੀ।
ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਕਰੋੜਾਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਮਸਤਕਿ ਦਰਸਨ ਸੋਭਾ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ
ਮੱਥਾ ਦੀਦਾਰ, ਵੇਖਣਾ ਮਹਿਮਾ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਜਿਸ ਦਾ ਥਹੁ ਨਾ ਗਿਆਨ
ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਚਰਨ ਰਜ ਮਾਤ੍ਰ ਲਾਗੈ ਜਾਸ ਜੀ॥੪੨੧॥
ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੈਰ ਮਿੱਟੀ ਸਿਰਫ ਲਗ ਜਾਏ ਜਿਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਸਵੈਯਾ

ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਪਤੰਗ ਚਰਾਚਰ
ਪੰਛੀ ਹਿਰਣ ਮੱਛੀ ਪਰਵਾਨਾ, ਪਤੰਗਾ ਜੜ੍ਹ ਅਤੇ ਚੇਤਨ

ਜੋਨਿ ਅਨੇਕ ਬਿਖੈ ਭ੍ਰਮ ਆਇਓ ।
ਜੂਨ, ਯੋਨੀ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਭਟਕਦਾ ਹੋਇਆ ਆਉਣਾ

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ਰਸਾਤਲ ਭੂਤਲ
ਸੁਣਨਾ ਸੁਣਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਲੋਕ, ਪਾਤਾਲ ਸੰਪੂਰਣ ਪ੍ਰਿਥਵੀ

ਦੇਵਪੁਰੀ ਪ੍ਰਤ ਲਉ ਬਹੁ ਧਾਇਓ ।
ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਵਲ, ਤਰਫ ਤਰਫ, ਤਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਣਾ

ਜੋਗ ਹੂ ਭੋਗ ਦੁਖਾਦਿ ਸੁਖਾਦਿਕ
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਵੀ ਸੁੱਖ ਆਨੰਦ ਦੁੱਖ ਆਦਿਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਠਿਨ ਅਭਿਆਸ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ

ਧਰਮ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ	ਅਧਰਮ ਪਾਪ, ਦੁਸ਼ਟਤਾ	ਸੁਕਰਮ ਚੰਗੇ ਕਰਮ	ਕਮਾਇਓ ਕੀਤੇ, ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ
--------------------------	-----------------------------	--------------------------	--------------------------------------

ਹਾਰਿ ਥਕਾਵਟ	ਪਰਿਓ ਪਿਆਂ ਹਾਂ, ਭਾਵ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਇਆਂ ਹਾਂ	ਸਰਨਾਗਤ ਸ਼ਰਣ ਲੈਣ ਵਾਲਾ	ਆਇ॥ ਆਉਣਾ
----------------------	---	--------------------------------	--------------------

ਗੁਰਮੁਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਮੂੰਹ	ਦੋਖਿ ਦੇਖਕੇ	ਗਰੂ ਭਾਰੀ, ਭਾਵ ਮਹਾਨ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਪਾਇਓ ॥੪੨੨॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ
----------------------------------	----------------------	------------------------------	-------------------------	----------------------------------

ਕਵਿਤੁ

ਚਾਹਿ ਉਮੰਗ	ਚਾਹਿ ਉਮੰਗ	ਚੰਦ੍ਰ ਚੰਨ, ਚੰਦਰਮਾ	ਮੁਖ ਚਿਹਰਾ	ਚਾਇਕੈ ਚਾਉ ਕਰਕੇ	ਚਕੋਰ ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਚਖਿ ਅੱਖਾਂ
---------------------	---------------------	-----------------------------	---------------------	--------------------------	--------------------------------------	---------------------

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਨੰਦਦਾਇਕ	ਕਿਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਅਚਵਤ ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਨ ਨਹੀਂ	ਅਘਾਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------------	------------------------	-----------------------------	------------------	------------------------------	----------------------------

ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਦੋਨਾਂ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਨਾਦ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਮ੍ਰਿਗ ਹਿਰਣ
----------------------	----------------------	--	---------------------	----------------------

ਅਨੰਦੁ ਖੁਸ਼ੀ	ਉਦੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ	ਕਰਿ ਕਾਰਣ	ਸਾਂਤਿ ਚੈਨ, ਤਸੱਲੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਮਾਨੇ ਰਚਣਾ ਮਿਚਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------	---------------------------	--------------------	----------------------------	------------------	----------------------------	----------------------------

ਰਸਕ ਰਸ ਲੈਣ ਵਾਲੀ	ਰਸਾਲ ਰਸੀਲੇ, ਆਨੰਦਦਾਇਕ	ਜਸੁ ਵਡਿਆਈ	ਜੰਪਤ ਜਪਦੇ ਹੋਏ	ਬਾਸੁਰ ਦਿਨ	ਨਿਸ ਰਾਤ
---------------------------	--------------------------------	---------------------	-------------------------	---------------------	-------------------

ਚਾਤ੍ਰਕ ਪਪੀਹਾ, ਬਬੀਹਾ	ਜੁਗਤ ਵਾਂਗ, ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਜਿਹਬਾ ਜੀਭ	ਨ ਨਹੀਂ	ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------------	--------------------------------	---------------------	------------------	-----------------------------------	----------------------------

ਦੇਖਤ ਦੇਖਦਿਆਂ	ਸੁਨਤ ਸੁਣ ਕੇ	ਅਰੁ ਅਤੇ	ਗਾਵਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ	ਪਾਵਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ
------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------------	------------------------------	-------------------------

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਿਆਰ ਰਸ	ਬਸ ਵਸ ਵਿਚ	ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਮਗਨ ਮਸਤ	ਹਿਰਾਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣਾ	ਹੈ॥੪੨੩॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------	---------------------	-----------------------	-------------------	-----------------------------	--------------------------------

ਸਲਿਲ ਨਿਵਾਸ ਪਾਣੀ ਰਹਿਣ ਦੀ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਮੀਨ ਮੱਛੀ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਘਟੈ ਘੱਟਦੀ	ਰੁਚ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਭਾਵ ਪ੍ਰੀਤ
-----------------------------------	----------------------	--------------------	-------------------------	------------------	---------------------	----------------------------------

ਦੀਪਕ ਦੀਵਾ	ਪ੍ਰਗਾਸ ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਘਟੈ ਥੋੜੀ ਹੁੰਦੀ	ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ	ਪਤੰਗ ਪਤੰਗਾ, ਪਰਵਾਨਾ	ਕੀ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ		
ਕੁਸਮ ਫੁੱਲ	ਸੁਬਾਸ ਖੁਸ਼ਬੂ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਤਸ਼ਟੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਮਧੁਪ ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ	ਕਉ ਨੂੰ	
ਉਡਤ ਉਡਦਾ ਹੋਇਆ	ਅਕਾਸ ਅਸਮਾਨ, ਅੰਬਰ	ਆਸ ਇੱਛਾ, ਉਮੀਦ	ਘਟੈ ਘੱਟਦੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਹੰਗ ਪੰਛੀ	ਕੀ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	
ਘਟਾ ਬੱਦਲ	ਘਨਘੋਰ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਗਰਜ਼	ਮੋਰ ਮੋਰ, ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਖੰਭਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ	ਚਾਤ੍ਰਕ ਪਪੀਹਾ	ਰਿਦੈ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ	ਉਲਾਸ ਉਮੰਗ		
ਨਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ	ਬਾਦ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਿਰਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਸਾਜ਼	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਰਤਿ ਪ੍ਰੇਮ	ਘਟੈ ਘੱਟਦੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕੁਰੰਗ ਹਿਰਣ	ਕੀ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਭੂ, ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ	ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਿਆਰ ਰਸ	ਰਸਕ ਰਸ ਲੈਣ ਵਾਲੀ	ਰਸਾਲ ਰਸੀਲੇ, ਆਨੰਦਦਾਇਕ	ਸੰਤ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼		
ਘਟਤ ਘੱਟ ਹੋਣਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਾਹ, ਇੱਛਿਆ	ਪ੍ਰਬਲ ਤੇਜ਼(ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਲਈ)	ਅੰਗ ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਅੰਗ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਕੀ॥੪੨੪॥	
ਸਲਿਲ ਪਾਣੀ, ਜਲ	ਸੁਭਾਵ ਸੁਭਾਅ, ਆਦਤ	ਦੇਖੋ ਵੇਖੋ	ਬੋਰਤ ਡੋਬਦਾ, ਬੋਰਦਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਾਸਟਹਿ ਲਕੜ ਨੂੰ		
ਲਾਜ ਲੱਜਾ, ਸ਼ਰਮ	ਗਹੈ ਧਾਰੀ ਰਖਦੇ ਹਨ	ਕਹੈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ	ਅਪਨੋਈ ਆਪਣਾ	ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਿਓ ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਜੁਗਵਤ ਜੁਗਤ ਦੁਆਰਾ	ਕਾਸਟ ਲਕੜੀ	ਰਿਦੰਤਰਿ ਦਿਲ ਵਿਚ, ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ	ਬੈਸੰਤਰਹਿ ਅੰਗ ਨੂੰ				
ਬੈਸੰਤਰ ਅੰਗ	ਅੰਤਰਿ ਅੰਦਰ, ਭੀਤਰ ਵਿਚ	ਲੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ	ਕਾਸਟਿ ਲਕੜ	ਪ੍ਰਜਾਰਿਓ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		
ਅਗਰਹਿ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਲਕੜ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਬੋਰਿ ਡੋਬਦਾ, ਬੋਰਦਾ	ਕਾਵੈ ਕੱਢਦਾ ਹੈ	ਬਾਵੈ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ	ਮੋਲ ਕੀਮਤ	ਤਾਕੋ ਉਸ ਦਾ	
ਪਾਵਕ ਅੰਗ	ਪ੍ਰਦਗਧ ਸਾੜ ਦੇਣਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਅਧਿਕ ਬਹੁਤ	ਅਉਟਾਰਿਓ ਉਬਾਲਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ		

ਤਉ ਤਾਕੋ ਰੁਧਰੁ ਦੁਇ ਚੋਆ ਹੋਇ ਸਲਲ ਮਿਲ
ਉਦੋ ਉਸਦਾ ਲਹੂ ਚੋਕੇ, ਟੱਪਕ ਕੇ ਅਗਰ ਦੀ ਲਕੜੀ ਤੋਂ ਹੋਣਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਕੇ
ਬਣਿਆ ਤੇਲ

ਅਉਗਨਹਿ ਗੁਨ ਮਾਨੈ ਬਿਰਦੁ ਬੀਚਾਰਿਓ ਹੈ॥੪੨੫॥
ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਦਗੁਣ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਧਰਮ, ਭਾਵ ਕਰਤਵ, ਫਰਜ਼ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਲਿਲ ਸੁਭਾਵ ਜੈਸੇ ਨਿਵਨ ਗਵਨ ਗੁਨ
ਪਾਣੀ ਆਦਤ, ਸੁਣਾਅ ਜਿਵੇਂ ਝੁਕ ਕੇ, ਨੀਵੇਂ ਹੋ ਕੇ ਵਗਣਾ (ਪਾਣੀ ਦਾ) ਗੁਣ, ਸੁਭਾ

ਸੀਚੀਅਤ ਉਪਬਨ ਬਿਰਵਾ ਲਗਾਇਕੈ।
ਸਿੰਜਣਾ ਬਾਗ, ਬਗੀਚਾ ਰੁੱਖ, ਪੌਦਾ ਉਗਾ ਕੇ, ਲਗਾ ਕੇ

ਜਲਿ ਮਿਲਿ ਬਿਰਖਹਿ ਕਰਤ ਉਰਧ ਤਪ
ਪਾਣੀ ਮਿਲਾਪ ਕਰਕੇ ਦਰਖਤ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਪਰ ਤਪਸਿਆ

ਸਾਖਾ ਨਏ ਸਫਲ ਹੁਇ ਝਖ ਰਹੈ ਆਇਕੈ।
ਦਰਖਤ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇ ਛਿਪਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਆਉਣਾ

ਪਾਹਨ ਹਨਤ ਫਲਦਾਈ ਕਾਟੇ ਹੋਇ ਨਉਕਾ
ਪੱਥਰ ਸੱਟ ਮਾਰਨੀ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਕਿਸਤੀ

ਲੋਸਟ ਕੈ ਛੇਦੈ ਭੇਦੇ ਬੰਧਨ ਬਧਾਇ ਕੈ।
ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਕਿਲਾਂ ਆਦਿਕ ਦੁਆਰਾ ਕੱਟਿਆਂ ਵਿਨ੍ਹਿਆਂ ਬੰਨ੍ਹਣਾਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਕੇ

ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸੁਤ ਸਤ੍ਰ ਗਹਿ ਪਾਰਿ ਪਰੈ
ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਪੁੱਤਰ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਵੈਰੀ ਪਕੜ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦਾ
(ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਲਈ)

ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਦੋਖੀ ਤਾਰੈ ਸਮਝਾਇਕੈ॥੪੨੬॥
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਦੋਸ਼ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਬੋਧ ਕਰਾ ਕੇ

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਕਰਿ ਭੈ ਭਵਨ
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿੱਧਾਂਤ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਭੈ ਘਰ, ਟਿਕਾਣਾ

ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਚਾਇਕੈ ਚਈਲੇ ਹੈ।
ਸ਼ਰਧਾ, ਭਰੋਸਾ ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਖਿਆਲ ਚਾਉ ਕਰਕੇ ਚਾਉ ਦੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੰਗਮ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧ
ਮਿਲਾਪ, ਮੇਲ ਸੰਬੰਧ, ਰਿਸ਼ਤਾ ਆਤਮਿਕ ਆਨੰਦ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਮਹਾਤਮਾ
ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ

ਪ੍ਰੇਮਰਸ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਕੈ	ਰਸਕ	ਰਸੀਲੇ	ਹੈ।
ਪਿਆਰ ਰਸ	ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਕਰਕੇ	ਰਸ ਲੈਣ ਵਾਲੀ	ਰਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ	ਟੇਕ	ਏਕ	ਅਉ	ਅਨੇਕ	ਲਿਵ
ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ	ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਅਤੇ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਧਿਆਨ, ਲਗਨ

ਬਿਮਲ	ਬੈਰਾਗ	ਫਬਿ	ਛਬਿ	ਕੈ	ਛਬੀਲੇ	ਹੈ।
ਨਿਰਮਲ, ਉਜਵਲ (ਵਿਚਾਰਾਂ ਆਦਿ ਲਈ)	ਸੰਸਾਰਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਭਾਵ	ਸੱਜ ਕੇ	ਸੁੰਦਰਤਾ	ਕਰਕੇ	ਸੁੰਦਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪਰਮਦਭੁਤ	ਗਤਿ	ਅਤਿ	ਅਸਚਰਜਮੈ
ਅਤਿਅੰਤ ਅਸਚਰਜਮਈ	ਦਸ਼ਾ, ਅਵਸਥਾ	ਬਹੁਤ	ਅਦਭੁਤ, ਅਜੀਬ

ਬਿਸਮ	ਬਿਦੇਹ	ਉਨਮਨ	ਉਨਮੀਲੇ	ਹੈ॥੪੨੭॥
ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ	ਆਪਣਾ ਆਪ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ	ਬੇਚੈਨ	ਮਗਨ, ਲਿਵਲੀਨ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਉ	ਲਉ	ਕਰਿ	ਕਾਮਨਾ	ਕਾਮਾਰਥੀ	ਕਰਮ	ਕੀਨੇ
ਜਦੋਂ	ਤਕ	ਕਰਕੇ	ਇੱਛਾ	ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ	ਕੰਮ, ਕੰਮ ਕਾਜ	ਕਰ ਦਿੱਤੇ

ਪੂਰਨ	ਮਨੋਰਥ	ਭਇਓ ਨ	ਕਾਹੂ	ਕਾਮ	ਕੋ।
ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਇੱਛਾਵਾਂ, ਕਾਮਨਾਵਾਂ	ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ	ਕਿਸੇ	ਕੰਮ, ਕਾਰਜ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਜਉ	ਲਉ	ਕਰਿ	ਆਸਾ	ਆਸਵੰਤ	ਹੁਇ	ਆਸਰੋ	ਗਹਿਓ
ਜਦੋਂ	ਤਕ	ਕਰਕੇ	ਉਮੀਦ	ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ	ਹੋਵੇ	ਸਹਾਰਾ	ਧਾਰਣ ਕੀਤਾ

ਬਹਿਓ	ਫਿਰਿਓ	ਠਉਰ	ਪਾਇਓ	ਨ	ਬਿਸ੍ਰਾਮ	ਕੋ।
ਵਹਿੰਦਾ, ਰੁੜ੍ਹਦਾ	ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ	ਸਥਾਨ, ਥਾਂ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ	ਨਹੀਂ	ਚੈਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ	ਨੂੰ

ਜਉ	ਲਉ	ਮਮਤਾ	ਮਮਤ	ਮੁੰਡ	ਬੋਝ	ਲੀਨੇ
ਜਦੋਂ	ਤਕ	ਮੋਹ	ਮੇਰੇਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ	ਸਿਰ	ਭਾਰ, ਵਜ਼ਨ	ਚੁੱਕਿਆ

ਦੀਨੋ	ਡੰਡ	ਖੰਡ	ਖੰਡ	ਖੇਦ	ਠਾਮ	ਠਾਮ	ਕੋ।
ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ	ਦੰਡ, ਸਜ਼ਾ	ਟੁਕੜਾ	ਹਿੱਸਾ	ਦੁਖ, ਕਸ਼ਟ	ਟਿਕਾਣਾ	ਟਿਕਾਣਾ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਗੁਰ	ਉਪਦੇਸ	ਨਿਹਕਾਮ	ਅਉ	ਨਿਰਾਸ	ਭਏ
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਸਿੱਖਿਆ	ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ	ਅਤੇ	ਦੁਨਿਆਵੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰਾਮ	ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਜ ਸੁਖ ਨਿਜਪਦ ਨਾਮ -ਕੋ॥੪੨੮॥
ਹਲੀਮੀ,ਆਜਮੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਆਨੰਦ,ਚੈਨ ਆਤਮ ਪਦ ਨਾਮ ਸਿਮਰਣ ਨੂੰ

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਜ
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਮਿੱਟੀ,ਧੂੜ

ਲੁਭਤ ਹੁਇ ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਲਪਟਾਨੇ ਹੈ।
ਮੁਗਧ,ਭਾਵ ਲਿਵਲੀਨ ਹੋਵੇ ਚਿਤ,ਜੀਅ ਭੋਰਾ,ਭ੍ਰਮਰ ਲਿਪਟਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਸਕਿ ਹੁਇ
ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਭੰਡਾਰ ਪੀਣਾ,ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਦਿਨ ਰਾਤ ਰਸੀਆ ਹੋਵੇ

ਅਤਿ ਉਨਮਤਿ ਆਨ ਗਿਆਨ ਬਿਸਰਾਨੇ ਹੈ।
ਬਹੁਤ ਮਸਤ ਦੂਸਰਾ ਬੋਧ,ਸਮਝ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਹਜ ਸਨੇਹ ਗੇਹ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਰੂਪ
ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਘਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਅਚੰਭਿਤ ਆਪਣਾ ਆਪ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਜਿਹਾ

ਸ੍ਵਾਂਤਬੁੰਦ ਗਤਿ ਸੀਪ ਸੰਪਟ ਸਮਾਨੇ ਹੈ।
ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੭ ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੫ਵੇਂ ਵਾਂਗ,ਸਮਾਨ ਸੰਖ ਕੁੱਜਾ ਰਚਣਾ ਮਿਚਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸ਼ੁਭ ਨਛੱਤਰ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੂੰਦਾਂ

ਚਰਨ ਸਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਕਟਾਛ ਕਰਿ
ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਓਟ ਆਨੰਦ,ਚੈਨ ਸਮੁੰਦਰ ਤਿਰਛੀ ਨਿਗਾਹ ਕਾਰਣ

ਮੁਕਤਾ ਮਹਾਂਤ ਹੁਇ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਠਾਨੇ ਹੈ॥੪੨੯॥
ਮੋਤੀ ਮਹਾਨ,ਉੱਤਮ ਹੋਵੇ ਅਤਿਸੁੰਦਰ ਸੂਰਤ,ਸ਼ਕਲ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਰੋਮ ਰੋਮ ਕੋਟਿ ਮੁਖ ਮੁਖ ਰਸਨਾ ਅਨੰਤ
ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਾਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਮੂੰਹ ਮੂੰਹ ਜੀਭ ਅੰਤ ਰਹਿਤ,ਸੀਮਾ ਰਹਿਤ

ਅਨੰਕ ਮਨੰਤਰ ਲਉ ਕਹਤ ਨ ਆਵਈ।
ਅਣਗਿਣਤ,ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ੧੪ਵਾਂ ਭਾਗ ਤਕ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਭਾਰ ਡਾਰ ਤੁਲਾਧਾਰ ਬਿਖੈ
ਕਰੋੜਾਂ ਅੰਡ ਆਕਾਰ ਭਵਨ ਕੋਸ਼ ਬੋਝ,ਵਜ਼ਨ ਪਾ ਕੇ,ਡਾਲ ਕੇ ਤੱਕੜੀ,ਤਰਾਜੂ ਵਿਚ

ਤੋਲੀਐ ਜਉ ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਤੋਲ ਨ ਸਮਾਵਈ।
ਵਜ਼ਨ ਕਰੀਏ ਜੇਕਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਵਜਨ,ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ

ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ(ਧਰਮ, ਅਰਥ, ਕਾਮ, ਮੋਖ)	ਅਉ ਅਤੇ	ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ	ਸਮੂਹ ਸਾਰੇ, ਕੁਲ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ
--	------------------	-----------------------	--------------------------	-------------------------

ਬਿਬਿਧਿ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਬੈਕੁੰਠ ਸੁਰਗ ਲੋਕ	ਮੋਲ ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ	ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਾਵਈ । ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ
---------------------------------	---------------------------	--------------------------	-----------------------	------------------	---------------------------------

ਸਮਝ ਨ ਅਕਲ ਨਹੀਂ	ਪਰੈ ਪੈਂਦੀ, ਭਾਵ ਆਉਂਦੀ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਗਉਨ ਘੁੰਮਣਾ	ਕਉਨ ਕਿਹੜਾ	ਭਉਨ ਮਨ ਘਰ ਚਿਤ, ਜੀਅ
--------------------------	--------------------------------	-----------------------	----------------------	---------------------	------------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ	ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਜਾਂ ਬਾਣੀ	ਸੁਨਾਵਈ॥੪੩੦॥ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ
-------------------------------	--	------------------------------------	-----------------------------------

ਲੋਚਨ ਅੱਖਾਂ, ਨੇਤਰ	ਪਤੰਗ ਪਤੰਗਾ, ਪਰਵਾਨਾ	ਦੀਪ ਦੀਵਾ	ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ	ਦੇਖਨ ਵੇਖਣ ਲਈ	ਗਏ ਗਮਨ ਕੀਤੇ
----------------------------	------------------------------	--------------------	--------------------------	------------------------	-----------------------

ਜੋਤੀ ਦੀਵਾ	ਜੋਤਿ ਦੀਵੇ ਦੀ ਲਾਟ	ਮਿਲਿ ਮੇਲ ਕਰਕੇ	ਪੁਨ ਫਿਰ, ਫੇਰ	ਉਤਰ ਉੱਤਰ, ਜਵਾਬ	ਨ ਨਹੀਂ	ਆਨੇ ਹੈ। ਲਿਆਂਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------	----------------------------	-------------------------	------------------------	--------------------------	------------------	---------------------------------------

ਨਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ	ਬਾਦ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਿਰਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਸਾਜ	ਸੁਨਬੇ ਸੁਨਣਾ	ਕਉ ਨੂੰ	ਸ੍ਰਵਨ ਕੰਨ	ਹਰਿਨ ਹਿਰਨ	ਗਏ ਗਮਨ ਕੀਤੇ
-----------------------------	---	-----------------------	------------------	---------------------	---------------------	-----------------------

ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਪੁਨਿ ਸਾਜ ਦੀ ਪੁਨੀ	ਥਕਤ ਮੋਹਿਤ, ਲੁਭਾਇਮਾਨ	ਭਏ ਹੋ ਗਏ ਹਨ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਹੁਰਾਨੇ ਵਾਪਸ ਆਏ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------	----------------------------	-------------------------------	-----------------------	------------------	---------------------------	----------------------------

ਚਰਨਕਮਲ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਮਕਰੰਦ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ	ਰਸਿ ਸਤ	ਰਸਕਿ ਰਸੀਆ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
-------------------------------	------------------------------	------------------	---------------------	--------------------

ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਮਧੁਕਰ ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸੰਪਟ ਕੁੱਜਾ	ਸਮਾਨੇ ਰਚਣਾ ਮਿਚਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------	-----------------------------	-------------------------	----------------------	----------------------------	----------------------------

ਰੂਪ ਸੂਰਤ, ਯਕਲ	ਗੁਨ ਸਦਗੁਣ	ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਿਆਰ ਰਸ	ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਪਰਮਪਦ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਅਭੇਦਤਾ ਵਾਲੀ ਉੱਚੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਵਸਥਾ
-------------------------	---------------------	---------------------------	-------------------------------	---

ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਗਿਆਨ ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਧਿਆਨ ਵਿਚਾਰ, ਸਮਝ	ਰਸ ਅਨੰਦ, ਸੁਆਦ	ਭਰਮ ਵਹਿਮ, ਸੰਸਾ	ਭੁਲਾਨੇ ਭੁਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ	ਹੈ॥੪੩੧॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------	-------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------------	--------------------------------	--------------------------------

ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ	ਆਨ	ਧਿਆਨ ਹਾਨਿ	ਕੈ	ਪਤੰਗ ਬਿਧਿ
ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਦੂਸਰਾ	ਸਿਮਰਨ ਸਮਾਪਤ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪਤੰਗਾ ਅਨੁਸਾਰ
ਪਾਛੈ ਕੈ	ਅਨੂਪ	ਰੂਪ	ਦੀਪਕ ਦਿਖਾਏ	ਹੈ।
ਪਿਛੋਂ ਫਿਰ, ਤਦ	ਅਤਿਸੁੰਦਰ	ਸੂਰਤ, ਸ਼ਕਲ	ਦੀਵਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ	ਆਨ	ਗਿਆਨ	ਸੁਰਤਿ	ਬਿਸਰਜਿ ਕੈ॥
ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਦੂਸਰਾ	ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਸੋਝੀ, ਧਿਆਨ	ਤਿਆਗਣਾ, ਛੱਡਣਾ ਕਰਕੇ

ਅਨਹਦ ਨਾਦ	ਮ੍ਰਿਗ	ਜੁਗਤਿ	ਸੁਨਾਏ	ਹੈ।
ਦੋਨਾਂ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ	ਹਿਰਣ	ਵਾਂਗ, ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਸਰਵਣ ਕਰਾਉਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ	ਬਚਨ	ਰਚਨ	ਹਰਿ	ਗੁੰਗ ਸਾਜਿ
ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਗਲਾਂ, ਬਾਤਾਂ	ਸੰਸਾਰਿਕ	ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ	ਗੁੰਗਾ ਸਾਜਣਾ, ਬਣਾਉਣਾ

ਪਾਛੈ ਕੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਰਸ	ਅਪਿਓ	ਪੀਆਏ	ਹੈ।
ਪਿਛੋਂ ਫਿਰ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਰਸਦਾਇਕ	ਨਾ ਪੀਣ ਯੋਗ	ਪਿਆਉਂਦਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪੇਖ ਸੁਨ	ਅਚਵਤ	ਹੀ	ਭਏ	ਬਿਸਮ ਅਤਿ
ਵੇਖ ਕੇ ਸੁਣਨਾ	ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਹੈਰਾਨ ਬਹੁਤ

ਪਰਮਦਭੁਤ	ਅਸੁਚਰਜ	ਸਮਾਏ	ਹੈ॥੪੩੨॥
ਪਰਮ ਅਦਭੁਤ	ਅਦਭੁਤ, ਅਜੀਬ	ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਾਤਿ ਸਿਹਿਜਾਸਨ	ਜਉ	ਕਾਮਨੀ	ਜਾਮਨੀ	ਸਮੈ
ਜਾਂਦਾ ਸੇਜ਼, ਬਿਸਤਰ	ਜਦੋਂ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ	ਇਸਤਰੀ, ਔਰਤ	ਰਾਤ	ਮੌਕਾ, ਅਵਸਰ

ਗੁਰਜਨ	ਸੁਜਨ	ਕੀ	ਬਾਤ	ਨ	ਸੁਹਾਤ	ਹੈ।
ਬਜ਼ੁਰਗ	ਭਲਾ ਪੁਰਖ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਗੱਲ, ਬਚਨ	ਨਹੀਂ	ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਹਿਮ ਕਰਿ	ਉਦਿਤ	ਮੁਦਤਿ	ਹੈ	ਚਕੋਰ	ਚਿਤਿ
ਚੰਦਰਮਾ, ਚੰਨ	ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ	ਪ੍ਰਸੰਨਿਤ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਹਿਰਦਾ, ਮਨ

ਇਕ	ਟਕ	ਧਿਆਨ	ਕੈ	ਸਮਾਰਤ	ਨ	ਗਾਤ	ਹੈ।
ਗਿਣਤੀ ਦਾ	ਟਿਕਟਕੀ ਲਗਾ	ਸਿਮਰਨ	ਕਰਕੇ	ਸੰਭਾਲਣਾ	ਨਹੀਂ	ਸਰੀਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਕੇ ਵੇਖਣਾ						

ਜੈਸੇ	ਮਧੁਕਰ	ਮਕਰੰਦ	ਰਸ	ਲੁਭਤ	ਹੈ
ਜਿਵੇਂ	ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ	ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ	ਫੁੱਲ ਜਾ ਬਨਸਪਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ	ਲੁਭਾਇਮਾਨ, ਲੋਭਗ੍ਰਸਤ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਿਸਮ ਆਨੰਦਯੁਕਤ, ਵਿਸਮਾਦਮਈ	ਕਮਲ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਦਲ ਪੰਖੜੀ, ਪੱਤੀਆਂ	ਸੰਪਣ ਕੁੱਜਾ	ਸਮਾਤ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------------------	-------------------------	----------------------------	----------------------	----------------------------	----------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰ ਚਰਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ	ਸਰਨਿ ਓਟ	ਚਲਿ ਚਲ ਕੇ	ਜਾਤਿ ਜਾਂਦਾ	ਸਿਖ ਸਿਖਿਆਰਥੀ
---------------------------	--------------------------------	-------------------	---------------------	----------------------	------------------------

ਦਰਸ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ	ਪਰਸ ਛੂਹਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਿਆਰ ਰਸ	ਮੁਸਕਾਤਿ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ	ਹੈ॥੪੩੩॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------------	-----------------------------	---------------------------	---------------------------------	--------------------------------

ਆਵਤ ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਜਾਕੈ ਜਿਸਦੇ	ਭੀਖ ਦਾਨ	ਮਾਗਨਿ ਮੰਗਣ ਲਈ	ਭਿਖਾਰੀ ਮੰਗਤਾ	ਦੀਨ ਗਰੀਬ
----------------------------	---------------------------	----------------------	-------------------	-------------------------	------------------------	--------------------

ਦੇਖਤ ਵੇਖ ਕੇ	ਅਧੀਨਹਿ ਬੇਬਸ, ਲਾਚਾਰ	ਨਿਰਾਸੇ ਨਿਰਾਸ਼, ਬੇਉਮੀਦ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਡਾਰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------	------------------------------	---------------------------------	------------------	----------------------------	----------------------------

ਬੈਠਤ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਜਾਕੈ ਜਿਸਦੇ	ਦੁਆਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਆਸਾ ਉਮੀਦ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਬਿਡਾਰ ਛੱਡ ਕੇ	ਸੂਨਾ ਕੁੱਤਾ
--------------------------	---------------------------	----------------------	------------------------	--------------------	-------------------	------------------------	----------------------

ਅੰਤ ਸੀਮਾ, ਹੱਦ	ਕਰੁਨਾ ਦਇਆ, ਤਰਸ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਤੋਰਿ ਤੋੜ ਕੇ	ਟੁਕਿ ਰੋਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ	ਤਾਹਿ ਉਸਦੀ	ਡਾਰਿ ਸੁਟਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------	--------------------------	-------------------	-----------------------	------------------------------	---------------------	----------------------	----------------------------

ਪਾਇਨ ਪੈਰਾਂ, ਚਰਨਾਂ	ਕੀ ਦਾ, ਦੇ, ਦਾ	ਪਨਹੀ ਜੁੱਤੀ	ਰਹਤ ਰਹਿੰਦਾ	ਪਰਹਰੀ ਛੱਡੀ ਹੋਈ	ਪਰੀ ਪਈ ਹੋਈ, ਪੜੀ
-----------------------------	-------------------------	----------------------	----------------------	--------------------------	---------------------------

ਤਾਹੂ ਉਸ	ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ	ਕਾਜਿ ਕੰਮ	ਉਠਿ	ਚਲਤ ਚਲਦੀਆਂ	ਸਮਾਰਿ ਸੰਭਾਲਣਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------	---------------------	--------------------	------------	----------------------	-------------------------	----------------------------

ਛਾਡਿ ਛੱਡ ਕੇ, ਤਿਆਗ ਕੇ	ਅਹੰਕਾਰ ਹੰਕਾਰ, ਅਭਿਮਾਨ	ਛਾਰ ਖਾਕ, ਮਿੱਟੀ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਗੁਰਮਾਰਗ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਸਿਆ ਮਾਰਗ	ਮੈ ਵਿਚ
--------------------------------	--------------------------------	--------------------------	--------------------	-------------------------------------	------------------

ਕਬਹੂ ਕਦੇ ਤਾਂ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਦਇਆਲ ਮਿਹਰਬਾਨ, ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ	ਪਗਿ ਪੈਰ	ਧਾਰਿ ਟਿਕਾਉਣਾ	ਹੈ॥੪੩੪॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------	-------------------	----------------------------------	-------------------	------------------------	--------------------------------

ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਰਾਜਾ ਦਰੁੱਪਦ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾ	ਕੁਪੀਨ ਲੰਗੋਟੀ	ਮਾਤ੍ਰ ਕੇਵਲ, ਸਿਰਫ	ਦਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਮੁਨੀਸਰਹਿ ਦੁਰਬਾਸ਼ਾ ਨਾਮਕ ਮੁਨੀ ਨੂੰ
---	------------------------	----------------------------	-----------------------	-------------------	---

ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਸਭਾ ਇਕੱਠ	ਮਧਿ ਵਿਚ	ਬਹਿਓ ਵਗ ਪਿਆ	ਬਸਨ ਕਪੜੇ	ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਹਿਣ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
------------------------	--------------------	-------------------	-----------------------	--------------------	---	-------------------------------

ਤਨਕ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਤੰਦੁਲ ਚੌਲ, ਚਾਵਲ ਜਗਦੀਸਹਿ ਜਗਦੀਸ ਨੂੰ ਭਾਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਜੀ ਨੂੰ ਦਏ ਦਿੱਤੇ ਸੀ ਸੁਦਾਮਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਦਾ ਧਨਹੀਣ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ

ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਚਤਰ ਪਦਾਰਥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ(ਧਰਮ, ਅਰਥ, ਕਾਮ, ਮੋਖ) ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਅਥਾਹ ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਦੁਖਤ ਦੁਖੀ ਗਜਿੰਦ ਤ੍ਰਿਕੂਟ ਪਰਬਤ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਾਥੀ ਅਰਬਿੰਦ ਕਮਲ, ਪੰਕਜ ਗਹਿ ਪਕੜ ਕੇ ਭੇਟ ਭੇਟਾ, ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਰਾਖੇ ਰੱਖਿਆ

ਤਾਕੈ ਉਸਦੇ ਕਾਜੈ ਕੰਮ ਲਈ ਚਕ੍ਰਪਾਨਿ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਆਨਿ ਗ੍ਰਸੇ ਆਕੇ ਪਕੜੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਾਹ ਮਗਰਮੱਛ ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਕਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕੋਊ ਕੋਈ ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਛੁ ਕੁਝ, ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਨ ਨਹੀਂ ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ ਕੇ ਦੇ, ਦਾ ਕੀਏ॥ ਕਰਨ ਨਾਲ

ਜਾਕੀ ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਲੇਹਿ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਸਬੈ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਤਾਹਿ ਉਸਨੂੰ ਜੀ॥੪੩੫॥ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ

ਸਰਵਨ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਆਗਿਆਕਾਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੇਵਾ ਟਹਿਲ, ਚਾਕਰੀ ਕੀਨੀ ਕੀਤੀ ਮਾਂ ਪਿਤਾ ਬਾਪ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਬਿਸੇਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਤਾਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਾਈਅਤ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਸ ਵਡਿਆਈ, ਸੋਭਾ ਜਗਤ ਵਿਸ਼ਵ, ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਤਾਹੂ ਉਸ ਕੇ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਜਨ ਸੇਵਕ, ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਹਿਰਣਯਕਸ਼ਿਪੁ ਰਾਖਸ਼ਸ ਮੁੱਢਲਾ ਆਦਿ ਮੁੱਢਲਾ ਅੰਤ ਹੱਦ ਲਉ ਤਕ ਅਵਿਗਿਆ ਆਗਿਆ ਨਾ ਮੰਨਣੀ ਕੀਨੀ ਕੀਤੀ

ਤਾਤ ਪਿਤਾ ਘਾਤ ਹੱਤਿਆ, ਕੱਤਲ ਕਰਿ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰਾਖਿਓ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਨੁ ਪ੍ਰਾਣ, ਜੀਵਨ ਵਾਹੂ ਉਸਨੂੰ ਕੋ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਦੁਆਦਸ ਬਾਰਾਂ, ਗਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਬਰਖ ਵਰ੍ਹਾ, ਸਾਲ ਸੁਕ ਰਿਸ਼ੀ ਬਿਆਸ ਜੀ ਦਾ ਸਪੁੱਤਰ ਜਨਨੀ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ ਦੁਖਤ ਦੁੱਖੀ ਕਰੀ ਕੀਤਾ

ਸਿਧਿ ਜਿਸਨੇ ਸਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਿ ਭਏ ਹੋ ਜਾਏ ਤਤ ਤੁਰੰਤ, ਫੌਰਨ ਖਨਿ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਜਨਮੁ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਹੂਕੋ। ਜਿਸ ਦਾ

ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਸਮ ਜਾਨੀਐ ਨ ਜਾਇ ਕਛੁ
ਨ ਕਹਿਣ ਯੋਗ ਬਿਆਨ, ਵਿਆਖਿਆ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕੁਝ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ

ਪਹੁਚੈ ਨ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨੁ ਆਨ ਕਾਹੂ ਕੋ॥੪੩੬॥
ਪੁੱਜ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਬੋਧ, ਸਮਝ ਵਿਚਾਰ ਦੂਸਰਾ ਕਿਸੇ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਖਾਂਡ ਖਾਂਡ ਕਹੈ ਜਿਹਬਾ ਨ ਸ੍ਵਾਦੁ ਮੀਠੋ ਆਵੈ॥
ਚੀਨੀ, ਮਿੱਠਾ ਚੀਨੀ, ਮਿੱਠਾ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਜੀਭ ਨਹੀਂ ਸੁਆਦ, ਰਸ ਮਿਠਾ ਅਉਂਦੇ ਹਨ

ਅਗਨਿ ਅਗਨਿ ਕਹੈ ਸੀਤ ਨ ਬਿਨਾਸ ਹੈ।
ਅੱਗ ਅੱਗ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਠੰਡਾ, ਸਰਦ ਨਹੀਂ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬੈਦ ਬੈਦ ਕਹੈ ਰੋਗ ਮਿਟਤ ਨ ਕਾਹੂ ਕੋ
ਵੈਦ, ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੈਦ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰੀ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਦਰਬ ਦਰਬ ਕਹੈ ਕੋਊ ਦਰਬਹਿ ਨ ਬਿਲਾਸ ਹੈ।
ਧਨ, ਦੌਲਤ ਧਨ, ਦੌਲਤ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਕਹਤ ਪ੍ਰਗਟੈ ਨ ਸੁਬਾਸੁ ਬਾਸੁ
ਚੰਦਨ, ਸੰਦਲ ਚੰਦਨ, ਸੰਦਲ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਖੁਸ਼ਬੂ ਗੰਧ, ਵਾਸ਼ਨਾ

ਚੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਕਹੈ ਉਜੀਆਰੋ ਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ।
ਚੰਨ, ਚੰਦਰਮਾ ਚੰਨ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚਾਨਣਾ ਨਹੀਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਗਿਆਨ ਗੋਸਟਿ ਕਹਤ ਨ ਰਹਤ ਪਾਵੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨ ਚਰਚਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਅਮਲ, ਰਹਿਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਨ ਉਦਤਿ ਅਕਾਸ ਹੈ॥੪੩੭॥
ਆਚਰਣ ਉੱਤਮ, ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਅਸਮਾਨ, ਗਗਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਹਸਤ ਹਸਤ ਪੂਛੈ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕੈ ਹਸਾਇ
ਹੱਸ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਹਸਾਉਂਦਾ

ਰੋਵਤ ਰੋਵਤ ਪੂਛੈ ਰੋਇ ਅਉ ਰੁਵਾਇ ਕੈ।
ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਅਤੇ ਰੁਆਉਣਾ ਕਰਕੇ

ਬੈਠੈ ਬੈਠੈ ਪੂਛੈ ਬੈਠਿ ਬੈਠਿ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਜਾਇ
ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਬੈਠ ਕੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰਕੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ

ਚਾਲਤ ਚਾਲਤ ਪੂਛੇ — ਦਹਦਿਸ ਧਾਇ ਕੈ।
ਤੁਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਚਲਦਿਆਂ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਦਸ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੌੜ ਕੇ ਕਰਕੇ

ਲੋਗ ਪੂਛੇ ਲੋਗਾਚਾਰ ਬੇਦ ਪੂਛੇ ਬਿਧਿ॥
ਲੋਕ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ

ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਜੋਗ ਭੋਗ ਜੁਗਤਿ ਜੁਗਾਇ ਕੈ।
ਯੋਗ ਸਾਧਨਾ ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗਣ ਪਰਮਾਤਮ ਚਿੰਤਨ ਸੁਖ ਸਾਧਨ ਤਰੀਕਾ ਭੁੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਲਾ

ਜਨਮ ਮਰਨ ਭ੍ਰਮ ਕਾਹੂ ਨ ਮਿਟਾਇ ਸਾਕਿਓ
ਪੈਦਾਇਸ਼ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ਭਟਕਣਾ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸਕਣਾ, ਯੋਗ ਹੋਣਾ

ਨਿਹਿਚਲ ਭਏ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਮਾਇ ਕੈ॥੪੩੮॥
ਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ ਕਰਕੇ

ਪੂਛਤ ਪਥਕਿ ਤਿਹ ਮਾਰਗ ਨ ਧਾਰੈ ਪਗਿ
ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਮੁਸਾਫਿਰਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਰਸਤਾ, ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਟਿਕਾਉਂਦਾ, ਰੱਖਦਾ ਪੈਰ, ਚਰਨ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈ ਦੇਸ ਕੈਸੇ ਬਾਤਨੁ ਕੇ ਜਾਈਐ।
ਪਿਆਰਾ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਮੁਲਕ, ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਬਾਤਾਂ, ਗੱਲਾਂ ਦੇ, ਦਾ, ਦੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਪੂਛਤ ਹੈ ਬੈਦ ਖਾਤ ਅਉਖਦ ਨ ਸੰਜਮ ਸੈ
ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਵੈਦ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਦੁਆਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ, ਸੰਕੋਚ ਨਾਲ

ਕੈਸੇ ਮਿਟੈ ਰੋਗ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸਮਾਈਐ।
ਕਿਵੇਂ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇ ਬੀਮਾਰੀ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਜਾਈਏ

ਪੂਛਤ ਸੁਹਾਗਨ ਕਰਮ ਹੈ ਦੁਹਾਗਨਿ ਕੈ
ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਪਤੀ ਵਾਲੀ ਕੰਮ, ਕਾਜ ਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
ਉਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ

ਰਿਦੈ ਬਿਬਿਚਾਰ ਕਤ ਸਿਹਜਾ ਬੁਲਾਈਐ।
ਚਿਤ ਅੰਦਰ ਬਿਭਚਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਿਵੇਂ ਸੇਜ, ਬਿਸਤਰ ਬੁਲਾਏਗਾ

ਗਾਏ ਸੁਨੇ ਆਖੇ ਮੀਚੈ ਪਾਈਐ ਨ ਪਰਮਪਦੁ
ਗਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਅੱਖ, ਨੇਤਰ ਮੀਚਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਤੁਰੀਆ ਅਵਸਥਾ

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਗਹਿ ਜਉ ਲਉ ਨ ਕਮਾਈਐ॥੪੩੯॥
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਈਏ

ਖੋਜੀ ਖੋਜਿ ਦੇਖਿ ਚਲਿਓ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਠਿਕਾਨੇ॥
ਪੈੜ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇਖ ਕੇ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਠਿਕਾਣੇ ਤੇ

ਆਲਸ ਬਿਲੰਬ ਕੀਏ ਖੋਜਿ ਮਿਟ ਜਾਤ ਹੈ।
ਦਰਿਦਰ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਿਹਜਾ ਸਮੈ ਰਮੈ ਭਰਤਾਰ ਬਰ ਨਾਰਿ ਸੋਈ
ਸੇਜ਼, ਬਿਸਤਰ ਮੌਕਾ, ਅਵਸਰ ਸੰਭੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਤੀ ਚੰਗੀ, ਉੱਤਮ ਪਤਨੀ ਉਹੀ

ਕਰੈ ਜਉ ਅਗਿਆਨ ਮਾਨੁ ਪ੍ਰਗਟਤ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ।
ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਵਿਵੇਕ ਹਉਮੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸਵੇਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਰਖਤ ਮੇਘ ਜਲ ਚਾਤ੍ਰਕ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਪੀਏ॥
ਬਰਸਦੇ ਹਨ ਬੱਦਲ ਪਾਣੀ ਪਪੀਹਾ, ਬਬੀਹਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੀਵੇ, ਛੱਕੇ

ਮੋਨ ਗਹੇ ਬਰਖਾ ਬਿਤੀਤੇ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ।
ਚੁਪ, ਖਾਮੋਸ਼ ਧਾਰ ਲਏ ਬਾਰਸ਼, ਮੀਂਹ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਵੇ ਰੋਂਦਾ ਕਰਲਾਉਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਿਖ ਸੋਈ ਸੁਨਿ ਗੁਰਸਬਦ ਰਹਤ ਰਹੈ॥
ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਉਹੀ ਸੁਣਨਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਮਲ, ਰਹਿਣੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਕੀਏ ਪਾਛੇ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ॥੪੪੦॥
ਪਾਖੰਡ, ਫਰੇਬ, ਧੋਖਾ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਿਛੋਂ, ਮਗਰੋਂ ਪਛੁਤਾਉਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਬਛੁਰਾ ਬਿਛੁਰ ਪਰੈ ਆਨ ਗਾਇ ਬਨ
ਜਿਵੇਂ ਵੱਡਾ, ਗਊ ਵਿਛੜ ਕੇ ਪੈਂਦਾ, ਭਾਵ ਚੁੰਘਦਾ ਦੂਸਰਾ ਗਊ, ਗਾਂ ਬਣ
ਆਦਿ ਦਾ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਬੱਚਾ

ਦੁਗਧ ਨ ਪਾਨ ਕਰੈ ਮਾਰਤ ਹੈ ਲਾਤ ਕੀ।
ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਚੁੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਲੱਤ, ਟੰਗ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਜੈਸੇ ਮਾਨਸਰ ਤਿਆਗਿ ਹੰਸ ਆਨਸਰ ਜਾਤ
ਜਿਵੇਂ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ ਛੱਡ ਕੇ ਬੱਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ ਦੂਸਰਾ ਸਰੋਵਰ ਜਾਂਦਾ
ਤਿੱਬਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲ

ਖਾਤ ਨ ਮੁਕਤਾਫਲ ਭੁਗਤ ਜੁ ਗਾਤ ਕੀ।
ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਮੋਤੀ ਭੋਜਨ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਰਾਜਦੁਆਰ ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਤਜਿ ਛੱਡ ਕੇ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੁਆਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਜਾਤ ਜਾਂਦਾ	ਜਨ ਨੌਕਰ, ਸੇਵਕ
ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਮਾਨੁ ਇੱਜਤ	ਭੰਗੁ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ	ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ	ਬਾਤ ਗੱਲ, ਬਚਨ
ਕੀ। ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ						
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ, ਸੁਰ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਸਰਨ ਓਟ	ਜਾਹਿ॥ ਜਾਦੇ ਹਨ
ਰਹਿਓ ਰਿਹਾ, ਠਹਿਰਿਆ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਰਤ ਰੱਖਣ	ਰਾਖਿ ਰੱਖਣ	ਸਕਤ ਬਲ, ਸਮਰੱਥਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਾਤਕੀ॥੪੪੧॥ ਪਾਪੀ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਘਨਘੋਰ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਗਰਜ	ਮੋਰ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਖੰਡਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ		ਚਾਤ੍ਰਕ ਪਪੀਹਾ, ਬਬੀਹਾ	ਸਨੇਹ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਗਤਿ ਦਸ਼ਾ, ਅਵਸਥਾ
ਬਰਖਤ ਬਰਸਦਾ ਹੈ	ਮੇਹ ਬੱਦਲ, ਮੇਘ	ਅਸਨੇਹ ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ	ਕੈ ਕਰਕੇ		ਦਿਖਾਵਹੀ। ਦਿਖਾਉਂਦਾ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਤਰ੍ਹਾਂ	ਕਮਲ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਅੰਤਰਿ ਅੰਦਰ ਵਿਚ	ਦਿਸੰਤਰਿ ਪ੍ਰਦੇਸ, ਹੋਰ ਦੇਸ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
ਮਧੁਕਰ ਭੋਰਾ, ਭ੍ਰਮਰ	ਦਿਨਕਰ ਸੂਰਜ	ਹੇਤ ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ		ਉਪਜਾਵਹੀ। ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾ		
ਦਾਦਰ ਛੱਡੂ	ਨਿਰਾਦਰ ਅਪਮਾਨ, ਬੇਇਜ਼ਤੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ		ਜੀਅਤਿ ਜਿੰਦਾ, ਜੀਵਤ	ਪਵਨ ਹਵਾ, ਪਉਣ	ਭਖਿ ਖਾਕੇ, ਛੱਕ ਕੇ
ਜਲ ਪਾਣੀ	ਤਜਿ ਛੱਡ ਕੇ	ਮਾਰਤ ਮਰਦਾ ਹੈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪ੍ਰੇਮਹਿ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ	ਲਜਾਵਹੀ। ਲਾਜ ਲਗਾਉਂਦਾ	
ਕਪਟ ਪਖੰਡ, ਧੋਖਾ	ਸਨੇਹੀ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ	ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੈ॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਮੀਨ ਮੱਛੀ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਹੇਤ ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ		ਠਹਰਾਵਹੀ॥੪੪੨॥ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ	
ਪੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਮਰਦ	ਨਿਪੁੰਸਕ ਨਾਮਰਦ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੇ ਜਾਣਦਾ	ਬਨਿਤਾ ਇਸਤਰੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ	ਬਿਲਾਸ॥ ਅਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ	

ਬਾਂਝ ਉਹ ਔਰਤ ਜਿਸਦੇ ਔਲਾਦ ਉਤਪੰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ	ਕਹਾ ਕੀ	ਜਾਨੇ ਜਾਣਦਾ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸੰਤਤ ਔਲਾਦ	ਸਨੇਹ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਕਉ। ਨੂੰ
ਗਨਿਕਾ ਵੇਸਵਾ	ਸੰਤਾਨ ਔਲਾਦ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਬਖਾਨ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ	ਕਹਾ ਕੀ	ਗੋਤਚਾਰ॥ ਵੰਸ਼, ਖਾਨਦਾਨ	
ਨਾਹ ਨਹੀਂ	ਉਪਚਾਰ ਇਲਾਜ	ਕਛੁ ਕੁਝ	ਕੁਸਟੀ ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ	ਕੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਦੇਹ ਸਰੀਰ	ਕਉ। ਨੂੰ
ਆਂਧਰੇ ਨੇੜ੍ਹੀਣ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੈ ਜਾਣਦਾ	ਰੂਪ ਸੂਰਤ, ਸ਼ਕਲ	ਰੰਗ ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ ਆਦਿਕ	ਨ ਨਹੀਂ	ਦਸਨ ਛਬਿ ਦੰਦ ਸੁੰਦਰਤਾ
ਜਾਨਤ ਜਾਣਦਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਹਰੇ ਬੋਲੇ, ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ	ਪ੍ਰਸੰਨ ਖੁਸ਼ੀ	ਅਸਪ੍ਰੇਹ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵਾਲੇ	ਕਉ। ਨੂੰ	
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੇ ਜਾਣਦਾ	ਗੁਰਦੇਵ ਸਤਿਗੁਰੂ	ਸੇਵ॥ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ	ਜਵਾਸੇ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੰਡੇਦਾਰ ਝਾੜੀ	ਨਹੀਂ ਨਿਖੇਧ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਚਾਹਤ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਮੇਹ ਬੱਦਲ ਨੂੰ
ਕਉ॥੪੪੩॥						
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਭੂਲਿ ਗਲਤੀ ਨਾਲ	ਬਛੁਰਾ ਵੱਛਾ	ਪਰਤ ਚੁੰਘਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਗਾਇ ਗਾਉ, ਗਾਂ	ਥਨ ਥਣ
ਬਹੁਰਿਓ ਫਿਰ, ਦੁਬਾਰਾ	ਮਿਲਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ	ਮਾਤ ਮਾਤਾ, ਮਾਂ	ਬਾਤ ਮਾਮਲਾ, ਸਥਿਤੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਮਾਰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਆਨਸਰ ਹੋਰ ਸਰੋਵਰ	ਭ੍ਰਮ ਭਟਕਦਾ ਹੋਇਆ	ਆਵੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਮਾਨਸਰ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ ਤਿੱਬਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਝੀਲ	ਹੰਸ ਬੱਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ	
ਦੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ	ਮੁਕਤਾ ਮੋਤੀ	ਅਮੋਲ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ	ਦੋਖ ਔਗੁਣ, ਦੌਸ਼	ਨ ਨਹੀਂ	ਬੀਚਾਰਿ ਵਿਚਾਰਦਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ	ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਜਉ ਜੇ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੁਆਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਹਾਰ ਅਸਫਲਤਾ
						ਆਵੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਚਉਗਨੋ ਬਢਾਵੈ ਨ ਅਵਗਿਆ ਉਰਧਾਰ ਹੈ।
ਚਾਰ ਗੁਣਾਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਅਪਮਾਨ, ਹੇਠੀ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਤਿਗੁਰ ਅਸਰਨਿ ਸਰਨਿ ਦਇਆਲ ਦੇਵ॥
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਿਆਸਰਾ ਓਟ ਮਿਹਰਵਾਨ, ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਆਦਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ
ਸਿਖਨ ਕੋ ਭੂਲਿਬੋ ਭਗਤਿ ਮੈ ਬਿਆਰ ਹੈ॥੪੪੪॥
ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਬੀਜਣ ਯੋਗ ਬੀਜ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਾਂਡ ਬਧੂ ਪੁਰਖੁ ਨਿਪੁੰਸਕ ਨ ਸੰਤਤ ਹੁਇ
ਉਹ ਔਰਤ ਜਿਸਦੇ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਔਰਤ ਆਦਮੀ ਨਾਮਰਦ ਨਹੀਂ ਔਲਾਦ ਹੋਵੇ
ਔਲਾਦ ਉਤਪੰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਸਲਲ ਬਿਲੋਇ ਕਤ ਮਾਖਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ।
ਪਾਣੀ ਚਿੜਕਿਆ ਕਿਵੇਂ ਮੱਖਣ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਫਨ ਗਹਿ ਦੁਗਧ ਪੀਆਏ ਨ ਮਿਟਤ ਬਿਖੁ
ਫਣਧਾਰੀ ਸੱਪ ਪਕੜ ਕੇ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜ਼ਹਿਰ

ਮੂਰੀ ਖਾਏ ਮੁਖ ਸੈ ਨ ਪ੍ਰਗਟੈ ਸੁਬਾਸ ਹੈ।
ਮੂਲੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਮਾਨਸਰ ਪਰ ਬੈਠੇ ਬਾਇਸੁ ਉਦਾਸ ਬਾਸ
ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ ਉੱਪਰ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਕਾਂ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਵਸਦਾ ਹੈ
ਤਿੱਬਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਝੀਲ

ਅਰਗਜਾ ਲੇਪੁ ਖਰ ਭਸਮ ਨਿਵਾਸ ਹੈ।
ਕਸਤੂਰੀ ਮਲਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਖੇੜਾ, ਗੱਧਾ ਮਿੱਟੀ ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਦਾ, ਵਸਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਆਂਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਜਾਨੈ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ
ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ

ਕਠਨ ਕੁਟੇਵ ਨ ਮਿਟਤ ਦੇਵਦਾਸ ਹੈ॥੪੪੫॥
ਮੁਸ਼ਕਿਲ, ਔਖੀ ਭੈੜੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਤਉ ਗਗਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ਬਿਲੋਕੀਅਤਿ
ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਕਾਸ਼, ਅਸਮਾਨ ਬੱਦਲ ਇਕੱਠ (ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ) ਵੇਖੀਦਾ ਹੈ

ਗਰਜਿ ਗਰਜਿ ਬਿਨੁ ਬਰਖਾ ਬਿਲਾਤ ਹੈ।
ਗਰਜ ਕੇ ਗਰਜ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਬਾਰਸ਼, ਮੀਂਹ ਮਿਟ ਜਾਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਤਉ ਹਿਮਾਚਲਿ ਕਠੋਰ ਅਉ ਸੀਤਲ ਅਤਿ
ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਰਫ ਦਾ ਪਹਾੜ ਸਖਤ, ਕਰੜਾ ਅਤੇ ਠੰਡਾ, ਸਰਦ ਬਹੁਤ

ਸਕੀਐ ਨ ਖਾਇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨ ਮਿਟਾਤ ਹੈ।
ਸਕਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਪਿਆਸ ਨਹੀਂ ਮਿਟਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਓਸੁ ਪਰਤ ਕਰਤ ਹੈ ਸਜਲ ਦੇਹੀ
ਜਿਵੇਂ ਤੇਲ ਪੈਕੇ, ਡਿੱਗ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਲ ਸਹਿਤ ਸਰੀਰ

ਰਾਖੀਐ ਚਿਰੰਕਾਲ ਨ ਠਉਰ ਠਹਰਾਤਿ ਹੈ।
ਰੱਖੀਏ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸਥਾਨ, ਥਾਂ ਟਿਕਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਚਪਲ ਫਲ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਚੰਚਲ, ਨਤੀਜਾ, ਸਿੱਟਾ
ਜੋ ਟਿਕਾਉ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੇ

ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਿਸ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ॥੪੪੬॥
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਟੁਟ, ਵਹਿਣ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਵੇਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ

ਬੈਸਨੋ ਅਨੰਨਿ ਬ੍ਰਹਮੰਨਿ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਸੇਵਾ
ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਿਚ ਲੀਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਉਪਾਸਕ ਖਾਸ ਸ਼ਕਲ ਭਗਤੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਾ ਪੱਥਰ

ਗੀਤਾ ਭਾਗਵਤ ਸ੍ਰੋਤਾ ਏਕਾਕੀ ਕਹਾਵਈ।
ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਅਖਵਾਉਣਾ
ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਵੈਸ਼ਣਵ ਪੁਰਾਣ

ਤੀਰਥ ਧਰਮ ਦੇਵ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਉ ਪੰਡਿਤ ਪੂਛਿ
ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਧਰਮ ਸਥਾਨ ਦੇਵ ਮੰਦਰ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਪੁੱਛਕੇ
ਅਸਥਾਨ

ਕਰਤ ਗਵਨ ਸੁ ਮਹੂਰਤ ਸੋਧਾਵਈ।
ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੁਰਨਾ, ਚਲਣਾ ਚੰਗਾ ਸੁਭ ਘੜੀ ਖੋਜ ਕਰਵਾ ਕੇ

ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਸਿ ਗਰਧਬ ਸ੍ਰਾਨ ਸਗਨੁ ਕੈ
ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਉਲਟ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਗਧਾ, ਖੋਤਾ ਕੁੱਤਾ ਲਛਣ ਕਰਕੇ

ਸੰਕਾ ਉਪਰਾਜਿ ਬਹੁਰਿ ਘਰਿ ਆਵਹੀ।
ਸ਼ੱਕ, ਸੰਦੇਹ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੁੜ ਕੇ, ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਗਹਿ ਰਹਿ ਸਕਤ ਨ ਏਕਾ ਟੇਕ
ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਰਹਿਣਾ ਬਲ, ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਆਸਰਾ
ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ

— ਦੁਬਧਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ ਅਛਿਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨ ਨਹੀਂ ਪਰੰਮ ਪਦੁ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਅਭੇਦਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਵਾਲੀ ਉੱਚ ਅਵਸਥਾ ਪਾਵਹੀ ॥੪੪੭॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਐਸੇ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਮੇਲ, ਸਾਥ ਮੇਲ, ਸੰਗ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਮਹਿਮਾ, ਸ਼ੋਭਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਪਤਬ੍ਰਤ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰੀ ਹੈ।
ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਆਸਰਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪ੍ਰਫੁਤ ਨ ਜੋਤਕ ਅਉ ਬੇਦ ਬਿਤਿ ਬਾਰ ਕਛੁ
ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਜੋਤਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤਾਰੀਖ ਦਿਨ, ਰੋਜ਼ ਕੁਝ

ਗ੍ਰਿਹ ਅਉ ਨਖਤ੍ਰ ਕੀ ਨ ਸੰਕਾ ਉਰਧਾਰੀ ਹੈ।
ਨੌਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਅਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ੱਕ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਾਨਤ ਨ ਸਗਨ ਲਗਨ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ
ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ ਸੁਭ ਫਲ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕੋਈ ਸੁਭ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਦਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਂ ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ

ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਨੇਹੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੈ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਿਆਨ, ਲਗਨ ਪਿਆਰ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਿਖ ਸੰਤ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਹੁਇ
ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਮਹਾਨਪੁਰਸ਼ ਬੱਚਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਹੋਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਜੀਵਨਮਕਤਿ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੀ ਹੈ॥੪੪੮॥
ਜਿਉਦਿਆਂ ਬੰਧਨ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਾਰ ਕੈ ਭਤਾਰ ਕੈ ਸਨੇਹ ਪਤਬ੍ਰਤਾ ਹੁਇ
ਇਸਤਰੀ, ਔਰਤ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਪਤੀ ਕਰਕੇ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੋਵੇ

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕ ਟੇਕ ਪਤਬ੍ਰਤ ਲੀਨ ਹੈ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ ਆਸਰਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਅਉ ਸੰਬਾਦ ਪਤਬ੍ਰਤ ਹੁਇ
ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ ਬੋਲ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੋਵੇ

ਬਿਨੁ ਗੁਰਸਬਦ ਨ ਕਾਨ ਸਿਖ ਦੀਨ ਹੈ।
 ਬਿਨਾਂ ਗੁਰਵਾਕ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕੰਨ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
 (ਸੁਨਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ)

ਰੂਪ ਰੰਗ ਅੰਗ ਸਰਬੰਗ ਹੇਰੇ ਪਤਬ੍ਰਤਿ
 ਸੂਰਤ, ਸ਼ਕਲ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਭਾਗ ਸਭ ਅੰਗ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ
 ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਰੰਗਤ (ਸਰੀਰ ਦਾ)

ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਦਰਸਨ ਕੀਨ ਹੈ।
 ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ, ਭਗਤ ਨਹੀਂ ਦੀਦਾਰ, ਵੇਖਣਾ ਕਰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਗ੍ਰਿਹਿ ਗਉਨ ਕਰੈ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ
 ਭਲਾ ਪੁਰਖ ਪਰਿਵਾਰ ਕੁਟੰਬ, ਪਰਿਵਾਰ ਚਲਣਾ, ਘੁੰਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ

ਆਨ ਦੇਵ ਸਥਾਨ ਜੈਸੇ ਜਲਿ ਬਿਨੁ ਮੀਨ ਹੈ॥੪੪੯॥
 ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਜਗ੍ਹਾ, ਥਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਮੱਛੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮੈ ਕੁਆਰ ਪਾਤ੍ਰ ਹੀ ਸੁਪਾਤ੍ਰ ਭਲੀ॥
 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚ ਕੁਆਰੀ ਇਸਤਰੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਚੰਗੀ

ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਏਕੈ ਕਾਹ ਦੇਤ ਹੈ।
 ਇੱਛਾ, ਉਮੀਦ ਜਿਸਨੂੰ ਪਿਆਸ ਮਾਂ ਬਾਪ ਇਕ ਨੂੰ ਦੇਣਗੇ ਭਾਵ ਵਿਆਹਣਗੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
 ਲਗੀ ਹੋਵੇ

ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮੈ ਦੀਨਤਾ ਕੈ ਦੁਹਾਗਨ ਭਲੀ॥
 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚ ਲਾਚਾਰੀ, ਬੇਬਸੀ ਕਰਕੇ ਖੋਟੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਚੰਗੀ

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਿਅ ਪਾਇ ਲਾਇ ਲੇਤ ਹੈ।
 ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਭੂ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪੈਰ, ਚਰਨਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
 ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮੈ ਭਲੋ ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਸੋਗ
 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ, ਉੱਤਮ ਜੁਦਾਈ ਵਿਛੋੜਾ ਦੁੱਖ, ਗਮ

ਲਗਨ ਸਗਨ ਸੋਧੇ ਸਰਧਾ ਸਹੇਤ ਹੈ।
 ਕੋਈ ਸੁਭ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਭ ਫਲ ਦੱਸਣ ਖੋਜਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਭਰੋਸਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
 ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਦਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਂ ਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮਾਤ ਗਰਭ ਹੀ ਗਲੀ ਭਲੀ
 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਮਾਂ ਗਰਭ ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਚੰਗੀ

ਕਪਟ	ਸਨੇਹ	ਦੁਬਿਧਾ	ਜਿਉ	ਰਾਹ	ਕੇਤ	ਹੈ॥੪੫੦॥
ਧੋਖਾ	ਪਿਆਰ	ਮਨ ਦੀ	ਜਿਵੇਂ	ਪੁਰਾਣਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਂ	ਕੇਤੂ, ਸੋਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਨੌਂ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
		ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ		ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗ੍ਰਹਿ	ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗ੍ਰਹਿ	

ਜੈਸੇ	ਜਲ	ਕੂਪ	ਨਿਕਸਤ	ਜਤਨ	ਕੀਏ
ਜਿਵੇਂ	ਪਾਣੀ	ਖੂਹ	ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦਾ	ਮਿਹਨਤ, ਹਿੰਮਤ	ਕਰਨ ਨਾਲ

ਸੀਚੀਅਤ	ਖੇਤ	ਏਕੇ	ਪਹੁਚਤ	ਨ	ਆਨ	ਕਉ।
ਸਿੰਜਣਾ	ਪੈਲੀ	ਇਕ	ਪੁੱਜਦਾ, ਪਹੁੰਚਦਾ	ਨਹੀਂ	ਦੂਸਰਾ	ਨੂੰ

ਪਥਿਕ	ਪਪੀਹਾ	ਪਿਆਸੇ	ਆਸ	ਲਗਿ	ਵਿਗ	ਬੈਠਿ
ਮੁਸਾਫਿਰ, ਯਾਤਰੀ	ਬੰਬੀਹਾ	ਪਿਆਸਵਾਨ	ਇੱਛਾ, ਉਮੀਦ	ਲਗ ਕੇ	ਨਜਦੀਕ, ਕੋਲ	ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ

ਬਿਨੁ	ਗੁਨੁ	ਭਾਂਜਨ	ਤ੍ਰਿਪਤਿ	ਕਤ	ਪ੍ਰਾਨ	ਕਉ।
ਬਿਨਾਂ	ਰੱਸੀ, ਲੱਜ	ਬਰਤਨ	ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ	ਕਿਵੇਂ	ਜੀਵਨ, ਜਾਨ	ਨੂੰ

ਤੈਸੇ	ਹੀ	ਸਕਲ	ਦੇਵ	ਟੇਵ	ਸੈ	ਟਰਤ	ਨਾਹਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਨਿਸਚੇ	ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਦੇਵਤੇ	ਆਦਤ	ਨਾਲੋਂ	ਟਲਦੇ
							ਨਹੀਂ

ਸੇਵਾ	ਕੀਏ	ਦੇਤ	ਫਲ	ਕਾਮਨਾ	ਸਮਾਨਿ	ਕਉ।
ਭਗਤੀ, ਅਰਾਧਨਾ	ਕਰਨ ਨਾਲ	ਦਿੰਦੇ ਹਨ	ਲਾਭ, ਲਾਹਾ	ਇੱਛਾ	ਬਰਾਬਰ, ਤੁਲ	ਨੂੰ

ਪੂਰਨ	ਬ੍ਰਹਮ	ਗੁਰ	ਬਰਖਾ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਹਿਤਿ
ਸੰਪੂਰਨ	ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ	ਸਤਿਗੁਰੂ	ਬਾਰਸ਼, ਮੀਂਹ	ਅਮਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਕਲਿਆਣਮਈ

ਬਰਖ	ਹਰਖਿ	ਦੇਤ	ਸਰਬ	ਨਿਧਾਨ	ਕਉ॥੪੫੧॥
ਬਰਸਾ ਕੇ	ਖੁਸ਼ੀ	ਦਿੰਦੇ ਹਨ	ਸਭ, ਸਾਰਾ	ਖਜਾਨਾ, ਭੰਡਾਰ	ਨੂੰ

ਜੈਸੇ	ਉਲੂ	ਦਿਨ	ਸਮੈ	ਕਾਹੂਐ ਨ	ਦੇਖਿਓ ਭਾਵੈ
ਜਿਵੇਂ	ਘੁਘੂ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਗਣ	ਸੂਰਜ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਅਤੇ	ਮੌਕਾ	ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ	ਦੇਖਣਾ ਭਾਉਂਦਾ
	ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ	ਭੁੱਬਣ ਦਾ ਸਮਾਂ			

ਤੈਸੇ	ਸਾਧਸੰਗਤਿ	ਮੈ	ਆਨ	ਦੇਵ	ਸੇਵਕੈ।
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ	ਵਿਚ	ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ

ਜੈਸੇ	ਕਉਆ	ਬਿਦਿਆਮਾਨ	ਬੋਲਤ	ਨ	ਕਾਹੂ	ਭਾਵੈ
ਜਿਵੇਂ	ਕਾਂ	ਵਿਦਿਆਵਾਨ, ਸਿਆਣਾ	ਬੋਲਦੀ ਹੈ	ਨਹੀਂ	ਕਿਸੇ	ਭਾਉਂਦਾ

ਆਨ	ਦੇਵ	ਸੇਵਕ	ਜਉ	ਬੋਲੈ	ਅਹੰਮੇਵ	ਕੈ।
ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵਤੇ	ਸ਼ਰਧਾਲੂ	ਜੋ	ਬੋਲਦਾ	ਘੁਮੰਡ, ਹਉਮੈ	ਕਰਕੇ

ਕਟਤ ਵੱਢਦਾ ਹੈ	ਚਟਤ ਚੱਟਦਾ ਹੈ	ਸ੍ਰਾਨ ਕੁੱਤਾ	ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ	ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੇਮਹੀਣਤਾ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ		
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ	ਸੁਹਾਇ ਚੰਗਾ ਲਗਣਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕੁਟੇਵ ਭੈੜੀ ਆਦਤ	ਕੈ। ਕਰਕੇ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਮਰਾਲ ਹੰਸ	ਮਾਲ ਸਮੂਹ, ਇਕੱਠ	ਸੋਭਤ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਗੁ ਬੰਗਲਾ	ਠਗੁ ਬੇਈਮਾਨ	
ਕਾਢੀਐ ਕੱਢ ਦਿਓ	ਪਕਰਿ ਪਕੜ ਕੇ	ਕਰਿ ਕਰਕੇ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕੈ॥੪੫੨॥ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ		
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਉਲੂ ਘੁਘੂ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ	ਆਦਿਤ ਸੂਰਜ	ਉਦੇਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ	ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚਾਨਣ	ਕਉ ਨੂੰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੇ ਜਾਣਦਾ
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕੈ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸੁਝੈ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ	ਸਾਧਸੰਗ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ	ਮੈ। ਵਿਚ	
ਮਰਕਟ ਬਾਂਦਰ	ਮਨ ਮਣੀ	ਮਾਨਿਕ ਮਾਣਕ	ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਈ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੇ ਜਾਣਦਾ		
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਕ ਜਾਂ ਬਾਣੀ	ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੰਬੰਧ, ਸੰਗ	ਮੈ। ਵਿਚ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਤਰ੍ਹਾਂ	ਫਨਿੰਦੁ ਨਾਗ, ਸਰਪ	ਪੈ ਦੁੱਧ	ਪਾਨ ਪੀਣਾ, ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ	ਮਹਾਤਮੈ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਨੇ ਜਾਣਦਾ
				ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ			
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ, ਭਗਤ	ਮਹਾਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ	ਅੰਗ ਪੱਖ	ਮੈ। ਵਿਚ		
ਬਿਨੁ ਬਿਨਾਂ	ਹੰਸ ਬਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਬੰਸ ਖਾਨਦਾਨ	ਬਗ ਬੰਗਲਾ	ਠਗ ਧੋਖੇਬਾਜ਼	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਕਤ ਬਲ, ਸਮਰੱਥਾ	ਟਿਕ ਠਹਿਰਨਾ
ਅਗਮ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ	ਅਗਾਧਿ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁ ਨਾ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ	ਤਰੰਗ ਲਹਿਰਾਂ, ਉਡਾਲ	ਮੈ॥੪੫੩॥ ਵਿਚ		
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਸ਼ਹਿਰ	ਨਗਰ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਹਾਣੈ ਦੁਕਾਨਾਂ	

ਗਾਹਕ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ਅਸੰਖ ਅਣਗਿਣਤ ਆਵੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਬੇਚਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਰੁ ਅਤੇ ਲੈਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਉ। ਨੂੰ

ਜਾਪੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਛੁ ਕੁਝ ਬੇਚੈ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਅਰੁ ਅਤੇ ਬਨਜੁ ਵਣਜ ਸੁਦਾਗਰੀ ਨ ਨਹੀਂ ਮਾਗੈ ਮੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਵੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ

ਆਨ ਪੈ ਦੂਸਰਾ ਪਾਸ,ਕੋਲ ਬਿਸਾਹੈ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦੇਖੈ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਨੈਨ ਅੱਖਾਂ ਕਉ। ਨੂੰ

ਜਾਕੀ ਹਾਟ ਜਿਸਦੀ ਦੁਕਾਨ,ਹੱਟੀ ਸਕਲ ਸਭ,ਸਾਰੇ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪਦਾਰਥ ਪਾਵੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਅਉ ਅਤੇ ਬਿਕਾਵੈ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕੇ

ਬੇਚਤ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਬਿਸਾਹਤ ਖਰੀਦਦਾ ਚਾਹਤ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਚਿਤ ਹਿਰਦਾ,ਮਨ ਚੈਨ ਸੁਖ,ਆਰਾਮ ਕਉ। ਨੂੰ

ਆਨ ਦੇਵ ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਸੇਵ ਸੇਵਕ ਭਾਵ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਜਾਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਸਾਹ ਸੰਪੂਰਨ ਅਮੀਰ

ਸਰਬ ਸਭ,ਸਾਰਾ ਨਿਧਾਨ ਭੰਡਾਰ,ਖਜਾਨਾ ਜਾਕੈ ਜਿਸਦੇ ਲੈਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਰੁ ਅਤੇ ਦੈਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਕਉ॥੪੫੪॥ ਨੂੰ

ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰ ਵਣਜ ਵਪਾਰ,ਸੁਦਾਗਰੀ ਬਿਖੈ ਵਿਚ,ਅੰਦਰ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ,ਪੰਨਾ,ਹੀਰਾ ਪਾਰਖ ਪਰਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਇ ਹੋਣਾ

ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ,ਪੰਨਾ ਜਨਮ ਕੀ ਜੀਵਨ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ ਪਰੀਖਿਆ ਪਰਖ ਨਹੀਂ ਨਿਖੇਧ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਪਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਲੇਖੇ ਲੇਖਾ, ੧੪ ਯਮਰਾਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਪਾਪਾ ਤੇ ਪੁੰਨ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਲੇਖਕਿ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ,ਮੁਨੀਮ ਲਿਖਾਰੀ ਲੇਖਕ ਭਏ ਹੋ ਗਏ

ਜਨਮ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਮਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ਕੀ ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ ਅਸੰਕਾ ਡਰ ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾਈ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬੀਰ ਬਿਦਿਆ ਸੂਰਮਿਆ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਅਥਵਾ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਮਹਾਬਲੀ ਬਹੁਤ ਬਲਵਾਨ ਭਏ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਧਨਖਧਾਰੀ ਧਨੁਖ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਕੀ ਨ ਸਹਜਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ।
ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸਕਣਾ ਨਹੀਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਇਕਸੁਰ ਕੀਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਕਲੀ ਕਾਲ
ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਸਮੇ ਵਿਚ

ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸੀ ਗੁਰਸਿਖਨ ਜਤਾਈ ਹੈ॥੪੫੫॥
ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਵਿਚ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਤਲਾਈ, ਦਸੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਆਨ ਬਿਰਖ ਸਫਲ ਹੋਤ ਸਮੈ ਪਾਇ
ਜਿਵੇਂ ਦੂਸਰਾ ਦਰਖਤ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸੌਕਾ, ਅਵਸਰ ਪਾਕੇ

ਸ੍ਰਬਦਾ ਫਲੰਤੇ ਸਦਾ ਫਲ ਸੁ ਸ੍ਵਾਦਿ ਹੈ।
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਫਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਅੱਛਾ, ਚੰਗਾ ਸੁਆਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਕੂਪ ਜਲ ਨਿਕਸਤ ਹੈ ਜਤਨ ਕੀਏ
ਜਿਵੇਂ ਖੂਹ ਪਾਣੀ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਉੱਦਮ, ਹਿੰਮਤ ਕਰਨ ਨਾਲ

ਗੰਗਾ ਜਲ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ।
ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ ਟੋਕ ਦੇ ਵਹਾਅ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰਿਆ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਅਗਨਿ ਤੂਲ ਤੇਲ ਮੇਲ ਦੀਪ ਦਿਪੈ
ਮਿੱਟੀ ਅੱਗ ਤੂੰ ਬਨਾਸਪਤੀ ਆਦਿ ਦੇ ਬੀਜ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾ ਜਗਦਾ
ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਬਿੰਦਾ ਪਦਾਰਥ

ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਸੀਅਰ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ।
ਰੋਸ਼ਨ ਜਗਮਗਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚਾਨਣ ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਚੰਨ ਅਲੌਕਿਕ ਆਨੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਕੀਏ ਫਲ ਦੇਤ ਜੇਤ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਜਿੰਨੇ

ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ ਨ ਸਾਸਨ ਜਮਾਦ ਹੈ॥੪੫੬॥
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ, ਝਲਕ ਨਹੀਂ ਸਜਾ ਦੇਣੀ ਯਮ ਆਦਿ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਕੈ ਭਏ ਹੈ ਮਹਾਂਭਾਰਥ ਸੇ
ਪੰਜ ਛਲ, ਢੋਂਗ ਕਰਕੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਵਰਗੇ, ਸਮਾਨ
ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਹਾਂਕਾਵਿ

ਪੰਚ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਅਹੰਕਾਰ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰ	ਮਾਰਿ ਮਾਰਕੇ	ਕਾਹੂਐ ਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ	ਦੁਬਿਧਾ ਮਨ ਦੀ	ਨਿਵਾਰੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---	----------------------	---------------------------------	------------------------	----------------------------	----------------------------

ਗ੍ਰਿਹ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਜੀਵਨ	ਤਜਿ ਛੱਡ ਕੇ	ਨਵਿਨਾਥ ਨੌਂ ਨਾਥ	ਸਿਧਿ ਜਿਸਨੇ ਸਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ	ਜੋਗੀਸੁਰ ਯੋਗ ਦਾ ਮਾਲਕ	ਹੁਇ ਨ ਹੋਵੇ ਨਹੀਂ
ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਰਜੋ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਗੁਣ	ਅਤੀਤ ਨਿਰਲੇਪ	ਨਿਜਆਸਨ ਆਤਮ ਸਰੂਪ	ਮੈ ਵਿਚ	ਤਾਰੀ ਤਾੜੀ, ਸਮਾਧੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬੇਦ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ	ਪਾਠ ਮੂਲ ਪਾਠ	ਪੜਿ ਪੜ੍ਹ ਕੇ	ਪੜਿ ਪੜ੍ਹ ਕੇ	ਪੰਡਤ ਵਿਦਵਾਨ	ਪਰਬੋਧੈ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦਾ	ਜਗੁ ਸੰਸਾਰ
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------------	---------------------

ਸਕੇ ਨ ਸਕਣਾ ਨਹੀਂ	ਸਮੇਧ ਦੱਸਣਾ, ਸਮਝਾਉਣਾ	ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਇੱਛਿਆ	ਨ ਨਹੀਂ	ਹਾਰੀ ਹਾਰਨਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------	-------------------------------	-----------------------	-------------------------	------------------	----------------------	----------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਗੁਰਦੇਵ ਸਤਿਗੁਰੂ	ਸੇਵ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਸਾਧਸੰਗ ਉੱਤਮ ਪਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ
-------------------------------	-------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------------------

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਰਤੀ	ਲਿਵ ਮਗਨ ਹੋਇਆ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਬੀਚਾਰੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ	ਹੈ॥੪੫੭॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--	------------------------	-------------------------	---------------------------------	--------------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ	ਸਮ ਬਰਾਬਰ	ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਕੇ	ਸਮਦਰਸੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
-------------------------------	--------------------------	--------------------	-----------------------	--	--------------------

ਅਕਥ ਨ ਕਹਿਣ ਯੋਗ	ਕਥਾ ਬਿਆਨ, ਵਿਆਖਿਆ	ਬੀਚਾਰ ਹਾਰਿ ਵਿਚਾਰ ਅਸਫਲਤਾ	ਮੋਨਿਧਾਰੀ ਚੁਪ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------------	----------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------	----------------------------

ਹੋਨਹਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਆਸਾ ਤੇ ਉਮੀਦ ਤੋਂ	ਨਿਰਾਸ ਦੁਨਿਆਵੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰਾਮ	ਭਏ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
-------------------------------	--------------------	-------------------------	---------------------------	---	--------------------------

ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਸਾਰੇ ਕਾਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਜਾਨਿ ਜਾਣ ਕੇ	ਹਉਮੈ ਅਹੰਕਾਰ, ਘਮੰਡ	ਮਾਰੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------------------	------------------------	-----------------------	-----------------------------	---------------------------	----------------------------

ਸੂਖਮ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ	ਸਬੂਲ ਮੋਟਾ, ਵਿਸ਼ਾਲ	ਓਅੰਕਾਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਕੈ ਤੋਂ	ਅਕਾਰ ਸ਼ਕਲ, ਢਾਂਚਾ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
--------------------------	-----------------------------	-------------------------------------	------------------	----------------------------	--------------------

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ	ਬੁਧ	ਭਏ	ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ	ਹੈ।
ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰ	ਬੁੱਧੀ, ਅਕਲ	ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਬਟ ਬੀਜ	ਕੋ	ਬਿਥਾਰ	ਬ੍ਰਹਮ ਕੈ	ਮਾਇਆ	ਛਾਇਆ
ਬੋਹੜ ਉਹ ਦਾਣੇ ਆਦਿ ਜਿਸਤੋਂ ਦਾ, ਦੀ	ਵਿਸਥਾਰ	ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ	ਮਾਇਆਮਈ	ਛਾਂ	
ਪੇੜ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਅੰਕੁਰ ਉੱਗਦਾ ਹੈ			ਸੰਸਾਰ		
ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕ	ਟੇਕ	ਦੁਬਿਧਾ	ਨਿਵਾਰੀ	ਹੈ॥੪੫੮॥	
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਆਸਰਾ ਮਨ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ		ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ					

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਕਲ	ਦੁ ਮ	ਆਪਨੀ ਆਪਨੀ	ਭਾਂਤਿ
ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਭ, ਸਰਬ	ਦਰਖਤ	ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ	ਢੰਗ, ਤਰੀਕਾ

ਚੰਦਨ	ਚੰਦਨ	ਕਰੈ	ਸਰਬ	ਤਮਾਲ	ਕਉ
ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਕਰਦਾ ਹੈ	ਸਭ, ਸਾਰਾ	ਦਰਖਤ	ਨੂੰ

ਤਾਂਬਾ ਹੀ	ਸੈ	ਹੋਤ ਜੈਸੇ	ਕੰਚਨ	ਕਲੰਕੁ	ਡਾਰੈ
ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਵਿਚੋਂ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਜਿਵੇਂ	ਸੋਨਾ	ਸੋਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ	ਮਿਲਾਣ ਨਾਲ
ਦੀ ਧਾਤੂ		ਸੰਖੇਪ		ਰਸਾਇਣਕ ਪਦਾਰਥ	

ਪਾਰਸ	ਪਰਸ	ਧਾਤੁ	ਸਕਲ	ਉਜਾਲ	ਕਉ।
ਪਾਰਸ ਪੱਥਰ	ਛੂਹਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ	ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਸੋਨਾ	ਨੂੰ

ਸਰਿਤਾ	ਅਨੇਕ	ਜੈਸੇ	ਬਿਬਿਧਿ	ਪ੍ਰਵਾਹ	ਗਤਿ
ਨਦੀ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਜਿਵੇਂ	ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਵਹਾਅ, ਵੇਗ	ਚਾਲ, ਤੌਰ

ਸੁਰਸਰੀ	ਸੰਗਮ ਸਮ	ਜਲ	ਸੁਢਾਲ	ਕਉ।
ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਨਦੀ, ਗੰਗਾ	ਮਿਲਾਪ ਬਰਾਬਰ	ਪਾਣੀ	ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਢਾਲ ਲੈਣਾ	ਨੂੰ

ਤੈਸੇ	ਹੀ	ਸਕਲ	ਦੇਵ	ਟੇਵ	ਸੈ	ਟਰਤ	ਨਾਹਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਸਰਬ, ਸਾਰੇ	ਦੇਵਤੇ	ਆਦਤ	ਤੋਂ	ਟਲਦੇ	ਨਹੀਂ

ਸਤਿਗੁਰ	ਅਸਰਨ	ਸਰਨਿ	ਅਕਾਲ	ਕਉ॥੪੫੯॥
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਨਿਆਸਰਾ	ਓਟ	ਸਮੇ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ	ਨੂੰ

ਗਿਰਗਿਟ	ਕੈ	ਰੰਗ	ਕਮਲ	ਸਮੇਹ	ਬਹੁ
ਕੋੜ੍ਹ ਕਿਰਲਾ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਵਰਣ, ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ, ਲਾਲ	ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ	ਬਰਖਾ ਸਮੇਂ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਬਨੁ ਬਨੁ ਡੋਲੈ ਕਉਆ ਕਹਾ ਧਉ ਸਵਾਨ ਹੈ।
ਜੰਗਲ ਜੰਗਲ ਘੁੰਮਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ ਕਾਂ ਕੀ ਤੋਂ ਰਾਜ ਹੰਸ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਘਰ ਘਰ ਫਿਰਤ ਮੰਜਾਰ ਅਹਾਰ ਪਾਵੈ
ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਫਿਰਕੇ ਬਿੱਲੀ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ

ਬੇਸ੍ਰਾ ਬਿਸਨੀ ਅਨੇਕ ਸਤੀ ਨ ਸਮਾਨ ਹੈ।
ਵੇਸਵਾ, ਕੰਜਰੀ ਭੈੜੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੱਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸਰ ਸਰ ਭ੍ਰਮਤ ਨ ਮਿਲਤ ਮਰਾਲ ਮਾਲ
ਸਰੋਵਰ ਸਰੋਵਰ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਲੱਭਦੀ ਹੰਸ ਸਮੂਹ, ਇਕੱਠ

ਜੀਵ ਘਾਤ ਕਰਤ ਨ ਮੋਨੀ ਬਗੁ ਧਿਆਨ ਹੈ।
ਜਾਨਵਰ ਹੱਤਿਆ, ਕੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚੁਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬਗਲਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਵਾਲਾ

ਬਿਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ
ਬਿਨਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ, ਭਗਤ ਹੋਵੇ

ਮਾਖੀ ਤਿਆਗਿ ਚੰਦਨ ਦੁਰਗੰਧ ਅਸਥਾਨ ਹੈ॥੪੬੦॥
ਮੱਖੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚੰਦਨ, ਸੰਦਲ ਬਦਬੂ ਵਾਲਾ, ਭਾਵ ਗੰਦਗੀ ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਆਨ ਹਾਟ ਕੇ ਹਟੁਆ ਲੇਤ ਹੈ ਘਟਾਇ ਮੋਲ
ਦੂਸਰਾ ਦੁਕਾਨ ਦੇ, ਦਾ, ਦੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ

ਦੇਤ ਹੈ ਚੜਾਇ ਡਹਕਤ ਜੋਈ ਆਵੈ ਜੀ।
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਵਧਾ ਕੇ ਠਗਦਾ ਜਿਹੜਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ
ਕ੍ਰਿਆ ਸ਼ਬਦ

ਤਿਨ ਸੈ ਬਨਜ ਕੀਏ ਬਿੜਤਾ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਊ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਉਪਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕੋਈ

ਟੋਟਾ ਕੋ ਬਨਜ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਪਛਤਾਵੈ ਜੀ।
ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਵਿਉਪਾਰ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ
ਸ਼ਬਦ

ਕਾਠ ਕੀ ਹੈ ਏਕੈ ਬਾਰਿ ਬਹੁਰਿਓ ਨ ਜਾਇ ਕੋਊ
ਲਕੜ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਇਕ ਵਾਰੀ, ਦਫਾ ਫਿਰ, ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ

ਕਪਟ ਧੋਖਾ, ਫਰੇਬ	ਬਿਉਹਾਰ ਵਪਾਰ, ਵਿਹਾਰ	ਕੀਏ ਕਰਨ ਨਾਲ	ਆਪਹਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ	ਲਖਾਵੈ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
--------------------------	------------------------------	-----------------------	----------------------------	--------------------------------	----------------------------------

ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਾਹ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ	ਗੁਨ ਉੱਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	ਬੇਚਿ ਵੇਚਦਾ ਹੈ	ਅਵਗੁਨ ਦੋਸ਼, ਔਗੁਣ	ਲੇਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
---	------------------------	---------------------------------	-------------------------	----------------------------	------------------------

ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਸੁਨਿ ਸੁਣਨਾ	ਸੁਜਸ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ	ਜਗਤ ਸੰਸਾਰ	ਉਨਿ ਬੈਠਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਖੜੇ ਹੋਣਾ	ਧਾਵੈ ਦੌੜਦਾ ਹੈ	ਜੀ॥੪੬੧॥ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
----------------------	----------------------	------------------------------	---------------------	---	-------------------------	--------------------------------------

ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਸਮਸਰਿ ਇਕੋ ਜਿਹਾ, ਬਰਾਬਰ	ਦੁਤੀਆ ਦੂਸਰੀ, ਦੂਜੀ	ਨਾਸਤਿ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਈ
-------------------------------	-------------------------	---------------------------------	-----------------------------	----------------------------

ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਮਿੱਟੀ, ਪੱਥਰ ਆਦਿ ਦੀ ਬਣੀ ਮੂਰਤੀ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਬਨਿ ਆਵਈ। ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ
---	--------------------------	--------------------	----------------------	---------------------------------

ਘਟਿ ਸਰੀਰ, ਦੇਹ	ਘਟਿ ਸਰੀਰ	ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਦੇਖੈ ਦੇਖਦਾ ਹੈ	ਸੁਨੈ ਸੁਣਦਾ ਹੈ	ਬੋਲੈ ਬੋਲਦਾ
-------------------------	--------------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	----------------------

ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਮਿੱਟੀ, ਪੱਥਰ ਆਦਿ ਦੀ ਬਣੀ ਮੂਰਤੀ	ਮੈ ਵਿਚ	ਕਾਹੇ ਕਿਉਂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪ੍ਰਗਟਿ ਪਰਤੱਖ, ਜ਼ਾਹਿਰ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਦਿਖਾਵਈ। ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
---	------------------	---------------------	------------------	--------------------------------	--------------------	----------------------------------

ਘਰ ਘੜ ਕੇ, ਬਣਾ ਕੇ	ਘਰ ਘੜ ਕੇ	ਘਰਨਿ ਘੜਣ ਵਾਲਾ	ਅਨੇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਰੂਪ ਸੂਰਤ, ਸ਼ਕਲ	ਹੁਤੇ ਸੀ
----------------------------	--------------------	-------------------------	--------------------------	----------------------------------	--------------------------	-------------------

ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਮਿੱਟੀ, ਪੱਥਰ ਆਦਿ ਦੀ ਬਣੀ ਮੂਰਤੀ	ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਦੇਵਸਥਲ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਮੰਦਰ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸੁਹਾਵਈ। ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ
---	------------------------	----------------------------------	--------------------	------------------	------------------------------

ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ	ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ	ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ	ਸੋਈ ਉਹੀ
--	-----------------------	-------------------------	-------------------------------	-------------------

ਏਕਜੋਤਿ ਇਕਮਿਕ, ਰਚਿਆ ਮਿਚਿਆ	ਮੂਰਤਿ ਸਰੂਪ, ਹੋਂਦ	ਜੁਗਲ ਦੋ ਰੂਪ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਪੁਜਾਵਈ॥੪੬੨॥ ਪੂਜਾ ਕਰਾਉਂਦਾ
------------------------------------	----------------------------	-----------------------	--------------------	------------------------------------

ਮਾਨਸਰ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਲ ਤਿੱਬਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਝੀਲ	ਤਿਆਗਿ ਛੱਡ ਕੇ	ਆਨਸਰ ਹੋਰ ਸਰੋਵਰ	ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਏ	ਹੰਸੁ ਬਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ
--	------------------------	--------------------------	-------------------------------------	---------------------------------------

ਖਾਇ ਖਾਣ ਨਾਲ	ਜਲਜੰਤ ਜਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ	ਹੰਸ ਬਤਖ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪੰਛੀ	ਬੰਸਹਿ ਖਾਨਦਾਨ ਨੂੰ	ਲਜਾਵਈ। ਲਾਜ ਲਗਾਉਂਦਾ
-----------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	----------------------------	------------------------------

ਸਲਿਲ ਪਾਣੀ, ਜਲ	ਬਿਛੋਹ ਵਿਛੋੜਾ	ਭਏ ਹੋ ਜਾਏ	ਜੀਅਤ ਜੀਵਤ	ਰਹੈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਮੀਨ ਮੱਛੀ
-------------------------	------------------------	---------------------	---------------------	-------------------------	-------------------	--------------------

ਕਪਟ ਛਲ, ਧੋਖਾ	ਸਨੇਹ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਸਨੇਹੀ ਪਿਆਰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕਹਾਵਈ। ਅਖਵਾਉਣਾ
------------------------	----------------------------	-------------------	----------------------	------------------	--------------------------

ਬਿਨੁ ਬਿਨਾਂ	ਘਨ ਬਦਲ, ਮੇਘ	ਬੂੰਦ ਤੁਪਕਾ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਅਨਤ ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ	ਜਲ ਪਾਣੀ	ਪਾਨ ਪੀਣਾ, ਕੋਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ	ਕਰੈ ਕਰਦਾ ਹੈ
----------------------	-----------------------	----------------------	-------------------	------------------------------	-------------------	-----------------------------------	-----------------------

ਚਾੜ੍ਹਕ ਪਪੀਹਾ	ਸਮਤਾ ਬਰਾਬਰੀ	ਨ ਨਹੀਂ	ਬਿਖੈ ਵਿਚ	ਲਛਨੁ ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਾਉਣੀ	ਲਗਾਵਈ। ਲਗਾ ਦੇਣਗਾ
------------------------	-----------------------	------------------	--------------------	------------------------------	----------------------------

ਚਰਨ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਚਰਨ	ਕਮਲ	ਅਲਿ ਭੌਰਾ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਮੋਖ ਮੁਕਤੀ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ
----------------------------	------------	--------------------	----------------------------------	---------------------	--------------------

ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ, ਭਗਤ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਮੁਕਤਿ ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਾਵਈ ॥੪੬੩॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ
--------------------	---------------------	-----------------------------	--------------------	--	------------------	-------------------------------------

ਜਉ ਜੇਕਰ	ਕੋਊ ਕੋਈ	ਮਵਾਸ ਬਾਗੀ ਹੋਇਆ ਯੋਧਾ	ਸਾਧਿ ਵਸ ਵਿਚ ਕਰਨਾ	ਭੂਮੀਆ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ	ਮਿਲਾਵੈ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇ	ਆਨਿ ਆ ਕੇ
-------------------	-------------------	-------------------------------	----------------------------	---------------------------	----------------------------	--------------------

ਤਾਪਰਿ ਉਸ ਉੱਤੇ	ਪ੍ਰਸੰਨ ਖੁਸ਼	ਹੋਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਨਿਰਖ ਦੇਖ ਕੇ	ਨਰਿੰਦ ਰਾਜਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
-------------------------	-----------------------	-----------------------------	-----------------------	-------------------------------	-------------------------------

ਜਉ ਜੇਕਰ	ਕੋਊ ਕੋਈ	ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਰਾਜਾ, ਸਮਰਾਟ	ਭ੍ਰਿਤਿ ਨੌਕਰ	ਭਾਗਿ ਭੱਜ ਕੇ	ਭੂਮੀਆ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ	ਪੈ ਕੋਲ	ਜਾਇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
-------------------	-------------------	-------------------------------	-----------------------	-----------------------	---------------------------	------------------	------------------------

ਧਾਇ ਦੌੜ ਕੇ	ਮਾਰੈ ਮਾਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ	ਭੂਮੀਆ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ	ਸਹਿਤਿ ਹੀ ਨਾਲ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਰਜਿੰਦ ਮਹਾਰਾਜਾ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
----------------------	-----------------------------	---------------------------	--	-------------------------	-------------------------------

ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਰਾਜਦੁਆਰ ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਜਾਇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ	ਸੋਭਾ ਵਡਿਆਈ	ਪਾਵੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ
--------------------	-------------------------	------------------------------	-----------------------------------	------------------------	----------------------	----------------------------

ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਨਰੇਸ ਰਾਜਾ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੁਆਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਜਾਤ ਜਾਂਦਾ	ਨਿੰਦ ਬੁਰਾਈ	ਜੀ। ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
------------------------------	---------------------	--------------------	------------------------	---------------------	----------------------	-------------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਅਨਤ ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ	ਸਰਨਿ ਓਟ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਮਰਥ ਬਲਵਾਨ	ਗੁਰਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਪ੍ਰਤਿ ਨੂੰ	ਬਿੰਦ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਉਪਬਨ ਬਾਗ, ਬਗੀਚਾ	ਆਂਬ ਅੰਬ, ਇੱਕ ਫਲ	ਸੇਂਬਲ ਸਿੰਬਲ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਜੀ॥੪੬੪॥ ਸਨਮਾਨ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ
ਨਿਹਫਲ ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਫਲ ਨਾ ਲਗੇ	ਸਫਲ ਕਾਮਯਾਬ	ਪ੍ਰਗਟ ਪਰਤੱਖ, ਜ਼ਹਿਰ	ਪਹਚਾਨੀਐ। ਪਛਾਣੀਦਾ ਹੈ		
ਚੰਦਨ ਚੰਦਲ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਸਮੀਪ ਨੇੜੇ, ਨਜ਼ਦੀਕ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਬਾਂਸ ਵੰਝ ਇਕ ਗੰਢਾਂ ਵਾਲਾ ਲੰਮਾ ਡੰਡੰਦਾਰ ਪੌਦਾ	ਅਉ ਅਤੇ	ਬਨਾਸਪਤੀ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ
ਗੰਧ ਖੁਸ਼ਬੂ, ਸੁਗੰਧ	ਨਿਰਗੰਧ ਮਹਿਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ	ਸਿਵ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ	ਸਕਤਿ ਬਲ, ਸਮਰੱਥਾ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਜਾਨੀਐ। ਜਾਣੀਦਾ ਹੈ
ਸੀਪ ਸੰਖ	ਸੰਖ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਘੋਘਾ	ਦੋਊ ਦੋਵੇਂ	ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਰਹਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ	ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸਾਗਰ
ਬਿਖੈ ਵਿਚ					
ਸ੍ਰਾਂਤਬੁੰਦ ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੨ ਨਛੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੫ਵੇਂ ਸ਼ੁਭ ਨਛੱਤਰ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੂੰਦਾਂ	ਸੰਤਤਿ ਔਲਾਦ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਮਤ ਬਰਾਬਰੀ, ਸਮਾਨਤਾ	ਬਿਧਾਨੀਐ। ਮਰਿਯਾਦਾ	
ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਦੇਵ ਸਤਿਗੁਰੂ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਕਨ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿਚ	ਭੇਦ ਅੰਤਰ, ਫਰਕ
ਅਹੰਬੁਧਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ਬਿਰਤੀ	ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਹਲੀਮੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ	ਅਮਾਨ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ	ਜਗ ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ	ਮਾਨੀਐ ॥੪੬੫॥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ	
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ	ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਦੇ	ਪੁਰਖੈ ਆਦਮੀ ਨੂੰ	ਨ ਨਹੀਂ	ਦੇਖੀਓ ਦੇਖਣਾ
ਚਾਹੈ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ					
ਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ	ਪਤਬ੍ਰਤਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ	ਕੈ ਦਾ, ਦੀ	ਪ੍ਰਤ ਪਤੀ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਕੈ ਕਰਕੇ
ਧਿਆਨ ਹੈ। ਸਿਮਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ					
ਸਰ ਸਰੋਵਰ	ਸਰਿਤਾ ਦਰਿਆ	ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸਾਗਰ	ਚਾਤ੍ਰਕ ਪਪੀਹਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਚਾਹੈ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਾਹੂ ਕਿਸੇ					

ਆਸ	ਘਨ	ਬੁੰਦ	ਪ੍ਰਿਅ	ਪ੍ਰਿਅ	ਗੁਨ	ਗਿਆਨ	ਹੈ।
ਉਮੀਦ, ਇੱਛਾ	ਬੱਦਲ	ਤੁਪਕਾ	ਪੀਉ, ਪੀਉ	ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜੋ ਪਪੀਹਾ ਸਿਫਤ	ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	
			ਸਵਾਤੀ ਬੁੰਦ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਉਚਾਰਦਾ ਹੈ				

ਦਿਨਕਰ	ਓਰ	ਭੋਰ	ਚਾਹਤ	ਨਹੀ	ਚਕੋਰ
ਸੂਰਜ	ਦਿਸ਼ਾ	ਸਵੇਰਾ	ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ	ਨਿਖੇਪ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਤਿੱਤਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਪੰਛੀ

ਮਨ	ਬਚ	ਕ੍ਰਮ	ਹਿਮ	ਕਰ	ਪ੍ਰਿਅ	ਪ੍ਰਾਨ	ਹੈ।
ਮਨ ਬਚਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਰਕੇ			ਚੰਦਰਮਾ, ਚੰਨ		ਪਿਆਰਾ	ਜੀਵਨ, ਜਾਨ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਤੈਸੇ	ਗੁਰਸਿਖ	ਆਨ	ਦੇਵ	ਸੇਵ	ਰਹਤਿ ਪੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵਤੇ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਰਹਿੰਦੀ ਪਰੰਤੂ

ਸਹਜ	ਸੁਭਾਵ	ਨ	ਅਵਗਿਆ	ਅਭਮਾਨੁ	ਹੈ॥੪੬੬॥
ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਸੁਭਾਅ	ਨਹੀਂ	ਹੇਠੀ, ਅਪਮਾਨ	ਹੰਕਾਰ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦੋਇ	ਦਰਪਨ	ਦੇਖੈ	ਏਕ	ਮੈ	ਅਨੇਕ	ਰੂਪ
ਦੋ	ਸ਼ੀਸ਼ਾ	ਵੇਖਣ ਨਾਲ	ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਵਿਚ	ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ	ਸੂਰਤ

ਦੋਇ	ਨਾਵ	ਪਾਵ	ਧਰੈ	ਪਹੁਚੈ	ਨ	ਪਾਰਿ	ਹੈ।
ਦੋ	ਕਿਸ਼ਤੀ	ਪੈਰ	ਟਿਕਾਉਣ ਦੁਆਰਾ	ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ	ਨਹੀਂ	ਦੂਸਰੇ ਕੰਢੇ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦੋਇ	ਦਿਸਾ	ਗਹੇ	ਗਹਾਏ	ਸੈ	ਹਾਥ	ਪਾਉ	ਟੂਟੇ
ਦੋ	ਦਿਸ਼ਾ, ਪਾਸਾ	ਫੜਨ ਕਰਕੇ	ਫੜਨ ਦੁਆਰਾ	ਨਾਲ	ਹੱਥ	ਪੈਰ	ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਦੁਰਾਹੇ	ਦੁਚਿਤ	ਹੋਇ	ਭੂਲਿ	ਪਗੁ	ਧਾਰਿ	ਹੈ।
ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਜਿਥੋਂ ਦੇ ਦੋ	ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਚਿਤ	ਹੋਣਾ	ਭੁੱਲ ਕੇ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ	ਪੈਰ	ਰੱਖਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਰਾਹ ਨਿਕਲਦੇ ਹੋਣ	ਵਾਲਾ					

ਦੋਇ	ਭੂਪ	ਤਾਕੋ	ਗਾਉ	ਪਰਜਾ	ਨ	ਸੁਖੀ	ਹੋਤ
ਦੋ	ਰਾਜਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ	ਉਸ	ਪਿੰਡ	ਜਨਤਾ	ਨਹੀਂ	ਸੁੱਖ ਭੋਗਦਾ ਹੈ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਦੋਇ	ਪੁਰਖਨ	ਕੀ	ਨ	ਕੁਲਾਬਧੂ	ਨਾਰਿ	ਹੈ।
ਦੋ	ਪੁਰਖਾਂ, ਆਦਮੀਆਂ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਨਹੀਂ	ਭਲੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਉੱਚ	ਪਤਨੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
				ਆਚਰਣ ਵਾਲੀ ਬਹੂ		

ਗੁਰਸਿਖ	ਹੋਇ	ਆਨ	ਦੇਵ	ਸੇਵ	ਟੇਵ	ਗਹੈ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ	ਹੋਣਾ	ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵਤੇ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਆਦਤ, ਸੁਭਾ	ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ

ਸਹੈ	ਜਮ — ਡੰਡ	ਧ੍ਰਿਗ	ਜੀਵਨੁ	ਸੰਸਾਰ	ਹੈ॥੪੬੭॥
ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇ	ਯਮਰਾਜ ਵਲੋਂ ਮਿਲੀ ਸਜ਼ਾ	ਲਾਹਨਤ	ਜਿੰਦਗੀ	ਦੁਨੀਆਂ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਜੈਸੇ	ਤਉ	ਬਿਰਖ	ਮੂਲ	ਸੀਚਿਐ	ਤਾਤੇ
ਜਿਵੇਂ	ਪ੍ਰਕਾਰ,ਤਰ੍ਹਾਂ	ਦਰਖਤ	ਜੜ੍ਹ	ਸਿੰਜਣਾ	ਉਸ ਤੋਂ
ਸਾਖਾ	ਸਾਖਾ	ਪਤ੍ਰ	ਪਤ੍ਰ	ਕਰਿ	ਹੋਇ
ਦਰਖਤ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ	ਵੇਲ ਆਦਿ ਦਾ ਪੱਤਾ	ਪੱਤਾ	ਕਾਰਣ	ਹਰਿਆਈ ਵਾਲਾ	ਹੋਣਾ
ਜੈਸੇ	ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ	ਪਤਿਬ੍ਰਤਿ	ਸਤਿ	ਸਾਵਧਾਨ	ਹੈ।
ਜਿਵੇਂ	ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ	ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮ	ਸੱਚਾ ਧਰਮ	ਸੁਚੇਤ,ਚੇਤੰਨ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸਕਲ	ਕੁਟੰਬ	ਸੁਪ੍ਰਸੰਨਿ	ਧੰਨਿ	ਸੋਇ	ਹੈ।
ਸਭ,ਸਾਰੇ	ਪਰਿਵਾਰ,ਟੱਬਰ	ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼	ਵਡਿਆਈ ਯੋਗ	ਉਹੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਜੈਸੇ	ਮੁਖ ਦੁਆਰ	ਮਿਸਟਾਨ	ਪਾਨ	ਭੋਜਨ	ਕੈ
ਜਿਵੇਂ	ਮੂੰਹ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ	ਮਿਠਾਈ		ਭੋਜਨ ਖਾਣਾ	
ਅੰਗ	ਅੰਗ	ਤੁਸਟ	ਪੁਸਟਿ	ਅਵਿਲੋਇ	ਹੈ।
ਭਾਗ(ਸਰੀਰ ਦਾ)	ਭਾਗ	ਸੰਤੁਸ਼ਟ	ਬਲਵਾਨ,ਤਾਕਤਵਾਰ	ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਾ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਤੈਸੇ	ਗੁਰਦੇਵ	ਸੇਵ	ਏਕ	ਟੇਕ	ਜਾਹਿ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਸਤਿਗੁਰੂ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਆਸਰਾ	ਜਿਸ ਨੇ
ਸੁਰਿ	ਨਰ	ਬਰੰਬੂ ਹ	ਕੋਟ	ਮਧੇ	ਤਾਹਿ
ਦੇਵਤਾ	ਮਨੁੱਖ	ਵਰ ਮੰਗ !ਵਰ ਮੰਗੋ	ਕਰੋੜਾਂ	ਵਿਚ	ਉਸ ਨੂੰ
ਸੋਈ	ਪਾਰੋ	ਖਾਤਿ	ਗਾਤਿ	ਬਿਬਿਧਿ	ਹੋਤ
ਉਹੀ	ਪਾਰਾ,	ਖਾਣ ਨਾਲ	ਸਰੀਰ	ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ
	ਇਕ ਚਮਕੀਲੀ ਧਾਤੂ ਜੋ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ				
ਸੋਈ	ਪਾਰੋ		ਖਾਤ	ਗਾਤ	ਹੋਇ
ਉਹੀ	ਪਾਰਾ,ਇਕ ਚਮਕੀਲੀ ਧਾਤੂ ਜੋ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ		ਖਾਣ ਨਾਲ	ਸਰੀਰ	ਹੋਣਾ
ਸੋਈ	ਪਾਰੋ		ਪਰਸਤ	ਕੰਚਨਹਿ	ਉਪਚਾਰ
ਉਹੀ	ਪਾਰਾ,ਇਕ ਚਮਕੀਲੀ ਧਾਤੂ ਜੋ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ		ਛੂਹਣ ਨਾਲ	ਸੋਨੇ ਨੂੰ	ਹੈ।
				ਹੋਣਾ	ਇਲਾਜ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸੋਈ	ਪਾਰੋ			ਸੋਖ	ਲੇਤ
ਉਹੀ	ਪਾਰਾ,ਇਕ ਚਮਕੀਲੀ ਧਾਤੂ ਜੋ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ			ਸਕਾਉਣਾ	ਲੈਂਦਾ ਹੈ

ਸੋਈ ਪਾਰੋ ਪਰਸ ਤਾਂਬੋ ਕਨਿਕ ਧਾਰਿ ਹੈ।
ਉਹੀ ਪਾਰਾ, ਛੁਹਣਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਧਾਤੂ ਸੋਨਾ ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਇਕ ਚਮਕੀਲੀ ਧਾਤੂ ਜੋ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਸੋਈ ਪਾਰੋ ਅਗਹੁ ਨ ਹਾਥਨ ਕੈ ਗਹਿਓ ਜਾਇ
ਉਹੀ ਪਾਰਾ, ਜੋ ਫੜਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਨਹੀਂ ਹੱਥ ਦੁਆਰਾ ਪਕੜਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਇਕ ਚਮਕੀਲੀ ਧਾਤੂ ਜੋ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਸੋਈ ਪਾਰੋ ਗੁਟਕਾ ਹੁਇ ਸਿਧ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ।
ਉਹੀ ਪਾਰਾ, ਗੋਲੀ, ਵੱਟੀ ਹੋਵੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਇਕ ਚਮਕੀਲੀ ਧਾਤੂ ਜੋ ਤਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਪਾਇ ਜੈਸੀਐ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ
ਇਨਸਾਨੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ, ਜਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੇਲ, ਸਾਥ ਮਿਲਦੀ ਹੈ

ਤੈਸੀ ਪਾਵੈ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ॥੪੬੯॥
ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਸਥਾਨ, ਦਰਜਾ ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ ਹੱਕ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਕੁਆ ਕੋ ਮੇਡਕੁ ਨਿਧਿ ਜਾਨੈ ਕਹਾ ਸਾਗਰ ਕੀ
ਖੂਹ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਡੱਡੂ ਖਜਾਨਾ ਜਾਣੇ, ਸਮਝੇ ਕਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਸ੍ਰਾਂਤਬੁੰਦ ਮਹਿਮਾ ਨ ਸੰਖ ਜਾਨਈ।
ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ੨੭ ਨਵੰਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੫ਵੇਂ ਵਡਿਆਈ ਨਹੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਜਾਣਦੀ ਹੈ
ਸ਼ੁਭ ਨਵੰਤਰ ਵਿਚ ਵਰ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਘੋਘਾ

ਦਿਨਕਰਿ ਜੋਤਿ ਕੋ ਉਦੋਤ ਕਹਾ ਜਾਨੈ ਉਲੂ
ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣੇ, ਸਮਝੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ

ਸੇਂਬਲ ਸੈ ਕਹਾ ਖਾਇ ਸੁਆ ਹਿਤ ਠਾਨਈ।
ਸਿੰਬਲ ਦਾ ਦਰਖਤ ਨਾਲੋਂ ਕਿਵੇਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਤੋਤਾ ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ ਕਰੇਗਾ

ਬਾਇਸ ਨ ਜਾਨਤ ਮਰਾਲ ਮਾਲ ਸੰਗਤਿ
ਕਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੰਸ ਸਮੂਹ, ਇਕੱਠ ਮੇਲ, ਸਾਥ

ਮਰਕਟ ਮਾਨਕੁ ਹੀਰਾ ਨ ਪਹਿਚਾਨਈ।
ਬਾਂਦਰ ਮਾਣਕ ਹੀਰਾ, ਕੀਮਤੀ ਚਮਕਦਾਰ ਪੱਥਰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਦਾ

ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਜਾਨੈ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ
ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ

ਗੁੰਗੇ ਬਹਰੇ ਨ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਮਨੁ ਮਾਨਈ ॥੪੭੦॥
ਗੁੰਗੇ ਦਾ ਬੋਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਕੇ ਸੁਣਨਾ ਚਿਤ ਸਮਝਦਾ

ਜੈਸੇ ਘਾਮ ਤੀਖਨ ਤਪਤਿ ਅਤਿ ਬਿਖਮ
ਜਿਵੇਂ ਧੁੱਪ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਗਰਮਾਇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਰਮ ਹੁੰਦੀ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ

ਬੈਸੰਤਰਿ ਬਿਹੂਨ ਸਿਧਿ ਕਰਿਤ ਨ ਗ੍ਰਾਸ ਕਉ।
ਅੱਗ ਬਿਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਭੋਜਨ ਨੂੰ

ਜੈਸੇ ਨਿਸ ਓਸ ਕੈ ਸਜਲ ਹੋਤ ਮੇਰ ਤਿਨ
ਜਿਵੇਂ ਰਾਤ ਤੋਲ ਦੁਆਰਾ ਜਲ ਸਹਿਤ ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪਹਾੜ ਘਾਹ, ਤਿਣਕੇ

ਬਿਨੁ ਜਲ ਪਾਨ ਨ ਨਿਵਾਰਤ ਪਿਆਸ ਕਉ।
ਬਿਨਾਂ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ, ਕੋਈ ਤਰਲ ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ
ਪਦਾਰਥ ਪੀਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਹੀ ਗ੍ਰੀਖਿਮ ਰੁਤ ਪ੍ਰਗਟੈ ਪ੍ਰਸੇਦ ਅੰਗ
ਜਿਵੇਂ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਮੌਸਮ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਪਸੀਨਾ ਭਾਗ (ਸਰੀਰ ਦਾ)

ਮਿਟਤ ਨ ਫੂਕੇ ਬਿਨੁ ਪਵਨੁ ਪ੍ਰਗਾਸ ਕਉ।
ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਹਵਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਨੂੰ

ਤੈਸੇ ਆਵਾਗੋਨ ਨ ਮਿਟਤ ਨ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਚੱਕਰ ਨਹੀਂ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ

ਗੁਰਮੁਖ ਪਾਵੈ ਨਿਜਪਦ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਉ॥੪੭੧॥
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਆਤਮ ਪਦ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਟਿਕਾਣਾ ਨੂੰ

ਆਂਬਨ ਕੀ ਸਾਧ ਕਤ ਮਿਟਤ ਆਂਬਲੀ ਖਾਏ
ਅੰਬ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਉਮੰਗ, ਲਾਲਸਾ ਕਿਵੇਂ ਮਿਟਦੀ ਕੱਚੀ ਅੰਬੀ ਖਾਣ ਨਾਲ

ਪਿਤਾ ਕੋ ਪਿਆਰੁ ਨ ਪਰੋਸੀ ਪਹਿ ਪਾਈਐ।
ਬਾਪ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਗੁਆਂਢੀ ਕੋਲੋਂ, ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ

ਸਾਗਰ ਕੀ ਨਿਧਿ ਕਤ ਪਾਈਅਤ ਪੋਖਰ ਸੈ
ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ ਖਜਾਨਾ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਛੱਪੜ ਸੈ
ਛੱਪੜ ਨਾਲੋਂ, ਤੋਂ

ਦਿਨਕਰਿ ਸਰਿ ਦੀਪ ਜੋਤਿ ਨ ਪੁਜਾਈਐ।
ਸੂਰਜ ਬਰਾਬਰ ਦੀਵਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ

ਇੰਦ੍ਰ ਵੇਦਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਮ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ	ਬਰਖਾ ਮੀਂਹ	ਸਮਾਨ ਪੁਜਸ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕੂਪ ਖੁਹ	ਜਲ ਪਾਣੀ
--	---------------------	--------------------------------------	------------------	-------------------	-------------------

ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਸੁਬਾਸ ਖੁਸ਼ਬੂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਲਾਸ ਢੱਕ ਦਾ ਦਰਖਤ	ਮਹਿਕਾਈਐ। ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਹੁੰਦਾ
-----------------------------	------------------------	------------------	----------------------------	------------------------------------

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸੂਚਕ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਬਦ	ਗੁਰ ਸੂਚਕ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ	ਕੀ ਵਰਗੀ	ਦਇਆ ਨ ਮਿਹਰ ਨਹੀਂ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਮੈ ਵਿਚ	ਜਉ ਜੇਕਰ
--	--------------------------------	-------------------------	-------------------	---------------------------	--------------------	---------------------	------------------	-------------------

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਭੂਮੀ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਡ	ਉਦੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ	ਅਸਤ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਜਿੱਥੇ ਸੂਰਜ ਡੁਬਦਾ ਹੈ	ਲਉ ਤਕ	ਧਾਈਐ॥੪੨੨॥ ਜਾਈਏ
--	--------------------------	--	-----------------	--------------------------

ਗਿਰਤ ਅਕਾਸ ਡਿਗਣਾ ਆਸਮਾਨ	ਤੇ ਉਪਰੋਂ	ਪਰਤ ਡਿਗ ਪੈਂਦਾ	ਪ੍ਰਿਥੀ ਧਰਤੀ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ	ਪਰ ਉੱਪਰ	ਜਉ ਜੇਕਰ
---------------------------------	--------------------	-------------------------	--------------------------------	-------------------	-------------------

ਗਹੈ ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ	ਆਸਰੋ ਸਹਾਰਾ, ਓਟ	ਪਵਨ ਹਵਾ	ਕਵਨਹਿ ਕੀ ਕਿਹੜੇ	ਕਾਂਜਿ ਉਪਯੋਗ, ਲਾਭ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------	--------------------------	-------------------	--------------------------	----------------------------	----------------------------

ਜਰਤ ਸੜਦੇ ਹੋਏ	ਬੈਸੰਤਰ ਅੱਗ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਧਾਇ ਦੌੜ ਕੇ	ਧਾਇ ਦੌੜ ਕੇ	ਧੂਮ ਧੂੰਆਂ	ਗਹੈ ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ
------------------------	----------------------	-------------------	----------------------	----------------------	---------------------	-------------------------

ਨਿਕਸਿਓ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਖਲ ਮੂਰਖ	ਬੁਧ ਬੁੱਧੀ, ਅਕਲ	ਉਪਰਾਜ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------------	------------------	------------------------	-------------------	--------------------------	-------------------------------	----------------------------

ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ	ਅਪਾਰ ਸੀਮਾ ਰਹਿਤ	ਧਾਰ ਡੂੰਘਾਈ	ਬੂਡਤ ਡੁੱਬਦੀ ਹੋਈ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਫੇਨ ਝੱਗ	ਗਹੈ ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ
-----------------------	--------------------------	----------------------	---------------------------	-------------------	-------------------	-------------------------

ਅਨਿਥਾ ਵਿਅਰਥ	ਬੀਚਾਰ ਸੋਚ, ਖਿਆਲ	ਪਾਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ	ਜੈਬੇ ਪੁੱਜਣ ਦਾ	ਕੋ ਨ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇਨਹੀਂ	ਸਾਜ ਸਮੱਗਰੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------	---------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------------	----------------------	----------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਆਵਾਗਵਨ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਚੱਕਰ	ਦੁਖਤ ਦੁੱਖੀ, ਪੀੜਤ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ
---------------------------	----------------------------------	----------------------------	--------------------	---------------------	-------------------------

ਬਿਨੁ ਬਿਨਾਂ	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਸਰਨਿ ਨ ਓਟ ਨਹੀਂ	ਮੋਖ ਮੁਕਤੀ	ਪਦੁ ਵਾਲੀ ਪਦਵੀ	ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਹਕੂਮਤ	ਹੈ॥੪੨੩॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------	-------------------------	-------------------------------	--------------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਰੂਪ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ	ਰੰਗ ਵਰਣ,ਕਾਲਾ,ਪੀਲਾ ਵਿਧੀ,ਢੰਗ	ਬਿਧਿ	ਪੂਛੇ ਪੁੱਛੇ	ਅੰਧ ਨੇਤ੍ਰਹੀਨ	ਅੰਧ ਅੰਨ੍ਹਾ	ਪ੍ਰਤਿ ਨੂੰ
ਆਪ ਖੁਦ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਨ ਨਹੀਂ	ਦੇਖੇ ਦੇਖ ਸਕਦਾ	ਤਾਹਿ ਉਸ ਨੂੰ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਦਿਖਾਵਈ ਦਿਖਾਏਗਾ
ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ	ਨਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ	ਬਾਦ ਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਧੁਨੀ		ਪੂਛੇ ਪੁੱਛੇ	ਬਹਰੇ ਬੋਲੇ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਬਹਰਾ ਬੋਲਾ
ਸਮਝੈ ਵਿਚਾਰ ਕੇ	ਨ ਨਹੀਂ	ਆਪ ਖੁਦ	ਤਹਿ ਉਸ ਨੂੰ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਸਮਝਾਵਈ। ਬੋਧ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ		
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਗੁੰਗ ਜੇ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕੇ	ਗੁੰਗ ਗੁੰਗਾ	ਪਹਿ ਕੋਲੋਂ,ਤੋਂ	ਬਚਨ ਬੋਲ,ਸ਼ਬਦ	ਬਿਬੇਕ ਵਿਚਾਰ	ਪੂਛੇ ਪੁੱਛੇ,ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੇ	
ਚਾਹੇ ਇੱਛਾ ਕਰੇ	ਬੋਲਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸਕਤ ਬਲ,ਸਮਰੱਥਾ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਸਬਦੁ ਬਚਨ,ਬੋਲ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸੁਨਾਵਈ। ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ
ਬਿਨੁ ਬਿਨਾਂ	ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ		ਖੋਜੈ ਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ	ਗਿਆਨ	ਧਿਆਨ ਯਾਦ ਕਰਨਾ	
ਅਨਿਥਾ ਵਿਅਰਥ	ਅਗਿਆਨ ਅਵਿਵੇਕ	ਮਤ ਬੁੱਧੀ,ਅਕਲ	ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਪੈ ਪਾਸੋਂ,ਕੋਲੋਂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਪਾਵਈ॥੪੭੪॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ	
ਅੰਬਰ ਕੱਪੜਾ	ਬੋਚਨ ਵੇਚਣ ਲਈ	ਜਾਇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਦੇਸ ਮੁਲਕ,ਰਾਜ	ਦਿਗੰਬਰਨ ਨਾਗਿਆਂ ਦੇ,ਵਸਤਰਹੀਦਾਂ ਦੇ		ਕੇ ਦੇ,ਦਾ,ਦੀ	
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਾਸਲ,ਉਪਲਬਧ	ਨ ਨਹੀਂ	ਹੋਇ ਹੋਣਾ	ਲਾਭ ਫਾਇਦਾ	ਸਹਸੇ ਸ਼ੱਕ,ਸੰਦੇਹ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਮੂਲਿ ਮੂਲ ਧਨ	ਕੋ। ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ
ਰਤਨ ਹੀਰਾ,ਪੰਨਾ	ਪਰੀਖਿਆ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ	ਸੀਖਿਆ ਸਿਖਣਾ	ਚਾਹੈ ਇੱਛਾ ਕਰੇ	ਜਉ ਜੇਕਰ	ਆਂਧਨ ਨੇਤ੍ਰਹੀਣ	ਪੈ ਕੋਲੋਂ,ਪਾਸੋਂ	
ਰੰਕਨ ਕੰਗਾਲ ਪਾਸੋਂ ਕੋਲੋਂ,ਪਾਸੋਂ	ਪੈ	ਰਾਜੁ ਰਾਜਭਾਗ	ਮਾਂਗੈ ਮੰਗੇ,ਯਾਚਨਾ ਕਰੇ	ਮਿਥਿਆ ਫਜ਼ੂਲ	ਭ੍ਰਮ ਸੰਸਾ	ਭੂਲਿ ਗਲਤੀ	ਕੋ। ਦਾ,ਦੀ,ਦੇ
ਗੁੰਗਾ ਗੁੰਗਾ	ਪੈ ਕੋਲੋਂ,ਪਾਸੋਂ	ਪੜਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ	ਜਾਇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਜੋਤਕ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਦਿਆ	ਬੈਦਕ ਹਕੀਮੀ	ਬਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਈ	

ਬਹਰਾ	ਪੈ	ਰਾਗ	ਨਾਦ	ਅਨਿਥਾ	ਅਭੂਲਿ	ਕੋ।
ਜਿਸਨੂੰ ਕੰਨਾਂ ਤੋਂ	ਕੋਲੋਂ	ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼	ਸੰਗੀਤ ਦੀ	ਵਿਅਰਥ	ਜੋ ਗਲਤ ਨਾ ਹੋਵੇ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ
ਸੁਣਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ		ਢੰਗ	ਧਵਨੀ			

ਤੈਸੇ	ਆਨ	ਦੇਵ	ਸੇਵ	ਦੋਖ	ਮੇਟਿ	ਮੋਖ ਚਾਹੈ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵਤੇ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਔਗੁਣ, ਦੋਸ਼	ਮਿਟਾ ਕੇ	ਮੁਕਤੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਬਿਨੁ	ਸਤਿਗੁਰ	ਦੁਖ	ਸਹੈ	ਜਮਸੂਲ	ਕੋ॥੪੭੫॥
ਬਿਨਾਂ	ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਦਰਦ	ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇ	ਜਮ ਦਾ ਦੁੱਖ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਬੀਜ	ਬੋਏ	ਕਾਲਰ ਮੈ	ਨਿਪਜੈ ਨ	ਧਾਨ	ਪਾਨ
ਉਹ ਦਾਣੇ ਆਦਿ ਜਿਸਤੋਂ ਪੇੜ	ਬੀਜਿਆਂ	ਬੰਜਰ ਵਿਚ	ਉੱਗਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ	ਬਨਾਸਪਤੀ ਆਦਿ	
ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਅੰਕੁਰ ਉੱਗਦਾ ਹੈ					

ਮੂਲ	ਖੋਇ	ਰੋਵੇ	ਪੁਨ	ਰਾਜੁ ਡੰਡ	ਲਾਗਈ।
ਅਸਲ ਪੁੰਜੀ	ਗੁਆ ਕੇ	ਰੋਂਦਾ ਹੈ	ਫਿਰ	ਰਾਜੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ	ਲਗਦੀ ਹੈ

ਸਲਿਲ	ਬਿਲੋਏ	ਜੈਸੇ	ਨਿਕਸਤ	ਨਾਹਿ	ਘ੍ਰਿਤਿ
ਪਾਣੀ, ਜਲ	ਚਿਤਕਿਆ	ਜਿਵੇਂ	ਨਿਕਲਦਾ	ਨਹੀਂ	ਘਿਉ

ਮਟਕੀ	ਮਥਨੀਆ	ਹੂ	ਫੇਰਿ	ਤੋਰਿ	ਭਾਗਈ।
ਚਾਟੀ	ਮਧਾਣੀ	ਨੂੰ		ਭੰਨ ਕੇ, ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ	ਦੌੜ ਜਾਂਦਾ

ਭੂਤਨ	ਪੈ	ਪੂਤ	ਮਾਗੈ	ਹੋਤ	ਨ	ਸਪੂਤੀ	ਕੋਊ
ਭੂਤਨਿਆਂ, ਪ੍ਰੇਤਾਂ	ਕੋਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ	ਪੁੱਤਰ	ਮੰਗੇ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ	ਨਹੀਂ	ਸਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ	ਕੋਈ

ਜੀਅ	ਕੋ	ਪਰਤ	ਸੰਸੋ	ਤਿਆਗੇ	ਹੂ	ਨ	ਤਿਆਗਈ।
ਜੀਵਨ, ਜਿੰਦਗੀ	ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪੈ ਜਾਂਦਾ	ਸੰਦੇਹ	ਤਿਆਗਦੀ ਹੈ	ਨੂੰ	ਨਹੀਂ	ਛੱਡਦੇ

ਬਿਨੁ	ਗੁਰਦੇਵ	ਆਨ	ਸੇਵ	ਦੁਖਦਾਇਕ	ਹੈ॥
ਬਿਨਾਂ	ਸਤਿਗੁਰੂ	ਦੂਸਰਾ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਲੋਕ	ਪਰਲੋਕ	ਸੋਕਿ	ਜਾਹਿ	ਅਨਰਾਗਈ॥੪੭੬॥
ਸੰਸਾਰ, ਜਗਤ	ਅਗਲਾ ਜਹਾਨ	ਗਮ, ਦੁੱਖ	ਜਿਸਨੂੰ	ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ

ਜੈਸੇ	ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ	ਤਨ	ਜੰਬੁਕ	ਅਧੀਨ	ਹੋਤ
ਜਿਵੇਂ	ਮ੍ਰਿਗਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਸ਼ੇਰ, ਸਿੰਘ	ਪੁੱਤਰ, ਬੇਟਾ	ਗਿੱਦੜ	ਆਗਿਆ ਵਿਚ	ਹੋਵਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਖਗ ਪਤ ਸੁਤ ਜਾਇ ਜੁਹਾਰਤ ਕਾਗ ਹੈ।
ਗਰੁੜ ਜੋ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੁੱਤਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੇ ਕਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਰਾਹ ਕੇਤ ਬਸ ਗ੍ਰਿਹਨ ਮੈ ਸੁਰਿਤਰ
ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣਾ ਅਨੂਸਾਰ ਨੌਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਕੇਤੂ, ਸੋਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਨੌਂ ਵਸ ਜਾਣ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਬ੍ਰਿਖ
ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗ੍ਰਹਿ

ਸੋਭ ਨ ਅਰਕ ਬਨ ਰਵਿ ਸਸਿ ਲਾਗਿ ਹੈ।
ਚੰਗਾ ਲਗਣਾ ਨਹੀਂ ਅੱਕ ਦਾ ਬੂਟਾ ਜੰਗਲ ਸੂਰਜ ਚੰਦਰਮਾ ਉਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜੈਸੇ ਕਾਮਧੇਨ ਸੁਤ ਸੁਕਰੀ ਸਥਨ ਪਾਨ॥
ਜਿਵੇਂ ਸਰਬ ਇੱਛਾ ਪੂਰਕ ਇਕ ਗਾਂ ਪੁੱਤਰ ਸੂਰੀ ਥਣ ਚੁੰਘਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਐਰਾਪਤ ਸੁਤ ਗਰਧਭ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਹੈ।
ਸਮੁੰਦਰ ਮੰਥਨ ਸਮੇਂ ਨਿਕਲਿਆ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਪੁੱਤਰ ਗਧਾ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਹਾਥੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇੰਦਰ ਦੇਵਤਾ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਤ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ॥
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਪੁੱਤਰ ਦੂਸਰਾਂ ਦੇਵਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੋਵੇ

ਨਿਹਫਲ ਜਨਮੁ ਜਿਉ ਬੰਸ ਮੈ ਬਜਾਗਿ ਹੈ॥੪੭੭॥
ਵਿਅਰਥ, ਬੇਫਾਇਦਾ ਜੀਵਨ, ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਵੇਂ ਜਾਤੀ, ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚ ਦੇ ਪਿਉਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਜਉਪੈ ਤੂਬਰੀ ਨ ਬੂਡੇ ਸਰਤਾ ਪਰਵਾਹ ਬਿਖੇ
ਜੇਕਰ ਲੋਕੀ ਦਾ ਖੋਲ ਨਹੀਂ ਡੁੱਬਦੀ ਨਦੀ ਵਹਾਉ, ਵਹਿਣ ਵਿਚ

ਬਿਖਮੈ ਤਉ ਨ ਤਜਤ ਹੈ ਮਨ ਤੇ।
ਕੌੜਾਪਣ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿਆਗਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਅੰਤਹਕਰਣ ਭਾਵ ਅੰਦਰੋਂ, ਵਿਚੋਂ ਵਿਚੋਂ

ਜਉਪੈ ਲਪਟੈ ਪਾਖਾਨ ਪਾਵਕ ਜਰੈ ਸੂਤ੍ਰ
ਜੇਕਰ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਪੱਥਰ ਅੱਗ ਬਲਦਾ ਸੂਤਰ, ਧਾਗਾ

ਜਲ ਮੈ ਲੈ ਬੋਰਿਤ ਰਿਦੈ ਕਠੋਰਪਨ ਤੇ।
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਧਾਰਣ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਡੋਬ ਦਿੰਦਾ ਅੰਦਰਲੇ ਕਠੋਰਤਾ ਕਰਕੇ

ਜਉਪੈ ਗੁਡੀ ਉਡੀ ਦੇਖੀਅਤ ਹੈ ਆਕਾਸਚਾਰੀ
ਜੇਕਰ ਪਤੰਗ ਉਡਦੀ ਹੋਈ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ

ਬਰਖਤ ਮੇਹ ਬਾਚੀਐ ਨ ਬਾਲਕਨ ਤੇ।
ਬਰਸਦਾ ਹੈ ਬੱਦਲ ਬਚਦੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਵ ਗਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ

ਤੇਸੇ	ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ	ਭਾਉ ਦੁਤੀਆ	ਤ੍ਰਿਗੁਨ	ਖੇਲ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਸਫਲਤਾ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ	ਦੁਬਿਧਾ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ	ਰਜੇ, ਤਮੋ, ਸਤੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਗੁਣ	ਖੇਡ

ਗੁਰਮੁਖ	ਸੁਖਫਲ	ਨਾਹਿ	ਕ੍ਰਿਤਘਨਿ	ਤੇ॥੪੭੮॥
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ	ਸੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ	ਨਹੀਂ	ਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ	ਕੋਲੋਂ

ਕਉਡਾ	ਪੈਸਾ	ਰੁਪਈਆ	ਸੁਨਈਆ	ਕੋ	ਬਨਜ	ਕਰੈ
ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਘੋਗੇ ਵਰਗੇ ਕੀੜੇ ਦਾ ਖੋਲ	ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸਿੱਕਾ ਜੋ	ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ	ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੋਹਠਵਾਂ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ		ਵਿਉਪਾਰ	ਕਰਦਾ ਹੈ

ਰਤਨ	ਪਾਰਖੁ	ਹੋਇ	ਜਉਹਰੀ	ਕਹਾਵਈ।
ਜਵਾਹਰ, ਹੀਰਾ	ਪਰਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੋਣਾ	ਜੋਹਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ	ਅਖਵਾਉਣਾ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਣਾ

ਜਉਹਰੀ	ਕਹਾਇ ਪੁਨ	ਕਉਡਾ	ਕੋ	ਬਨਜ	ਕਰੈ
ਜੋਹਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ	ਕਹਾ ਕੇ ਫਿਰ	ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਘੋਗੇ ਵਰਗੇ ਕੀੜੇ ਦਾ ਖੋਲ		ਵਿਉਪਾਰ	ਕਰਦਾ ਹੈ

ਪੰਚ	ਪਰਵਾਨ	ਮੈ	ਪਤਸਿਟਾ	ਘਟਾਵਈ।
ਪਰਧਾਨ ਪੁਰਖ	ਇੱਜਤ ਮਾਣ ਵਾਲੇ	ਵਿਚ	ਇਜਤ, ਮਾਣ	ਘਟਾਉਂਦਾ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ

ਆਨ	ਦੇਵ	ਸੇਵ	ਗੁਰਦੇਵ	ਕੋ	ਸੇਵਕੁ	ਹੁਇ
ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵਤੇ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਸਤਿਗੁਰੂ	?	ਸ਼ਰਧਾਲੂ	ਹੋਵੇ

ਲੋਕ	ਪਰਲੋਕ	ਬਿਖੈ	ਊਚ	ਪਦ	ਪਾਵਈ।
ਸੰਸਾਰ, ਜਗਤ	ਅਗਲਾ ਜਹਾਨ	ਉੱਚਾ, ਉੱਤਮ	ਵਿਚ	ਸਥਾਨ, ਦਰਜਾ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਛਾਡਿ	ਗੁਰਦੇਵ	ਸੇਵ	ਆਨ	ਦੇਵ	ਸੇਵਕੁ	ਹੁਇ
ਛੱਡ ਕੇ	ਸਤਿਗੁਰੂ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ	ਹੋਵੇ

ਨਿਹਫਲ	ਜਨਮੁ	ਕਪੂਤ	ਹੁਇ	ਹਸਾਵਈ॥੪੭੯॥
ਵਿਅਰਥ, ਬੇਫਾਇਦਾ	ਜੀਵਨ, ਜਿੰਦਗੀ	ਨਲਾਇਕ ਪੁੱਤਰ	ਹੋਵੇ	ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣਾ

ਮਨ	ਬਚ	ਕ੍ਰਮ	ਕੈ	ਪਤਬ੍ਰਤ	ਕਰੈ	ਜਉ	ਨਾਹਿ
ਚਿਤ	ਬਚਨ	ਕਰਣੀ, ਅਮਲ	ਦੁਆਰਾ	ਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਦੁੱਤੀ ਭਗਤੀ	ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ		ਪਤਨੀ

ਤਾਹਿ	ਮਨ	ਬਚ	ਕ੍ਰਮ	ਚਾਹਤ	ਭਤਾਰ	ਹੈ।
ਉਸ ਨੂੰ	ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਬਚਨ, ਬੋਲ	ਕਰਣੀ, ਅਮਲ	ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ	ਪਤੀ	ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਅਭਰਨ ਗਹਿਣਾ	ਸਿੰਗਾਰ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਰਣ	ਚਾਰ ਸੁੰਦਰ	ਸਿਹਜਾ ਬਿਸਤਰ	ਸੰਜੋਗ ਮੇਲ ਕਰਨਾ	ਭੋਗ ਸੰਭੋਗ, ਸੁੱਖ
ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਕੁਟੰਬ ਪਰਿਵਾਰ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਮੈ ਵਿਚ	ਤਾਕੋ ਉਸਦਾ	ਜੈਕਾਰੂ ਫਤਹਿ ਦੀ ਧੁਨੀ
ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ					
ਸਹਜ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ	ਆਨੰਦ ਖੁਸ਼ੀ, ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਮੰਗਲ ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ	ਸੁਹਾਗ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ	ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਨਸੀਬ
ਸੁੰਦਰ ਖੂਬਸੂਰਤ	ਮੰਦਰ ਮਕਾਨ, ਘਰ	ਛਬਿ ਸੁੰਦਰਤਾ	ਸੋਭਤ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਸੁਚਾਰੂ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਿਖਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ	ਕਉ ਨੂੰ	ਰਾਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ	ਗ੍ਰਿਸਤਿ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜੀਵਨ	ਮੈ ਵਿਚ
					ਸਾਵਧਾਨ ਚੇਤੰਨ, ਸੁਚੇਤ
ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਭਾਉ ਖਿਆਲ	ਦੁਬਿਧਾ ਮਲ ਦੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲਤਾ	ਨਿਵਾਰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ
ਹੈ॥੪੮੦॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ					
ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਤਉ ਪ੍ਰਕਾਰ	ਪਤਿਬ੍ਰਿਤਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ	ਪਤਿਬ੍ਰਿਤਿ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮ	ਮੈ ਵਿਚ	ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਚੇਤ, ਚੇਤੰਨ
ਤਾਹੀ ਇਸ ਕਰਕੇ	ਤੇ ਕਰਕੇ	ਗ੍ਰਿਹੇਸੁਰ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਨਾਇਕਾ ਇਸਤਰੀ, ਪਤਨੀ	ਕਹਾਵਈ। ਅਖਵਾਉਣਾ
ਅਸਨ ਭੋਜਨ	ਬਸਨ ਕੱਪੜੇ	ਧਨ ਦੌਲਤ	ਧਾਮ ਘਰ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ	ਕਾਮਨਾ ਇੱਛਾ, ਇੱਛਾਵਾਂ	ਪੁਜਾਵੈ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ
ਸੋਭਤਿ ਸੁੰਦਰ ਲਗਣਾ	ਸਿੰਗਾਰ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਰਣ	ਚਾਰਿ ਸੁੰਦਰ	ਸਿਹਜਾ ਬਿਸਤਰ, ਸੇਜ	ਸਮਾਵਈ। ਇਕਮਿਕ ਹੋਣਾ	
ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ	ਸਿਖਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ	ਕਉ ਨੂੰ	ਰਾਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ	ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜੀਵਨ	ਮੈ॥ ਵਿਚ
ਸੰਪਦਾ ਦੌਲਤ	ਸਮੂਹ ਸਾਰੇ, ਸਭੇ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਲੁਭੇ ਲਾਭ ਪਿਆਰ	ਤੇ ਦੁਆਰਾ	ਲਡਾਵਈ। ਲਾਡ ਲਡਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਅਸਨ ਭੋਜਨ	ਬਸਨ ਬਸਤਰ, ਕਪੜੇ	ਧਨ ਦੌਲਤ	ਧਾਮ ਘਰ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ	ਕਾਮਨਾ ਇੱਛਾ	ਪਵਿਤ੍ਰ॥ ਪੁਨੀਤ, ਪਾਵਨ
--------------------	--------------------------	-------------------	------------------------------	----------------------	-------------------------------

ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ	ਭਾਉ ਦੁਬਿਧਾ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ	ਦੁਤੀਆ ਮਿਟਾਵਈ॥੪੮੧॥	ਮਿਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
--------------------	---------------------	---------------------	---------------------------------	-----------------------------	----------------------------------

ਲੋਗ ਲੋਕ ਰੀਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ	ਬੇਦ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ	ਗਿਆਨ ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਉਪਦੇਸ ਸਿੱਖਿਆ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ	ਕਉ ਨੂੰ
-----------------------------------	----------------------------	-------------------------	------------------------	---------------------------	--	------------------

ਮਨ ਚਿਤ, ਜੀਅ	ਬਚ ਬਚਨ, ਬੋਲ	ਕ੍ਰਮ ਕਰਣੀ, ਅਮਲ	ਸ੍ਵਾਮੀ ਪਤੀ	ਸੇਵਾ ਟਹਿਲ, ਖਿਦਮਤ	ਅਧਿਕਾਰਿ ਹੱਕ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-----------------------	-----------------------	--------------------------	----------------------	----------------------------	-----------------------	----------------------------

ਨਾਮ ਨਾਮ ਸਿਮਰਣ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਵਸਤੂ	ਇਸਨਾਨ ਨਹਾਉਣਾ	ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ	ਸੰਜਮ ਰੋਕ, ਸੰਕੋਚ	ਨ ਨਹੀਂ	ਜਾਪ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਤਪੱਸਿਆ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜਪਣ	ਤਾਪ॥
---	------------------------	---------------------------------	---------------------------	------------------	---	-------------

ਤੀਰਥ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ	ਬਰਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦਿਨ ਧਾਰਮਿਕ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਣ ਦਾ ਭਾਵ	ਪੂਜਾ ਪੂਜਣ ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਕ੍ਰਿਆ	ਨੇਮ ਨਹੀਂ	ਨਾ ਤਕਾਰ	ਹੈ। ? ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------------------------	---	---	--------------------	-------------------	---------------------------------

ਹੋਮ ਹਵਨ	ਜਗ ਯੱਗ,	ਭੋਗ ਦੇਵਤਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਭੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਨਈਬੇਦ ਪੂਜਾ ਭੱਟ
ਦੇਵਤਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਪੂਜਾ			

ਨਹੀ ਨਿਖੇਪ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਦੇਵੀ ਦੇਵਪਤਨੀ	ਦੇਵ ਦੇਵਤੇ	ਸੇਵ॥ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ
-------------------------------	------------------------	---------------------	--------------------------

ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਢੰਗ	ਨਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਧਵਨੀ	ਬਾਦ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ	ਨ ਨਹੀਂ	ਸੰਬਾਦ ਗਲਬਾਤ, ਚਰਚਾ	ਆਨ ਦੂਸਰਾਂ	ਦੁਆਰ ਹੈ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------------------------	-----------------------------	-------------------------	------------------	-----------------------------	---------------------	---

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖਨ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ	ਮੈ ਵਿਚ	ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਟੇਕ ਆਸਰਾ	ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ	ਪ੍ਰਧਾਨ॥ ਉੱਤਮ
---------------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------------------	--------------------	---------------------------------	------------------------

ਆਨ ਦੂਸਰਾ	ਗਿਆਨ ਬੋਧ, ਸਮਝ	ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ, ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਸਿਮਰਨ ਯਾਦ, ਚੇਤਾ	ਬਿਬਚਾਰ ਬਦਚਲਣੀ, ਕੁਕਰਮ	ਹੈ॥੪੮੨॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------	-------------------------	--------------------------------	---------------------------	--------------------------------	--------------------------------

ਜੈਸੇ ਜਿਵੇਂ	ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ	ਕਉ ਨੂੰ	ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ	ਘਰਿ ਪਰਿਵਾਰ	ਵਾਤ ਮੂੰਹ, ਮੁਖ	ਨਾਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ
----------------------	-------------------------------------	------------------	------------------------	----------------------	-------------------------	---------------------------

ਅਸਨ ਭੋਜਨ	ਬਸਨ ਬਸਤਰ	ਧਨ ਦੌਲਤ	ਧਾਮ ਘਰ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ	ਲੋਗਚਾਰ ਲੋਕਾਚਾਰੀ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--------------------	--------------------	-------------------	------------------------------	---------------------------	----------------------------

ਤਾਤ ਪਿਤਾ	ਮਾਤ ਮਾਂ	ਭ੍ਰਾਤ ਭਰਾ, ਵੀਰ	ਸੁਤ ਪੁੱਤਰ	ਸੁਜਨ ਭਲਾ ਪੁਰਖ	ਕੁਟੰਬ ਪਰਿਵਾਰ	ਸਖਾ ਮਿੱਤਰ, ਦੋਸਤ
--------------------	-------------------	--------------------------	---------------------	-------------------------	------------------------	---------------------------

ਸੇਵਾ ਟਹਿਲ, ਖਿਦਮਤ	ਗੁਰਜਨ ਬਜ਼ੁਰਗ	ਸੁਖ ਆਨੰਦ, ਚੈਨ	ਅਭਰਨ ਗਹਿਣਾ	ਸਿੰਗਾਰ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਆਲੰਕਾਰਣ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------------	------------------------	-------------------------	----------------------	--	----------------------------

ਕਿਰਤ ਬਿਰਤ ਮਿਹਨਤ ਪੇਸ਼ਾ, ਕੰਮ ਧੰਧਾ	ਪਰਸੂਤ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਮਲ ਗੰਦ, ਮੈਲਾ, ਟੱਟੀ ਆਦਿਕ	ਮੂਤ੍ਰ ਧਾਰੀ॥ ਪੇਸ਼ਾਬ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
---	----------------------------------	-----------------------------------	--

ਸਕਲ ਸਭ, ਸਾਰੇ	ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ, ਪਾਵਨ	ਜੋਈ ਜਿਹੜਾ	ਬਿਬਿਧਿ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ	ਅਚਾਰ ਆਚਰਣ, ਸਲੂਕ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
------------------------	------------------------------	---------------------	---------------------------------	---------------------------	----------------------------

ਤੈਸੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ	ਗੁਰਸਿਖਨ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ	ਕਉ ਨੂੰ	ਲੇਪੁ ਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ	ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜੀਵਨ	ਮੈ ਵਿਚ
---------------------------	-----------------------------	------------------	------------------------------	---------------------------------	------------------

ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ	ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ	ਪ੍ਰਿਗੁ ਲਾਹਨਤ, ਫਿਟਕਾਰ	ਜਨਮੁ ਜੀਵਨ	ਸੰਸਾਰ ਜਗਤ, ਦੁਨੀਆਂ	ਹੈ॥੪੮੩॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------------------	------------------	--------------------------------	---------------------	-----------------------------	--------------------------------

ਆਦਿਤ ਸੂਰਜ ਦਾ ਦਿਨ, ਐਤਵਾਰ	ਅਉ ਅਤੇ	ਸੋਮ ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਦਿਨ, ਚੰਦਰਵਾਰ	ਭੋਮ ਮੰਗਲਵਾਰ	ਬੁਧ ਹੂੰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਅਤੇ	ਬ੍ਰਹਸਪਤ ਵੀਰਵਾਰ
-----------------------------------	------------------	--	-----------------------	-------------------------------	--------------------------

ਸੁਕਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ	ਸਨੀਚਰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ	ਸਾਤੋ ਬਾਰ ਸੱਤੋ ਹੀ ਵਾਰ, ਦਿਨ	ਬਾਂਟ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਭਾਵ	ਲੀਨੇ ਲਏ ਹਨ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---	---------------------------	-------------------------------------	-----------------------------	----------------------	----------------------------

ਥਿਤਿ ਪੱਛ ਤਾਰੀਖ ਪੱਖ, ਚੰਦਰ ਮਾਸ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ	ਮਾਸ ਰੁਤਿ ਮਹੀਨਾ ਮੌਸਮ	ਲੋਗਨ ਲੋਕਾਂ	ਮੈ ਵਿਚ	ਲੋਗਚਾਰ॥ ਲੋਕ ਰਿਵਾਜ
--	-------------------------------	----------------------	------------------	-----------------------------

ਏਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ	ਏਕੰਕਾਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਪ੍ਰਭੂ	ਕਉ ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ	ਕੋਊ ਦਿਨ ਕੋਈ ੨੪ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਦੀਨੇ ਦਿੱਤਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
-------------------------------------	----------------------------------	-------------------------	---	----------------------	----------------------------

ਜਨਮ ਅਸਟਮੀ ਭਾਦੋਂ ਵਦੀ ਅੱਠਵੀਂ, ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ	ਰਾਮਨਉਮੀ ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ ਨੌਂ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ	ਏਕਾਦਸੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਉਪਵਾਸ ਦਾ ਦਿਨ	ਭਈ॥ ਹੋ ਗਈ ਜੀ
---	--	--	------------------------

ਦੁਆਦਸੀ ਚੰਦਰਮਾ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਬਾਰੂਵੀਂ ਤਾਰੀਖ	ਚਤੁਰਦਸੀ ਚੰਦਰ ਪੱਖ ਦਾ ਚੌਦਵਾਂ ਦਿਨ	ਜਨਮੁ	ਏ ਇਹ	ਕੀਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
--	--	-------------	----------------	-------------------------	----------------------------

ਪਰਜਾ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਸੰਸਾਰ	ਉਪਾਰਜਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ	ਕੋ ਨਹੀਂ	ਨ ਨਹੀਂ	ਕੋਊ ਕੋਈ	ਪਾਵੈ ਪਾ ਸਕਿਆ	ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ, ਰੋਜ਼
--------------------------------	----------------------------	-------------------	------------------	-------------------	------------------------	----------------------------

ਅਜੋਨੀ ਜੋ ਯੋਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਜਨਮੁ ਦਿਨੁ ਜੰਮਣ ਦੀ ਤਿਥੀ, ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ	ਕਹੋ ਦਸੋ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਚੀਨੇ ਪਹਿਚਾਨ ਲਿਆ	ਹੈ॥੪੮੪॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---	--	-------------------	----------------------	---------------------------	--------------------------------

ਜਾਕੋ - ਨਾਮੁ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਅਜੋਨੀ ਜੋ ਯੋਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਜਨਮੁ ਪੈਦਾਇਸ਼	ਲੈ॥ ਲਿਆ ਹੈ
---------------------------------	---------------------------	---	----------------------	-------------------	------------------------	----------------------

ਕਹਾ ਕਿਵੇਂ	ਜਾਨ ਸਮਝਕੇ	ਬੂਤ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਰਤ	ਜਨਮਾਸਟਮੀ	ਕੋ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਕੀਨੋ ਕੀਤਾ, ਕਰਿਆ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---------------------	---------------------	--	-----------------	-------------------------	---------------------------	----------------------------

ਜਾਕੋ ਜਿਸਦਾ	ਜਗਜੀਵਨ ਜਗਤ ਦਾ ਜੀਵਨ	ਅਕਾਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ	ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਿਸਦਾ ਕਦੀ ਨਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ	ਨਾਮੁ ਨਾਂ
----------------------	------------------------------	-------------------------------------	--	--------------------

ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਕੈ ਕਰਕੇ	ਬਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਰੀ	ਮਾਰਿਓ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ	ਅਪਜਸੁ ਬਦਨਾਮੀ	ਲੀਨੋ ਧਾਰਣ ਕੀਤਾ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------	-------------------	------------------------	---------------------------	------------------------	--------------------------	----------------------------

ਨਿਰਮਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	ਨਿਰਦੋਖ ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ, ਪਰਮਾਤਮਾ	ਮੋਖਪਦੁ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਦਾ ਦਾਤਾ	ਜਾਕੇ ਜਿਸਦੇ	ਨਾਮਿ ਨਾਂ
---	-------------------------------------	-----------------------------------	----------------------	--------------------

ਗੋਪੀਨਾਥ ਗੋਪੀਆਂ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ	ਕੈਸੇ ਕਿਵੇਂ	ਹੁਇ ਹੋਵੇ	ਬਿਰਹ ਜੁਦਾਈ	ਦੁਖ ਪੀੜਾ, ਦਰਦ	ਦੀਨੋ ਦਿੱਤਾ ਹੈ	ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
---	----------------------	--------------------	----------------------	-------------------------	-------------------------	----------------------------

ਪਾਹਨ ਕੀ ਪੱਥਰ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ	ਅੰਧ ਮੂਰਖ	ਕੰਧ ਮਨੁੱਖ	ਹੈ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ	ਪੁਜਾਰੀ॥ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
-----------------------------------	---------------------------------------	--------------------	---------------------	---------------------------	---------------------------------

ਅੰਤਰਿ ਅੰਦਰ	ਅਗਿਆਨ ਅਵਿਵੇਕ	ਮਤ ਬੁੱਧੀ, ਅਕਲ	ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼	ਗੁਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ	ਹੀਨੋ ਦੇ ਬਿਨਾਂ	ਹੈ॥੪੮੫॥ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ
----------------------	------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------------------

ਸੂਰਜ
ਸੂਰ, ਦਿਨਕਰ, ਰਵਿ, ਗਰਮ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਈ ਗੋਲਾ ਜਿਸਦੇ ਗਿਰਦ
ਧਰਤੀ ਦੇ ਘੁੰਮਣ ਨਾਲ ਦਿਨ ਰਾਤ ਰੁੱਤਾਂ ਆਦਿ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ

ਪ੍ਰਗਾਸ
ਚਾਨਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਨਾਸ
ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ

ਉਡਗਨ
ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ

ਅਗਨਿਤ
ਅਣਗਿਣਤ

ਜਉ
ਜਿਵੇਂ

ਆਨ ਦੇਵ
ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ

ਸੇਵ
ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ

ਗੁਰਦੇਵ
ਸਤਿਗੁਰੂ

ਕੇ
ਦੇ, ਦਾ, ਦੀ

ਧਿਆਨ
ਸਿਮਰਨ, ਯਾਦ ਕਰਨਾ

ਕੈ।
ਕਰਕੇ

ਹਾਟ
ਹੱਟੀ, ਦੁਕਾਨ

ਬਾਟ
ਰਸਤਾ

ਘਾਟ
ਨਦੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
ਨਹਾਉਣ ਜਾਂ ਧੌਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ

ਠਾਠੁ
ਸ਼ਾਨ ਸ਼ੌਕਤ

ਘਟੈ
ਘੱਟਦੀ

ਘਟੈ
ਘੱਟਦੀ

ਨਿਸਦਿਨੁ॥
ਦਿਨ ਰਾਤ

ਤੈਸੇ ਲੋਗ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਰੀਤੀ

ਬੇਦ
ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਸਭ
ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ

ਭੇਦ
ਨਿਚੋੜ ਭਾਵ
ਗਿਆਨ

ਸਤਿਗੁਰ
ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ

ਗਿਆਨ
ਬੋਧ, ਸਮਝ
ਕਰਕੇ

ਚੋਰ
ਚੋਰੀ ਕਰਨ
ਹਨੇਰਾਵਾਲਾ

ਜਾਰ
ਦੁਰਾਚਾਰੀ

ਅਉ
ਅਤੇ

ਜੁਆਰ
ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ
ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ
ਦੀ ਪਕੜ

ਮੋਹ
ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਦਾਰਥਾਂ
ਦੀ ਪਕੜ

ਦ੍ਰੋਹ ਅੰਧਕਾਰ॥
ਛਲ, ਕਪਟ

ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੈ
ਸਵੇਰਾ ਮੌਕਾ, ਅਵਸਰ

ਸੋਭਾ
ਵਡਿਆਈ

ਨਾਮ
ਨਾਮ ਸਿਮਰਣ

ਦਾਨ
ਭੇਂਟ, ਦਾਤ

ਇਸਨਾਨ
ਨਹਾਉਣਾ

ਕੈ।
ਕਰਕੇ

ਆਨ ਸਰ ਮੇਡੁਕ ਸਿਵਾਲ
ਦੂਸਰਾ ਸਰੋਵਰ ਡੱਡੂ
ਕਾਈ, ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੋਣ
ਵਾਲਾ ਲੱਛੇਦਾਰ ਘਾਹ

ਘੋਘਾ
ਇਕ ਜਲਜੀਵ ਜਿਸਦੀ ਹੱਡੀ
ਛੋਟੇ ਸੰਖ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਮਾਨਸਰ॥
ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਦੇ
ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਝੀਲ

ਪੂਰਨ
ਸੰਪੂਰਨ, ਮੁਕੰਮਲ

ਬ੍ਰਹਮ
ਪਰਮਾਤਮਾ

ਗੁਰ
ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ

ਸਰਬ
ਸਭ, ਸਾਰਾ

ਨਿਧਾਨ
ਖਜਾਨਾ, ਭੰਡਾਰ

ਕੈ॥੪੮੬॥
ਦਾ, ਦੀ, ਦੇ

ਨਿਸ ਦਿਨ
ਰਾਤ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਡੁੱਬਣ ਤਕ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਅੰਤਰ
ਭੇਦ, ਫਰਕ

ਜਿਉ
ਜਿਵੇਂ

ਅੰਤਰੁ
ਵਿਥ

ਬਖਾਨੀਅਤ।
ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ

ਤੈਸੇ
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਆਨ
ਦੂਸਰਾ

ਦੇਵ
ਦੇਵਤੇ

ਗੁਰਦੇਵ
ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸੇਵ
ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ

ਜਾਨੀਐ।
ਜਾਣੀਏ, ਸਮਝੀਏ

ਨਿਸ
ਰਾਤ

ਅੰਧਕਾਰ
ਹਨੇਰਾ

ਬਹੁ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਤਾਰਕਾ
ਤਾਰਾ, ਸਿਤਾਰਾ

ਚਮਿਤਕਾਰ
ਲਿਸ਼ਕ, ਚਮਕ

ਦਿਨੁ
ਦਿਵਸ

ਦਿਨੁਕਰ
ਸੂਰਜ

ਏਕੰਕਾਰ
ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪ੍ਰਭੂ

ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਮੈ ਬਿਕਾਰੀ ਹੈ ਬਿਕਾਰ ਹੇਤੁ
 ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ, ਵਿਚ ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੁਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਮ ਆਦਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਪਿਆਰ
 ਅੰਧਕਾਰ ਭਰੀ

ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇ ਨੇਹੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਉਨਮਾਨੀਐ।
 ਸਵੇਰਾ ਮੌਕਾ, ਅਵਸਰ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਸਮਝਣਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ

ਰੈਨ ਸੈਨ ਸਮੇ ਠਗ ਚੋਰ ਜਾਰ ਹੋਇ ਅਨੀਤ॥
 ਰਾਤ ਨੀਂਦ ਮੌਕਾ ਲੁਟੇਰਾ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਹੋਣਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤ

ਰਾਜਨੀਤਿ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਾਸੁਰ ਬਖਾਨੀਐ॥੪੮੭॥
 ਸਿਆਸਤ ਪਰੰਪਰਾ, ਮਰਿਯਾਦਾ ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਦਿਨ, ਰਾਤ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ

ਨਿਸ ਦੁਰਿਮਤਿ ਹੁਇ ਅਧਰਮੁ ਕਰਮੁ ਹੇਤੁ
 ਰਾਤ ਬੁਰੀ ਮਤ ਹੋਵੇ ਪਾਪ, ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਕੰਮ, ਕਰਣੀ ਕਾਰਣ, ਵਾਸਤੇ

ਗੁਰਮਤਿ ਬਾਸੁਰ ਸੁ ਧਰਮ ਕਰਮ ਹੈ।
 ਗੁਰੂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦਿਨ, ਰਾਤ ਦੇ ਉਲਟ ਅੱਛਾ, ਚੰਗਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ ਕੰਮ, ਕੰਮ ਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਦਿਨਕਰਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੋਤ ਸਭ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ
 ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚਾਨਣ ਦੇ, ਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ

ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਭੂਲੇ ਭ੍ਰਮਤ ਭਰਮ ਹੈ।
 ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ, ਅੰਧਕਾਰ ਭਰੀ ਭੁੱਲ ਕੇ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਵਹਿਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ
 ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਸੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਵਾਲਾ ਸਰੀਰ ਦੈਵੀ ਨਜ਼ਰ ਹੋਵੇ

ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚਰਮ ਹੈ।
 ਦੂਸਰਾ ਦੇਵਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੋਵੇ ਚੰਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਸੰਸਾਰੀ ਸੰਸਾਰੀ ਸੰਗਿ ਅੰਧ ਅੰਧ ਕੰਧ ਲਾਗੈ
 ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਮੇਲ, ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਮੂਰਖ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕੰਧ, ਮੱਛਾ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨੇ
 ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧ ਪਰਮਾਰਥ ਮਰਮੁ ਹੈ॥੪੮੮॥
 ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਰਹੇ ਮੇਲ, ਮਿਲਾਪ ਈਸ਼ਵਰੀ ਗਿਆਨ ਭੇਤ, ਰਾਜ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

